

דְּמַרְיָהוֹן, מַה דְּלָא הוּי הָכִי עַל יַמָּא, דְּלָא אַתְעֵבֵר זִוְהֵמָא
מְנִייהוּ בְּהֵוּא זְמָנָא. וְהָכָא בְּסִינֵי דְפִסְקָא זִוְהֵמָא מְגוּפָא,
אַפִּילוּ עוּבְרִין דְבִמְעֵי אֲמֹן, הוּוּ חֲמָאן וּמְסַתְּפִלָן בִּיקְרָא
דְּמַרְיָהוֹן. וְכֻלְהוּ קִבִּילוּ כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חֲזִי לֵיה.

וְהֵוּא יוֹמָא, הָוּה חֲדוּה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתִּיר
מִיוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלֵמָא, בְּגִין דְיוֹמָא דְאַתְבְּרִי
עֲלֵמָא, לָא הָוּה בְּקִיּוֹמָא, עַד דְקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אֹרִייתָא,
דְּכְתִיב (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם
וְאָרֶץ לֹא שִׁמְתִּי.

כִּיּוֹן דְקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אֹרִייתָא עַל טוֹרָא דְסִינֵי, כְּדִין
אַתְבַּסֵּם עֲלֵמָא, וְאַתְקִימוּ שְׁמֵיָא וְאַרְעָא,
וְאַשְׁתַּמוּדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵילָא וְתַתָּא, וְאַסְתַּלַּק
בִּיקְרִיָּה עַל כְּלָא. וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב (תהלים צג) יי' מֶלֶךְ
גְּאוֹת לָבַשׁ לָבַשׁ יי' עֵז הַתְּאֵזֶר. וְאִין עֵז, אֵלָא תוֹרָה.
שְׁנֵאמֵר (תהלים כט) יי' עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ
בְּשָׁלוֹם.

פְּרִשְׁת מִשְׁפָּטִים

אמרו המגידים מתחלת הפרשה עד מעשה ידי להתפאר קי"ד א' הוא מן הסבא ויגענו
ומצאנו הנסחא מדויקת תל"ת.

פֶּתַח ר' שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, (שמות כא) וְאַלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר
תָּשִׂים לְפָנֶיהֶם, תְּרַגּוּם, וְאַלִּין דִּינֵיָא דִתְסִדֵּר קְדָמִיהוֹן.

אֵלֶיךָ אֵינֹנִי סוֹדֵרִין דְּגִלְגּוּלָא, דִּינִין דְּנִשְׁמָתִין, דְּאֵתְדָנוּ
כָּל חַד וְחַד לְקַבֵּל עוֹנְשֵׁיהּ.

(שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעֵית
יֵצֵא לַחֲפְשֵׁי חָנָם. חֲבֵרִיָּא, עֵידוֹן הָכָא, לְגַלְאָה כַּמָּה
רִזִּין טְמִירִין דְּגִלְגּוּלָא. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים
יַעֲבֹד. כֹּד נִשְׁמָתָא אֶתְחַיֵּיבַת בְּגִלְגּוּלָא, אִם הִיא מְסֻטְרָא
דֵּההוּא עֶבֶד מְטֻטְרוֹן, דְּאִיהוּ (ק"ה ע"ב, ט"ו ע"א, צ"ו ע"א) כְּלִיל
שִׁית סְטָרִין, כְּתִיב בֵּיה שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, גִּלְגּוּלִין דִּילָהּ
לֹא מִתְחַיֵּיבָא אֶלָּא שִׁית שָׁנִין, עַד דְּאִשְׁלִימַת שֵׁשׁ
דְּרָגִין, מֵהֵהוּא אַתְר דְּאֶתְנַטִּילַת.

אֲבָל אִם נִשְׁמָתָא הִיא מְסֻטְרָא דְשְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי
שְׁבִיעֵית וְדָאִי מַה כְּתִיב, וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא לַחֲפְשֵׁי
חָנָם, דְּצַדִּיק, וְדָאִי לִית בֵּיה מְלָאכָה, כִּיּוֹן דְּלִית בֵּיה
מְלָאכָה, לִית בֵּיה שְׁעָבוּד. וְנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי מִתְמָן, אֶתְמַר
בֵּה וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא לַחֲפְשֵׁי חָנָם, לִית בֵּה שְׁעָבוּדָא.

אֲדֵהֲכִי, הָא (דף צ"ד ע"ב) סָבָא נַחַת לְגַבֵּיהּ, אֲמַר לִיה, אִי
הָכִי, רַבִּי, מַה תּוֹסֶפֶת לְנִשְׁמָתָא דְּאִיהִי מִנָּה,
דְּאֶתְמַר בֵּה, (שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה אֶתָּה וּבִנְךָ
וּבִתְךָ וְעַבְדְּךָ וְגו'.

אֲמַר לִיה, סָבָא סָבָא, וְאֵת שְׂאִיל דָּא, דְּוִדָּאִי הָאִי עַל
נִשְׁמָתָא דְּצַדִּיק אֶתְמַר, דְּאָף עַל גַּב דְּאֶתְחַיֵּיב לְאַחַתָּא

בְּגִלְגֹּלָא בְּכָל אֲלִין, אֲפִילוּ בְּעֶבֶד וְאִמָּה, וּבְעִירָן דְּאִינוּן
 אוֹפְנִים, אוּ בְּכָל חֵיוֹן, דְּמִנְהוּן נִשְׁמַתִּין דְּבְנֵי נֶשָׂא, כְּתִיב
 בָּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה. וְהֵאֵי אִיהוּ, (ויקרא כח) לֹא תַעֲבֹד
 בּוֹ עֲבוֹדַת עֶבֶד, בְּצַדִּיק דְּאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ
 עֲבוֹדַת עֶבֶד, דְּאִיהוּ יוֹם הַחֹל.

אַבְל סָבָא סָבָא, שַׁבָּת (ד"א נִשְׁמַתָּא) דְּאִיהִי בֵּת יַחֲדָה, וְאִיהִי
 בֵּת זַוְגִיָּה דְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ שַׁבָּת. מֵאִי אִם אַחֲרַת יִקַּח
 לוֹ. אָמַר לִיהָ הָא וּדְאִי הַבְּדֵלָה, חוּלוֹ שֶׁל שַׁבָּת, דְּאִית
 אַחֲרָא דְלָא אֶתְקַרֵּיָא חוּלוֹ שֶׁל שַׁבָּת, אֶלָּא חוּלוֹ שֶׁל
 טְמֵאָה שְׁפָחָה. אָמַר לִיהָ. וְהָא חוּלוֹ שֶׁל שַׁבָּת מֵאִי הִיא.
 אָמַר לִיהָ, דָּא אֲמַתָּא, דְּאִיהִי גּוֹפָא דְּבֵת יַחֲדָה דְּעֵלָה
 אֲתַמַּר, אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמַתָּא אִית דְּאֶתְקַרֵּיָא אִמָּה, וְאִית (נִשְׁמַתָּא)
 שְׂכִינְתָּא דְּאֶתְקַרֵּיָא שְׁפָחָה, (וְנִשְׁמַתָּא) וְשְׂכִינְתָּא אִית
 דְּאֶתְקַרֵּיָא בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא. הֲכָא אִית אִישׁ, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ
 יי' אִישׁ מְלַחְמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (דְּנִיָּא ל ט)
 וְהָאִישׁ גְּבַרִיָּאֵל.

וּבְגִין דָּא, נִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי מְחִיבָא בְּגִלְגֹּל, אִם הִיא
 בְּרַתָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִי תִימָא דְּאֲזַדְבָּן
 בְּגוֹפָא נּוֹכְרָאָה, דְּתַמָּן שְׁלִטְנוּתָא דְּיִצְרָר הָרַע דְּאִיהוּ
 מִסְטְרָא דְּסִמָּא"ל. חֶס וְשָׁלוֹם. דְּהָא כְּתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי

יִי הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן דְּאִיהוּ יִצָּר הָרַע.
 וְהֵהוּא גּוֹפֵא, דְּשִׁרְיָא בְּרֵתָא דְּמַלְכָּא, אִי תִימָא דְּאִזְדָּבֵן
 בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּמַסְאָבוּ, חֲלִילָה וְחָס. עָלָה
 אֲתַמֵּר (ויקרא כח) וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַּר לְצַמִּיתוֹת כִּי לִי הָאָרֶץ.
 מֵאֵן גּוֹפֵא דְּבְרֵתָא דְּמַלְכָּא. דָּא מְטַטְרוֹן. וְהֵאִי גּוֹפֵא אִיהוּ
 אֲמָה דְּשְׁכִינְתָּא, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי נִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי בְּרֵתָא
 דְּמַלְכָּא שְׁבוּיָה תַמָּן, בְּגִלְגּוּלָא אֲתִיָּא דְּאֲתִיִּין גִּלְגּוּלִין
 בְּגִין דְּאֲתִית תַּמָּן, מַה פְּתִיב בְּהַ (שמות כא) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ
 אֶת בֵּתוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.
 וְעוֹד וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֶת בֵּתוֹ:
 אֱלוֹי יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן מְסֻטְרָא דְּבֵת יַחֲדָה,
 אֲתַקְרִיאוּ בֵּתוֹ. וְאִי תִימָא דְּיַפְקוֹן, כְּגוּוּנָא דְּאֵלִין מְסֻטְרָא
 דְּעֶבֶד, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹן, דְּנִפְקוּ בְּמִנוּסָה מִמְּצָרִים, לֹא
 תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, הֵדָּא הוּא דְּכֹתִיב, (ישעיה נב) כִּי לֹא
 בְּחַפְזוֹן תִּצָּאוּ וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכוּן.
 תָּא חֲזִי, בַּר נָשׁ כַּד אֲתִילִיד, (ויקרא רכ"ד ע"ב) יַהֲבִין לִיָּה
 נַפְשָׁא מְסֻטְרָא דְּבְעִירָא, מְסֻטְרָא דְּדַכְיוּ, מְסֻטְרָא
 דְּאֵלִין דְּאֲתַקְרוּן אוֹפְנֵי הַקּוּדְשׁ. זָכָה יִתִיר, יַהֲבִין לִיָּה
 רוּחָא, מְסֻטְרָא דְּחִיּוֹת הַקּוּדְשׁ. זָכָה יִתִיר, יַהֲבִין לִיָּה
 נִשְׁמַתָּא, מְסֻטְרָא דְּכַרְסִיָּא. וְתִלַּת אֵלִין, אֵינּוֹן אֲמָה עֶבֶד
 וְשִׁפְחָה דְּבְרֵתָא דְּמַלְכָּא.

זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶין לִיּה נַפְשָׁא בְּאַרְח אַצִּילוֹת, מִסְטָרָא
 דְּבֵת יַחֲדָה, וְאַתְקֵרִיאַת אִיּהי בֵּת מְלָךְ. זָכָה יִתִּיר,
 יִהְיֶין לִיּה רוּחָא דְאַצִּילוֹת. מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא
 דְאַמְצָעִיתָא, וְאַקְרִי בֶן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא הוּא
 דְכָתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יִתִּיר,
 יִהְיֶין לִיּה נִשְׁמָתָא, מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאַמָּא. הֵדָא הוּא
 דְכָתִיב, (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים. מֵאִי חַיִּים.
 אֲלֵא אֵינּוֹן י"ה, דְּעַלְיֵיהּ אַתְמַר, (תהלים קנ) כָּל הַנְּשָׁמָה
 תִּהְיֶיל יְה, וְאַשְׁתְּלִים בֵּיה יְדוּ"ד.

זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶין לִיּה יְדוּ"ד בְּשְׁלִימוֹ דְאַתְוּוֹן, יו"ד ה"א
 וְא"ו ה"א, דְּאִיּהוּ אָדָם, בְּאַרְח אַצִּילוֹת דְּעִילָא,
 וְאַתְקֵרִי בְּדִיוקְנָא דְמַאֲרִיָּה. וְעַלְיָה אַתְמַר, (בראשית א) וַרְדּוּ
 בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְהֵאִי אִיּהוּ שׁוֹלְטָנוּתִיָּה בְּכָל רְקִיעִין,
 וּבְכָל אוֹפְנִים וּשְׂרָפִים וְחַיּוּוֹן, וּבְכָל חַיִּילִין וְתוּקְפִין
 דְּלְעִילָא וְתַתָּא. וּבְגִין דָּא, כַּד בַּר נֶשׁ זָכִי בְּנַפְשׁ מִסְטָרָא
 דְּבֵת יַחֲדָה, אַתְמַר בֵּיה, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.
 רַבִּי חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי אֶעְרְעוּ חַד לִילֵיא בְּמַגְדֵּל דְּצוּר.
 אַתְאַרְחוּ תַמָּן וְחַדוּ דָּא בְּדָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה
 חַדִּינָא דְחַמִּינָא אֲנַפִּי שְׂכִינְתָא, דְּהַשְׁתָּא בְּכָל אַרְחָא דָּא,
 אַצְטַעֲרָנָא בְּחַדָּא סָבָא, טִייעָא, דְּהוּה שְׂאִיל לִי
 (דף צ"ה ע"א) כָּל אַרְחָא.

מֵאֵן הוּא נְחָשָׂא, דְּפָרַח בְּאוּרָא, וְאֶזֶל בְּפְרוּדָא, וּבִין
 כַּף וּבִין כַּף, אֵית גַּיְיחָא לְחַד נְמָלָה, דְּשָׁכִיב בִּין
 שְׂנוּי. שְׂרִי בְּחִבּוּרָא וְסִיִּים בְּפְרוּדָא. וּמַאי אִיהוּ נְשָׂרָא,
 דְּקָא מְקַנְנָא, בְּאִילָן דְּלֹא הָוָה. בְּנוּי דְּאֶתְגַּזְלוּ, וְלֹא מִן
 בְּרִיִּין. דְּאֶתְבְּרִיאוּ בְּאַתָּר דְּלֹא אֶתְבְּרִיאוּ. כַּד סְלָקִין
 נְחָתִין, כַּד נְחָתִין סְלָקִין. תְּרִין דְּאִינוּן חַד, וְחַד דְּאִינוּן
 תְּלָתָא. מַהוּ עוּלִימְתָא שְׁפִירְתָא, וְלִית לָהּ עֵינִין, וְגוּפָא
 טְמִירְתָא וְאֶתְגַּלִּיא, אִיהִי נְפֻקָת בְּצַפְרָא, וְאֶתְכַפְּסִיאַת
 בְּיַמָּא. אֶתְקַשְׁטַת בְּקִשׁוּטִין דְּלֹא הָווּ.

כֹּל דָּא שְׂאִיל בְּאַרְחָא, וְאַצְטַעֲרָנָא. וְהִשְׁתָּא אֵית לִי
 גַּיְיחָא. דְּאִילוּ הוּינָא כַּחְדָּא, אֶתְעַסְקָנָא בְּמַלְי
 דְּאוּרִיִּיתָא, מַה דְּהוּינָן בְּמַלְיִן אַחְרָנִין דְּתַהוּ. אָמַר רַבִּי
 חֲזִיא, וְהָהוּא סָבָא טַיִיעָא, יַדְעַת בֵּיהּ כְּלוּם. אָמַר לִיהּ,
 יַדְעָנָא, דְּלִית מִמְּשׁוּ בְּמַלּוּי. דְּאִילוּ הָוָה יַדְעַת, יַפְתַּח
 בְּאוּרִיִּיתָא, וְלֹא הָוָה אַרְחָא בְּרִיקְנֵיִיא. אָמַר רַבִּי חֲזִיא,
 וְהָהוּא טַיִיעָא אֵית הָכָא, דְּהָא לְזַמְנִין בְּאִינוּן רִיקְנִין,
 יִשְׁכַּח גְּבַר וְגִין דְּדַהֲבָא. אָמַר לִיהּ, הָא הָכָא אִיהוּ,
 וְאֶתְקִין חֲמַרְיָה בְּמִיכְלָא.

קָרוּ לִיהּ, וְאַתָּא לְקַמֵּיִיהוּ. אָמַר לוּן, הִשְׁתָּא תְּרִין אִינוּן
 תְּלָת, וְתִלַּת אִינוּן כַּחַד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָא אֲמִינָא
 לָךְ, דְּכֹל מַלּוּי רִיקְנִין, וְאִינוּן בְּרִיקְנֵיִיא, יִתִּיב קַמֵּיִיהוּ.

אָמַר לוֹן רַבֵּן, אֲנִי טַיִיעָא אַתְּ עֲבִידְנָא, וּמִיּוֹמִין
זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא הוּינָא טַיִיעָא, אֲבַל
בְּרָא חַד זְעִירָא אִית לִי, וַיְהִיבִית לִיה בְּבֵי סַפְרָא, וּבְעִינָא
דִּישְׁתַּדְּל בְּאוּרִייתָא. וְכַד אֲנָא אֲשַׁכְּחָנָא חַד מִרַבָּנִין דְּאִזִּיל
בְּאַרְחָא, אֲנָא טָעִין אֲבַתְרִיה, וְהָאִי יוֹמָא, חֲשִׁיבְנָא
דְּאֲשַׁמַּע מַלְיָן חַדְתִּין בְּאוּרִייתָא, וְלָא שְׁמַעְנָא מְדִי.

אָמַר ר' יוֹסִי, בְּכָל מַלְיָן דְּשְׁמַעְנָא דְּקַאמְרַת, לָא
תְּוֹהֵנָא, אֶלָּא מַחַד. אוֹ אַנְתָּ בְּשִׁטּוֹתָא אַמְרַת, אוֹ
מַלְיָן רִיקָנִין אִיבּוֹן. אָמַר הֵהוּא סָבָא, וּמָאן אִיהִי. אָמַר
עוֹלִימַתָּא שְׁפִירְתָּא וְכוּ'.

פְּתַח הֵהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים קיח) יי' לִי לֹא אִירָא מַה
יַעֲשֶׂה לִי אָדָם. יי' לִי בְּעִזְרִי וְגו'. טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ
וְגו'. כַּמָּה טָבִין וְנַעֲמִיִין וַיְקִירִין וְעֶלְאִין מַלְיָן דְּאוּרִייתָא,
וְאֲנָא הִיכִי אִימָא קָמִי רַבָּנִין, דְּלָא שְׁמַעְנָא מְפּוֹמִיִּיהוּ עַד
הַשְּׁתָּא, אֶפִּילוּ מְלָה חֲדָא. אֲבַל אִית לִי לְמִימָר, דְּהָא לִית
כְּסוּפָא כְּלָל לְמִימָר מְלִי דְּאוּרִייתָא קָמִי כְּלָא.

אַתְּ עֲטָף הֵהוּא סָבָא, פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן כִּי
תִּהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא בְּתֵרוּמַת הַקֹּדְשִׁים לֹא
תֹאכַל. הָאִי קָרָא, אַקְרָא אַחְרָא סְמִיךְ, (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן
כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה וְזָרַע אִין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית
אָבִיהָ כְּנַעוּרֶיהָ מִלְּחָם אָבִיהָ תֹאכַל וְכָל זָר לֹא יֹאכַל בּוֹ.

הַיְי קָרְאֵי כְּמִשְׁמָעֵן. אֲבָל מְלִין דְּאֹרִייתָא מְלִין סְתִימִין
אֵינֹן

וְכַמָּה אֵינֹן מְלִין דְּחֻכְמָתָא דְּסְתִימִין בְּכָל מְלָה וּמְלָה
דְּאֹרִייתָא, וְאִשְׁתְּמוּדְעָן, אֵינֹן לְגַבֵּי חֲפִימִין,
דִּידְעִין אֲרַחֲיִין דְּאֹרִייתָא. דְּהָא אֹרִייתָא לָאו מְלִין
דְּחֻלְמָא אֵינֹן, דְּקָא אֲתַמְסָרֵן לְמָאן דְּפִשֵׁר לֹן,
וְאֲתַמְשָׁכֵן בְּתַר פּוּמָא, וְעַם כָּל דָּא אֲצַטְרִיכוּ לְמַפְשָׁר לֹן
לְפּוּם אֲרַחֲוִי. וְמָה אֵי מְלִין דְּחֻלְמָא אֲצַטְרִיכוּ לְמַפְשָׁר לֹן
לְפּוּם אֲרַחֲוִי, מְלִין דְּאֹרִייתָא דְּאֵינֹן שִׁיעֻשׁוּעִין דְּמִלְכָּא
קְדִישָׁא, עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה דְּאֲצַטְרִיכוּ לְמַהֲךְ בְּאַרְח
קְשׁוּט בְּהוּ, דְּכְתִיב, (הושע יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי יִי' וְגו'.

הַשְׁתָּא אֵית לְמִימָר, וּבֵת כְּהֵן, דָּא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה,
בְּרִתִּיה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ קְדַמָּאָה לְגִיּוּרִין, וְאִיהוּ
מְשִׁיךְ, לָהּ לְהָאֵי נִשְׁמַתָּא מֵאַתָּר עֲלָאָה. מָה בֵּין קָרְא
דְּאָמַר וּבֵת אִישׁ כְּהֵן, וּבֵין קָרְא דְּאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלֹא
כְּתִיב אִישׁ. אֶלָּא, אֵית כְּהֵן דְּאֶקְרִי אִישׁ כְּהֵן, וְלֹא כְּהֵן
מִמֶּשׁ. וְעַל אֲרַחָא דָּא, הָוָה (אִישׁ) כְּהֵן, וְהָוָה סָגֵן, וְהָוָה
כְּהֵן גְּדוּל, וְהָוָה כְּהֵן דְּלָאו אִיהוּ גְּדוּל. כְּהֵן סְתָם, רַב
וְעֲלָאָה יִתִּיר מֵאִישׁ כְּהֵן. וְעַל דָּא אֵית נִשְׁמַתָּא, (דף צ"ה ע"ב)
וְאֵית רוּחָא, וְאֵית נְפֶשׁ.

וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא,
 דְּאֵתְמַשְׁכַּת מֵאַתָּר עֲלָאָה, וְעָאלַת לְגוּ סְתִימוּ דְאִילְנָא
 דְּחַיִּי. וְכַד רוּחָא דְכֹהֲנָא עֲלָאָה נִשְׁבָּא, וַיְהִיב נִשְׁמַתִּין
 בְּאִילְנָא דָּא, פִּרְחִין מִתַּמָּן אֵינּוּן נִשְׁמַתִּין, וְעָאלִין בְּאוּצָר
 חַד.

ווי לעלמא, דלא ידעין בני נשא לאסתמרא, דקא
 משכין משיכו בהדי יצר הרע, דאיהו איש זר, והאי
 בת כהן פרחת לתתא, ואשפחת בניינא באיש זר. ובגין
 דאיהו רעותא דמרה, עאלת תמן ואתכפיאת, ולא
 יכילת לשלטאה, ולא אשתלימת בהאי עלמא. כד נפקת
 מניה, היא בתרומת תקדשים לא תאכל, כשאר כל
 נשמתינ, דאשתלימו בהאי עלמא.

תו אית בהאי קרא, ובת כהן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר.
 עלובתא איהי נשמתא קדישא, כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר,
 דקא אתמשכת, על גיורא דאתגייר, ופרחת עליה מגן
 עדן בארז סתים, על בניינא דאתבני מערלה מסאבא,
 דא הות לאיש זר.

ודא הוא רזא עלאה יתירא מכלא. בעמודא דקיימא
 לטקלין, גו אורא דנשבת, אית טיקלא חדא
 בהאי סטרא, ואית טיקלא אחרא בהאי סטרא. בהאי
 סטרא מאזני צדק. ובהאי סטרא מאזני מרמה. והאי
 טיקלא, לא שכיך לעלמין, ונשמתינ סלקין ונחתין

עֲאֲלִין וְתַבִּין, וְאִית נִשְׁמַתִּין עֲשִׂיקִין, כַּד שְׁלֵטָא אָדָם
בְּאָדָם, דְּכֹתִיב, (קהלת ח) עֵת אֲשֶׁר שְׁלֵט הָאָדָם בְּאָדָם לָרַע
לוֹ, לָרַע לוֹ וְדָאִי.

אַבְל הַאי נִשְׁמַתָּא, דְּהוּת לְסִטְרָא אַחְרָא, אִישׁ זָר,
וְאִתְעַשְׂקַת מִנִּיה, דָּא אִיהִי לָרַע לוֹ. לוֹ: לְהֵוּא
אִישׁ זָר, וְאִיהִי בְתֵרוּמַת הַקְּדוּשִׁים לֹא תֹאכֵל, עַד דְּעֵבִיד
בְּה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מַה דְּעֵבִיד, אַתָּא קָרָא וְאָמַר וּבַת
כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הַכִּי הוּא.

הַכָּא אִית רְזָא, הִיךְ מִתְעַשְׂקֵן נִשְׁמַתִּין. אֶלָּא הַאי עֲלָמָא
אַתְנַהֵג כֻּלָּא, בְּאִלְנָא דְדַעַת טוֹב וְרַע. וְכַד
אַתְנַהֵג בְּנִי עֲלָמָא בְּסִטְרָא דְטוֹב, טִיקְלָא קִימָא וְאֶכְרַע
לְסִטְרָא דְטוֹב. וְכַד אַתְנַהֵג בְּסִטְרָא דְרַע, אֶכְרַע לְהֵוּא
סִטְרָא. וְכֹל נִשְׁמַתִּין דְּהוּוּ בְּהֵיָא שְׁעַתָּא בְּטִיקְלָא, הוּוּ
עֲשִׂיק לֹוֹן, וְנָטִיל לֹוֹן.

אַבְל לָרַע לוֹ, דְּאִינֹוֹן נִשְׁמַתִּין כַּפִּיִין (ס"א חפ"ין) לְכֹל מַה
דְּאֶשְׁכְּחֵן מִסִּטְרָא בִישָׁא, וְשִׂיצָאֵן לִיה. וְסִימְנָא
לְדָא, אַרְוֵנָא קְדִישָׁא, דְּאִתְעַשְׂקֵן גּוֹ פְּלִשְׁתִּים, וְשְׁלִיטֹו
בֵיה, לָרַע לֹוֹן. אוּף הַכִּי. הַנִּי נִשְׁמַתִּין אִתְעַשְׂקִין מִסִּטְרָא
אַחְרָא לָרַע לֹוֹן.

מַה אִתְעֵבִידוּ מֵאִינֹוֹן נִשְׁמַתִּין. חֲמִינֵן בְּסִפְרֵי קְדָמָאִי,
דְּמַנִּיֵּהוּ הוּוּ אִינֹוֹן חֲסִידֵי אוּמוֹת הָעוֹלָם. וְאִינֹוֹן

מִמְזֵרֵי תִלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּקִדְמָן לְכַהֲנָא רַבָּא עֲמָא
 דְּאַרְעָא, וְחָשׁוּב בְּעֵלְמָא, אַף עַל גַּב דְּעָאֵל לְפָנֵי וּלְפָנִים.
 בְּכַה הָאֵי סָבָא רַגְעָא חֲדָא, תְּוֹוְהוּ חֲבַרְיָא, וְלֹא אָמְרוּ
 מְדִי.

פְּתַח הֵהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כא) אִם רָעָה בְּעֵינַי אֲדֹנָיָהּ
 אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה וְהִפְדָּה לְעַם נֹכְרֵי וְגו'. הָאֵי
 פְּרֻשָׁתָא עַל רִזָּא דָּא אֲתַמַּר, וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בְּתוּ
 לְאִמָּה לֹא תִצָּא כִּצְאֵת הָעֲבָדִים אִם רָעָה וְגו'. מְאָרִיָּה
 דְּעֵלְמָא מֵאֵן לֹא יִדְחַל מִינָּהּ, דְּאַנְתָּ שְׁלִיט עַל כָּל מְלָכִין
 דְּעֵלְמָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם
 כִּי לָךְ יֵאָתֶה וְגו'.

כְּמָה אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשֶׁא בְּעֵלְמָא, דְּקָא מִשְׁתַּבְּשֵׁן בְּהָאֵי
 קָרָא, וְכִלְהוּ אֲמָרֵי, אֲבָל קָרָא דָּא לֹא אֲתִיִּשְׁר
 בְּפּוֹמִיָּהּ. וְכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם אִיהוּ, וְהֵלֵא
 מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אִיהוּ, וְהָכִי אֲקָרִי, דְּהָא כְּתִיב, (דברים לב)
 בְּהִנֵּחַל עֲלִיּוֹן גּוֹיִם וְגו'. וְכְתִיב (דברים לב) כִּי חָלַק יְיָ עִמּוֹ.
 וְעַל דָּא אֲקָרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּאִיהוּ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם
 אֲקָרִי, הָא שְׁבַחָא דְּלֵהוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֶלֶךְ
 עֲלִיָּהּ, וְלֹא כְּמָה דְּאֲמָרִין דְּאַתְּמִסְרִין לְשַׁמְשִׁין וְלִמְמָנָן
 דִּילָיָהּ.

וְתוּ סִיפָא דְּקָרָא, דְּכְתִיב, (ירמיה י) כִּי בְּכָל חֲכָמֵי הַגּוֹיִם

וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹךְ. כָּל הָאֵי, שְׁבַחָא אִיהוּ לְשֹׂאֵר
 עַמִּין, וְתוֹוָהָא אִיהוּ, הִיךְ לָא מְסַתְּלֵקִי בְּהָאֵי קָרָא לְרוּם
 (ד' צ"ו ע"א) רְקִיעָא. אֵלָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָמָא עֵינֵיִיהוּ,
 וְלֹא יַדְעֵי בֵּיהּ כְּלָל, דִּהָא מַה דְּאַנְן אִמְרֵי דְכְּלָהוּ אִין,
 וְאַפְסֵי, וְתַהוּ. דְּכַתִּיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאִין נִגְדוּ מֵאַפְסֵי
 וְתַהוּ נִחְשְׁבוּ לוֹ, הָא עֲקָרָא עֲלָאָה רַבָּא וַיִּקְרָא שׁוּי לוֹן
 קָרָא דָא.

אָמַר לִיה ר' חִיָּיא וְהָא כְּתִיב (תהלים מז) מִלֶּךְ אֱלֹהִים עַל
 גּוֹיִם וְגוֹ'. אָמַר לִיה, אֲנָא חֲמִינָא דְבִתְרָא כְּתַלִּיִּיהוּ
 הוּיִת, וְנִפְקַת בְּהָאֵי קָרָא לְסִיעָא לוֹן, הוּה לִי לְאַתְבָּא
 בְּקַדְמִיתָא, עַל מַה דְּאִמִּינָא. אָבֵל פִּיּוֹן דְּאִשְׁכַּחְנָא לֶךְ
 בְּאַרְחָא, אַעֲבַר לֶךְ מִתְּמָן, וּמִתְּמָן אִיהֶךְ לְאַעֲבָרָא כְּלָא.
 תָּא חֲזִי, כָּל שְׁמָהֶן, וְכָל כְּנֻיִין דְּשְׁמָהֶן, דְּאִית לִיה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ מִתְּפַשְׁטָן לְאַרְחֵיִיהוּ,
 וְכְלָהוּ מִתְּלַבְּשִׁין אֵלִין בְּאֵלִין, וְכְלָהוּ מִתְּפַלְגִין לְאַרְחִין
 וְשְׁבִילִין יַדְיעֵן. בַּר שְׁמָא יְחִידָאָה, בְּרִיר דְּכָל שְׁאֵר
 שְׁמָהֶן, דְּאַחְסִין לְעַמָּא יְחִידָאָה, בְּרִיר מִכָּל שְׁאֵר עַמִּין,
 וְאִיהוּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, דְּכַתִּיב, (דברים לב) כִּי חָלַק יי'
 עַמּוֹ. וְכַתִּיב (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּיִי בְּשִׁמָּא דָּא מִמֶּשׁ,
 יִתִּיר מִכָּל שְׁאֵר שְׁמָהֶן.

וְשְׁמָא חַד מִכָּל שְׁאֵר שְׁמָהֶן דִּילִיָּה, הַהוּא דְּאַתְפַּשְׁט

וְאֶת־פְּלֶג לְכַמֶּה אַרְחִין וְשִׁבְלִין, וְאֶקְרִי אֱלֹהִים. וְאַחֲסִין
 שְׁמֵא דָא, וְאֶת־פְּלֶג לְתַתְּאֵי דְהַאי עֲלָמָא, וְאֶת־פְּלֶג שְׁמֵא
 דָא, לְשִׁמְשִׁין וְלִמְמַנָּן דְּמִנְהֵגִי לְשֹׂאֵר עֲמִין. כְּמַה דְּאֶת
 אֲמַר, (במדבר כב) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלַעַם לַיְלָה. (בראשית כ)
 וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אַבְיִמְלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה. וְכֵן כָּל מְמַנָּא
 וּמְמַנָּא דְאַחֲסִין לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשֹׂאֵר עֲמִין,
 בְּשִׁמְא דָא כְּלִילָן. וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּשִׁמְא דָא אֶקְרִי.
 וְשִׁמְא דָא מֶלֶךְ עַל גּוֹיִם, וְלֹא הֵהוּא שְׁמֵא, דָא הֵהוּא
 דְּמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהוּ יְחִידָאָה, לְעֵמָא יְחִידָאָה,
 לְעֵמָא דִּישְׂרָאֵל, עֵמָא קַדִּישָׁא.

וְאִי תִימָא, עַל אַרְחָא דָא נֹוֹקִים קָרָא דְכִתְיָב, (ירמיה י) מִי
 לֹא יֵרָאֶךְ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, דְּדָא אִיהוּ שְׁמֵא דְקָא מֶלֶךְ
 עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים דְּהָא דְחִילוּ בֵיהּ שְׂרִיא וְדִינָא בֵיהּ
 שְׂרִיא. לָאו הָכִי, וְלָאו עַל דָא אֶתְמַר, דְּאִי הָכִי אַפִּילוּ
 עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּא דָא אִיהוּ.

אַבְל כִּיּוֹן דְּכִתְלָא דְהֵוִית סְמִיךְ אַבְתְּרִיָה, אֶתְנַסַּח, קָרָא
 קָאִים עַל קִיּוּמָא, בְּאַסְתְּכֻלּוּתָא זְעִיר. מִי לֹא יֵרָאֶךְ
 מֶלֶךְ הַגּוֹיִם, וְאִי תִימָא דְּמֶלֶךְ הַגּוֹיִם עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֶתְמַר, לָאו הָכִי. אֶלָּא, מֵאֵן הוּא מֶלֶךְ הַגּוֹיִם דְּלֹא
 יֵרָאֶךְ, דְּלֹא דְחִיל מִינָךְ, וְלֹא יִזְדַּעְזַע מִינָךְ. מִי מֶלֶךְ
 הַגּוֹיִם דְּלֹא יֵרָאֶךְ. כְּגֹוּנָא דָא (תהלים קיג) הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ

עֲבָדֵי יי' הִלְלוּ אֶת שֵׁם יי'. מֵאֵן דְּשָׁמַע לֵיהּ, לָא יִדַע מֵאֵי קֵאָמַר, כִּיּוֹן דְּאָמַר הִלְלוּיָהּ, אוּף הָכִי הִלְלוּ עֲבָדֵי יי', דִּהוּה לֵיהּ לְמַכְתָּב, עֲבָדֵי יי' הִלְלוּ אֶת שֵׁם יי'. אוּף הָכֵא. הוּה לֵיהּ לְמַכְתָּב, מִי מְמַלְךְ הַגּוֹיִם דְּלֵא יִרְאֵךְ. אֵלֵא כִּלְא עַל תְּקוּנָיָה אֲתַמַּר.

כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כְּמוּךְ, מֵהוּ מְלָה דְאֲתַפְּשֵׁט בֵּינַיְיָהוּ בְּחַכְמַתָּא דְדִּלְהוֹן, מֵאֵין כְּמוּךְ וּכְלָהוּ אוּדָאן עַל דָּא, כַּד חָמָאן בְּחַכְמַתָּא דְדִּלְהוֹן עוּבְדִּךְ וּגְבוּרַתְךָ, אֲתַפְּשֵׁט מְלָה דָּא בֵּינַיְיָהוּ, וְאֲמַרִי מֵאֵין כְּמוּךְ בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם. מֵאֵין כְּמוּךְ אֲמַרִי, וְאֲתַפְּשֵׁט בֵּינַיְיָהוּ. חֲדוּ חֲבַרְיָא, וּבְכוּ וְלֵא אֲמַרוּ מְדִי. אוּף הָכִי בְּכָה אִיהוּ כְּמַלְקֵךְ מִיָּן.

פְּתַח וְאָמַר (בראשית כא) וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם גֵּרֶשׁ הָאֵמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנֶהּ וְגו', חֲבַרְיָא אֲתַעְרוּ, דְּבַעַת שָׂרָה לְפָנָאָה עֲבוּדָה זָרָה מִבֵּיתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיךְ שָׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ. הָכֵא כְּתִיב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בְּתוּ, דָּא נִשְׁמַתָּא בְּגִלְגוּלֵי עַל עוּבְדִין בִּישִׁין דְּעַלְמָא. לְאֵמָה: הַהוּא סְטָרָא אַחְרָא בְּגִלְגוּלָא בִישָׂא דְטִיקְלָא, דְאֶהְדַּר, וְהָא אֲתַעֲשִׂקַת, לְאַפְקָא לָהּ מִתְמָן. וְדֵאִי לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים, כָּל אֵינּוֹן נִשְׁמַתִין דְּמַתַּעֲשִׂקוּן.

מֵאֵן אֵינּוֹן הָכָא. אֵיהוּ רְזָא, אֵלֵין אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דִּינוֹקִין
 זְעִירִין, כִּד אֵינּוֹן יִנְקֵי מִגּוּ תוֹקְפָא דְאַמְהוֹן.
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא חָמִי, דְּאִי יִתְקַיְימוֹן בְּעֵלְמָא, יִבְאַשׁוּן
 רִיחֵיהוֹן, וַיִּחְמְצוֹן כְּחוּמָץ דָּא. לְקִיט לֹון (רמ"ח ע"ב, רמ"ט ע"ב)
 זְעִירִין, בְּעוֹד דִּיהֵבֵי רִיחָא.

מַה עָבִיד. שְׂבִיק לֹון לְאַתְעֲשָׂקָא בִידָא דִּהֵהִיא אָמָה,
 וְדָא אֵיהִי לִילִית דְּכִיוּן (דף צ"ו ע"ב) דְּאַתְיֵיהִבוּ בְּרִשׁוּתָהּ,
 תְּדָאת (נ"א אַחְדָּא) בְּהַהוּא יְנוּקָא, וְעֲשִׂיקַת לִיהּ,
 וְאַפִּיקַת לִיהּ מֵעֲלָמָא, כִּד אֵיהוּ יִנְקֵי בְּתוֹקְפָא דְאַמִּיהּ.
 וְאִי תִימָא, אֵינּוֹן נִשְׁמַתִּין דִּיעֲבֹדוֹן טַב לְעֵלְמָא. לָא
 הָכִי. דְכָתִיב אִם רָעָה בְּעֵינַי אֲדַנְיָהּ, דִּיחֲמִיץ הֵהוּא
 גְּבָרָא בַּהּ לְבַתֵּר יוֹמִין, אִי אֲתַקִּיִּים בַּהּ. דָּא אֲתַעֲשָׂקַת,
 וְאַחְרָא לָא אֲתַעֲשָׂקַת. וְעַל אֵלֵין כְּתִיב, (קהלת ד) וְאַרְאֶה
 אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים וְגו' וְהֵינּוּ אִם רָעָה בְּעֵינַי אֲדַנְיָהּ.
 אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָהּ, לֹא בְּאַלְף כְּתִיב. אִי תִימָא, דִּהֵא בְּהַהוּא
 סְטָרָא אַחְרָא, אֲזַמִּין לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִיוֹמָא
 דִּהְיוֹת. לָא. וְהֵשְׁתָּא בְּגִלְגּוּלֵי טִיקְלָא, לוֹ יַעֲדָהּ בּוֹא"ו. מַה
 דְּלֹא הוֹת מְקַדְּמַת דְּנָא.

וְהַפְּדָהּ, מֵאִי וְהַפְּדָהּ. פְּרִיק לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 הֵשְׁתָּא, דְּסִלְקָא רִיחָא, עַד לָא תַחֲמִיץ, וְסִלְיק
 לָהּ לְרוּמֵי מְרוּמִים, (ק"ג ע"ב) בְּמַתִּיבְתָא דִּילִיהּ, וְאִי תִימָא

כִּיּוֹן דְּאֵתְעֻשְׂקַת מִהֵהוּא סִטְרָא אַחְרָא, יִהְיֵב לָהּ, כְּמָה
 דְּאָמְרוּ לַחֲסִידֵי (ר"ה ע"ב) שְׂאָר עֲמִין, וְלֹא־יִנּוֹן מִמְזִירֵי תָא
 חֲזִי. אַתָּא קָרָא וְאוֹכַח, לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשׁוּל לְמַכְרָה
 וְדַאי, בְּבַגְדוֹ בֵּה, דְּעֻשִׂיק לָהּ בְּעֻשִׂיקוֹ דְּגִלְגּוּלָא
 דְּטִיקְלָא, אֲלֵא לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי, וְלֹא לְאַחְרָא. וְכַד נִפְקַת
 מִן טִיקְלָא, לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֵבְדִים, אֲלֵא מִתְעַטְרָא
 בְּעַטְרָהָא בְּאַרְמָא עַל רִישֶׁיהָ.

וְאִי תִימָא, דְּהֵאִי סִטְרָא עָאֵלֶת לָהּ בְּהֵהוּא יִנּוֹקָא. לָאו
 הָכִי. אֲלֵא נִטְלַת לָהּ, וְחֻדָּאת בְּהֵדָה, וּפְרַחַת מִן
 יְדָהָא, וְעָאֵלֶת בְּהֵהוּא אַתָּר, וְאִיְהִי פְקִידַת לְהֵהוּא יִנּוֹקָא,
 וְחֻדָּאת בֵּיהּ, וְחִיִּיכַת בֵּיהּ, וְתֹאִיבַת (נ"ח, ס"ה ע"א) לְהֵהוּא
 בְּשָׂר, עַד דְּלִבְתָּר נְטִיל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִשְׁמַתִּיהּ,
 וְהִיא לְגוּפָא. וְלִבְתָּר כֻּלָּא אִיהוּ בְּרִשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא.

תָּא חֲזִי, (שמות כא) לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֵבְדִים, מֵאִי הוּא.
 אֲלֵא, בְּשַׁעֲתָא דְּנִפְקַת מִן טִיקְלָא וְהֵהוּא סִטְרָא
 בְּחֻדוֹ, רָשִׁים לָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחֻתִּים לָהּ בְּחֻד
 גּוּשְׁפִּנְקָא, וּפְרִישׁ עָלָהּ לְבוּשׁ יֶקֶר דִּילִיָּהּ, וּמֵאֵן אִיהוּ.
 שְׂמָא קְדִישָׁא דְּאֶקְרִי אֱלוֹהֵי. וְדָא הוּא בְּבַגְדוֹ בֵּה, לְבוּשָׁא
 יֶקֶרָא דְּמִלְכָּא פְרִישׁ עָלָהּ וְכַדִּין אִיְהִי נְטִירָא, דְּלֹא
 אֶתְמַסְרַת לְעַם נְכָרֵי, אֲלֵא לְיִשְׂרָאֵל לְחֻד.

וְדָא אִיהוּ דְכְתִיב, (איוב כט) כִּימִי אֱלוֹהַּ יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל רִזָּא
 דָּא כְּתִיב הֶכָּא, לְעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה בְּבִגְדוֹ
 בָּהּ, בְּעוֹד דְּלִבּוּשׁ יִקָּר דְּמִלְכָּא בָּהּ. פִּיּוֹן (בראשית צ"ד ע"א, שמות
 קע"ב ע"ב, ויקרא ע"ב ע"ב) דְּבִגְדוֹ בָּהּ, כְּתִיב לְעַם נִכְרִי לֹא יִמְשַׁל
 לְמַכְרָה.

מָה רְשׁוֹ אֵית לְהֵהוּא סִטְרָא בָּהּ. תָּא חֲזִי, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא
 כְּלָהוּ, בְּרִשׁוּתֵיהּ דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, וְכָלְהוּ אֵית לוֹן
 זְמָנָא בְּהָאֵי עֲלָמָא, עַד דְּאִיהוּ בְּעֵי לְסִלְקָא לוֹן מִן
 עֲלָמָא, וְדָא לֵית לִיהּ זְמָנָא, וְעַל דָּא אִיהִי חֲיִיכַת בָּהּ,
 וְחֲדָאֵת בָּהּ.

תּוּ, אֲזַהְרוּתָא לְבַר נֶשׁ (בְּהָאֵי עֲלָמָא) אֵית בְּהַנִּי קְרָאֵי, וְכֻמָּה
 עֵיטִין טָבִין עֲלָאִין אֵינּוֹן, בְּכָל מִילֵי דְאֹרִייתָא,
 וְכָלְהוּ קְשׁוּט, בְּאַרְח קְשׁוּט, וְאַשְׁתְּמוּדְעֵן לְגַבֵּי חֲפִימִין,
 דִּידְעֵי וְאֲזִלֵי בְּאַרְח קְשׁוּט. בְּזְמָנָא דְּבָעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְמַבְרֵי עֲלָמָא, סָלִיק בְּרַעוּתָא קָמִיהּ, וְצִיִּיר כָּל
 נְשָׁמְתִין דְּאֵינּוֹן זְמִינִין לְמִיָּהּ בְּבִנֵי נֶשׁא לְבַתֵּר, וְכָלְהוּ
 אֲתַצִּיִּירוּ קָמִיהּ בְּהֵהוּא צִיּוּרָא מִמֶּשׁ, דְּזְמִינִין לְמַהוּי בְּבִנֵי
 נֶשׁא לְבַתֵּר, וְחָמָא כָּל חַד וְחַד.

וְאֵית מְנַהוֹן דְּזְמִינִין לְאַבְאֶשָׁא אֲרַחֲיֵיהּ בְּעֲלָמָא,
 וּבְשַׁעְתָּא דְּמָטָא זְמִינֵיהּ, קָרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְהֵהִיא נְשָׁמְתָא, אָמַר לָהּ, זִילֵי עוּלֵי בְּדוּךְ פִּלָּן. בְּגוּף

פֶּלֶן. אֲתִיבַת קָמִיָה, מֵאֲרִיָה דְעֵלְמָא, דִּי לִי בְעֵלְמָא דָא
 דְאָנָא יִתְבָּא בֵיה, וְלֹא אֵיהֶךָ לְעֵלְמָא אַחְרָא, דִּישְׁתַּעְבְּדוּן
 בִּי, וְאֵהָא מְלוּכְלָכָא בִּינֵייהוּ. אֲמַר לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ
 הוּא, מִן יוֹמָא דְאֲתַבְרִיאַת, עַל דָּא אֲתַבְרִיאַת לְמַהוּי
 בְּהָהוּא עֵלְמָא. כִּיּוֹן דְחֻמָּאֵת נִשְׁמַתָּא כֶּף, בְּעַל כְּרַחֵה
 נְחַתַת וְעָאֵלַת תַּמָּן.

אוֹרֵייתָא דִּיהֵבַת עֵיטָא לְכָל עֵלְמָא חֻמָּאֵת הַכִּי, אֲזַהִירַת
 לְבִנֵי עֵלְמָא, וְאֲמַרַת, חֻמוֹ כְּמָה חָס קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא עָלֵיכוֹ, מְרַגְלִיתָא טְבָא דִּיהוּת לִיָה, וְכִין לְכוּ
 לְמַגְנָא, דִּתְשַׁתְּעַבְדוּן בָּהּ בְּהַאי עֵלְמָא.

וְכִי יִמְכַר אִישׁ: דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אֶת בְּתוּ: דָּא
 נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא. לְאִמָּה: לְמַהוּי אִמָּה מִשְׁתַּעְבְּדָא
 בִּינֵיכוֹ (דף צ"ז ע"א) בְּהַאי עֵלְמָא. בְּמָטוֹ מְנִיִּיכוֹ, בְּשַׁעְתָּא
 דְמָטִי זְמָנָא לְנַפְקָא מֵהַאי עֵלְמָא, לֹא תִצָּא כְּצֵאת
 הָעֵבְדִים, לֹא תַפּוּק מִתַּטְנַפָּא בְּחוּבִין, תַּפּוּק בֵּת חוּרִין,
 בְּרִירָה נְקִיָה, בְּגִין דִּיחֻדִי בָהּ מְאָרָה וְיִשְׁתַּבַּח בָּהּ וְיִהִיב
 לָהּ אַגְר טָב, בְּצַחְצוּחֵי דִּגְנָתָא דְעַדָּן. כְּמָה דְאֵת אֲמַר
 (ישעיה נח) וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצוּחוֹת נַפְשֶׁךָ, וְדַאי כַּד תַּפּוּק בְּרִירָה
 נְקִיָה כְּדָקָא יָאוּת.

אַבְל אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֵיהָ, כַּד נַפְקַת מְלוּכְלָכָא
 בְּטַנוּפֵי חוּבִין, וְלֹא אֲתַחְזִיאַת קָמִיָה כְּדָקָא יָאוּת,

ווי לְהֵוּא גּוֹפָא, דְּאִתְאַבִּיד מֵהֵיִא נִשְׁמַתָּא לְעֵלְמִין.
 בְּגִין, דְּכִד נִשְׁמַתִּין סִלְקִין בְּרִירָן, וְנִפְקִין נְקִיִּין מֵהֵא
 עֲלָמָא, כֹּל נִשְׁמַתָּא וְנִשְׁמַתָּא, עָאלַת בְּסִפְרָא (שלח קנ"ו ע"ב)
 דְּאִחְמַתָּא דְּמִלְפָא, וְכִלְהוּ בְּשִׁמְהֵן, וְאָמַר דָּא הֵיא
 נִשְׁמַתָּא דְּפִלְנִיָא, זְמִינַת תְּהֵא לְהֵוּא גּוֹפָא דְּשִׁבְקַת,
 וְכִדִּין כְּתִיב, לֹו יַעֲדָה, בּוּ'.

וְכִד נִפְקַת רְעָה בְּעֵינֵי אֲדוֹנֵיהָ, דְּקָא אִסְתְּאַבָּא בְּחוּבִין,
 וּבְטַנוּפָא דְּחֻטְאִין, כְּדִין לֹא יַעֲדָה בָּא'. וְאִתְאַבִּיד
 הֵוּא גּוֹפָא מִינָהּ וְאִיְהִי לָא אֲזוּדְמִנַת לְגַבִּיָה בַר הֵהִיא
 דְּמָאָרָה אֲתֵרְעִי, וְתַב בְּתִיּוּבְתָא דְּגּוֹפָא בָּהּ, כְּדִין כְּתִיב,
 וְהִפְדָּה. כִּמָּה דְּאִתְּ אָמַר (איוב לג) פְּדָה נַפְשׁוֹ מֵעֲבוּר בִּשְׁחַת.
 וְהִפְדָּה, הֵאִי אִיְהוּ בְּבַר נֶשׁ, דְּעֵיטָא דִּילִיָהּ, דְּיִפְרוּק לָהּ,
 וְיִתּוּב בְּתִיּוּבְתָא, וְלִתְרִין סִטְרִין קָאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְהִפְדָּה בְּתִיּוּבְתָא. לְבַתַּר דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא, פְּדָא לָהּ
 מֵאֲרַחָא דְּגִיְהֵנָם.

לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָהּ. מֵאֵן עִם נְכָרִי. עֲלוּבְתָא
 אִיְהִי נִשְׁמַתָּא, דְּכִד נִפְקַת מֵעֲלָמָא, וּבַר נֶשׁ אִסְטִי
 אֲרַחִיָה בְּהַדָּה, הֵיא בְּעָאֵת לְסִלְקָא לְעֵילָא, גּוּ מִשְׁרִיִּין
 קְדִישִׁין, בְּגִין דְּמִשְׁרִיִּין קְדִישִׁין קִיִּימִין בְּהֵוּא אֲרַחָא דְּגֵן
 עֲדוֹן, וּמִשְׁרִיִּין נוֹכְרָאִין קִיִּימִין בְּהֵוּא אֲרַחָא דְּגִיְהֵנָם.
 זְכַתָּה נִשְׁמַתָּא, וְהֵוּא נְטִירוֹ, וּפְרִישׁוֹ דְּלְבוּשָׁא יִקְיָרָא

עָלָה. כִּמָּה מִשְׁרִיין קִדְיִשִׁין, קָא מִתְעַתְדֵן לָהּ, לְאַתְחַבְרָא
 בְּהַדָּה, וְלִמְיַעְאֵל לָהּ לְגֵן עֵדֵן. לֹא זָכְתָהּ, כִּמָּה מִשְׁיִירִין
 נוֹכְרֵאִין מִתְעַתְדֵן לְמִיעַל לָהּ בְּאַרְחָא דְגִיְהֵנָם. וְאִינוּן
 מִשְׁרִיין דְּמִלְאֲכֵי חַבְלָה זְמִינִין לְמַעְבַּד בַּהּ נוֹקְמִין, אֲתָא
 קָרָא וְאוֹכַח, לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָהּ, אֲלִין מִלְאֲכֵי
 חַבְלָה. בְּבַגְדוֹ בַּהּ, אִיהוּ נְטִירָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲבִיד לָהּ נְטִירָא, דְּלֹא יִשְׁלוּט בַּהּ עַם נְכָרֵי, בְּהֵהוּא
 פְּרִיסוֹ דְּנְטִירוֹ עָלָה.

(שמות כא) וְאִם לְבָנוּ יִיעַדְנָהּ, תָּא חֲזִי כִּמָּה אֵית לִיהּ לִבְר
 נָשׁ לְאַזְדַּהֲרָא דְּלֹא יִסְטֵי אַרְחוּי בְּהֵאִי עֲלֵמָא, דְּאִי
 זָכָה בַּר נָשׁ בְּהֵאִי עֲלֵמָא, וְנְטִיר לָהּ לְנִשְׁמַתָּא פְּדָקָא
 יְאוּת, הֵאִי אִיהוּ בַּר נָשׁ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיהּ,
 וְאַשְׁתַּבַּח בֵּיהּ בְּכָל יוֹמֵיא, בְּפַמְלֵיִיא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, חָמוּ
 בְּרָא קִדְיִשָׁא דְּאֵית לִי בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, כֶּךָ וְכֶךָ עֲבִיד, כֶּךָ
 וְכֶךָ עוֹבְדוּי מִתְתַּקְנֵן.

וְכֵד הֵאִי נִשְׁמַתָּא, נִפְקַת מְהֵאִי עֲלֵמָא, זְכִיִּיא נְקִיִּיה
 בְּרִירָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנַהִיר לָהּ בְּכִמָּה נְהוּרִין,
 בְּכָל יוֹמָא קָאֲרִי עָלָה, דָּא הִיא נִשְׁמַתָּא דְּפִלְנֵיא בְּרִי,
 נְטִירָא לִיְהוּי לִיהּ לְהֵהוּא גּוֹפָא דְּשַׁבַּק.

וְדָא הוּא דְּכְתִיב, וְאִם לְבָנוּ יִיעַדְנָהּ כְּמִשְׁפַּט הַבְּנוֹת
 יַעֲשֶׂה לָהּ, מֵאִי כְּמִשְׁפַּט הַבְּנוֹת. הֲכָא אֵית רְזָא

לְחַפְיָמִין, בְּגוֹ טְנָרָא תְּקִיפָא, רְקִיעָא טְמִירָא, אֵית
הֵיכְלָא חֲדָא, דְּאֶקְרִי הֵיכַל אֲהֶבֶה. (קמ"ז ע"א) וְתַמָּן אֵינּוֹן
גְּנֻזִין טְמִירִין, וְכֹל נְשִׁיקִין דְּרַחֲמֵי דְּמַלְכָּא אֵינּוֹן תַּמָּן,
וְאֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין רַחֲמָאן דְּמַלְכָּא עָאֲלִין תַּמָּן.

כִּיּוֹן דְּמַלְכָּא עָאֲל בְּהֵוּא הֵיכְלָא דְּמַלְכָּא, תַּמָּן כְּתִיב,
(בראשית כט) וַיִּשָּׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲשֶׁכַּח תַּמָּן לְהֵהִיא נְשַׁמְתָּא קַדִּישָׁא, קָדִים מִיַּד וְנִשְׁיֵק
לָהּ, וְגַפִּיף לָהּ, וְסָלִיק לָהּ בְּהַדְּיָה, וְאֲשַׁתְּעֲשַׂע בָּהּ.

וְדָא הוּא כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, כְּדִינָא דְּאֲבָא עָבִיד
לְבִרְתֵיהָ, דְּאִיְהִי חֲבִיבָא לְגַבִּיָּה, דְּנִשְׁיֵק לָהּ, וְגַפִּיף
לָהּ, וַיְהִיב לָהּ מִתְנַן. כִּף קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד,
לְנְשַׁמְתָּא זַפָּאָה בְּכֹל יוֹמָא, כְּמָה דְּכְתִיב כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת
יַעֲשֶׂה לָהּ.

הֵינּוּ דְּכְתִיב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ, כְּמָה דְּהֵאִי
בְּרַתָּא, אֲשֶׁלִּימַת עֲשִׂיָּה בְּהֵאִי עֲלֵמָא. אוּף הַכִּי
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁלִּים לָהּ עֲשִׂיָּה אַחְרָא בְּעֵלְמָא
דְּאֵתִי, דְּכְתִיב, עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתָךְ יַעֲשֶׂה
לְמַחֲכָה לוֹ. וְהָכָא כְּתִיב (דף צ"ז ע"ב) יַעֲשֶׂה לָהּ. עַל כֵּן. הֵהוּא
סָבָא אֲשַׁתְּטַח, וְצִלִּי צְלוֹתָא. בְּכָה כְּמַלְקֵדְמִין.

וְאָמַר (שמות כא) אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ וְגו', מֵאִי אִם אַחֲרַת,
וְכִי נְשַׁמְתָּא אַחְרָא זְמִין קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא

לְאַתְבָּא לְצַדִּיקֵי אֱבָהֵי עֲלֵמָא, וְלֹאֵו הָאֵי נִשְׁמַתָּא
 דְּאֲשְׁלִימַת בְּהֵאֵי עֲלֵמָא רְעוּתָא דְּמֵאֲרָה, אֵי הָכִי לִית
 אֲבִטְחוּתָא לְצַדִּיקֵי אֱבָהֵי כָּלֵל. מֵאֵי אִם אַחֲרַת יִקַּח לֹו.

פְּתַח הֵהוּא סָבֵא וְאָמַר, (קהלת יב) וַיָּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ
 כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. הָאֵי
 קָרָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרֵי יֵא, בְּחֵרְבֵן בֵּי מִקְדָּשָׁא. (ותמן תנינן) וַיָּשׁוּב
 הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ כְּשֶׁהָיָה. הֵכָא אִיהוּ מֵאֵי דְּכִתְיִב, (בראשית
 יב) וְהִכְנַעְנִי אֲזִי בְּאָרֶץ, כְּשֶׁהָיָה וְדָאֵי. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל
 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, מֵאֵי וְהָרוּחַ תָּשׁוּב. דָּא שְׁכִינְתָּא,
 דְּאִיהִי רוּחַ קְדִישָׁא. כַּד חֲמַת שְׁכִינְתָּא, בְּאִינוּן עֶשֶׂר
 מִסְּעוּת דְּקָא נִטְלָא, וְלֹא בְּעוּן יִשְׂרָאֵל לְאַתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשִׁלְטָא סְטֵרָא אַחֲרָא עַל אֲרַעָא
 קְדִישָׁא, וְאוּקְמוּהָ חֲבֵרֵי יֵא.

תָּא חֲזִי, רוּחָא דְּבֵר נָשׁ זַכָּאָה, אֲתַעֲטֵר בְּדִיוּקְנָא בְּגִין
 עֵדֵן דְּלִתְתָּא, וּבְכָל שַׁבְּתֵי וּמוֹעֲדֵי וְרִישֵׁי יְרַחֵי,
 מִתְּעַטְרֵן רוּחֵי, וּמִתְּפַשְׁטֵן, וְסִלְקִין לְעֵילָא. כְּמָה דְּעֵבִיד
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּהֵהִיא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה קְדִישָׁא
 לְעֵילָא, הָכִי נִמְי עֵבִיד בְּהֵאֵי רוּחָא, לְתַתָּא בְּגִין עֵדֵן
 לְתַתָּא, דְּקָא סִלְקַת קָמִיָּה. וְאָמַר דָּא אִיהִי רוּחָא דְּפִלְגְּנֵיָּא
 גּוּפָא, מִיַּד מְעַטְרָא לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵאֵי רוּחָא
 בְּכְמָה עֲטְרִין, וְאַשְׁתַּעֲשַׁע בָּהּ.

וְאִי תִימָא, דְּהָא בְּגִין רוּחָא דָּא, שְׂבִיק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא מַה דְּעָבִיד לְנִשְׁמָתָא. לָאוּ הָכִי. אֵלָא שְׂאֲרָה
 כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע, אֲלִין אֵינּוּן תְּלַת שְׂמַהּן עֲלֵאִין,
 דְּעֵין לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים זּוּלְתָךְ.

וְכֻלְהוּ בְּעֲלָמָא דְּאֲתִי וְאֲתַמְשְׁכוּ מִתַּמָּן. תַּד מְנַיְיְהוּ
 שְׂאֲרָה, מְשִׁיכוּ דְנִצִּיצוּ וְנִהְירוּ, דְּנִהִיר בְּאַרְח
 סְתִים, מְזוּנָא (לָן) דְּזֶן כְּלָא, וְאֲקִרִי יְדוּד בְּנִקּוּדַת
 אֱלֹהִים. שְׂאֲרָה בְּהַפּוּךְ אֲתוּוּן, אֲשֶׁר ה' וְדָא (בראשית מט)
 מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה לְחֶמוֹ, וְדָא הוּא שְׂאֲרָה.

כְּסוּתָהּ: פְּרִישׁוּ דְמִלְכָּא. דָּא מְשִׁיכוּ אַחְרָא, דְּנִהִיר וְנִטִּיר
 לָהּ תְּדִיר, פְּרִישׁוּ דְלְבוּשָׁא דְמִלְכָּא, דְּפִרְשׁ עֲלָהּ
 אֱלוֹתָהּ. דָּא בְּבִגְדוֹ בַּהּ תְּדִיר, דְּלָא אֲתַעְדִּי מִינָּהּ, וְהֵאִי
 אִיהוּ כְּסוּתָהּ.

וְעִנְתָּהּ, מֵאֵן אִיהוּ. דָּא מְשִׁיכוּ דְעֲלָמָא דְּאֲתִי, דְּבִיָּה
 כְּלָא. יִי צְבָאוֹת אִיהוּ, וְדָא אִיהוּ דְּנִהִיר בְּכָל
 נְהוּרִין סְתִימִין עֲלֵאִין דְּאִילְנָא דְּחַיִּי, דְּבִיָּה עוֹנָה טְמִירָא,
 דְּמִתַּמָּן נִפְקַת. וְכָל דָּא בְּעֵדוּנָא וְכִסּוּפָא דְעֲלָמָא דְּאֲתִי.
 תְּלַתָּא הֵנִי לֹא יִגְרַע לָהּ, כִּד אִיהִי זִכְאֵת כְּדָקָא יְאוּת.
 וְאִי לָאוּ אִיהִי כְּדָקָא יְאוּת, הֵנִי תְּלַתָּא גְרַעָאן
 מְנָה, דְּלָא יִתְעַבִּיד לָהּ עֲטָרָה אֲפִילוּ מִחַד מְנַיְיְהוּ, תָּא
 חֲזִי, מַה כְּתִיב, וְאִם שְׁלַשׁ אֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ, דְּלָא

זְכָאת בְּהוּ, וַיִּצְאָה חָנָם אֵין כֶּסֶף תְּפוּק מִקְמִיָּה, וְדַחֲיִין
 לָהּ לְבַר. אֵין כֶּסֶף, לִית לָהּ כֶּסֶף, וְלִית לָהּ עֵדוּנָא
 כָּלִל.

עַד כַּאן אוֹכִיחַת אוֹרֵייתָא, דְּכָל עֵיטִין בְּהָ תְּלִיין, וַיְהִיבַת
 עֵיטָא טָבָא לְבַנֵּי נְשָׂא. מִכַּאן וְלַהֲלָאָה גְּהֵדֵר לְמַלְיָן
 קַדְמָאִין, בְּהֵהוּא נְטִירוּ עֲלָאָה, דְּקָא פְּרִישׁ עֲלָהּ קוּדְשָׂא
 בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּלֹא תְּהֵא לְעַם נְכָרִי, דְּהָא בְּגֵדוּ בְּהָ,
 וְנְטִירוּ אִיהוּ לָהּ תְּדִיר.

(שְׁמוֹת כ"א) וְאִם לְבָנוּ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. אָמַר
 הֵהוּא סָבָא, חֲבַרְיָא, כִּד תְּהֵכּוֹן לְגַבֵּי הֵהוּא טִינָרָא
 דְּעֲלָמָא סָמִיךְ עֲלֵיהָ, אָמְרוּ לִיהָ, דִּידְכַר יוֹמָא דְּתַלְגָּא
 דְּאִזְדָּרְעוּ פּוֹלִין לְחַמְשִׁין וְתָרִין גְּוּוּנִין, וְהֵדֵר אֲקָרִינָן הָאִי
 קָרָא, וְהוּא יִימָא לְכוּן.

אָמְרוּ בְּמִטּוּ מִינְךָ מָאן דְּשָׂאֲרֵי מְלָה הוּא יִימָא. אָמַר
 לוֹן, וְדָאִי דִּידְעָנָא דְּזַכָּאִין אַתּוּן, וְאִית לְרַמְזָא
 לְכוּן רַמְזָא דְּחַפְיָמִין, וְעַל מָה דְּאָנָא אִימָא, כִּד תְּדַכְרוּן
 לִיהָ סִימְנָא דָּא, הוּא יִשְׁלִים עַל דָּא. הִשְׁתָּא אִית לוֹמֵר,
 מָאן הוּא דְּאֲקָרִי בִּין לְקוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי כָּל (דף צ"ז ע"א) הֵהוּא דְּזַכֵּי (ק"א ע"א, ק"ג ע"א) לְתַלְיִסֵּר
 שְׁנִין וְלַהֲלָאָה, אֲקָרִי בִּין לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְכָל מָאן
 דְּאִיהוּ מִבְּן עֶשְׂרִין שְׁנִין וְלַעֲיִלָּא וְזַכֵּי בְּהוּ, אֲקָרִי בִּין

לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְדַאי (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לִי
אֱלֹהֵיכֶם.

כַּד מָטָה דְּווד לְתַלְיִסְר שְׁנִין, וְזָכָה בְּהֵוּא יוֹמָא דְּעָאל
לְאַרְבִּיסְר, כְּדִין כְּתִיב, (תהלים ב) יי' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֲתָה
אֲנִי הַיּוֹם יְלַדְתִּיךָ. מַאי טַעְמָא. דְּהָא מְקַדְמַת דְּנָא לָא
הוּוּ לִיה בְּרָא, וְלָא שְׂרָאת עָלֶיהָ נְשֻׁמְתָא עֲלָאָה, דְּהָא
בְּשְׁנֵי עָרְלָה הוּוּ, וּבְגִין כֶּךָ, (קכ"ח ע"ב) אֲנִי הַיּוֹם יְלַדְתִּיךָ,
הַיּוֹם וְדַאי יְלַדְתִּיךָ. אֲנִי, וְלָא סְטָרָא אַחְרָא, כְּמָה דְּהוּוּ
עַד הַשְּׁתָא, אֲנִי בְּלַחֲוֹדַאי. בַּר עֶשְׂרִין שְׁנִין, מַה כְּתִיב
בְּשִׁלְמוֹה, (משלי ד) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי, לְאָבִי מִמֶּשׁ וְדַאי.

וְאִם לְבָנוּ יִיעֲדָנָה. בַּר תְּלִיסְר שְׁנִין וְלַהֲלָאָה, דְּהָא נִפְקָא
מִרְשׁוֹ דְּסְטָרָא אַחְרָא דְּאַזְדַּמְנַת לִיה, מַה כְּתִיב
כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ. מַהוּ כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת. תְּנִינָן,
בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, חָמֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵוּא יְנוֹקָא
דְּקָאֵי בְּרִשׁוֹ דְּעָרְלָה, וְאִיהוּ נְפִיק מִינָהּ, וְאַתְמִשְׁךְ לְבִי
סְפָרָא, וְתַבַּר לָהּ, וְאִזִּיל לְבִי כְּנִישְׁתָא, וְתַבַּר לָהּ. מַה
עֲבִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְהֵוּא נְשֻׁמְתָא. אָעִיל לָהּ
לְאַדְרָא דִּילִיָּהּ, וְיַהֲיִב לָהּ מִתְּנָן, וּנְבֻזְבֻזָּן סְגִיאִין, וְקָשִׁיט
לָהּ בְּקָשׁוּטִין עֲלָאִין, עַד זְמַנָּא דְּאַעִיל (בראשית קמ"ז ע"ב) לָהּ
לְחוּפָה בְּהֵוּא (גו' זחורא) בַּר, מִתְּלִיסְר שְׁנִין וְלַעִילָא.

אִם אַחְרַת יְקַח לוֹ. הֲכָא אֵית רְזָא דְּרִזִּין, לְחַפְיִמִּין

אֶתְמַסְרִי, וְאִית לְאוֹדְעָא בְּקַדְמֵיתָא מְלָה חֲדָא. תָּא חֲזִי,
 בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא בְּשַׁעְתָּא דְאֶתְקַדְּשׁ יוֹמִי, נִפְקִי נְשַׁמְתִּין
 מִגּוֹ אֵילָנֵי דְחַיִּי, וּמִנְשֻׁבָּן אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין קַדִּישִׁין לְתַתָּאִי,
 וְנִיִּחִין בְּהוּ כָּל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא. וּלְבַתָּר דְנִפְיִק שַׁבְּתָא,
 סְלָקִין כְּלָהוּ נְשַׁמְתִּין וּמִתְעַטְרִין בְּעֵטְרִין קַדִּישִׁין לְעֵילָא.
 (וכד מתעטרין ביהווא טבא אלין אינון בעליו דהווא טיבו ודאי) אֹנָף הָכִי, קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לְהֵהוּא בַּר נָשׁ, וְדָא הוּא נְשַׁמְתָּא
 אַחֲרַת, וְאָף עַל גַּב דְּדָא זְמִינָא לִיָּה, נְשַׁמְתָּא דְהוּת לִיָּה
 בְּקַדְמֵיתָא, שְׂאָרָה דְקַדְמֵיתָא, כְּסוּתָהּ וְעֲנָתָהּ לֹא יִגְרַע,
 כְּמָה דְאֶתְמַר.

בְּכָה תֵּהוּא סָבָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאֶמַר אֵיהוּ לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא
 סָבָא, כְּמָה יִגְעַת לְאֲדַבְקָא מְלִין קַדִּישִׁין אֵלִין,
 וְהַשְׁתָּא תִימָא לֹון בְּרַגְעָא חֲדָא. אִי תִימָא דְתִיחַס עַל־יֵהוּ
 עַל אֵינּוֹן מְלִין וְלֹא תִימָא לֹון, הָא כְּתִיב (משלי ג) אַל תִּמְנַע
 טוֹב מִבְּעַלְיוֹ בִּהְיוֹת לְאֵל יַדְךָ לַעֲשׂוֹת.

מֵאִי אַל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעַלְיוֹ. אֵלָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּכְפִנְסַת יִשְׂרָאֵל אֵינּוֹן הָכָא. דְּהָא בְּכָל אַתָּר דְּמְלִין
 דְּאוּרֵייתָא אֲמַרִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְפִנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֵינּוֹן תַּמָּן, וְצִיִּיתִי לֹון. וְכִדִּין, הֵהוּא אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע,
 בְּשַׁעְתָּא דְּאוּלִין מִתַּמָּן, וְצִיִּיתוּ אֵינּוֹן מְלִין, הֵהוּא סְטָרָא
 דְטוֹב אַתְגַּבְּר, וְאַסְתַּלֵּק לְעֵילָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּפְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרֵן בְּהֵוֹא טוֹב, וְאֵלֶּיִן אֵינּוֹן בְּעֵלְיוֹ
דְּהֵהוּא טוֹב.

סָבָא סָבָא, אֵת אִמְרַת מְלִין אֵלֶּיִן, וְלֹא יִדְעַת אֵי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא הֲכָא, וְאֵי אֵלֶּיִן דְּקִיַּיְמִי הֲכָא זַכָּאִין
לְמִלִּין אֵלֶּיִן. לֹא תִדְחַל סָבָא, דְּהָא הוּיִת בְּכַמְהָ קְרַבִּין
דְּגַבְרִין תְּקִיפִין, וְלֹא דְחִילַת, וְהִשְׁתָּא אַנְתְּ דְחִיל, אֵימָא
מִלְךְ, דְּהָא וַדָּאי הֲכָא אֵיְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּפְנֹסֶת
יִשְׂרָאֵל, וְזַכָּאִין אֵינּוֹן אֵלֶּיִן דְּהֲכָא. וְאֵי לָאו הֲכִי, לֹא
אֲעֲרַעְנָא בְּהוּ, וְלֹא שְׂרִינָא בְּאֵלֶּיִן מְלִין. אֵימָא מְלוּלְךְ
סָבָא, אֵימָא בְּלֹא דְחִילוּ.

פִּתְחָ וְאִמְרָ, (תהלים קד) יי' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוּד וְהִדְרָ
לְבִשְׁתָּ. יי' אֱלֹהֵי: (ט' ע"א, רי"ו ע"ב) דָּא שִׁירוּתָא
דְּמַהִימְנוּתָא, סְלִיקוּ דְמַחְשְׁבָהּ, וְעֲלֵמָא דְאֵתִי, רוּזָא חֲדָא
בְּלֹא פְרוּדָא. גְדֻלַּת: דָּא שִׁירוּתָא, יוּמָא קְדַמָּא, וְאֵינּוֹן
יוּמִין עֲתִיקִין, סְטָרָא דִימִינָא. מְאֹד: דָּא (ס"ח ע"ב) הוּא
סְטָרָא דְשִׁמְאָלָא.

הוּד וְהִדְרָ לְבִשְׁתָּ: אֵלֶּיִן תִּרִין בִּדְי (ויחי רכ"ב) עֲרָבוּת. עַד
הֲכָא, פִּיוֹן דְּמָטָא לְגוּ אֵילָנָא דְחַיִּי, אֲתַטְמָר, וְלֹא
אֲסַתְלָק (ס"א וְלֹא בְעִי) לְמַהוּי בְּמַנְיָנָא, בְּגִין הֵהוּא מְאֹד. מְאִי
מְאֹד. שְׁמָאָלָא, דְּכָל עַנְפִּין דִּלְתַתָּא וּבְכָלְלָא עַנְפָּא
מְרִירָא חֲדָא. וְעַל דָּא אֲתַטְמָר הֵהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי, וְלֹא

בְּעַא לְמַהוּי בְּמִנְיֵינָא דָא, עַד דְּאַהֲדַר כְּמַלְקֵדְמִין, וְשִׁבַּח
בְּגִוּוֹנָא אַחֲרָא.

וְאָמַר, עֵטָה אֹר כַּשְׁלֵמָא דָא שִׁירוּתָא (דְּאֹר) (דף צ"ח ע"ב)
דְּיֹמָא קַדְמָאָה. נוֹטָה שְׁמַיִם, הֲכָא אַתְכְּלִיל
שְׁמַאֲלָא, וְלֹא אָמַר מְאֹד, אַתְכְּלִיל שְׁמַאֲלָא בְּיִמֵינָא,
לְמַהוּי נְהִיר בְּכֻלָּלָא דְשְׁמַיִם. (תהלים קד) הַמְקַרָה בַּמַּיִם
עַלְיֹתָיו, הֲכָא נִפְיֵק בְּחֻדוּהָ הֵהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי, נְהַר
דְּנִפְיֵק מִעֵדָן, וְאַשְׁתְּרָשׁוּ בֵיהָ בְּמִימוּי אֵינּוֹן תְּרִי בְּדֵי
עֲרְבוּת, דְּאֵינּוֹן גְּדֻלִין בְּמִימוּי, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (נ"א וְהוּא

אֵילָנָא דְחַיִּי וְאַשְׁתְּרָשׁוּ בֵיהָ אֵינּוֹן תְּרִי בְּדֵי עֲרְבוּת, דְּאֵינּוֹן גְּדֻלִין בְּמִימוּי וְהוּא נְדָר דְנִפְיֵק
מִעֵדָן וְדָא הוּא) הַמְקַרָה בַּמַּיִם עַלְיֹתָיו. מֵאֵן עַלְיֹתָיו. אֵלִין
בְּדֵי עֲרְבוּת.

וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (ירמיה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשׁוֹ. וְדָא
הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (תהלים מו) נְהַר פְּלָגִיו יִשְׁמְחוּ עִיר
אֱלֵהִים. מֵאֵן פְּלָגִיו. אֵלִין אֵינּוֹן שְׂרָשׁוֹ. וְהַכִּי אֶקְרוּן,
עַלְיֹתָיו, שְׂרָשׁוֹ, פְּלָגִיו, כִּלְהוּ אֲשְׁתְּרָשׁוּ בְּאֵינּוֹן מִיִּין
דְּהֵהוּא נְהַר.

(תהלים קד) הַשֵּׁם עָבִים רְכוּבוֹ. דָא מִיכָאֵל וְגַבְרִיאֵל, אֵלִין
הֵם עָבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל כַּנְפֵי רוּחַ, לְמִיָּהֵב אִסּוּתָא
לְעֵלְמָא, וְדָא אֵיהוּ רַפְאֵל. מְכָאן וּלְהֵלְאָה עוֹשָׂה מְלָאכְיוֹ
רוּחוֹת וְגו'. סָבָא סָבָא, אֵי כָל הַנִּי יַדְעֵת, אֵימָא וְלֹא

תִּדְחַל, אִימָה מִיֶּלֶךְ וַיִּנְהָרוּן מְלִין דְּפּוֹמָךְ. חֲדוּ חֲבָרִיָּא,
וְהוּוּ צִיִּיתִין בְּחֻדָּה לְמַלּוּי קַדִּישִׁין. אָמַר אִי סָבָא אִי
סָבָא, בְּמָה עֵיִלַת גְּרַמָּךְ, עָאֵלַת בִּימָא רַבָּא, אִית לָךְ
לְשִׁטָּא וְלִנְפָקָא מִתְּמָן.

(שמות כא) אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ, כַּמָּה גְּלָגוּלִין עֲתִיקִין הָכָא,
דְּלֵא אַתְּגִלוֹן עַד הָאִידְנָא, וְכִלְהוּ קְשׁוּט פְּדָקָא
יְאוּת, דְּלִית לְאַסְטָאָה מֵאַרְח קְשׁוּט, אֲפִילוּ כַּמְלֵא נִימָא.
בְּקַדְמִיתָא (נ"א הַשְּׁתָא) אִית לְאַתְעָרָא, (צ"ה ע"ב) נְשַׁמְתִּין
דְּגִיּוֹרִין כְּלָהוּ, פֶּרְחָן מְגוּ גִנְתָּא דְּעַדָן בְּאַרְח סְתִים, כַּד
מִסְתַּלְקָן מֵהָאִי עֲלָמָא, נְשַׁמְתְּהוֹן דְּקָא רוּחָא מְגוּ גִנְתָּא
דְּעַדָן, לְאַן אַתָּר תִּיִבִין.

אַלָּא תַנִּינָן, מֵאַן דְּנָטִיל וְאַחִיד בְּנַכְסֵי גִיּוֹרִין בְּקַדְמִיתָא,
זְכִי בְּהוּ. אוּף הָכִי כָּל אֵינּוֹן נְשַׁמְתִּין קַדִּישִׁין
עֲלָאִין, דְּקָא זְמִין לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַתָּא
כַּדְקָאמְרוּן, כְּלָהוּ נְפָקִין לְזַמְנִין יְדִיעָן. (וּסְלָקִין) (בראשית ל"ה ע"ב)
בְּגִין לְאַשְׁתַּעֲשָׂעָא בְּגִין עַדָן, (דְּלַעֲלֵא) וּפַגְעֵן בְּאֵינּוֹן
נְשַׁמְתִּין דְּגִיּוֹרִין, מֵאַן דְּאַחִיד בְּהוּ מֵאַלִין נְשַׁמְתִּין, (דְּסְלָקִין)
אַחִיד בְּהוּ וְזְכִי בְּהוּ, וּמִתְּלַבְּשָׁן בְּהוּ, וּסְלָקִין. וְכִלְהוּ קַיִימִי
בְּהָאִי לְבוּשָׁא וְנַחְתוּ גוּ גִנְתָּא בְּלְבוּשָׁא דָּא. בְּגִין דְּבַגְנָתָא
דְּעַדָן, לָא קַיִימָאן תְּמָן, אַלָּא בְּלְבוּשָׁא, כָּל אֵינּוֹן
דְּקַיִימִי תְּמָן.

אִי תִימָא, דְּבִגִין הָאֵי לְבוּשָׁא, גִּרְעָן אֵינּוּן נְשַׁמְתִּין מִכָּל
 עֲנוּגָא דְהוּה לֹון בְּקִדְמִיתָא. הָא פְּתִיב, אִם אַחֲרַת
 יִקַּח לוֹ שְׂאֵרָה פְּסוּתָה וְעוֹנָתָה לֹא יִגְרַע. בְּגִנְתָּא קִיִּימִי
 בְּלְבוּשֵׁי דָא, דְּקִדְמָן לְאַחֲדָא בְּהוּ וְזִכִּי בְּהוּ, וְכֹד סִלְקִין
 לְעֵילָא, מִתְּפִשְׁטָן מִנִּיהּ, דְּהָא תַמְן לָא קִיִּימָן (קפ"ו ע"ב, ר"י
 ע"ב, רכ"ט, נ', נ"ח, ס"ז) בְּלְבוּשָׁא.

בְּכַה הֵהוּא סָבָא כְּמִלְקִדְמִין, וְאִמַר לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא סָבָא,
 בּוֹדַאי אֵית לָךְ לְמַבְכִּי, בּוֹדַאי אֵית לָךְ לְאוּשְׁדָא
 דְּמַעִין, עַל כָּל מְלָה וּמְלָה, אֲבָל גִּילִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וְשְׁכִינְתִּיהּ קְדִישָׁא, דְּאֲנָא בְּרַעוּ דְלָבָא, וּבְפוּלְחָנָא
 דְּלַהוֹן קְאִמִינָא, בְּגִין דְּאֵינּוּן בְּעֵלְיוּ דְכָל מְלָה, וּמִתְעַטְרָן
 בְּהוּ.

כָּל אֵינּוּן נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין, כִּד נַחְתִּי לְהָאֵי עֲלָמָא, בְּגִין
 לְמִשְׁרֵי כָּל חַד עַל דְּוִכְתִּיָּהוּ, דְּאִתְחַזוֹן בְּהוּ, לְבַנִּי
 נְשָׂא. כְּלַהוּ נַחְתִּי מִתְּלַבְשָׁן בְּאֵינּוּן נְשַׁמְתִּין דְּקָא אִמְרוּ,
 וְהָכִי עָאֲלִין בְּזַרְעָא קְדִישָׁא. וּבְמִלְבוּשָׁא דָא, קִיִּימִי
 לְאַשְׁתַּעְבְּדָא מִנִּיָּהוּ בְּהָאֵי עֲלָמָא. וְכֹד אֲשַׁתְּאֲבֹן אֵינּוּן
 מְלַבּוּשִׁין מִמְּלִין דְּהָאֵי עֲלָמָא, אֵינּוּן נְשַׁמְתִּין קְדִישִׁין,
 אֲתַזְנֹן (נ"א אֲתַהֲנוּן) מִרִּיחָא דְּקָא אֲרִיחָא, מִגּוּ לְבוּשִׁיהוֹן
 אֲלִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כָּל מְלִין סְתִימִין דְּאִיהוּ עֵבִיד, עָאֵל

לֹוֹן בְּאוֹרֵי־יָתָא קְדִישָׁא, וְכֹלָא אֲשַׁתְּכַח בְּאוֹרֵי־יָתָא, וְהֵיא
 מְלָה סְתִימָא גְּלִי לָהּ אוֹרֵי־יָתָא, וּמִיד אֲתִלְבֶּשָׂא בְּלְבוּשָׂא
 אַחְרָא, וְאֲתִטְמַר תַּמָּן, וְלֹא אֲתַגְּלִי. וְחִפְיִמִּין דְּאִינּוֹן
 מְלִיִּין עֵינִין, אַף עַל גַּב דְּהֵיא מְלָה אֲסִתִּים בְּלְבוּשָׂה
 (תַּמָּן), חֲמָאן לָהּ מְגוּ לְבוּשָׂה, וּבִשְׁעָתָא דְּאֲתַגְּלִי הֵיא
 מְלָה עַד לָא תִיעוּל בְּלְבוּשָׂא, רַמָּאן בָּהּ פְּקִיחוּ דְּעֵינָא,
 וְאֵף עַל גַּב דְּמִיד אֲסִתִּים, לָא אֲתַאבִּיד מֵעֵינֵיהוּ. (ב"א

מִינְיָהוּ)

בְּכַמָּה דְּיֻכְתִּין אֲזַהַר קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עַל גִּיּוֹרָא, (בְּגִיד)
 דְּזֹרְעָא קְדִישָׁא, יוֹדְהֵרוֹן בֵּיהּ, וְלְבַתֵּר נָפִיק מְלָה
 סְתִימָא מִנְרַתְקָה. (דף צ"ט ע"א) וְכִיּוֹן דְּאֲתַגְּלִי אַהֲדַר לְנִרְתְּקָה
 מִיד, וְאֲתִלְבֶּשׁ תַּמָּן.

כִּיּוֹן דְּאֲזַהַר עַל גִּיּוֹרָא בְּכֹל אִינּוֹן דְּיֻכְתִּין, נָפִיק מְלָה
 מִנְרַתְקָה וְאֲתַגְּלִי, וְאָמַר (שְׁמוֹת כג) וְאַתֶּם יִדְעַתֶּם אֵת
 נֶפֶשׁ הַגֵּר. מִיד עָאלַת לְנִרְתְּקָה, וְאַהֲדַרַת בְּלְבוּשָׂה
 וְאֲתִטְמַרַת, דְּכְתִיב כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּחָשִׁיב
 קָרָא, דְּבִגִּין דְּאֲתִלְבֶּשׁ מִיד, לָא הוּא מֵאן דְּאֲשַׁגַּח בָּהּ.
 בְּהֵאִי נֶפֶשׁ הַגֵּר, יִדְעַת נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא בְּמִלִּין דְּהֵאִי
 עֲלָמָא, וְאֲתַהֲנִיַּאת (וְאֲשַׁתְּאֲבַת) מִנְיָהוּ.

פְּתַח הֵהוּא סְבָא וְאָמַר, (שְׁמוֹת כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן
 וַיַּעַל אֶל הָהָר וְגו', עָנָן דָּא מֵאִי הִיא. אֶלָּא דָּא

הוא דְּכָתִיב, (בראשית ט) אֶת קִשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעֵנָן. תְּנִינָן,
 דֶּה־הוא קֶשֶׁת אֲשֶׁלַחַת לְבוֹשׁוֹי, וְיִהיב לֹון לְמִשָּׁה, (רכ"ט ע"א)
 וּבִה־הוא לְבוֹשָׁא סָלִיק מִשָּׁה לְטוֹרָא וּמִנִּיה חָמָא מַה
 דְּחָמָא, וְאִתְהַנִּי מִכָּלֵא. עַד הֵהוּא אֲתָר, אֲתוּ אִינּוֹן
 חֲבַרְיָא, וְאֲשֶׁתְּחַו קָמִיה דֶּה־הוא סָבָא, וּבְכוּ וְאָמְרוּ,
 אֲלִמְלֵא לָא אֲתִינָא לְעֵלְמָא, אֲלָא לְמִשְׁמַע מְלִין אֲלִין
 מִפּוּמְךָ דִּי לָן.

אֲמַר הֵהוּא סָבָא, (אם אֲחֵרֵת יִקַּח לוֹ) חֲבַרְיָא, לָאוּ בְּגִין דָּא
 בְּלַחֲדוּי שְׁרִינָא מְלָה, דֶּה־א סָבָא כְּגִינִי, לָאו
 בְּמְלָה חֲדָא עָבִיד קִישׁ קִישׁ, וְלָא קָרִי, כִּמָּה בְּנִי עֲלִמָּא
 בְּעַרְבוּבִיא בְּסַכְלָתָנוּ דִּלְהוֹן, וְלָא חָמָאן בְּאַרְח קְשׁוּט
 בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא קָרִי בְּכָל יוֹמָא בְּנִהִימוּ (נ"א בְּרַחֲמִינוּ)
 לְגַבְיִיהוּ, (דְּבִנִי נִשָּׂא) וְלָא בְּעָאן לְאַתְבָּא רִישָׁא.

וְאִף עַל גַּב דְּאִמִּינָא, דֶּה־א אוּרִייתָא מְלָה נִפְקָא
 מִנְרַתְקָה, וְאַתְחַזִּיאת זְעִיר, וּמִיד אֲתַטְמַרְת. הַכִּי
 הוּא וְדָאִי. וּבְזִמְנָא דְּאַתְגְּלִיאת מְגוּ נְרַתְקָה וְאַתְטְמַרְת
 מִיד, לָא עַבְדַּת דָּא, אֲלָא לְאִינּוֹן דִּידְעִין בְּה,
 וְאַשְׁתְּמוּדְעָאן בְּה.

מִשָּׁל לְמַדַּת הַדִּין, לְרַחֲמִתָּא, דְּאִיהִי (צ"ה ע"א) שְׁפִירְתָּא
 בְּחִיזוּ, וּשְׁפִירְתָּא בְּרִיּוּא, וְאִיהִי טְמִירְתָּא בְּטְמִירוּ
 גּוּ הֵיכְלָא דִּילָהּ, וְאִית לָהּ רַחֲמָא יַחֲדָאָה, דִּלָּא יִדְעִין

בֵּיהּ בְּנֵי נֶשָׂא, אֲלָא אִיהוּ בְטַמִּירוּ. הֵהוּא רְחִימָא, מִגּוּ
 רְחִימָא דְרַחֲמִים לָהּ עָבַר לְתַרְע בֵּיתָה תְּדִיר, זְקִיף עֵינוּי
 לְכָל סֵטֶר. אִיהִי, יַדְעַת דֵּהָא רְחִימָא אֲסַחַר תְּרַע בֵּיתָה
 תְּדִיר, מָה עֲבַדַּת, פְּתַחַת פְּתַחַא זְעִירָא בֵּההוּא הֵיכְלָא
 טַמִּירָא, דְּאִיהִי תַמְּוֹן, וּגְלִיַּאת אֲנַפְהָא לְגַבֵּי רְחִימָאָה,
 וּמִיד אֲתַהֲדַרַת וְאֲתַכְּסִיַּאת. כָּל אֵינוֹן דֵּהוּוּ לְגַבֵּי רְחִימָא,
 לָא חָמוּ וְלָא אֲסַתְּכְלוּ, בַּר רְחִימָא בְלַחֲדוּי, וּמַעוּי וְלִבִּיהּ
 וּנְפִשִׁיהּ אֲזִלוּ אֲבַתְרָה. וַיִּדַע דִּמְגוּ רְחִימוּ דְרַחֲמִיַּת לִיהּ,
 אֲתַגְלִיַּאת לְגַבִּיהּ רְגַעָא חֲדָא, לְאֲתַעְרָא (ס"א לְגַבִּיהּ רְחִימוּ לִיהּ).
 הַכִּי הוּא מְלָה דְאוּרִיַּתָא, לָא (ר"ל ע"ב) אֲתַגְלִיַּאת, אֲלָא
 לְגַבֵּי רְחִימָאָה. יַדְעַת אוּרִיַּתָא, דֵּההוּא חֲפִימָא דְלִבָּא
 אֲסַחַר לְתַרְע בֵּיתָה כָּל יוֹמָא, מָה עֲבַדַּת, גְּלִיַּאת אֲנַפְהָא
 לְגַבִּיהּ, מִגּוּ הֵיכְלָא, וְאַרְמִיּוֹת לִיהּ רְמִיּוֹת, וּמִיד אֲתַהֲדַרַת
 לְאֲתַרָה וְאֲתַטְמַרַת. כָּל אֵינוֹן דֵּתַמְּוֹן, לָא יַדְעִי, וְלָא
 מִסְתְּכְלִי, אֲלָא אִיהוּ בְלַחֲדוּי, וּמַעוּי וְלִבִּיהּ וּנְפִשִׁיהּ אֲזִיל
 אֲבַתְרָה. וְעַל דָּא, אוּרִיַּתָא אֲתַגְלִיַּאת וְאֲתַכְּסִיַּאת,
 וְאֲזִלַּת בְּרַחֲמֵי לְגַבֵּי רְחִימָהָא, לְאֲתַעְרָא בֵּהֲדִיהּ רְחִימוּ.
 תָּא חֲזִי, אֲרַחָא דְאוּרִיַּתָא כַּךְ הוּא, בְּקַדְמִיַּתָא כַּד שְׂרִיא
 לְאֲתַגְלָאָה לְגַבֵּי בַר נֶשָׂא, (בְּרַגְעָא) אֲרַמִּיּוֹת לִיהּ בְּרַמִּיּוֹנוּ,
 אִי יַדְעַ טַב. וְאִי לָא יַדְעַ, שְׂדַרַת לְגַבִּיהּ, וְקִרְאֵת לִיהּ
 פְּתִי. וְאַמְרַת אוּרִיַּתָא, לֵההוּא דִשְׂדַרַת לְגַבִּיהּ, אֲמַרוּ

לְהוֹא פְּתִי, דִּיקָרְבַּ הָכָא, וְאַשְׁתָּעֵי בַּהֲדִיָּה. הָדָא הוּא
 דְּכַתְיב, (מְשַׁלִּי ט) מִי פְּתִי יָסוּר הִנֵּה חָסַר לֵב וְגו'. קָרִיב
 לְגַבְיָה, שְׁרִיאת לְמַלְלָא עֲמִיָּה, מִבְּתַר פְּרוּכְתָא דְּפִרְסָא
 לִיָּה, מְלִין לְפּוּם אֲרַחוּי, עַד דִּיסְתַּכַּל זְעִיר זְעִיר, וְדָא
 הוּא דְּרָשָׁא.

לְבַתַּר, תְּשַׁתָּעֵי בַּהֲדִיָּה, מִבְּתַר שׁוּשִׁיפָא דְּקִיקָא, מְלִין
 דְּחִידָה, וְדָא אִיהוּ הַגְּדָה. לְבַתַּר דְּאִיהוּ רְגִיל
 לְגַבְיָה, אַתְּגְּלִיאת לְגַבְיָה אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וּמְלִילַת בַּהֲדִיָּה
 כָּל רְזִין סְתִימִין דִּילָהּ, וְכָל אֲרַחֲיָן סְתִימִין, דִּהוּוּ בְּלַבָּאָה
 טְמִירִין, מִיּוּמִין קַדְמָאִין. כְּדִין (ד' צ"ט ע"ב) אִיהוּ בַר נֶשׁ
 שְׁלִים, בְּעַל תּוֹרָה וְדָאִי, מְאִירֵי דְּבֵיתָא, דִּהָא כָּל רְזִין
 דִּילָהּ גְּלִיאת לִיָּה, וְלֹא רְחִיקַת, וְלֹא כְּסִיאת מִינֵיהּ כְּלוּם.
 אֲמַרָה לִיָּה, חֲמִית מְלָה דְּרַמְזָא דְּקָא רְמִיזָנָא לָךְ
 בְּקַדְמִיתָא, כְּךָ וְכָךְ רְזִין הוּוּ, כְּךָ וְכָךְ הוּא. כְּדִין
 חֲמִי, (ס"א דְּעֶלְאִין) דְּעַל אֵינּוֹן מְלִין לָאוּ לְאוֹסְפָא, וְלָאוּ
 לְמַגְרַע מְנִיָּהּ. וְכִדִּין פְּשָׁטִיָּה דְּקָרָא, כְּמָה דְּאִיהוּ, דְּלָאוּ
 לְאוֹסְפָא וְלֹא לְמַגְרַע אֲפִילוּ אֶת חַד. וְעַל דָּא, בְּנֵי נֶשׂא
 אֲצִטְרִיכוּ לְאַזְדַּהָרָא, וְלְמַרְדַּף אֲבַתְרָא דְּאוּרִיָּתָא, לְמַהוּי
 רְחִימִין דִּילָהּ, כְּמָה דְּאַתְמַר.

תָּא חַזִּי (שְׁמוֹת כ"א) אִם אַחֲרַת יִקַּח לוּ, גְּלַגּוּלִין דְּמַתְּגַלְגְּלָן
 בְּהָאִי קָרָא, כְּמָה רַבְרַבִּין וְעֶלְאִין אֵינּוֹן, דִּהָא כָּל

נִשְׁמָתִין עָאֲלִין בְּגִלְגּוּלָא. וְלֹא יִדְעִין בְּנֵי נִשָּׂא אֲרַחוּי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהֵיאֵךְ קִימָא טִיקְלָא, וְהֵיךְ אֲתִדְנוּ
 בְּנֵי נִשָּׂא בְּכָל יוּמָא, וּבְכָל עֵידוֹן, וְהֵיךְ נִשְׁמָתִין עָאֲלִין
 בְּדִינָא, עַד לֹא יִיתוּן לְהֵאֵי עֲלֵמָא, וְהֵיךְ עָאֲלִין בְּדִינָא,
 לְבַתַּר דְּנִפְקִי מֵהֵאֵי עֲלֵמָא.

כַּמָּה גִלְגּוּלִין, וְכַמָּה עוּבְדִין סְתִימִין, עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא בַּהֲדֵי כַּמָּה נִשְׁמָתִין עֲרֻטִילָאִין, וְכַמָּה רוּחִין
 עֲרֻטִילָאִין אֲזֵלִין בַּהֲהוּא עֲלֵמָא, דְּלֹא עָאֲלִין לְפִרְגוּדָא
 דְּמִלְכָא. וְכַמָּה עֲלָמִין אֲתַהֲפֵךְ בְּהוּ וְעֲלֵמָא דְּאֲתַהֲפֵךְ
 בְּכַמָּה פְּלִיאָן סְתִימִין. וּבְנֵי נִשָּׂא לֹא יִדְעִין, וְלֹא
 מִשְׁגִּיחִין, וְהֵיךְ מִתְּגַלְגְּלִין נִשְׁמָתִין, כַּאֲבִנָא בְּקוּסְפִיתָא.
 כַּמָּה דָּאֲתָא אָמַר, (שמואל א כד) וְאֵת נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ יִקְלַעְנָה
 בְּתוֹךְ כַּף הַקַּלַּע.

(והואיל אתרפוי לגלאה) הַשְׁתָּא אֵית לְגִלְגָּאָה, דְּהָא כָּל (ויקרא כ"ט ע"א)
 נִשְׁמָתִין, מֵאִילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא דְּהוּא נְהָר
 דְּנִפְיָק מֵעֵדוֹן נִפְקִי. וְכָל רוּחִין, מֵאִילָנָא אַחֲרָא זְעִירָא
 נִפְקִין. נִשְׁמָה מְלַעִילָא רוּחַ מְלִתָּתָא, וּמִתְּחַבְּרָן כַּחְדָּא,
 כַּגּוּוּנָא דְּדַכְר וְנוֹקְבָא. וְכַד מִתְּחַבְּרָן כַּחְדָּא, כְּדִין נְהָרִין
 נְהִירוּ עֲלָאָה. וּבְחַבּוּרָא דְּתַרוּיְיָהוּ אֲקָרִי נֵר. (משלי ב) נֵר יִי
 נִשְׁמַת אָדָם. מְהוּ נֵר. נִשְׁמָה רוּחַ. וְעַל חַבּוּרָא דְּתַרוּיְיָהוּ
 כַּחְדָּא אֲקָרִי נֵר, דְּכַתִּיב נֵר יִי נִשְׁמַת אָדָם.

נִשְׁמָה וְרוּחַ: דְּכַר וְנוֹקְבָא לְאַנְהָרָא כְּחֻדָּא, וְדָא בְּלֹא
 דָּא, לָא נְהָרִין, וְלֹא אֶקְרִי נֵר, וְכַד מִתְחַבְּרִין
 כְּחֻדָּא, אֶקְרִי כְּלֹא נֵר. וְכַדִּין אֶתְעַטֵּף נִשְׁמָה בְּרוּחַ,
 לְקַיִמָּא תַּמָּן לְעֵילָא, בְּהִיכְלָא טְמִירָא, דְּכַתִּיב, (ישעיה נז)
 כִּי רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף. יִתְעַטֵּף לָא כְּתִיב, אֲלֵא יַעֲטוּף.
 מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי, תַּמָּן לְעֵילָא
 בְּגַנְתָּא, בְּהִיכְלָא טְמִירָא, אֶתְעַטֵּף וְאֶתְלַבֵּשׁ נִשְׁמָה
 בְּרוּחַ, כְּמָה דְּאֶתְחַזִּי.

וְכִיּוֹן דְּבִתְהוּא הִיכְלָא, לָא הוּי, וְלֹא אֶשְׁתַּמֵּשׁ אֲלֵא בְּרוּחַ
 וְנִשְׁמָה, נֶפֶשׁ לָא אֶתִּי לְתַמָּן, (נ"א מִתַּמָּן) אֲלֵא מִתְלַבֵּשׁ
 בְּתִהוּא רוּחַ תַּמָּן, וְכַד נַחְתָּא לְגוּ גֵן עֵדֶן דְּלִתְתָּא, (בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא) אֶתְלַבֵּשׁ בְּתִהוּא רוּחָא אַחֲרָא דְּאֲמִינָא, הֵהוּא דְּנַפְיָק
 מִתַּמָּן, וְהוּהוּ מִתַּמָּן, וּבְכַלְהוּ שְׂרִיא בְּהֵאֵי עֲלָמָא,
 וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּהוּ.

הֵהוּא רוּחַ דְּנַפְיָק מִהֵאֵי עֲלָמָא, דְּלֹא אֶתְרַבִּי (דְּלֹא אֶתְדַבִּי)
 וְלֹא אֶתְפַּשֵּׁט בְּהֵאֵי עֲלָמָא. אֲזֵלָא בְּגִלְגוּלָא, וְלֹא
 אֶשְׁכַּח נַיִחָא, אֶתִּי בְּגִלְגוּלָא בְּעֲלָמָא, כְּאֲבָנָא
 בְּקוּסְפִיתָא, עַד דְּיִשְׁכַּח תִּהוּא פְּרוּקָא דְּיִפְרוּק לִיָּה,
 וְאֵייתִי לִיָּה בְּתִהוּא מָאנָא מִמֶּשׁ, דְּהוּהוּ אִיהוּ אֶשְׁתַּמֵּשׁ
 בִּיָּה, וְדַבִּיק בִּיָּה תְּדִיר רוּחִיָּה וְנַפְשִׁיָּה, וְהוּת בַּת זוּגִיָּה,
 רוּחָא בְּרוּחָא, וְהוּהוּ פְּרוּקָא בְּנִי לִיָּה כְּמִלְקָדְמִין.

וְהֵהוּא רוּחַא דְשִׁבְק וְאַתְדַּבֵּק בְּהֵהוּא מָאנָא, לָא
 אַתְאָבִיד. דְּהָא לֵית מְלָה אַפִּילוּ זַעֲרָא
 בְּעֵלְמָא, דְּלָא הוּי לֵיה אַתְר וְדוּכְתָא לְאַתְטַמְרָא
 וְלְאַתְכַּנְשָׂא תַמָּן, וְלָא אַתְאָבִיד לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֵּךְ, הֵהוּא
 רוּחַא דְשִׁבְק בְּהֵהוּא מָנָא, תַמָּן הוּא, וְדַאי רְדִיף בְּתַר
 עֲקָרָא וִיסוּדָא דִילֵיה, דְּקָא נְפִיק מִינֵיה, וְאַיִיתִי לֵיה,
 וּבְנִי לֵיה בְּדוּכְתֵיה, בְּאַתְר דְּהֵהוּא רוּחַ בֵּת זוּגִיָּה, (לך לך
 פ"ה ע"ב) דְּנִפְקַת בְּהַדְיָה, וְאַתְבְּנִי תַמָּן כְּמִלְקַדְמִין. וְדָא אִיהוּ
 בְּרִיָּה חֲדַתָּא הַשְׁתָּא בְּעֵלְמָא, רוּחַא חֲדַתָּא וְגוּפָא חֲדַתָּא.
 וְאִי תִימָא, רוּחַ דָּא הוּא מַה דְּהוּת. הָכִי הוּא אַבְּל לָא
 אַתְבְּנִי, אֶלָּא בְּגִין הֵהוּא רוּחַא אַחְרָא דְּקָא שִׁבְק

בְּהֵהוּא מָאנָא, (דף ק' ע"א) הָכָא אִית רְזִין (ס"א רזא דְרִזִין בְּהֵהוּא מָאנָא).
 בְּסַפְרָא דְחַנוּךְ, בְּנִינָא דָּא דְאַתְבְּנִי, לָא אַתְבְּנִי, אֶלָּא
 בְּהֵהוּא רוּחַא אַחְרָא דְשִׁבְק תַמָּן, בְּהֵהוּא מָאנָא. וְכַד
 שְׂאֲרֵי לְאַתְבְּנָאָה, דָּא מְשִׁיךְ אַבְתְּרִיָּה דְּהֵהוּא רוּחַ דְּאַזִּיל
 עֲרֻטִילָאָה, וּמְשִׁיךְ לֵיה לְגַבִּיָּה, וְתַמָּן תְּרִי רוּחוֹת דְּאַיִנּוֹן
 חַד. לְבַתֵּר, דָּא אִיהוּ רוּחַ, וְדָא אִיהוּ נְשָׂמָה, וְתַרְוִיָּהוּ
 חַד.

אִי זָכָה לְאַתְדַּכָּאָה כְּדָקָא יָאוּת, תַרְוִיָּהוּ אִינּוֹן חַד,
 לְאַתְלַבְּשָׂא בְּהוּ נְשָׂמָתָא אַחְרָא עֲלָאָה. כְּמָה דְּאִית
 לְשְׂאֵר בְּנֵי עֵלְמָא, רוּחַ, דְּזַכָּאִין בְּהוּ נְשָׂמָתִין, אִינּוֹן

דְּקִדְמוֹן וְאַחֲדָן בְּהוֹ, וְרוּחָא אַחְרָא מְלַעֲיָלָא. וְנִשְׁמַתָּא
 קְדִישָׁא אֶתְלַבְּשָׁא בְּהוֹ. אוּף הָכִי נָמִי, מְדִילֵיהּ מִמֶּשׁ אִית
 תְּרִין רוּחִין, בְּגִין לְאַתְלַבְּשָׁא בְּהוֹ נִשְׁמָה עֲלָאָה.

יְהֵא לְדִין גּוּפָא אַחְרָא, דְּקָא אֶתְבְּנֵי הַשְׁתָּא חֲדָתָא,
 הֵהוּא גּוּפָא קְדָמָאָה דְּשִׁבְק, מָה אֶתְעֵבִיד מְנִיָּה. אוּ

הָאִי בְּרִיקְנֵיָא, אוּ הָאִי בְּרִיקְנֵיָא. לְפּוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבִר
 נֶשׁ אֶשְׁתַּמַּע, דְּהָאִי קְדָמָאָה דְּלָא אֶשְׁתְּלִים בְּקְדָמִיתָא,
 אֶתְאֲבִיד, הוּאִיל וְלָא זָכָה. אִי הָכִי, לְמַגְנָא אֶשְׁתְּדֵל

בְּפְקוּדֵי אוּרֵיָתָא, אוּ אֶפִּילוּ בְּחַד מְנִיָּיהוּ. וְהָא אֲנָן
 יַדְעִינָן, דְּאֶפִּילוּ רִיקְנִין שְׂבִישְׂרָאֵל, כְּלָהוּ מְלִיִין מִצּוֹת
 כְּרַמוֹן. וְגּוּפָא דָא, אַף עַל גַּב דְּלָא אֶשְׁתְּלִים,

לְאַתְרַבָּאָה, וְלְמִזְכֵּי וְלְמִסְגֵּי בְּעֲלָמָא, פְּקוּדִין אַחְרָנִין
 דְּאוּרֵיָתָא נָטַר, דְּלָא אֶתְאֲבִידוּ מְנִיָּה, וְכִי לְמַגְנָא הוּוּ.

חֲבֵרֵיָא חֲבֵרֵיָא, פְּקִיחוּ עֵינֵיכּוֹן, דְּהָא אֲנָא יַדְעֵנָא,
 דְּהָכִי אֶתּוֹן סְבָרִין וַיַּדְעִין, (נ"א סְלָקָא דְּעֵתִין) דְּכָל

אֵינּוֹן גּוּפִין, צִיּוּנִין אֵינּוֹן בְּרִיקְנֵיָא, דְּלָא אִית לוֹן
 קִיּוּמָא לְעֲלָמִין. לָאוּ הָכִי, וְחָס לָן לְאַסְתְּפֵלָא בְּאֵלִין
 מְלִין.

פְּתַח סְבָא וְאָמַר, (תְּהֵלִים קו) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמִיעַ כָּל
 תְּהֵלָתוֹ. מֵאֵן הוּא בְּעֲלָמָא, דְּיִכִּיל לְמִלְלָא גְּבוּרָן,

דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא תְּדִיר. הֵהוּא גּוּפָא

קִדְמָאָה דְשָׁבַק, לָא אֲתֵאבִיד, וְקִיּוּמָא לַהּוּי לִיָּה לְזִמְנָא
 דְאֵתִי. דְהָא עוֹנְשִׁיָּה סְבַל בְּכַמָּה זִינִין, וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא
 לָא מְקַפַּח אַגְרָא דְשׁוּם בְּרִיין דְבָרָא, בַּר אֵינּוּן דְנִפְקוּ
 מִגּוּ מְהִימְנוּתָא דִילִיָּה, וְלֹא הוּהּ בְּהוּ טָב לְעֵלְמִין. וְבַר
 מֵאֵינּוּן דְלֹא פְרָעוּ בְמוֹדִים, דְהֵנִי קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא
 עֵבִיד מְנִיָּהּ בְּרִיין אַחֲרָנִין, בְּגִין דְלֹא יִתְבְּנִי הַהוּא גּוּפָא
 דִּיּוֹקְנָא דְבַר נֶשׁ, וְלֹא יְקוּם לְעֵלְמִין. אֲבָל הֵנִי לָאוּ הָכִי.
 מַה עֵבֵד קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. אִי הַהוּא רוּחַ, זְכִי
 לְאַתְתָּקְנָא בְּהֵאִי עֲלֵמָא, בְּהַהוּא גּוּפָא אַחֲרָא, מַה
 עֵבִיד קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. הַהוּא פְרוּקָא דְקָא פְרִיק לִיָּה,
 הַהוּא רוּחַ דִּילִיָּה דְקָא אָעִיל תַּמָּן, וְשַׁתָּף וְעָרַב בְּהַהוּא
 רוּחַ דְהוּהּ בְּהַהוּא מֵאֲנָא, וְדֵאִי לָא אֲתֵאבִיד, וּמַה
 אֲתַעֲבִיד, דְהָא תְּלַת רוּחִין תַּמָּן, (ס"א בְּהַהוּא גּוּפָא אַחֲרָא בֵּיהּ יְקוּם
 וּמַה עֵבִיד קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. תָּא חֲזִי הַהוּא פְרוּקָא דְקָא פְרִיק לִיָּה. רוּחַ דִּילִיָּה הָא אָעִיל תַּמָּן
 וְשָׁבִיק וְשַׁחַף וְעָרַב בְּהַהוּא מֵאֲנָא. וְהַהוּא רוּחָא קִדְמָאָה דְהוּא בְּהַהוּא מֵאֲנָא וְאַתְדַּבֵּק בֵּיהּ
 וְדֵאִי אֲשַׁתָּאֵר תַּמָּן וְלֹא אֲתֵאבִיד וּבְגִין כִּף הַהוּא רוּחָא דְשָׁבַק בְּהַהוּא מֵאֲנָא וְאַתְדַּבֵּק תַּמָּן הוּא
 רְדִיף בְּתַר עִיקְרָא דִילִיָּה וְיִסּוּדָא דִילִיָּה דְקָא נְפִיק מִינִיָּה וְאֵינִיָּה לִיָּה וּבְנִי לִיָּה בְּדוּכַתְיָה
 בְּאַתְרַ דְּהוּת בַּת זּוּגִיָּה. הָא תְּלַת רוּחִין תַּמָּן) חַד, דְהוּהּ בְּהַהוּא מֵאֲנָא,
 וְאַשְׁתָּאֵר תַּמָּן. וְחַד, הַהוּא דְאַתְמֶשֶׁף תַּמָּן דְהוּהּ
 עֲרִטִילָאָה. וְחַד, הַהוּא דְאַעִיל תַּמָּן הַהוּא פְרוּקָא,
 וְאַתְעָרַב בְּהוּ. לְמַהּוּי בְּתְלַת רוּחִין אִי אֶפְשָׁר. וּמַה
 אֲתַעֲבִיד.

אֶלֶּא, כִּף אֵינּוֹן גְּבוּרָן עֶלְאִין, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. הֵהוּא רוּחָא דְאָעִיל תַּמָּן הֵהוּא פְּרוּקָא, בֵּיה

אֶתְלַבֵּשׁ הֵהִיא נִשְׁמַתָּא, בְּאֶתֶר דְּלְבוּשָׁא דְגִיּוּרִי, (דְּהוּא)
וְהֵהוּא רוּחָא עֶרְטִילָאָה, דְּתַב תַּמָּן לְאֶתְבְּנָאָה, לְהוּי
לְבוּשָׁא לְנִשְׁמַתָּא עֶלְאָה. וְהֵהוּא רוּחַ דְּהוּה בְּקַדְמִיתָא,
דְּאֶשְׁתָּאֵר בְּהֵהוּא מְנָא, פֶּרַח מִתַּמָּן. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶזְמִין לִיה אֶתֶר, בְּגוּ רִזִּין פּוּיִן דְּטַנְרָא, דְּבַתֵּר כְּתַפּוּי דְגִן
עֶדְן, וְאֶתְטַמֵּר תַּמָּן. וְאֶסְתַּלֵּק לְהֵהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה,
דְּהוּא בְּקַדְמִיתָא. וּבְהֵהוּא רוּחַ יְקוּם הֵהוּא גּוּפָא, וְדָא
אִיהוּ חַד דְּאֵינּוֹן תִּרִין, דְּקָא אֲמִינָא (לְעִילָא).

אֲבַל הֵהוּא גּוּפָא, עַד דְּלֹא יְקוּם, עוֹנֵשִׁיה סַגִּיא דְּהָא
בְּגִין דְּלֹא זָכָה לְאֶתְרַבָּאָה, נַחְתִּי לִיה לְגוּ (תִּיקוּנִין ע"ט
ע"א) אֶדְמָה, דְּסַמִּיךְ לְאֶרְקָא. וְאֶתְדִן תַּמָּן. וּלְבַתֵּר סַלְקִין
לִיה לְהָאִי תַבַּל. הֵשְׁתָּא נַחִית, וְהֵשְׁתָּא סַלְיִק, הָא סַלְיִק,
וְהָא נַחִית, לִית לִיה שְׂכִיכוּ בַר בְּשַׁבְּתִי, וּבִיוּמִין טַבִּין
וּבְרִישֵׁי יְרַחִי.

וְאֶלִין דְּמִיכִין בְּאֶדְמַת עֶפֶר, (דף ק ע"ב) אֶדְמַת, מֵאֶדְמָה.
עֶפֶר מִתַּבַּל. וְעַל אֶלִין כְּתִיב, (דְּנִיאל י"ב) וְרַבִּים
מִיִּשְׁנֵי אֶדְמַת עֶפֶר יִקְיִצּוּ אֱלֹהִי לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֱלֹהִי לְחַרְפוֹת
וְלְדְרָאוֹן עוֹלָם. כָּל אֶלִין דְּלֹא זָכוּ לְאֶתְתַקְנָא אֲבַל אִי
זָכָה הֵהוּא רוּחָא עֶרְטִילָאָה, דְּתַב כְּמַלְקַדְמִין, לְאֶתְתַקְנָא.

זָכָאָה אִיהוּ, דְּהָא נְהוּא רוּחָא דְּאַתְמַר בֵּיהּ, דְּאַתְטַמַּר
בְּטַנְרָא, יִתְתַּקַּן בְּהוּא גּוּפָא קְדַמָּאָה. וְעַל אֲלִין כְּתִיב
אַלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאַלֶּה לְחַרְפוֹת וְגו'. כֹּל אֵינּוֹן דְּלֹא זָכוּ
לְאַתְתַּקְנָא.

וְאַלִין אֵינּוֹן גְּבוּרָן עֲלֵאִין, דְּמִלְכָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, וְלֹא
אַתְאַבִּיד כְּלוּם. אֲפִילוּ הֵבֵל דְּפּוּמָא אַתְר וְדוּכְתָא
אִית לִיהּ, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד מִינֵה מַה דְּעֲבִיד.
וְאַפִילוּ מְלָה דְּבַר נֶשׁ, וְאַפִילוּ קְלָא, לֹא הוּי בְּרִיקְנֵיִיא,
וְאַתְר וְדוּכְתָא אִית לְהוּ לְכֻלָּא.

הָאִי דְּאַתְבְּנֵי הַשְׁתָּא, וְנִפְק לְעֲלָמָא בְרִיָּה חֲדָתָא, לִית
לִיהּ בַּת זוּג. וְעַל דָּא לֹא מַכְרִיזִי, דְּהָא בַּת זוּגִיָּה
אַתְאַבִּידַת מִנֵּיהּ, בַּת זוּגִיָּה דְּהוֹת לִיהּ, אַתְעֲבִידַת אֲמִיָּה,
וְאַחִוְיָה אָבוּהָ.

סָבָא סָבָא, מַה עֲבַדַּת, טָב הוּוּה לָךְ שְׁתִּיקָא, סָבָא סָבָא,
הָא אֲמִינָא דְּעָאֵלַת בִּימָא רַבָּא, בְּלֹא חַבְלִין, וּבְלֹא
דְּגָלָא, מַה תְּעֲבִיד. אִי תִימָא דְּתַסְלֵק לְעִילָא, לֹא תִיכּוּל.
אִי תִימָא דְּתִיחּוֹת לְתַתָּא, הָא עֲמָקָא דְּתַהוּמָא רַבָּא, מַה
תְּעֲבִיד. אִי סָבָא אִי סָבָא, לֹא אִית לָךְ לְאַתְדָּרָא
לְאַחֻרָא. בְּעַדְנִין אֲלִין, לֹא הוּיָת, וְלֹא אַתְרַגִּילַת,
לְאַתְחַלְשָׁא בְּתוּקְפָךְ, דְּהָא יַדְעַת, דְּבַר נֶשׁ אַחֲרָא בְּכָל
דְּרָא דָּא, לֹא עָאל בְּאַרְבָּא בְּעֲמִיקָא דָּא דְּאַנְתְּ תַּמּוּן.

בְּרִיָּה דְיוֹחָאֵי יָדַע לְאַסְתְּמָרָא אֲרַחוּי, וְאֵי עָאֵל בִּימָא
 עֲמִיקָא, אֲשַׁגַּח בְּקַדְמִיתָא, הֵיךְ יַעֲבַר בְּזִמְנָא
 חֲדָא, וַיִּשׁוּטֵט בִּימָא, עַד לָא יִיעוּל וְאַנְתָּ סְבָא, לָא
 אֲשַׁגַּחַת בְּקַדְמִיתָא. הֲשֵׁתָא סְבָא, הוּאִיל וְאַנְתָּ תַמָּן, לָא
 תַחֲלֵשׁ בְּתוֹקְפָךְ, לָא תִשְׁבּוֹק כָּל אֲרַחְךָ, לְמִשְׁטָטָא
 לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא, לְאַרְכָּא וְלַפּוֹתֵינָא, לְעִמְקָא וְלַרוּמָא,
 לָא תִדְחַל. סְבָא סְבָא, אֶתְתַקַּף בְּתַקְפָךְ, כַּמָּה גַבְרִין
 תַקִּיפִין תַבְרַת בְּתַקְפִּיהוֹן, וְכַמָּה קַרְבִּין נִצְחַת.

בְּכַה, פִּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן
 בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַעֲטָרָה שְׁעֵטְרָה לּוֹ אָמוּ בְיוֹם
 חֲתַנְתּוּ וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ. הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהָ, וְהָכֵי הוּא.
 אֲבַל צְאִינָה וְרֵאִינָה, וְכִי מֵאֵן יִכִּיל לְמַחְמֵי בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה,
 דְּהוּא מַלְכָּא דְשְׁלֹמָא דִּילֵיהָ, וְהָא סְתִים הוּא, מִכָּל חֵילֵי
 מְרוּמֵין דְלְעִילָא, בְּהָהוּא אֲתַר, (ישעיה סד) דְעִין לָא רֵאתָה
 אֱלֹהִים זּוֹלָתֶךָ. וְאֵת אֲמַרְתָּ צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן
 בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה. וְתוּ, דְהָא כְּבוֹד דִּילֵיהָ, כְּלָהוּ מְלֹאכֵי עֲלָאֵי
 שְׂאֵלֵי וְאֲמַרֵי, אֵיָה מְקוּם כְּבוֹדוֹ.

אֲלָא, מַה דְאָמַר צְאִינָה וְרֵאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
 שְׁלֹמֹה, בַעֲטָרָה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וּבַעֲטָרָה דְכָל
 מֵאֵן דְחֲמֵי הָהוּא עֲטָרָה, חָמֵי נַעַם מְלְכָא דְשְׁלֹמָא דִּילֵיהָ.
 שְׁעֵטְרָה לּוֹ אָמוּ, הָא תַנְיִנָן, קָרִי לָהּ בֵּת, וְקָרִי לָהּ אַחוּת,

קָרִי לָהּ אִם, וְכֹלָא אִיהוּ. וְכֹלָא הוּי, מֵאֵן דִּי־סִתְפֵּל וַיִּנְדַּע
בְּהֵאֵי, יִנְדַּע חֲכַמְתָּא יִקִּירָא.

הַשְׁתָּא מָה אַעֲבִיד, אִי אֵימָא, רָזָא סְתִימָא דָּא, לָא
אַצְטְרִיךְ לְגַלְתָּא. אִי לָא אֵימָא, יִשְׁתַּאֲרוֹן זַכַּאֲיִן
אַלִּין, יִתְמִין מֵהֵאֵי רָזָא, נִפְּל הַהוּא סְבָא עַל אַנְפוּי,
וְאִמֵּר, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִית אוֹתִי יְיָ אֵל
אֱמֶת. מָאנָא דַּהוּת לְתַתָּא, הֵיךְ יִתְעַבִּיד לְעֵילָא, בַּעֲלָה
דַּהוּת לְעֵילָא, הֵיךְ יִתְהַפֵּךְ וְהוּה לְתַתָּא. בַּת זִוּגִיָּה
אַתְעַבִּידַת אֲמִיָּה. תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא. אַחוּהָ אָבוּהָ. אִי
אָבוּהָ דְקַדְמִיתָא, יִפְרוֹק לִיָּה, יֵאוּת, אַבְּל אַחוּהָ דְלִיָּהוּי
אָבוּהָ, וְכִי לָא תְּוֹהָא אִיהוּ דָּא. עֲלֵמָא בַּהֲפוּכָא אִיהוּ.
וְדֵאֵי עֲלָאִין לְתַתָּא, וְתַתָּאִין לְעֵילָא.

אַלָּא, (דניאל ב) לַהּוּא שְׁמִיָּה דֵי אֱלֹהָא מְבָרַךְ מִן עֲלֵמָא
וְעַד עֲלֵמָא דֵי חֲכַמְתָּא וַיִּגְבוּרְתָּא דִּילִיָּהּ הִיא.
וְהוּא מֵהַשְּׁנָא עַד־נִיָּא וְזַמְנִיָּא וְגו' יִדַּע מָה בְּחַשׁוּכָא
וַיִּנְהוּרָא עֲמִיָּה שְׂרָא. תָּא חֲזִי, מֵאֵן דְּשָׂרִי בְּנִהוּרָא, לָא
יִכִּיל לְאַסְתְּפֵּלָא וְלִמְחִמֵי בְּחַשׁוּכָא. אַבְּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לָאוּ הֲכִי, (דף ק"א ע"א) יִדַּע מָה בְּחַשׁוּכָא, אִף עַל גַּב
דְּנִהוּרָא עֲמִיָּה שְׂרָא. מִגּוּ נִהוּרָא, אִסְתְּפֵּל בְּחַשׁוּכָא, וַיִּדַּע
כֹּל מַה דִּתְמִין.

הֲכֵא, אִית לְאַקְדָּמָא בְּקַדְמִיתָא, מְלָה חֲדָא, דְּאִמְרוּ

קִדְמָאִי, בְּאִינוּן חֻוּי לִילִיָּא. דִּתְנֹן, מֵאן דְּאָתִי עַל אַמִּיהַ
 בְּחֻלְמָא, יִצְפֵּה לְבִינָה. דְּכְתִיב, (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה
 תִּקְרָא, הֲכֵא אִית לְאַסְתְּפֻלָּא, אִי בְּגִין דְּאִיהִי אִם יְאוּת,
 וְהוּה לִיה לְמַכְתָּב הַכִּי, דְּמֵאן דְּחֻמָּא אַמִּיהַ בְּחֻלְמָא, יִזְכִּי
 לְבִינָה. אָבַל מֵאן דְּאָתִי עַל אַמִּיהַ אַמִּאִי.

אַלָּא רְזֵא עֲלָאָה אִיהוּ, בְּגִין דְּאִתְהַפֵּךְ וְסָלִיק מִתְתָּא
 לְעֵילָא. בְּרָא הוּה בְּקִדְמִיתָא, כִּיּוֹן דְּסָלִיק לְעֵילָא,
 אִתְהַפֵּךְ אִילְנָא, וְאִתְעֵבִיד אִיהוּ מֵעֲלָמָא עֲלָאָה, וְשָׁלִיט
 עָלָה, וְזָכִי לְבִינָה.

בְּקִדְמִיתָא כִּד סָלִיק אִינְש לִי"ג (צ"ח ע"א) שְׁנִין, מַה כְּתִיב,
 יי' אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֲתָה אֲנִי הַיּוֹם (תהלים ב)
 יִלְדִּתִּיךְ, כְּדִין אִיהוּ לְתַתָּא מִינָה. כִּיּוֹן דְּסָלִיק עָלָה, הָאִי
 אִיהוּ מֵעֲלָמָא עֲלָאָה. דְּהָא אִסְתְּלַק בְּדִרְגָּא דִּיּוֹסְף, וְדָא
 זָכִי לְבִינָה. (ס"א ודאי)

אוּף הַכִּי הָאִי מֵאֲנָא, בְּקִדְמִיתָא אִיהוּ הוּה בְּדִרְגָּא
 דִּיּוֹסְף, בַּעַל אִילְנָא תַתָּאָה, קִיִּמָּא בְּרַעוּתִיהַ,
 וְשָׁלִיט עָלֵיהַ, דְּהָא כָּל נוֹקְבָא, בְּדִיּוֹקְנָא דְּנוֹקְבָא אִילְנָא
 תַתָּאָה קִיִּמָּא. כִּיּוֹן דְּאִיהוּ לָא בַּעַל לְקִיִּמָּא בְּהַהוּא
 דִּרְגָּא דִּיּוֹסְף, וְלָא אִתְקִיִּים לְשִׁמְשָׁא בֵּיהַ, וְלֹאֲפִשָׁא
 בְּעֲלָמָא, וְלִמְעַבַּד תּוּלְדִין, כְּדִין נְחִית לְתַתָּא, וְאִתְעֵבִידת
 אִיהִי אַמִּיהַ. וְהַהוּא פְּרוֹקָא, יָרִית יְרוּתָא דִּיּוֹסְף, דְּהוּה
 הוּא בְּקִדְמִיתָא וְאִיהוּ נְחִית לְתַתָּא.

כִּיּוֹן דְנַחֲת לְתַתָּא, כְּדִין אֲתַקְיִים בֵּיה, יִי אֲמַר אֱלִי בְנִי
 אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ. אֲתַהֲפֹךְ אֵילָנָא, מַה דְהוּה
 תְּחוּתִיה וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיהָ, אֲתַהֲדֵר וְשְׁלִיט הֵהוּא אֵילָנָא
 עָלֶיהָ, וְאִיהוּ נַחֲת לְתַתָּא. כִּיּוֹן דְאִיהוּ נַחֲת לְתַתָּא,
 הֵהוּא דִירִית יְרוּתָא אֲתֵר דִּיּוֹסְךָ, אֲבוּי אֲקָרִי, אֲבוּי הוּי
 וְדַאי, כֹּלָא אִיהוּ עַל תְּקוּנִיה וְדַאי כְּדָקָא יָאוּת.

בְּקַדְמִיתָא הוּה מְעֵלְמָא דְדְכוּרָא, וְהָא אֲתַעְקֹר מִתְמָן,
 וְהַשְׁתָּא אִיהוּ מְעֵלְמָא דְנוּקְבָא. וּמַה דְהוּה
 אִיהוּ שְׁלִיט עָלָה, שְׁלֹטָא אִיהִי עָלֶיהָ, וְאֲתַהֲדֵר לְמַהוּי
 בְּעֵלְמָא דְנוּקְבָא. וְעַל דָּא לִית לִיה בַּת זוּג כֹּלְל. וְלֹא
 מְכַרְיִזִי עָלֶיהָ, עַל נוּקְבָא. דְהָא מְעֵלְמָא דְנוּקְבָא אֲתַהֲדֵר
 אִיהוּ.

וְהֵהוּא גּוּפָא קְדַמָּא דְשִׁבְק, אֲלִמְלָא יְנַדְעוּן וְיִסְתְּכְלוּן
 בְּנִי עֵלְמָא, צַעְרָא דְאִית לִיה, כִּד יִתְעַקֹּר
 מְעֵלְמָא דְדְכוּרָא, וְאֲתַהֲדֵר לְעֵלְמָא דְנוּקְבָא. יְנַדְעוּן,
 דְהָא לִית צַעְרָא בְּעֵלְמָא, כְּהֵהוּא צַעְרָא. בַּת זוּג לִית
 לִיה, דְהָא לָא קְיִימָא בְּאֲתֵר דְדְכוּרָא. לָא מְכַרְיִזִי עָלֶיהָ,
 עַל נוּקְבָא, דְהָא מְעֵלְמָא דְנוּקְבָא אִיהוּ. וְאִי אִית לִיה
 בַּת זוּג, הוּי בְּרַחְמִי, אֲעַרְעַת בְּהַדִּי (נ"א בְּחַד) נוּקְבָא, דְעַד
 כְּעַן לָא אִית לָה בַר זוּג. וְעַל דָּא תְנִינֵן, דִּילְמָא יְקַדְמְנוּ
 אַחַר בְּרַחְמִים. אַחַר תְּנֵן. וְכֹלָא אִיהוּ עַל תְּקוּנִיה.

וְעַל דָּא פְּתִיב (ויקרא כב) וּבֵת כְּהֵן פִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה וּגְרוּשָׁה
 וְזָרַע אֵין לָהּ וּשְׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעוּרֶיהָ. וּבֵת
 כְּהֵן, הָא אֻקְיֻמְנָא מְלָה דָּא. אֱלֻמְנָה, מִהֵהוּא גּוּפָא
 קַדְמָאָה. וּגְרוּשָׁה, דְּלֹא עָאֻלַת לְפִרְגוּדָא דְּמִלְכָא, דְּכָל
 אֵינוּן דְּלֹא קִיִּימִי בְּעֻלְמָא דְּדְכוּרָא, לָא אֵית לָהּ בֵּיהּ
 חוּלְקָא. הוּא אֲשֶׁתְּמִיט וְאֲעֵקֶר גְּרַמִּיהּ מִעֻלְמָא דְּדְכוּרָא,
 לָא אֵית לִיהּ חוּלְקָא בֵּיהּ וְעַל דָּא אֵיהִי גְרוּשָׁה. וְזָרַע אֵין
 לָהּ, דְּאֵי הָוָה לָהּ זָרַע, לָא אֲתַעֲקֶר מִנִּיהּ, וְלֹא הָוָה נְחִית
 לְעֻלְמָא דְּנוּקְבָא.

וּשְׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מֵאֵן בֵּית אָבִיהָ. דָּא עֻלְמָא
 דְּנוּקְבָא, דִּהֵהוּא עֻלְמָא בֵּית אָבִיהָ אֶקְרִי, וְהֵהוּא
 מָאנָא דִּהָוָה אֲתַתְקֵן לְאֲשֶׁתְּמִשָּׂא בֵּיהּ, אֲתַהֲפֵךְ וְאֵיהּ
 נְחִית לְתַתָּא, וְהֵהוּא מָאנָא סְלִיק לְעֵילָא. כְּנַעוּרֶיהָ,
 כִּהְיָהּ זְמַנָּא דְּכְתִיב, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶתֶיךָ, יִלְדֶתֶיךָ וְדֵאִי,
 יָשׁוּב לִימִי עֲלוּמִי, כְּמָה דִּהָוָה (בְּקַדְמִיתָא) מִתְּלִיסַר שְׁנֵין
 וְלְעֵילָא.

אֵי זְכָאֵת לְאֲתַתְקֵנָא, הוּאֵיל וּשְׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מְלָחַם
 אָבִיהָ תֹאכֵל, (דף ק"א ע"ב) תַּתְּעַנַּג מִהֵהוּא עֲנוּגָא. דְּעֻלְמָא
 דְּנוּקְבָא, דְּאֶכְלִי מִנְהָמָא דְּאֶבִּירִים, דְּנְחִית מְלְעֵילָא.
 אָבֵל לְאֶסְתְּפֵלָא וְלֹאֲתַהֲנִי בְּמָה דִּאֲתַהֲנוּן שְׂאֵר צְדִיקָיָא,
 לָא יִכְלָא בְּגִין דִּהָוָה זָר לְתַמְן. וְעַל דָּא לָא אֶכִּיל קַדְשׁ

אָבֵל אָכִיל תִּרְוַמָּה, דַּאִיהוּ יְתִיב בְּעֵלְמָא דְנוֹקְבָא.
 וּמְגוּ דַּאִיהוּ מִעֵלְמָא דְנוֹקְבָא, לָא אָכִיל לִיה אֱלָא
 בְּלִילָה, דְכִתִּיב, (ויקרא ב) וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר
 יֹאכַל מִן הַקִּדְשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא. דְּהָא קֹדֶשׁ דַּאִיהוּ
 מִעֵלְמָא דְדְכוּרָא, לָא אֶתְאָכִיל אֱלָא בַּיּוֹם. בְּגִינֵי כֹּךְ
 (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיַי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה, (בראשית ל"א ע"ב)
 שִׁירֹתָא עֲלָאָה דְכָל עֵלְמָא דְדְכוּרָא, (נ"ט ע"א) קֹדֶשׁ אִיהוּ,
 וּמָה דְסָלִיק בֵּיה, בְּקֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל הוּא, וּבְגִינֵי כֹּךְ קֹדֶשׁ
 יִשְׂרָאֵל לֵיַי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָה.

כֹּד רוּחִין פֿקִידָאן, בְּאִינוּן זְמַנִּין דְּפִקְדִין לְבֵי קְבָרֵי,
 אִינוּן לָא פֿקִדִין, דְּהָא לָא זְכָאן לְעֵלְמָא דְקֹדֶשׁ,
 דְכִתִּיב, (ויקרא ב) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. וְאִי לָא זְכָה
 הֵהוּא רוּחָא לְאַתְתְּקְנָא כְּדָקָא יְאוּת, פִּיּוֹן דַּאֲהַדְר
 בְּגִלְגּוּלָא, אֲפִילוּ בְּהֵהוּא אַתֵּר, בְּתִרְוַמָּה לָא אָכִיל, וְזֶר
 אֲקָרִי, אֲפִילוּ לְעֵלְמָא תְּתָאָה וְלָא אָכִיל בְּה. עַד הַכָּא
 בְּרֹזָא דָא.

סָבָא סָבָא, פִּיּוֹן דְשִׁרְיָאָת לְשִׁטְטָא בִּימָא רַבָּא, זִיל
 בְּרַעוּתְךָ, לְכָל סִטְרִין דִּימָא. הַשְׁתָּא אִית לְגִלְגָּאָה,
 דְּהָא אַמִּינָא, דְּהָאִי פְרוּקָא כֹּד אַתִּי, עָאל גַּבִּי הֵהוּא
 מָאנָא, דְּקָא אַמִּינָא, אָעִיל תַּמָּן, וְדַבִּיק תַּמָּן רוּחָא (דְעֵלְמָא)
 דִּילִיָּה בְּהֵהוּא מָאנָא וְלָא אֶתְאָבִיד כְּלוּם, אֲפִילוּ הַבֵּל

דְּפוּמָא, יְאוּת הוּא וְכוּךְ הוּא. סָבָא סָבָא, אִי תִימָא וּתְגִלִי,
אִימָא בְּלֹא דְחִילוּ.

שְׂאֵר בְּנֵי נִשָּׂא דְעֵלְמָא, דְקָא מְסִתְלִקִי מִנִּיהּ, וְהָא
יְדַעְנָא, דְרוּחַ דִּילִיָּה שְׂבִיק בְּהֵיא אֶתְתָא דִּהוּת
לִיהּ, וְרוּחָא אָעִיל תַּמּוֹן, מָה אֶתְעֵבִיד מִהֵוּא רוּחַ. וְאִי
נְסָבָא הָאִי אֶתְתָא, אוּף הָכִי, מָה אֶתְעֵבִיד מִהֵוּא רוּחַ
דְּשְׂבִק בְּהּ בַּעְלָה קְדַמָּא, דְהָא גְבַר אַחְרָא אֶתִי עָלָה.
לְאֶתְקִימָא רוּחַ בְּרוּחַ לָא אֶפְשָׁר, דְהָא הָאִי דְאֶתִי עָלָה
הַשְּׂתָא, רוּחַ אָעִיל בְּהּ. וְכֵן הֵוּא קְדַמָּא
דְאַסְתְּלִיק, רוּחַ אָעִיל בְּהּ. הֵוּא קְדַמָּא דְאַסְתְּלִק בְּנִין
הוּוּ לִיהּ, וְדָא דְהַשְּׂתָא לָאו פְּרוּקָא אִיהוּ, רוּחַ דְשְׂבִק
הֵוּא קְדַמָּא בְּהֵוּא מְאָנָא, וְאֶתָא הָאִי אַחְרָא וְאָעִיל
בְּהּ רוּחַ, וְדָאִי לָא יְכִלִי תַרְוִייהוּ לְאֶתְקִימָא בְּהֵוּא גּוּפָא
דְאֶתְתָא כַּחְדָא, אִי נִימָא דְאֶתְאַבִּיד, אִי אֶפְשָׁר, מָה
אֶתְעֵבִיד מִנִּיהּ.

אוּף הָכִי אִי אִיהִי לָא אֶתְנַסִּיבַת, הֵוּא רוּחָא דְשְׂבִק בְּהּ
בַּעְלָה, מְאִי אֶתְעֵבִיד מִנִּיהּ. אִי נִימָא דְאֶתְאַבִּיד,
לָאו הָכִי. כֹּל דָּא צְרִיךְ לְגַלָּאָה הַשְּׂתָא. סָבָא סָבָא, חָמִי
מָה עֵבֶדַת, וּבְמָה אָעִילַת גְּרַמְךָ. קוּם סָבָא, אָרִים דְגִלְךָ.
קוּם סָבָא, וְאֶשְׁפִּיל גְּרַמְךָ קָמִי מְאָרְךָ.

פְּתַח הֵוּא סָבָא וְאָמַר, (תּחֵלִים קֵלֵא) יי' לָא גְבַהּ לְבִי וְלֹא

רְמוּ עֵינַי וְגו'. דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר דָּא, בְּגִין דְּהוּה מִלְכָּא
 עֲלָאָה, וְשְׁלִיטָא עַל כָּל מַלְכִין עֲלָאִין, וְשְׁלִיטִין דְּאִית
 מִמְזֻרְחָ וְעַד מְעָרְבָ, וְלֹא סָלִיק עַל לְבִיָּה לְאַסְטָאָה
 מֵאַרְחָא, וְתַדִּיר שְׁפִיל לְבִיָּה קָמִי מֵאַרְיָה, וְכַד הוּה לְעֵי
 בְּאוּרֵייתָא, הוּה מִתְגַּבֵּר כְּאַרְיָא, וְעֵינֹוֹי תַדִּיר מְאַיְכִין
 בְּאַרְעָא, מִדְּחִילוֹ דְּמֵאַרְיָה. וְכַד הוּה אָזִיל בֵּין עֲמָא, לֹא
 הוּה בֵּיָּה גִסוֹת רוּחָא כָּלֵל.

וְעַל דָּא כְּתִיב, יי' לֹא גָבַהּ לְבִי וְגו', לֹא גָבַהּ לְבִי, אִף
 עַל גַּב דְּאַנָּא מִלְכָּא שְׁלִיטָא עַל כָּל שְׂאָר מַלְכִין
 דְּעֲלָמָא. וְלֹא רְמוּ עֵינַי, בְּזִמְנָא דְּאַנָּא קָיִמָּא קַמְךָ, לְעֵי
 בְּאוּרֵייתָא. וְלֹא הִלְכְּתִי בְּגְדוֹלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מִמֶּנִּי,
 בְּשַׁעֲתָא דְּאַנָּא אָזִיל בֵּין עֲמָא. וְאִי דְּוֹד מִלְכָּא אָמַר הָכִי,
 שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְאַנָּא כַּמָּה אָנָּא
 שְׁפִיל לְבָא, וּמֵאַיִךְ עֵינָא קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא. וְחַס לִי,
 דְּבַמְלִין קְדִישִׁין דְּאוּרֵייתָא, יְרוּם לְבָאִי. בְּכַה וְדַמְעוּי
 נִפְלִין עַל דִּיקְנִיָּה.

אָמַר, סָבָא לָאִי בְּחִילָא, כַּמָּה שְׁפִירָאן דְּמַעִין עַל
 דִּיקְנִךָ, כַּמָּה דְּהוּה שְׁפִיר מִשְׁחָא טָבָא, כַּד הוּה
 נַחִית עַל דִּיקְנָא דְּסָבָא טָבָא דְּאַהֲרֹן. אִימָא מִילְךָ סָבָא
 דְּהָא מִלְכָּא קְדִישָׁא הָכָא. שְׂאָר בְּנֵי נְשָׂא
 דְּעֲלָמָא, דְּקָא אִסְתַּלְקוּ מִנֵּיהּ, וְשִׁבְקוּ רוּחָא בְּהֵתוּא

מֵאֲנָא, דְהוּוּ מִשְׁתַּמְשִׁי בֵיה, וְאַתְנַסִּיבַת, וְאַתָּא אַחְרָא
וְאַעִיל בְּהֵוּא מֵאֲנָא רוּחָא אַחְרָא, מַה אַתְעֵבִיד מֵהֵוּא
קַדְמָאָה, כִּמָּה דְאַתְמַר.

תָּא חֲזִי, כִּמָּה עֲלָאִין גְּבוּרָאֵן דְּמִלְכָּא קַדִּישָׁא, דְקָא
עֵבִיד, וּמֵאֵן יָכִיל לְמַלְלָא לוֹן. כִּד הָאֵי בַעֲלָה
תְּנַיִנָּא, אֲתִי וְאַעִיל רוּחָא בְּהֵוּא מֵאֲנָא, רוּחָא קַדְמָאָה,
מְקַטְרְגָא בְּהָאֵי רוּחַ דְּעָאֵל, וְלֹא אֲתִישְׁבֹן כַּחְדָּא.

וּבְגִינֵי כִּךְ, אֲתָתָא לָא אֲתִישְׁבַת כְּדָקָא יְאוּת, בְּהַדִּי
בַעֲלָה תְּנַיִנָּא, בְּגִין דְּרוּחָא קַדְמָאָה מְכַשְׁכְּשָׁא
בָּה, וּכְדִין אִיְהִי דְכִירַת לִיה תְּדִיר, וּבְכָאֵת עֲלִיה, אוּ
אַתְאַנַחַת עֲלִיה, דְּהָא רוּחָא דִּילִיה, מְכַשְׁכְּשָׁא בְּמַעְהָא
כַּחוּיָא, וּמְקַטְרְגָא בְּהַדִּי רוּחַ אַחְרָא, דְּעָאֵל בָּה מְבַעֲלָה
תְּנַיִנָּא. עַד זְמַן סְגִי מְקַטְרְגִין דָּא בְּדָא.

וְאִי אַעֲבַר דָּא דְּעָאֵל, לְהֵוּא (אַתְעֵר) דְּהוּוּ קַדְמָאָה
(לְבַתֵּר), דָּא קַדְמָאָה נְפִיק וְאַזִּיל לִיה. וְלִזְמַנִּין,
דְּדַחִי דָּא קַדְמָאָה לְהֵוּא תְּנַיִנָּא, וְאַתְעֵבִיד לִיה
מְקַטְרְגָא, עַד דְּאַפִּיק לִיה מַעֲלָמָא. וְעַל דָּא תְּנַיִנֹן,
דְּמַתְרִין וְלַהֲלָאָה, לָא יִסַּב בַּר נָשׁ לְהָאֵי אֲתָתָא, דְּהָא
מְלֵאךְ הַמּוֹת אֲתַתְקַף בָּה, וּבְנֵי עֲלָמָא לָא יַדְעִין, דְּהָא
רוּחָא כִּיּוֹן דְּאַתְתְּקַף וְקָא נְצַח לְהֵוּא רוּחָא אַחְרָא
תְּנַיִנָּא, מְכָאֵן וְלַהֲלָאָה לָא יַתְעַרְבַּ בַּר נָשׁ אַחְרָא בְּהַדְּהָא.

חֲבֵרֵי־יָא, הָא יִדְעָנָא דְבִאֲתָר דָּא אֵית לָכוּ לְמִקְשֵׁי,
 וְלִימָא אֵי הָכֵי לָא מִית בְּדִינָא הָאֵי תְנִינָא,
 וְלָא דֵיִינִין לִיה מְלַעֲיָלָא. תָּא חֲזִי, כִּלָּא אִיהוּ בְּדִינָא,
 דִּינִצַּח פְּלוּנִי לְפְלוּנִי אוּ דְלָא יִקְטָרְג עָלִיה פְּלוּנִי לְפְלוּנִי.
 וּמֵאן דְּנָסִיב אַרְמְלָתָא, כְּמֵאן דְּעָאל בִּימָא, בְּרוּחִין
 תְּקִיפִין, בְּלָא חֲבֵלִין, וְלָא יִדַּע אֵי יַעֲבֵר בְּשָׁלָם, אֵי יִטְבַּע
 גּוּ תְהוּמִי.

וְאֵי דָּא דְּעָאל תְּהוּא רּוּחָא תְנִינָא, אֲתִתְקִיף וְנִצַּח
 לְתְהוּא קְדֻמָּאָה, תְּהוּא קְדֻמָּאָה נִפְק מִתְמָן וְאִזִּיל
 לִיה. לְאֵן אֲתָר אִזִּיל לִיה, וּמָה אֲתַעֲבִיד. סָבָא סָבָא מָה
 עֲבַדְתָּ. חֲשֵׁבֶת דְּתַמְלִל זַעִיר, וְנִפְקֶת לְהָאֵי, הָא עָאלֶת
 בְּאֲתָר דְּלָא עָאל בַּר נָשׁ אַחֲרָא, מִן יוּמָא דְדוּאָג
 וְאַחִיתוּפֵל עֲבָדוּ בְּעֵינֵי אֵלִין, בְּאִינוּן אַרְבַּע מָאָה בְּעֵי,
 דְּהוּוּ בְּעָאן עַל מַגְדֵּלָא דְּפָרַח בְּאוּרָא, וְלָא אֲתִיב עֲלֵיִהוּ
 בַּר נָשׁ, עַד דְּאֲתָא שְׁלֵמָה מְלָכָא, וּבִירַר לוּן כֹּל חַד וְחַד
 עַל תְּקוּנִיהָ. סָבָא סָבָא, רָזָא עֲלָאָה דִּיהוּה טְמִירָא, אֲתִית
 לְגַלְאָה, מָה עֲבַדְתָּ.

סָבָא סָבָא, בְּקַדְמִיתָא הוּה לֶךְ לְנִטְרָא אַרְחָף, וְתַסְתַּפֵּל
 בְּרִישָׁף. אָבֵל הַשְּׁתָא, לָאו שְׁעָתָא לְאַתְטְמָרָא.
 סָבָא, אַהֲדַר בְּתַקְפָּךְ. תְּהוּא רּוּחַ דְּנִפְק, לְאֵן אִזִּל. בְּכָה
 וְאָמַר, חֲבֵרֵי־יָא, כֹּל הַנִּי בְּכֵיִן דְּקָא בְּכִינָא, לָאו בְּגִינֵי־כּוּ

הוא, אֶלָּא דְחִילָנָא לְמֵאֲרִי עֲלֵמָא, דְּגִלְיָנָא אֲרַחֲיָן
 סְתִימִין, בְּלֵא רְשׁוּ. אֲבָל גְּלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּלֵא לִיקָרָא דִּילִי עֲבִידְנָא, וְלֵא לִיקָרָא דְּאֲבָא, אֲבָל
 רְעוּתִי לְפוֹלְחָנָא דִּילִיהּ, וְאֲנָא חֲמִינָא, יְקָרָא דְּחַד
 מִנֵּיִכּוּ, בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, וְאַחֲרָא יִדְעָנָא דְּהֵכִי הוּא. אֲבָל
 לֵא גְּלִי קָמִאי, וְהִשְׁתָּא חֲמִינָא.

תְּנִינֵן, דְּחִיָּין גִּבְרָא מְקָמִי גִבְרָא, בְּכַמָּה אֲרַחֲיָן סְתִימִין
 (וילך רפ"ד ע"א) אֲתִדְחִיָּין. הֵהוּא רוּחָא קַדְמָאָה,
 דְּאֲתִדְחִי מְקָמִי הֵהוּא תְּנִינָא, לְאֵן אֲזִיל. הֵהוּא רוּחָא,
 נְפִיק וְאֲזִיל, וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלֵמָא, וְלֵא יִדְיעַ, וְאֲזִיל לְגוּ
 קְבָרָא דְּהֵהוּא בַּר נֶשׁ, וּמִתְמָן מִשְׁטָטָא בְּעֲלֵמָא, וְאֲתַחֲזִי
 בְּחֲלֵמָא לְבַנֵּי נֶשׁא, וְחֲמָאן בְּחֲלֵמָא דִּיוֹקְנָא דְּהֵהוּא בַּר
 נֶשׁ, וְאוֹדַע לֹון מְלִין לְפוּם אֲרַחֲיָה דְּהֵהוּא רוּחַ קַדְמָאָה,
 דְּקָא אֲתַמְשֵׁךְ מִנִּיהּ, כְּמָה דְּאִיהוּ בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, הֵכִי
 מִשְׁטָטָא הָאִי, וְאוֹדַע בְּהָאִי עֲלֵמָא.

וְהֵכִי אֲזִיל וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלֵמָא, וּפְקֻדַת תְּדִיר לְהֵהוּא
 קְבָרָא, עַד (אחורי הדף) זְמָנָא דְּרוּחֹת פְּקֻדָּן לְגִבֵּי
 קְבַרְיָיהוּ דְּגוֹפִין. פְּדִין, הָאִי רוּחָא, אֲתַחֲפֵר בְּהֵהוּא רוּחַ
 דִּילִיהּ, וְאֲתַלְבֵּשׁ בֵּיהּ, וְאֲזִיל לִיהּ. פֶּד עָאל לְדוּכְתִיָּה,
 אֲתַפְּשֵׁט מִנִּיהּ. וְדוּכְתָא אִית לִיהּ (באינון רוחין בגין עֲדוּן) (דף ק"ב ע"ב)
 בְּאִינוּן הֵיכְלִין דְּגִן עֲדוּן, אוּ לְבַר, לְפוּם אֲרַחֲוִי דְּכָל חַד
 וְחַד, וְתַמָּן אֲתַטְמַר.

וְכִד רוּחִין פְּקֻדָּן לְהָאֵי עֲלָמָא, דְּמִתִּין נְזַקְקִין לְגַבֵּי חַיִּין,
 לָא נְזַקְקִין אֶלָּא בְּהֵוּא מְשִׁיכוּ דְרוּחָא, וּבֵיהּ
 אֲתַלְבֵּשׁ רוּחָא אַחְרָא. וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, תּוֹעֲלָתָא אִיהוּ
 לְרוּחָא, וְהָאֵי אֲתָתָא תּוֹעֲלָתָא עֲבַדְתָּ לְכֻלָּא. לָאוּ הָכִי,
 דְּאֲלֻמָּלָא לָא אֲתַנְסִיבַת לְגַבֵּי אַחְרָא, וְהָאֵי רוּחָא קַדְמָאָה
 לָא מִתְדַחֵיָא מִקְמֵי הָאֵי גְבֵרָא אַחְרָא, תּוֹעֲלָתָא אַחְרָא
 הָוָה לֵיהּ, בְּגוּוּנָא אַחְרָא, וְלָא יְהָא לָאֵי בְּעֲלָמָא, כְּמָה
 דְּהוּי, וְלָא יִזְדַּקֵּק לְגַבֵּי חַיִּין דְּהָאֵי עֲלָמָא, כְּמָה דְּהוּי
 מִשְׁטָטָא הָכָא וְהָכָא.

אִי הָכִי זְווגָא תְּנִינָא דְּהָאֵי אֲתָתָא, לָא הוּי מְלַעֲיָלָא.
 וְאֲתָ אֲמַרְתָּ דְּאֲתַדְחֵיָא גְבֵר מִקְמֵי גְבֵר, וְאֲמִינָא
 דְּהָאֵי בְּעֵלָה תְּנִינָא, דְּנִסִּיב לְאֲתָתָא דָּא, אִיהוּ בֵּת זְווגִיָּה
 מִמֶּשׁ. וְהֵוּא קַדְמָאָה לָאוּ בַר זְווגִיָּה מִמֶּשׁ הָוָה. וְהָאֵי
 תְּנִינָא דִּילֵיהּ הָוָה, וְכִד מְטָא זְמַנִּיָּה, אֲתַדְחֵיָא דָּא
 מִקְמֵיהּ. וְדָאֵי הָכִי הוּא, דְּהָא לָא אֲתַדְחֵיָא הֵוּא רוּחַ
 קַדְמָאָה, דְּהָוָה בְּהָאֵי אֲתָתָא. אֶלָּא בְּגִין דְּהָאֵי תְּנִינָא,
 דְּאִיהוּ בַר זְווגָה. (דְּבַר אִיְהוּ בֵּת זְווגִיָּה) (הָאֵי תְּנִינָא).

וְכֻל אִינּוּן תְּנִינִין, דְּאֲתַדְחֵיִין מִקְמֵי קַדְמָאִין. קַדְמָאִין
 הוּוּ בְּנֵי זְווגִיָּהוּ, וְלָא הֵנִי. וּבְגִין כְּדָא, לָא אִית לוּן
 קִיוּמָא בְּהַדִּיָּהוּ, וְאֲתַדְחֵיָא רוּחַ תְּנִינָא מִקְמֵי רוּחָא
 קַדְמָאָה. וּבְגִין כְּדָא, מֵאֵן דְּנִסִּיב אֲרַמְלָתָא, קָרִינֵן עֲלֵיהּ,

(משלי ז) וְלֹא יִדְעַ כִּי בִנְפֹשׁוֹ הוּא. (משלי א) כִּי חָנַם מְזוֹרָה
 הֲרָשֶׁת וְגוֹ' וְלֹא יִדְעַ אִי הִיא בֵּת זוּגִיָּה מִמֶּשׁ אִי לָאוּ.
 אֲרַמְלֶתָּא דְלֹא נְסִיבַת, אַף עַל גַּב דְּאִתִּי בַר זוּגִיָּה, וְאִיִּהִי
 לֹא בַעֲתָת לְאֲתַנְסַבָּא, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא
 כִּיִּיף לָהּ מִן דִּינָא, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲזַמִּין לְהֵהוּא בַר
 נָשׁ אֲתַתָּא אַחֲרָא, וְלֹא עֲאֲלַת בְּדִינָא כְּהִאי (ס"א וְלִית עֲלֵיהּ בִּי
 דִּינָא בְּדִאִי) בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, וְאִף עַל גַּב דְּלִית לָהּ בַר, דְּהֵא
 אֲתַתָּא לֹא אֲתַפְקַדַת אַפְרִיָּה וּרְבִיָּה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.
 אֲתַתָּא דָּא דְלֹא אֲתַנְסִיבַת זְמָנָא תְּנִינָא, הֵהוּא רוּחַ
 דְּשִׁבְק בַּהּ בַּעֲלָה מָה אֲתַעְבִּיד מְנִיָּה. יְתִיב תַּמָּן
 תְּרִיסַר יְרַחִי, וּבְכַל לַיְלִיא וְלַיְלִיא, נְפִיק וּפְקֻדָּא לְנַפְשָׁא,
 וְאֲתַהֲדַר לְאֲתַרִּיָּה. לְבַתַּר תְּרִיסַר יְרַחִי, דְּקָא אֲסַתְּלַק
 דִּינָא דְּהֵהוּא גְּבָרָא, דְּהֵא כָּל אֵינּוֹן תְּרִיסַר יְרַחִי, הֵא
 רוּחָא אֲתַכְפִּיָּא בַּעֲצִיבוּ כָּל יוּמָא. לְבַתַּר תְּרִיסַר יְרַחִי,
 נְפִיק מִתַּמָּן, וְאֲזִיל וְקִימָא לְתַרַע גִּן עֵדֶן, (אֲחֹרֵי הַדָּף)
 וּפְקֻדָּא לְהֵא עֲלֵמָא, לְגַבִּי הֵהוּא מָאנָא, דְּנְפִיק מְנִיָּה.
 וְכַד הֵא אֲתַתָּא אֲסַתְּלַקַת מִעֲלֵמָא, הֵהוּא רוּחַ נְפִיק
 וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּהֵהוּא רוּחַ דִּילָהּ, וְזָכָאת בֵּיהּ לְגַבִּי בַּעֲלָה,
 וּנְהָרִין תְּרוּוּיָּהּ, כְּדָקָא יָאוּת, בְּחַבּוּרָא חֲדָא.
 כִּיּוֹן דְּאֲתִינָא לְהֵא אַתָּר, הֲשַׁתָּא אִית לְגַלְאָה אַרְחִין
 סְתִימִין, דְּמָאֲרִי עֲלֵמָא, לֹא יִדְעִין בְּהוּ בְּנֵי נִשָּׂא.

וְכִלְהוּ אֶזְלִין בְּאַרְחָ קְשׁוּט, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (הושע ד) פִּי
 יִשְׂרָאֵל דְרַכֵּי יִי' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם.
 וּבְנֵי נֶשֶׁא לָא יַדְעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין, כְּמָה אֵינּוֹן עֲלָאִין,
 עוֹבְדֵין דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכְמָה מִשְׁנַיִן אֵינּוֹן, וּבְנֵי
 עֲלָמָא לָא יַדְעִין, וְכִלְהוּ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, דְלֹא סָטָן
 לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא.

הַנִּי דִמְתַּגְלַגְלִין, דְקָא אֶתְתַּרְכוּ בְתַרוּכִין מֵהָהוּא עֲלָמָא,
 וְלִית לֹון בַּת זוּג. בַּת זוּג דְקָא מְזַדְּוֹגָן בְּהַאי עֲלָמָא,
 מֵאֵן אֵינּוֹן, אֵינּוֹן נָשִׁין, דְקָא מְזַדְּוֹגָן בְּהַדִּייהוּ בְּהַאי
 עֲלָמָא. דְהָא (תַּרְיַךְ לָהּ וְלִית לִיהּ בַּת זוּג כְּאֵינּוֹן גַּבְרִין
 דְלֹא תַרְיַכוּ וְקָא מְזַדְּוֹגָן בְּהַדִּי נִשְׁיִיהוּ) לְכִלְהוּ בְנֵי נֶשֶׁא,
 אִית לֹון בַּת זוּג, בַּר מֵהַאי.

חַמוּ הַשְּׁתָא, כְּמָה אֵינּוֹן רַבְרַבִּין וְעֲלָאִין גְּבוּרִין דִּילִיהּ.
 תַּבְּנִינָן, מֵאֵן דִמְתַּרְךְ אֶתְתִּיהּ קַדְמָאָה, מַדְבַּחָא אַחִית
 עֲלוֹי דְמַעִין. מַדְבַּחָא אַמְאִי. אֶלָּא, הָא אַמִּינָא, דְכָל
 נָשִׁין דְעֲלָמָא בְדִיוֹקְנָא דְהַאי מְזַבַּח קַיִימִי, וְעַל דָּא (נשוא
 קפ"ד ע"א) יִרְתָּאן אֵינּוֹן שְׁבַע בְּרַכָּאן, דְכִלְהוּ מְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 אֵינּוֹן. וְאִי אִיהוּ (דף ק"ג ע"א) מְתַרְךְ לָהּ, אֶהְדַּר אַבְנָא (נ"א
 דְמַדְבַּחָא עֲלָאָה) לְגַרְעוֹנָא. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דִמְתַּחְפְּרָן תַרוּכִין
 בְּהַדִּי הַדְּדִי.

וְרוּזָא דָּא דְכְתִיב, (דברים מד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן

בִּידָהּ וְגו', וַיִּצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ אַחֵר.
 מִמִּשְׁמַע דְּאָמַר, וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ, לֹא יִדְעֶנָּא (דְּהִתִּיא
 אֲזֵלָה לְגַבֵּי בַעְלָהּ דְּתַרְיָךְ לָהּ) (נ"א דְּלִיתִיהּ) הֵהוּא דְּתַרְיָךְ לָהּ, מֵאִי אַחֵר.
 אֲלֵא כְּמָה דְּאִתְּמַר, אַחֵר תִּנָּן, וְאַחֵר כְּתִיב, וְאַחֵר קָרִינָן
 לִיָּהּ, דְּכְתִיב, (איוב ח) וּמַעַפֵּר אַחֵר יִצְמָחוּ. וְתַרוּכִין מִתְחַבְּרָן
 כְּחֻדָּא, תַּרוּכִין דְּהֵהוּא עֲלֵמָא, וְתַרוּכִין דְּהֵאִי עֲלֵמָא. וּמָה
 דְּהוֹת הֵאִי אִתְּתָא, בְּדִיּוּקְנָא עֲלָאָהּ, הָא אֲשַׁתְּעַבְּדָא
 לְדִיּוּקְנָא תַּתְּאָהּ, קָרִינָא לִיָּהּ אַחֵר.

וְקָרִינָן לִיָּהּ אַחֲרוֹן, אַחֲרוֹן מִנָּלָן. דְּכְתִיב, (איוב ט) וְאַחֲרוֹן
 עַל עֵפֶר יָקוּם. וְהִכָּא כְּתִיב וּשְׁנֵאָה הָאִישׁ
 הָאֲחֲרוֹן. אוּ כִּי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֲרוֹן. אַחֲרוֹן, שְׁנֵי מִבְּעֵי
 לִיָּהּ. וְאִי תִימָא, דְּלֹא תִזְדְּוּג אֲפִילוּ לַעֲשָׂרָה, דָּא בְּתַר
 דָּא. לָאוּ הָכִי. וְכִי לְבַעְלָהּ דָּא תִזְדְּוּג, וְלֹא לְאַחֲרָא, מֵאִי
 אַחֲרוֹן.

אֲלֵא דָּא אִיהוּ הָאִי אַחֵר דְּקֵאמְרָן, וְאִיהוּ אַחֵר, וְאִיהוּ
 אַחֲרוֹן. הַשְּׁתָּא אַבְנָא מִתְּגַלְגְּלָא בְּקוּסְפָּתָא. אַחֵר
 אֲמַאי אֲקָרִי הָכִי דְּהָא כָּל בְּנֵינָא נָפֵל, וְאַתְהֵדֵר לַעֲפָרָא,
 אִיהוּ הוּוּ מַה דְּהוּוּ, וְלֹא אַחֲרָא. אֲמַאי קָרִינָן לִיָּהּ אַחֵר.
 אוּף הָכִי אֲמַאי אֲקָרִי אַחֲרוֹן, וְכִי אַחֲרוֹן אִיהוּ, וְהָא אִי
 יִתִּישֵׁר יְאוּת, וְאִי לֹא, יְהֵדֵר וְיִתְּגַלְגֵּל וְיִתְּנֻטַע
 כְּמִלְקַדְמִין, אֲמַאי אֲקָרִי אַחֲרוֹן.

אָבֵל תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, מֵאִי טוֹב. תְּנִינֹן, דָּא מְלֵאךְ דְּטוֹב. מְאֹד, דָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת. וְלִכְלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַמִּין תְּקוּנוֹי.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, נָהָר דָּא, לָא שְׂכִיף לְעֵלְמִין, מְלֵאפְשָׁא וְלִמְסַגִּי וְלִמְעַבְד פִּירִין. וְאֵל אַחַר אֲסַתְרַס, וְלִית לִיה תִּיאוּבְתָא לְעֵלְמִין, וְלֵא אֲפִישׁ, וְלֵא עֲבִיד פִּירִין, דְּאֲלֵמְלִי עֲבִיד פִּירִין, יִטְשֵׁטֵשׁ לְכָל עֵלְמָא.

וּבְגִין כֶּךָ, בַּר נָשׁ דְּגָרִים לְהֵהוּא סִטְר דִּיפּוּשׁ בְּעֵלְמָא, אַקְרִי רַע, וְלֵא חָמִי אֲפִי שְׂכִינְתָא לְעֵלְמִין, דְּכְתִיב, (תהלים ה) לֹא יִגּוֹרְךָ רַע. הָאִי בַר נָשׁ, דְּמִתְגַּלְגְּלָא בְּגִלְגּוּלָא, אִי אִיהוּ עֲבַר וְאִתְדַבֵּק בְּהֵהוּא אֵל אַחַר, דְּלֵא עֲבִיד פִּירִין, וְלֵא אֲפִישׁ בְּעֵלְמָא, בְּגִין כֶּךָ אַקְרִי אַחַר, וְשִׁמָּא גָרִים לִיה, אִיהוּ הוּא, וְאַחַר אַקְרִי, אַחַר וּדְאִי.

אַחֲרוֹן: מְקַדְמָאָה וְאֵילָךְ, אַחֲרוֹן קָרִינֹן לִיה, וְאַחֲרוֹן אַקְרִי. תְּנִינָא אִיהוּ, וּמִיד אַקְרִי אַחֲרוֹן, וְהָכִי קָרִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲרוֹן, בְּגִין דִּיִּתְתַּקֵּן לְמַהוּי אַחֲרוֹן, וְלֵא יְתוּב כִּמְלִקְדָּמִין. תְּלִיתָאָה אוּף הָכִי. וְכֵן בְּכָל זְמָנִין, מְקַדְמָאָה וְאֵילָךְ. הָכִי אַקְרִי אַחֲרוֹן, וְהָכִי אַצְטְרִיךְ לְמַקְרִי אַחֲרוֹן, דְּאֲלֵמְלֵא אֶתְקָרִי מִיד תְּנִינָא, הָא פְּתִיחוּ

דְּפוּמָא לְאַהֲדָרָא כְּמִלְקָדְמִין, וְהָהוּא בְּנִינָא אֲסִתְרָה.
 מִנְלָן. מִבֵּית שְׁנֵי דְאַקְרֵי אַחְרוֹן, דְּכְתִיב, (חגי' ב) גְּדוֹל יִהְיֶה
 כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. דְּהָא
 מִקְדָּמָא וְאֵילַף, אַחְרוֹן אַקְרִי, דְּהָא לָא יְהָא פְּתִיחוּ
 דְּפוּמָא, דְּהָהוּא בְּנִינָא יְנַפּוּל, וְיִתְהַדֵּר כְּמִלְקָדְמִין.
 אוּף הָכִי דָא, אַחְרוֹן קָרִינָן לֵיהּ. וּבְגִין כַּךְ פְּתִיב, לָא
 יוּכַל בְּעֵלָה הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שְׁלַחָה לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ.
 לָא יוּכַל, לָא יִקְחָנָה מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי לָא יוּכַל. אֶלָּא פִּיּוֹן
 דְּהָאִי אֲתָתָא אֲתֵדְבִקַת בְּאַחַר, וְנִחַתַת לְאַשְׁתַּעְבְּדָא
 בְּדִרְגָא תַתָּא, לָא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ יְתוּב
 מִדִּרְגָא דִּילֵיהּ, לְמִיָּהֵב אֵיבָא, וְלֵאֲתֵדְבִקָא בְּהָהוּא דִּרְגָא
 דְּלָאו דִּילֵיהּ.

וְתָא חֲזִי, אִי הָאִי אֲתָתָא לָא אֲתַנְסִיבַת, אֲפִילוּ תִזְנָה
 בְּכָל גּוּבְרִין דְּעֵלְמָא, אִי בְּעֵי בְּעֵלָה יְתוּב לְגַבְהָ,
 אֲבָל אִי אֲתֵדְבִקָא בְּנִשְׁוֹאִין לְאַחַר, (נ"א וְאַחַר) דָּא (הָאִי) לָא
 יוּכַל לָשׁוּב לְדִרְגָא קְדָמָא, דְּהוּהּ בְּקִדְמִיתָא לְגַבְהָ. לָא
 יוּכַל וְדָאִי לְאַתְבָּא לְהָהוּא דִּרְגָא לְעֵלְמִין.

אַחְרֵי אֲשֶׁר הִטְמָאָה. תְּנִינָן, דְּהִטְמָאָה בְּלִבֵּיהּ. אִי הָכִי,
 אֲפִילוּ אִי תִתְרַחַק וְתִזְנָה בְּלָא נִשְׁוֹאִין. אֶלָּא, פִּיּוֹן
 דְּאֲתֵדְבִקַת לְאַחַר, הָא קְבִילַת עָלָה חוּלְקָא דְּהָהוּא
 סְטָרָא, וּבְעֵלָה (דף ק"ג ע"ב) קְדָמָא דְּאִיהוּ מִסְטָרָא אַחְרָא

טָבָא דְטוֹב, לָא יְהֵא לִיָּה בְּהַ חוּלְקָא לְעֵלְמִין, וְלֹא יִפְיֵשׁ
כְּלָל לְהֵהוּא אַתָּר. הָא אַם שְׁלַחָה הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, אוּ כִי
יִמּוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, לְקִדְמָאָה אֲסוּרָא, אֲבָל לְשָׂאֵר בְּנֵי
נְשָׂא, תְּשַׁתְּרִי. דִּילְמָא תְּשַׁכַּח אַתָּרָא כְּמִלְקִדְמִין, וְאֲחֵרוֹן
יִקּוּם דִּיזְדוּג בְּהֵדָה.

מֵאֵן דְּאִית לִיָּה בְּנִין מְאֲתִתִּיהָ קְדַמִּיתָא, וְאָעִיל הָאִי לְגוּ
בֵּיתִיהָ, הֵהוּא יוֹמָא אַתְדַּבֵּק בְּחֵרְבָא קְשִׁיא
דְּמִתְהַפְכָא, בְּגִין תְּרִין סְטְרִין. חַד, דְּהָא תְּרִין דַּחַת לֹון
לְבַר, וְהֵשְׁתָּא אִיהוּ תְּלִיתָאָה. וְתוּ, מָאנָא דְּאֲשַׁתְּעַבַּד ^{(נ"א}
דְּאֲשַׁתְּהָ) בֵּיהָ אַחַר, הֵיךְ יִיתִי אִיהוּ לְמִיָּהב בֵּיהָ רוּחָא
דִּילִיָּה, וְיִשְׁתַּתְּףָ בְּהֵדָה, וְיִתְדַבֵּק בָּהּ. לָאוּ דְּאִיָּהִי אֲסוּרָא,
אַבְל וְדֵאִי שְׁתּוּפָא בִּישָׂא אִיהוּ לְגֵרְמִיָּה. ^(כְּדִאֲמֵרִין)

רַבִּי לְוִיטְס אִישׁ כְּפַר אוֹנוּ, הָוָה חֵיךְ וּמִתְלוּצֵץ עַל
אַתָּתָא דָּא, כַּד חָמִי מֵאֵן דְּאֲזְדוּג בְּהֵדָה, וְהָוָה
אָמַר, ^(מִשְׁלֵי ל"א) וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן כְּתִיב, מֵאֵן דְּאֲתְדַבְּקַת
בֵּיהָ בְּאִישׁ אַחֲרוֹן, חֵיּוּכָא אִיָּהִי לְבַתֵּר.

הֵשְׁתָּא, אִית לְאַהֲדָרָא וְלְעֵינָא, עַל אַתָּר ^(נ"א אִילְנָא) חַד
רַב וְעֵלְאָה, דְּהָוָה בְּעֵלְמָא, וְגִזְעָא וְשִׂרְשָׂא
דְּקִשׁוּט, וְאִיהוּ עוּבַד אֲבִי יִשִׁי אֲבִי דָּוִד. דְּהָא אַתְּמַר
דְּאַחֲרוֹן הָוָה, הֵיךְ נָפַק שִׂרְשָׂא דְּקִשׁוּט, מִגּוֹ אַתָּר דָּא.
אַלָּא, עוּבַד אַתְּתַקֵּן בְּתַקִּינָא עֵלְאָה, וְאַהֲדָר שִׂרְשָׂא

דְּאִילָנָא דְקָא אַתְהַפֵּךְ, עַל תְּקוּוּנִיהָ, וְאַסְתְּלִיק בֵּיהּ,
וְאַתְתִּקֵּן כְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דָּא אֶקְרִי עוּבְד. מַה דְּלֹא זָכוּ
הַכִּי, שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא.

אַתָּא אִיהוּ, פְּלַח וְאַעְדֵּר עֶקְרָא וְשִׂרְשָׁא דְאִילָנָא, וְנִפְק
מֵאַנְפִּין מְרִירָן, וְאַהֲדֵר (נ"א וְאַעְדֵּר) וְאַתְתִּקֵּן בְּנוֹפָא
דְּאִילָנָא אַחְרָא עֲלָאָה, אַתָּא יְשִׁי בְרִיהּ, וְאַחְסִין לִיהּ,
וְתִקֵּין לִיהּ, וְאַתְאַחַד בְּעַנְפוּי (קע"ה ע"ב) דְּאִילָנָא אַחְרָא
עֲלָאָה, וְחִבֵּר אִילָנָא בְּאִילָנָא, וְאַסְתְּבְּכוּ דָּא בְּדָא. כִּיּוֹן
דְּאַתָּא (ק"ע ע"א) דְּוֹד, אֲשִׁכַּח אִילָנִין מְסִתְבְּכָן וּמִתְאַחַדָּן דָּא
בְּדָא, כְּדִין יְרִית שְׁלִטְנוּ בְּאַרְעָא, וְעוּבְד גְּרִים דָּא.

בְּכַה תְּהוּא סְבָא וְאַמֵּר, אִי סְבָא סְבָא, וְלֹא אֲמִינָא לָךְ,
דְּעֲלַת בֵּימָא רַבָּא, הַשְׁתָּא אַנְתָּ הוּא גּוּ תְּהוּמִי
רְבֵרְבִין, אַתְתִּקֵּן לְסִלְקָא. סְבָא סְבָא, אַנְתָּ גְרַמְתָּ דָּא,
דְּאַלְמֵלָא הוּיִת שְׁתִּיק בְּקַדְמִיתָא, הוּה יְאוּת לָךְ, אֲבַל
הַשְׁתָּא לָא יְכִילַת וְלִית מָאן דְּאַחִיד בִּידָךְ, אֲלֹא אַנְתָּ
בְּלַחְוֹדָךְ. קוּם סְבָא וְאַסְתְּלֵק בְּסִלְקוּ.

עוּבְד דָּא, אַתְתִּקֵּן וְנִפְק מְגוּ חֶקֶל בִּישָׂא, דְּגוּבִין בִּישִׁין.
אַתָּא יְשִׁי בְרִיהּ, וְאַתְתִּקֵּן וְאַעְדֵּר אִילָנָא, וְעַם כָּל
דָּא, (וְעוּבְד) דָּא רְזָא דְרִזִּין, וְלֹא יְדַעְנָא אִי אִימָא, אִי
לָא אִימָא. אִימָא מִילָךְ סְבָא, וְדַאי אִימָא, בְּדָא יְדִיעָאן
כָּל שְׂאָר בְּנֵי גְלָגוּלָא. (נ"א עוּבְד אִילָנָא אַתְתִּקֵּן) עוּבְד עַם כָּל דָּא

אֵילָנָא אֲתִקִּין. כִּד אַתָּא דְּוֹד מְלָכָא, בְּאֵילָנָא תַתָּא
 דְּנוֹקְבָא אֲשֶׁתְּאֵר, וְאַצְטְרִיךְ לְקַבְּלָא (בראשית קס"ה ע"א) חֵיִין
 מְאַחֲרָא, וּמָה אִי הָאִי דְּאַתְתִּקִּין, וְאַתְתִּקִּין כְּלָא, הֵכִי. שְׂאֵר
 בְּנֵי עֲלָמָא דְּאַתְיִין בְּגִלְגּוּלָא, דְּלָא יִכְלִין לְאַתְתִּקְנָא
 הֵכִי, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּכָל סְטְרִין אַתְהַפֵּךְ בְּגִלְגּוּלָא. פֶּרִץ הֵכִי הוּוּ. בַּעַז הֵכִי
 הוּוּ. עוֹבֵד הֵכִי הוּוּ. (ס"א וְעַם כָּל דָּא אֵילָנָא אַתְתִּקִּין) וּבְכָלָא
 נְפִיק אֵילָנָא מִסְטְרָא דְרַע, וְאַתְדַּבֵּק לְבַתַּר בְּסְטְרָא
 דְטוֹב. בְּקַדְמִיתָא, (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. (אוּנָן
 אוֹף הֵכִי) מַחְלוּן אוֹף הֵכִי, וְלָאוּ כָּל כַּף. אֲבָל בְּהֵי אַתְעַכְּל
 רַע, וְנְפִיק טוֹב לְבַתַּר, (נִפְק) הֵהוּא דְכְּתִיב בֵּיהּ, (שְׁמוּאֵל א טז)
 וְטוֹב רָאִי. (שְׁמוּאֵל א טז) וַיִּי' עֲמוּ. הֵכָא קֵיִמָּא אֵילָנָא תַתָּא
 עַל תְּקוּנִיהּ, וּמְלִךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם.

בְּשִׁירוֹתָא דְכָלָא, מְעַקְרָא וַיְסוּדָא עֲלָאָה, אֲשֶׁתְּרָשׁוּ
 דְרַגִּין, רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי יְהוּדָה, מֵה כְּתִיב
 בֵּיהּ, (בראשית כט) הַפַּעַם אוֹדָה אֶת יי', וְכְתִיב וְתַעֲמוּד
 מְלֻדָּת. הֵיִינוּ (ישעיה נד) רְנִי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה. בְּגִין דְּכִד
 אַתְיִלִּיד יְהוּדָה, נִפְקַת נּוֹקְבָא מִתְדַּבְּקָא בְּדְכוּרָא, וְלָא
 הוּוּ עַל תְּקוּנָהָא אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, וְלָא אַתְכְּשֶׁרֶת לְאוּלְדָא
 כִּיּוֹן דְּנִסְר לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאַתְתִּקִּין לָהּ, (ס"א אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין) כְּדִין אַתְכְּשֶׁרֶת לְאַתְעַבְרָא וְלְאוּלְדָא.

וּבְסִפְרָא דְחֲנוּךְ, וְתַעֲמוּד מְלֻדָּת, לָאוּ עַל לֵאָה אֲתַמַּר,
 אֶלָּא עַל רַחֵל אֲתַמַּר, הֵהִיא דְמִבְכָּה (ד' ק"ד ע"א)
 עַל בְּנֵיהּ, הֵהִיא דְאֲשַׁתְּרֶשֶׁת בִּיהוּדָה: יְהוּ ד"ה. וְתַעֲמוּד
 מְלֻדָּת, דִּהָא לָא אֲתַתְּקִנָּא.

בְּקַדְמֵיתָא, דִּיּוֹקְנָא דְלַעֲיִלָּא הָוּה כִּלָּא רְאוּבֵן: או"ר
 ב"ן. (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר,
 יִמִּינָא אוֹר. (ב"ן) שְׁמַעוֹן שְׁמַאלָא אוֹר בְּהוּא סִיגָא
 דְדַהֲבָא בַּהֲדִיָּה שֵׁם עוֹן. לו"י: חֲבוּרָא דְכִלָּא, לְאֲתַחֲבָרָא
 מִתְרִין סְטְרִין. יְהוּדָה: נוֹקְבָא בַּהֲדִי דְכוּרָא מִתְדַבְּקָת,
 יְהוּ, דָּא דְכוּרָא. ד"ה, דָּא נוֹקְבָא דִּהוּת בַּהֲדִיָּה.

ד"ה, אֲמַאי ד"ה. אֶלָּא ד', בְּאֲתַדְבַּקוּתָא דִרַע בַּהֲדָה,
 אִיְהִי דַל"ת, מִסְכְּנָא אִיְהִי, וְאַצְטְרִיךְ לְאֲתַבָּא
 בְּגִלְגוּלָא, לְאֲתַעֲכֵלָא הֵהוּא רַע, וְלִמְתַּבְּלִי בַעֲפָרָא.
 וְלִבְתַּר לְצַמְחָא בְּסִטְרָא דְטוֹב, וְלִנְפַקָא מִמְּסַכְּנֵנוּ לְעַתִּירוּ,
 וְכַדִּין ה'. וְעַל דָּא, יְהוּ ד"ה.

פּוּק סְבָא, מִגּוּ תְהוּמִי, לָא תְדַחַל, כִּמָּה אַרְבִּין זְמִינִין
 לָךְ, בְּשַׁעֲתָא דְתְשׁוּטֵט יַמָּא, בְּגִין לְנִיחָא בְּהוּ.
 בְּכַה כְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר, מָאֲרִי דְעֵלְמָא, דִּילְמָא יִימְרוּן
 מִשְׁרִיין עֵלְאִין, דְאַנָּא סְבָא, וּבְכִי פִינוּקָא. גְּלִי קַמָּךְ,
 דְעַל יְקַרְךְ אֲנָא עֵבִיד, וְלָא עֵבִידנָא עַל יְקָרָא דִילִי,
 דִּהָא בְּקַדְמֵיתָא הָוּה לִי לְאַסְתְּמָרָא, דִּלָּא אִיעוּל בִּימָא

רָבָא, וְהִשְׁתָּא פִּיּוֹן דְּאַנָּא בֵּיהּ, אֵית לִי לְשִׁטָּא בְּכַל
סְטָרִין, וְלִנְפָקָא מִנֵּיהּ.

(בראשית כט) יְהוּדָה אֶתְּהּ יוֹדוּף אַחִיקָ, (ס"א כולוהו אודאן על שְׁמָא דָּא
וְהִינּוּ וכו') הִינּוּ דְּאַנָּן אֲמַרִין בְּרוּף אֶתְּהּ. אֵיהּ בְּרוּף
וְאֵיהּ אֶתְּהּ, לְכֻלְהוּ בְּנוֹי לָא אֲמַר יַעֲקֹב אֶתְּהּ, אֶלָּא
לְאַתֵּר דְּאַצְטְרִיף. דָּא אֵיהּ אֶתְּהּ.

שְׁמָא דָּא, (נ"א ודאי אֶתְּהּ) יוֹדוּף אַחִיקָ, כְּלָהּ אוּדוֹן לָךְ עַל
שְׁמָא דָּא, וְדַאי אֶתְּהּ יוֹדוּף אַחִיקָ, עַל שְׁמָא דָּא,
אֶסְתְּלֵק וְאַתְּכַפֵּיא סְטָר אַחְרָא, בְּגִין דְּכִד אֶתְקַרֵי וְאַדְכַּר,
הָא נִפְקַת סְטָרָא אַחְרָא בְּהִדָּה. פִּיּוֹן דְּאַמְרֵי אֶתְּהּ, שְׁלִטְנוּ
וְרַבְרַבְנוּ אֵית לָהּ, וְסְטָרָא אַחְרָא אֶתְכַפֵּיא, וְלָא
אַתְחַזִּיאַת תַּמָּן. וְדַאי בְּשְׁמָא דָּא אֶתְרָשִׁים וְאַתְבְּרִיר
מִסְטָרָא אַחְרָא. וְדַא אֶסְתְּלֵקוּ וְשְׁלִטְנוּ דִּילֵיהּ, וְתַבִּירוּ
וּבִיש לְסְטָרָא אַחְרָא. פִּיּוֹן דְּיוֹדוּף אַחִיקָ עַל שְׁמָא דָּא,
אַתְהּ, כְּדִין יָדָךְ בְּעַרְףְּ אוּיְבִיךָ, מִיַּד אֶתְכַפֵּיין לְגַבְךָ,
וְשְׁמָא דָּא גָּרִים.

יְדַעְנָא חֲבַרְיָא יְדַעְנָא, דְּהָא אֶתְהּ שְׁמָא דָּא, אֶתְוֹן
אֲמַרִין לְאַתֵּר אַחְרָא עֲלָאָה, דְּכַתִּיב, (תהלים קי)
אַתְהּ כְּהֵן לְעוֹלָם, בִּימִינָא עֲלָאָה. שְׁפִיר אֵיהּ, דְּהָא פִּיּוֹן
דְּרַבֵי שְׁמַעוֹן אוּדוֹן לֵיהּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וּזְכָה לְכֻלָּא, כֹּל
מַה דְּאֵיהּ אֲמַר, הָכִי אֵיהּ וְשְׁפִיר.

אָבֵל כִּד תִּהְיוּן מִטָּאן לְגַבְיָהּ, אִמְרוּ לִיָּהּ, וְאִדְכְּרוּ לִיָּהּ,
 יוֹמָא דְתִלְגָּא, כִּד (צ"ז ע"ב) זְרַעְנָא פּוֹלִין, לְחַמְשִׁין
 וְתֵרִין גְּוּוּנִין. דִּהָא אַתָּה כְּהֵן, הֲכָא אַתְקֶשֶׁר כּוּס דְבִרְכָה
 בְּיַמִּינָא, בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל. וּבְגִין כֵּךְ, אַתָּה כְּהֵן לְעוֹלָם,
 הֲכָא אַתְקֶשֶׁר כּוּס בְּיַמִּינָא, כְּדָקָא יָאוּת.

וְעַל דָּא אָמַר קָרָא, יְהוּדָה אַתָּה, לְהָאִי אַתָּה יוֹדוּךְ
 אַחִידָךְ, וְלֹא כְּתִיב יְהוּדָה יוֹדוּךְ אַחִידָךְ, וְלֹא יִתִּיר,
 אֲלֵא עַל שְׂמָא דְאַתָּה. אַתָּה, אַתָּר דָּא, אֲצִטְרִיךְ לְשְׂמָא
 דָּא, וְלֹא אַחֲרָא.

יְהוּדָה, אָבִיא קְדַמָּאָה, וְאָבִיא תְּנַיִנָא, וְלֹא הוּא בֵּיה
 חֲלוּפָא לְעֵלְמִין. וּבְגִין כֵּךְ פִּרְץ אַתְתְּקַף בֵּיה
 בְּתוֹקְפוּי, מַה דְלֹא הוּא הָכִי לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא. וְעַל דָּא
 בְּנַיִנָא דְדוּד, שְׂאָרֵי חֲשַׁבְנָא מִפְּרִץ, וְלֹא מִבְּעוּז, דִּיהוּא
 בֵּיה שְׁנוּיָא. חֲבַרְיָא, אִי תִשְׁגַּחוּן, לָאוּ מְלִין בְּסִתְיָמוּ קָא
 אַמִּינָא, וְאַף עַל גַּב דְּסִתְיָמִין אִינּוּן.

וְעַל דָּא, יְהוּדָה רוּחַ שְׂמָא דָּא, דְּאִקְרִי אַתָּה. קָם עַל
 בּוּרְיָה זְמַנָּא קְדַמָּאָה, וְזְמַנָּא תְּנַיִנָא, וְלֹא אֲשִׁתְּנִי
 לְעָלָם. וּבְנוּי דִּיהוּדָה וְזַרְעָא דִּילֵיהּ, אוּדוּן וְאִמְרִין כִּי אַתָּה
 אָבִינוּ. מַה דְּלִית הָכִי לְשְׂאָר בְּנֵי גְלַגּוּלָא לְעֵלְמִין. שְׂאָר
 בְּנֵי גְלַגּוּלָא, תֵּרִין אַבְהוֹן, תֵּרִין אַמְהוֹן, אִית לוֹן גְּוּוּן
 לְבַנְיָינָא. וְרוּזִין אֵלִין, בְּעַמְקֵי יַמָּא, בְּלִבָּא דְתַהוּמֵי אִינּוּן,

מֵאֵן יִכִּיל לְאַפְקָא לֹון. קוּם סְבֵא, אַתְגַּבֵּר וְאַתְקַף
בְּתוֹקְפֵךְ, אֶפִּיק מִרְגְּלֵן מְגוֹ תְהוּמֵי.

בְּעוֹז, אֶתְחַזִּי דִּהוּה בֵּיה שְׁנוּיָא, כַּד אוֹלִיד לְעוֹבֵד, דִּהֵא
עוֹבֵד (ס"א עוֹבְדָא) בְּשְׁנוּיָא הוּא. לָאוּ הֲכִי. אֲבַצֵן הוּא

בְּעוֹז, הוּא אֲבֵא קַדְמָאָה, דִּלֵּא עֵבֵד שְׁנוּיָא. וְאִי תִימָא,
אִיהוּ הָוֵה, וְדֵאִי כַּד אֶתְעַר לְעוֹבְדָא דָּא, בֵּיה הָוֵה, מֵאֵן
דִּהוּא תְקִיף כְּאַרְיָא וְכִלִּיתָא בֵּיה הָוֵה. בְּגִין דִּלֵּא (דף ק"ד ע"ב)

לְהוּי שְׁנוּיָא בֵּיה בְּדוּד, וְאַתְהֵדֵר מְלָה לְעַקְרָא קַדְמָאָה,
בְּגִין דִּיהֵא כֹּלָא מֵאֲבֵא חֲדָא, וְשִׁלְשָׁלָא חֲדָא. וְכֹלָא חֲדָא,
וְלֵא הָוֵה שְׁנוּיָא בְּגִלְגוּלָא דְזוּרְעָא דְדוּד. וְעַל דָּא, אֶתְה
מִרְיָשָׁא וְעַד סוּפָא, בְּלֵא שְׁנוּיָא כֹּלָל.

הַשְׁתָּא, נִפְקַת סְבֵא, מֵעַמְקֵי לְבֵא דִימָא. יְהוּדָה אֶתְה,
וְדֵאִי מִרְיָשָׁא וְעַד סוּפָא וְלֵא אֶתְחַזִּי לְכֹל שְׂאֵר
בְּנִין, לְאַתְקֵרֵי אֶתְה, אֶלָּא לִיה בְּלַחֲדוּי. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה
דְדוּד, דִּהֲכִי אֶתְבְּרִיר, וְאַסְתְּלֵק מִשְׂאֵר עַקְרָא דְבְנֵי נְשָׂא
בְּאַרְעָא.

יודוּף אַחִיךְ, יודוּף כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא מִבְּעֵי לִיה, מֵאִי
טְעֵמָא אַחִיךְ. אֶלָּא אֶרַח כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא, לָא
מִתִּיבְמִין לְגִלְגוּלָא, אֶלָּא מִסְטְרָא דְאַחִין, וְאַחָא אֲזַדְמֵן
לִיבּוּמָא, (וְאַתְה בְּגִרְמֵךְ, אֲזַדְמַנְת לִיבּוּמָא.) וְהֲכֵא כֹּלְהוּ
אַחִיךְ יודוּף, דִּלֵּא יִשְׁתְּלִשְׁל מִנִּיָּהוּ, וְלֵא מִחֲד מִנִּיָּהוּ,

שְׁלֹשׁוֹלָא דְמַלְכוּ, אֲלֵא אַתָּה בְּלַחוּדְךָ. אַתָּה, מְרִישָׁא וְעַד
 סוּפֵא אַתָּה עֲבַדְתָּ, וּמִינְךָ נִפְקָ, כָּל שְׁלֹשׁוֹלָא וְגִזְעָא (דְּיוֹקְנָא

וְגוֹפֵא) דְּאַרְיָה.

בְּנִיךָ, בְּנֵי אַרְיָה, דְּלֵא אַתְּ עֲבַרְוּ לְשִׁנּוּיָא דְאַחִיךָ, לֵא
 אַתְּחַלְפוּ לְטָלָה, וְלֵא לְשׁוֹר, וְלֵא לְגַדִּי, וְלֵא
 לְשׁוּם דְּיוֹקְנָא אַחְרָא, אֲלֵא אַרְיָה שְׂאֲרֵי לְמַבְנֵי, וְאַרְיָה
 סִיִּים בְּנִינָא. כָּל שְׁלֹשׁוֹלָךְ, בְּנֵי אַרְיָה נִינְהוּ. דְּאַלְמֵלֵא
 אַתָּא גְּלִגּוּלָא מִסְטָרָא דְאַחוּךָ, יַתְּחַלְפוּן כָּל דְּיוֹקְנֵי,
 וַיַּתְּעַרְבוּן אֵלֵין בְּאֵלֵין. וְעַל דָּא יוֹדוּךָ אַחִיךָ, דְּלֵא הוּא
 חַד מִנְהוֹן, בְּגִלְגּוּלָא דְשִׁלְשָׁלָא דְבִנְךָ. יְדָךְ זְקִיף, דְּלֵא
 הוּא בְּךָ עֲרַבּוּבֵיָא אַחְרָא מְנִיָּהוּ. וְהֵינּוּ מְטָרְךָ בְּנֵי עֲלִית,
 דְּלֵא הוּא טְרַפָּא לְאַחְרָא עַל פְּתוּרְךָ. כְּרַע, בְּמִיתַת עֵר.
 רַבִּין, בְּמִיתַת אוֹנָן. לְבַתָּר אַתְּגַבַּר כְּאַרְיָ, לְאַקְמָא לְפָרִין.
 וְכַלְבִּיא, לְאַקְמָא לְזֻרְחָ. מִי יְקִימְנוּ, דְּכַתִּיב, (בְּרֵאשִׁית ל"ח)
 וְלֹא יִסֹּף עוֹד לְדַעְתָּהּ. וְתִרְגּוּם וְלֹא פִּסֵּק. מִי יְקִימְנוּ, מֵאן
 הוּא דְּיִימָא, אִסּוּרָה אַתְּתָא דָּא. מֵאן הוּא דְּיִימָא, הוּאֵיל
 וְאַשְׁלִימַת אַרְחָהָא, לֵא אַצְטְרִיכָא לָךְ יַתִּיר, יְבִמָה דָּא,
 כִּיּוֹן דְּאַשְׁלִימַת אַרְחָהָא, לֵא אַצְטְרִיכַת לָךְ יַתִּיר,
 וְאַתְּחַזִּיאַת לְאַתְּפֻרְשָׁא מִינָהּ, אָבַל מִי יְקִימְנוּ, וְדֵאֵי
 מִתְּמָן וְלֵהֲלָאָה אִיְהִי דִּילֵיהּ. דְּהָא אִפִּיק מֵאן דְּמַכְשֵׁשׁ
 בְּמַעְהָא. רְזָא סְתִימָא הָכָא, אַחוּהָ דְּבַר נֶשׂ אִמְאֵי. תוּ

יְהוּדָה דִּהְוָה אָבוּי אַמְאִי. אֶלָּא, הֵהוּא דְמַכְשָׁפְשָׁא
 בְּמַעְהָא, חָמִי דְמֵאן דִּהְוָה נָטִיר לִיה, מְקַטְרַג לִיה
 קְטְרוּגִין, בְּכָל סְטָרִין. בְּעֵי לְאַפְקָא. פִּיּוּן דְנַפְיָק, זְמִין
 לְאַחְרָא הֵהוּא רוּחַ אַחְרָא, וְאַתְיִין לְאַעְלָא כְּמַלְקֵדְמִין,
 עַד דְאַתְבְּנִי כְּמַלְקֵדְמִין, בְּחִילָא דְקְטְרוּגָא תְקִיף דְקָא
 מְקַטְרַג בְּאַחוּיה. מִתְמָן וּלְהֵלָאָה שְׂרִיאַת אַתְתָּא דָּא לִיה.
 זַפְּאָה חוּלְקָא דִּיהוּדָה, בְּקַדְמִיתָא הָוָה גּוּר. לְבַתַּר אַרְיָה,
 דְקָא אַתְגָּבַר וְאַתְפְּשֵׁט בְּחִילִיה (וּלְבַתַּר) אַרְיָה. וְסִיִּים
 בְּלָבִיא. כָּל שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא לָאוּ הָכִי, וְעַל דָּא יְהוּדָה
 כְּדַקְאֻמְרוּן.

רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי, הָא תְּלַתָּא, כְּדַקְאֻמְרוּן. יְהוּדָה
 אַתְחַבַּר בְּהַדְיָהוּ, וְכֹלָא כְּדַקָּא יְאוּת. יִשְׁשַׁכַּר
 זְבוּלוֹן, תְּרִין יְרַכִּין. אַתְר דִּינְקֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט. יִשְׁשַׁכַּר
 יְרַכָּא יְמִינָא, כְּתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכַּר יוֹדְעֵי
 בִּינָה לְעֵתִים (ס"א זְבוּלוֹן יְרַכָּא שְׁמַאֲלָא) וּכְתִיב, (דְּבָרִים לג) שְׁמַח
 זְבוּלוֹן בְּצִאתְךָ, וּבְשַׁעוּרָא רַבְרָבָא, כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית מט)
 זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכֵּן וְהוּא לְחוּף אַנְיּוֹת. מַאי טַעְמָא.
 בְּגִין דְּוִירְכָתוֹ עַל צִידוֹן. שִׁיעוּרָא (ס"א דְּרַף דִּידִיה) עַד צִידוֹן.
 בְּנִימִין, אֲשַׁתָּאֵר לְעֵילָא בֵּין יְרַכִּין, דִּהָא (בְּרַאשִׁית קמ"ג ע"ב)
 יוֹסֵף הָוָה דִּיּוֹקְנִיה בְּאַרְעָא, וְלֹאֲשַׁתְּמָשָׁא בְּעֲלָמָא דָּא,
 וְעַמִּיה אֲשַׁתְּמַשׁ מִשָּׁה, דְּכְתִיב, (שְׁמוֹת יג) וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת

עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. בְּנִימִין אֶסְתַּלֵּק לְעֵילָא, בְּנִימִין צְדִיקוֹ
דְּעֵלְמָא. מְבָרְכִין לְתַתָּא, דִּן וְנִפְתְּלֵי גָד וְאֶשֶׁר. בִּירְכָא
שְׂמַאלָא, דִּן עַד פְּרָקָא דְרַגְלָא. פְּרָקָא דְרַגְלָא נִפְתְּלֵי.
וּבְגִין כֶּךָ, נִפְתְּלֵי אֵילָה שְׁלוּחָה, קַל בְּרַגְלוֹי. בִּירְכָא
יְמִינָא. גָּד, וְהוּא יִגּוּד עֶקֶב, עַד פְּרָקָא דְעֶקֶב. אֲשֶׁר
פְּרָקָא דְעֶקֶב יְמִינָא. (דברים לג) וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רַגְלוֹ. וְכֹתִיב
בְּרוֹזֶל וְנַחֲשֶׁת מְנַעֲלֶיךָ. כָּל אֵלֶיךָ, אֵינּוֹן דִּיּוֹקְנִין עֲלָאִין,
דִּיּוֹקְנָא דְלְעֵילָא. וּבְגִין דְהוּוּ בְרִיִּין מִמֶּשׁ בְּהַאי עֲלָמָא,
אֶתְקַנְתָּ בְּהוּ שְׂכִינְתָּא, (דף ק"ה ע"א) בְּאֵלֶיךָ תִּרְיֹסֵר פְּרָקִין,
תִּרְיֹסֵר מְתִיחִין, דְּאֶתְמַתְחוּ מִיִּשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ. דְּכֹתִיב,
כָּל אֱלֹהֵי שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר. מְתִיחִין
דִּישְׂרָאֵל, אֱלֹהֵי אֶקְרוּן. לְאֶתְמַתְחָא שְׂמָא דְמ"י, לְמַהוּי
בְּנֵינָא כְּדָקָא יְאוּת, לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּא דְשְׂמָא
דְּאֱלֹהִים. אֵל"ה אִיהוּ יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. מ"י חֶבֶר (נ"א בְּרָא)
אֱלֹהֵי בְּהַדִּיָּה, וְהוּוּ בְּנֵינָא שְׁלִים עַל תְּקוּוּנִיהָ, שְׂמָא חֲדָא
מִמֶּשׁ. הֲדָא הוּא דְאָמַר לִיהָ לִיעֶקֶב, הֵהוּא מְמָנָא דְעֵשָׂו,
דְּכֹתִיב, (בראשית לב) כִּי שָׂרִית עִם אֱלֹהִים, (עם אַנְשִׁים וְתוֹכֵל)
לְעֵילָא, בְּתַקּוּנָא קְדָמָא, בְּבֵנֵינָא קְדָמָא. כָּל אֱלֹהֵי,
וְדַאי בְּנֵינָא קְדָמָא אִיהוּ. וְעַל דָּא, לִית שְׂצִיאוֹ
לְיִשְׂרָאֵל, לְעַלְמֵי וְלְעַלְמֵי עֲלָמִין. וְחָס וְשָׁלוֹם אֶלְמָלָא
יִשְׁתְּצִיאוֹ, שְׂמָא דָּא לָא הוּי, הֲדָא הוּא דְכֹתִיב, (יהושע ז)

וְהִכְרִיתוּ אֶת שְׁמֵנוּ מִן הָאָרֶץ וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל.
שְׁמָא גָדוֹל, דָּא, בְּנִינָא קְדָמָא, שְׁמָא קְדָמָא אֱלֹהִים.
וְהַשְׁתָּא דִּישְׂרָאֵל אֵינוֹן בְּגִלוּתָא, כְּבִיכּוֹל כָּל בְּנִינָא
נְפִל. לְזִמְנָא דְאַתִּי, כִּד יִפְרוֹק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבְנוֹי
מְגִלוּתָא, (מִתְחַבֵּר) מ"י וְאַל"ה דִּיהוּה בְּפִרוּדָא בְּגִלוּתָא,
יִתְחַבְרוֹן כְּחֵדָא, וְשְׁמָא דְאֱלֹהִים יְהֵא שְׁלִים עַל תְּקוּנִיָּה,
וְעֲלָמָא יִתְבָּסֵם. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ס) מִי אֱלֹהִי כָּעֵב
תְּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֵל אֲרַבְתִּיהֶם. וּבְגִין דְּאִיהוּ שְׁמָא חֵדָא,
לָא כְּתִיב מִי וְאַלְהָ, אֵלָא מִי אֱלֹהִי, שְׁמָא חֵדָא, בְּלֹא
פְּרוּדָא, וְהוּא אֱלֹהִים. דִּיהַשְׁתָּא בְּגִלוּתָא, אֲסַתְּלֵק מִי
לְעִילָא, כְּבִיכּוֹל אֵימָא מֵעַל בְּנִין. וּבְנִין נְפִלוּ. וְשְׁמָא
דִּיהוּה שְׁלִים, דִּיהוּא שְׁמָא עֲלָאָה רַבְרַבָּא קְדָמָא, נְפִיל.
וְעַל דָּא, אֲנִן מְצַלֵּן, וּמְקַדְשֵׁן בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת, עַל שְׁמָא
דָּא, דִּיתְבְּנִי כְּמָה דִּיהוּה. וְאֲמַרִי יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדְּשׁ שְׁמִיה
רַבָּא. אֲמִן (קס"ה ע"ב) יְהֵא שְׁמִיה רַבָּא מְבָרַךְ. מֵאֵן שְׁמִיה
רַבָּא. הֵהוּא קְדָמָא דְכֻלָּא, בְּגִין דְּלִית לִיה בְּנִינָא אֵלָא
בְּהַדָּן. מ"י לָא יִתְבְּנִי לְעוֹלָם, אֵלָא בְּאֱלֹהִי. וְעַל דָּא,
בְּהַהוּא זְמַנָּא, מִי אֱלֹהִי כָּעֵב תְּעוּפִינָה. וְיַחְמוּן כָּל עֲלָמָא,
דִּיהֵא שְׁמָא עֲלָאָה אֲתַתְּקֵן עַל תְּקוּנִיָּה. וְאִי שְׁמִיה רַבָּא
דָּא אֲתַתְּקֵן, וְאֲתְבְּנִי עַל תְּקוּנִיָּה, הָא יִשְׂרָאֵל שְׁלִיטִין עַל
כָּלָא, וְכָל שְׂאָר שְׁמָהֵן יִתְהַדְּרוֹן עַל תְּקוּנִיָּהוּ, וְיִשְׂרָאֵל

שְׁלֵיטִין עַל כָּלָּא, דְּהָא כְּלָהוּ תַלְיִין בְּשָׁמַיָּה רַבָּא, קַדְמָאָה
 לְכָל בְּנֵי־יִנּוּן. רְזָא דָּא, כַּד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עַלְמִין. קַדְמָאָה לְכָל בְּנֵי־יִנּוּן, שָׁמָּא דָּא אֲתַבְּנִי. דְּכַתִּיב,
 (ישעיה מ) שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְרָא אֱלֹהִים, בְּרָא
 שָׁמַיָּה עַל תְּקוּנִיהָ, וְכַד בְּרָא אֱלֹהִים, בְּרָא (שְׁמִידָה) לִיהָ בְּכָל
 חֵילִין דִּיתְחֻזּוֹן לִיהָ, לְמַהוּי שָׁמַיָּה עַל תְּקוּנִיהָ כְּדָקָא
 יְאוּת, דְּכַתִּיב, (ישעיה מ') הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם.

מֵאִי בְּמִסְפָּר. אֲלָא בְּרָא חַד דְּנִהִיר מְסִיפִי עַלְמָא עַד
 סִיפִי עַלְמָא, אֵית לִיהָ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא
 אֵילְנָא רַבָּא וְתַקִּיף. רִישִׁיָּה מְטִי לְצִית שְׁמִיָּא, וְסוּפִיָּה
 מִתְחַן שְׂרֻשׁוּי, וְאַשְׁתְּרֻשָׁן בְּעַפְרָא קְדִישָׁא, וּמִסְפָּר שָׁמַיָּה.
 וְתַלְיָא בְּשָׁמַיִם עַלְאִין, וְחַמְשַׁ רְקִיעִין תַּלְיִין מְנִיָּה, עַד
 הָאִי מִסְפָּר, וְכְלָהוּ נְטֻלִין שָׁמָּא דָּא בְּגִינִיָּה דְּכַתִּיב, (תהלים
 ט) הַשָּׁמַיִם מִסְפָּרִים, בְּגִין הָאִי מִסְפָּר, כְּלָהוּ (ד"א בְּגִין הָאִי שָׁמָּא
 מִסְפָּר) שָׁמַיִם רוּוּחִין שָׁמָּא דָּא בְּגִינִיָּה, וְעַל דָּא הַמוֹצִיא
 בְּמִסְפָּר צְבָאָם, דְּאַלְמָלָא מִסְפָּר דָּא, לָא יִשְׁתַּכְּחוּן חֵילִין
 וְתוּלְדִין לְעַלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר כג) מִי מִנָּה עֵפֶר
 יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, תְּרִין אֵינּוּן, דְּמָנוּ עָאנָא,
 וְעָאלוּ בְּחוּשְׁבָּנָא עַל יְדֵיהוּ, בְּגִין דְּלָא שְׁלֻטָא בְּהוּ עֵינָא
 בִּישָׂא. מִי מִנָּה עֵפֶר יַעֲקֹב, הָא חַד, דְּעֵבִיד חוּשְׁבָּנָא.
 וּמִסְפָּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל, הָא מוֹנָה אַחְרָא. וְעַל תְּרִין אֵלִין

לֹא שִׁלְטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא, דִּהָא מִי מְנָה לְעַפְר לְעֵקֶב,
 אֲלִין אִינוּן אֲבָנִין (ד"א דְרַגִּין) קִדְיִשִׁין, אֲבָנִין מְפוּלְמִין,
 דְּמִנְהוּן נַפְקִי מִיִּין לְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית כח) וְהָיָה
 זֶרְעֶךָ כְּעַפְר הָאָרֶץ. מַה הָהוּא (וישלח ק"ע) עֶפְר, עֵלְמָא
 מִתְּבַרְךְ בְּגִינֵיהּ. אוּף הָכִי (בראשית כב) וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל
 גֹּיֵי הָאָרֶץ. כְּעַפְר הָאָרֶץ מִמֶּשׁ. וּמִסְפָּר דְּאִיהוּ מוֹנָה
 תְּנַיִנָא, מְנָה לְרַבַּע כָּל אִינוּן נוֹקְבִין, מְרַגְלָן עֲלָאִין,
 דְּמִטָּה דְּשָׁכִיב עָלֶיהָ יִשְׂרָאֵל. וּמִתְמָן (דף ק"ה ע"ב) וְלִהְלָאָה,
 אִיהוּ מוֹנָה לְכָלְא, בְּגִין דְּאִיהוּ טוֹב עֵין. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב, מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים. מֵאן הוּא מוֹנָה לְכַכְבִּים.
 מִסְפָּר. מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים, עַל יְדוּי עֵבְרִין כְּלָהוּ
 בְּחֻשְׁבָּנָא, וְלִזְמָנָא דְּאֲתִי, (ירמיה לג) עוֹד תַּעֲבוֹרְנָה הַצֵּאן
 עַל יְדֵי מוֹנָה, וְלֹא יִדְעִינָן מֵאן הוּא. אֲלֹא בְּגִין דְּבַהּ הוּא
 זְמָנָא, יְהֵא כְּלָא בִּיחֻדָּא בְּלֹא פְרוּדָא, כְּלָא לִיְהוּי (ובלָא
 לִיְהוּי) מוֹנָה חַד.

קוּם סְבֵא, אֲתַעֲר וְאֲתַגְבַּר בְּחִילְךָ, וְשׁוּט יְמָא. פְּתַח
 וְאִמַר, (במדבר כג) מִי מְנָה עֶפְר לְעֵקֶב וּמִסְפָּר אֶת רַבַּע
 יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲתָא דִּיתַעֲר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַחֲיָא
 מִתִּיא, הַנִּי דְּאֲתַהֲדְרוּ בְּגִלְגוּלָא, תְּרִין גּוֹפִין בְּרוּחָא
 חָדָא, תְּרִין אֲבָהוּן, תְּרִין אֲמָהוּן, כַּמָּה גִלְגוּלִין מִתְּגִלְגָּלָן
 עַל (ד"א) דָּא, אֶף עַל גַּב דְּאֲתַמַּר, וְהָכִי הוּא, אֲבַל מִי מְנָה

עֵפֶר יַעֲקֹב, וְאִיהוּ יִתְקִין כְּלָא, וְלֹא יִתְאַבֵּיד כְּלוּם, וְכָלֵא יִקוּם. וְהֵא אֶתְמַר, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדַמַּת עֵפֶר יִקְיֻצוּ. אֲדַמַּת עֵפֶר הֵנִי, כְּמָה דְאֶתְמַר בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ, כִּד חֲבַרְיָא אֲסַתְּפְלוּ בְּאִינוּן אֲתוּן (דְּטָטְסִין) בְּאִוִּירָא בֵּיה, וְאִינוּן אַע"ד פִּמַּת"ר, הֵיִינוּ, אֲדַמַּת עֵפֶר. הֵיִינוּ (קִהֲלַת ד) וְשִׁבְחָ אֲנִי אֶת הַמַּתִּים שְׁכָבֵר מִתּוּ, אֲדַמַּת עֵפֶר אִינוּן אֲתוּן וְקָלָא אֶתְעַר וְאוּדַע וְהַכִּי אֲמַר בְּבִנְיָנָא (ק"ג ע"ב) תְּנִינָא. עֵפֶר, עֵפֶר קִדְמָאָה. אֲדַמַּת תְּנִינָא, דְאֶתְתְּקִין עֵקֶר קִדְמָאָה פְּסוּלַת לְגַבִּיהָ.

אֲדַמַּת עֵפֶר כְּלָהוּ, יִקְיֻצוּ. אֵלֶּה דְאֶתְתְּקִינוּ, לְחַיֵּי עוֹלָם. (ס"א יקִיצוּ כְּמָה דְאֶתְמַר בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ. חֲבַרְיָא אִיסְתְּפְלוּ בְּאִינוּן אֲתוּן אֲדַמַּת עֵפֶר (וְאִינוּן אַע"ד פִּמַּת"ר) אִינוּן אֲתוּן טָטְאן בְּאִוִּירָא וְקָלָא אֶתְעַר וְאוּדַע (ס"א וְאֶבְרִיז) הִקְיֻצוּ וְרַנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר וְדָא אִיהוּ בְּנִינָא תְּנִינָא דְאֶתְתְּקִין וְהַכִּי אֲמַר בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ בְּנִינָא תְּנִינָא עֵפֶר דְאֶתְתְּקִין. קִדְמָאָה אֲדַמַּת. וְהִיא קִדְמָאָה פְּסוּלַת לְגַבִּי תְּנִינָא דְאֶתְתְּקִין וְהִי יִשְׁנֵי אֲדַמַּת עֵפֶר כְּלָהוּ יִקְיֻצוּ אֵלֶּה דְאֶתְתְּקִינוּ לְחַיֵּי עוֹלָם) מֵאֵן עוֹלָם. דָּא עוֹלָם דְלִתְתָּא דְהָא לֹא זָכוּ לְמַחֲדֵי בְּעוֹלָם דְלַעֲלָא. וְאֵלֶּה דְלֹא זָכוּ, לְחַרְפוֹת וְלְדַרְאוֹן עוֹלָם. מֵאֵי לְחַרְפוֹת, אֵלֶּה בְּגִין דְּסִטְרָא אַחֲרָא יִתְעַבֵּר מֵעֲלָמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלִין דְּהוּוּ מְנַבְיָעוּ דְּהִיא סִטְרָא, יִשְׂאֵר לֹון, לְתוּוּהָא בְּהוּן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא.

כָּל דָּא מֵאֵן גְּרִים, הִיא דְלֹא בְּעֵי לְאַפְשָׁא בְּעֲלָמָא, וְלֹא בְּעֵי לְקִימָא (ס"א בְּדַרְגָּא דְהִיא נְהַר דְאִיהוּ) בְּרִית קְדִישָׁא, עַל דָּא גְּרִים כָּל מַה דְּגְרִים, וְכָל הֵנִי גְּלַגּוּלִין דְּקָא אֲמִינָא עֲלָהּ עַד הַכָּא. (הַדָּא הוּא) עַד כָּאן סָבָא. שְׁתִּיק רְגַעָא הַדָּא,

וְחִבְרִיָּא הוּוּ תְּוֹהֵינן, וְלֹא הוּוּ יַדְעִין, אִי הָוּה יִמָּא, אִי הָוּה לִילִיא, אִי קִיִּמִי תַמָּן, אִי לֹא קִיִּמִי.

פְּתַח הַהוּא סָבֵא וְאָמַר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבִיעִית וְגו'. קָרָא דָּא אוֹכַח, עַל כָּל מַה דְּאִתְמַר. תָּא חֲזִי, כָּל דְּכוּרָא, קָאִים בְּדִיוֹקְנָא, בְּעֵלְמָא דְּדְכוּרָא. וְכָל נוֹקְבָא קָאִים בְּדִיוֹקְנָא, בְּעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא. בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֲבָדָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְדַבֵּק בֵּיהּ, בְּאִינוּן שֵׁשׁ שָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת, וְאִי אַעְקָר גְּרַמִּיהּ מִפּוֹלְחָנִיהּ, יַעְקָר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאִינוּן שֵׁשׁ שָׁנִים, דְּעֵלְמָא דְּדְכוּרָא, וְאֶתְמַסֵּר (צ"ד ע"א) לְבַר נֶשׁ, דְּאִיהוּ מְשִׁית סְטָרִין, יִפְלַח לִיהּ שִׁית שָׁנִין, וְיִתְעַקֵּר מְשִׁית שָׁנִין (קדמוניות) דְּלַעֲיִלָּא.

לְבַתֵּר נְחִית מִתַּמָּן, וְאֶתְמַסֵּר בְּעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא. הוּא לֹא בְּעָא לְקִיִּמָּא בְּדְכוּרָא, נְחִית וְקִיִּמָּא בְּנוֹקְבָא. אֶתְאֵת נוֹקְבָא, דְּאִיהִי שְׁבִיעִית, וְנִטְלָא לִיהּ, הָא מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, מֵעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא אִיהוּ.

לֹא בְּעָא לְקִיִּמָּא בָּהּ, וּבְפִירוּקָא דִּילָהּ, נְחִית לְתַתָּא, וְאֶתְדַבֵּק לְתַתָּא, וְאֶתְאַחֵד בְּסְטָרָא אַחְרָא. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אֶתְעַקֵּר מֵעֵלְמָא דְּדְכוּרָא, וּמֵעֵלְמָא דְּנוֹקְבָא. הָא אֶתְאַחֵד, בְּאִינוּן עֲבָדִים דְּאִינוּן מִסְטָרָא אַחְרָא.

הַשְׁתָּא כִּיּוֹן דְּהַכִּי הוּא, אִיצְטְרִיךְ פָּגָם, וְלִמְעַבְד בֵּיה
 רְשִׁימוּ דְפָגָם, דְּהָא כָּל פָּגָם דְּסִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ, וּמִיּוֹבֵל
 וְלִהְלָאָה אַתְהֵדר לְגִלְגּוּלָא, וְתַב לְעֵלְמָא כְּמִלְקֵדְמִין. (ס"א
 אִי זְבִי וְאַתְתְּקוֹן גְּרַמְיָה אַתְבֵּר) וְאַתְדַּבֵּק בְּהַהוּא עֲלֵמָא דְנוֹקְבָא, וְלֹא
 יִתִּיר. זָכָה עָבִיד תּוֹלְדִין בְּעֵלְמָא דְנוֹקְבָא, וְכִלְהוּ רִזָּא
 דְכִתְיֵב, (תְּהֵלִים מִד) בְּתוּלוֹת אַחְרֵיהָ רַעוּתֵיהָ מוּבָאוֹת לָךְ.
 וְזָכָאָה אִיהוּ כִּד אַתְתְּקוֹן וְזָכִי לְכָךְ.

וְאִי לָא זָכָה אִפִּילוּ בְּגִלְגּוּלָא דִּיּוֹבֵלָא, הָא אִיהוּ כְּלָא הוּא
 אַתְהֵדר, וְלֹא אִשְׁלִימוּ יוֹמוֹי, לְאַתְנַסְבָּא בְּעֵלְמָא,
 וְלִמְעַבְד תּוֹלְדִין. מַה כְּתִיב, אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא. אִי
 יַחֲדָאִי יַעוּל בְּהַהוּא עֲלֵמָא בְּלָא (ד' ק"ו ע"א) תּוֹלְדִין, וְלֹא
 בְּעָא לְאַשְׁתְּדֵלָא בְּהַאי, וְנִפְק מֵהַאי עֲלֵמָא יַחֲדָאִי, בְּלָא
 זְרַעָא, אֲזִיל כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא, עַד הַהוּא אַתְר דְּטַנְרָא
 (ק' ע"א) תְּקִיפָא, וְעָאֵל תַּמָּן וּמִיַּד נִשְׁב רִיחָא דְּהַהוּא
 יַחֲדָאִי, דְּקָא אִשְׁתְּבִיק מְנוֹקְבֵיהָ, וְאַזִּיל יַחֲדָאִי, (צ"ה ע"א)

כְּחוּיָא דְלָא אַתְחַבֵּר בְּאַחְרָא בְּאוֹרְחָא, וְנִשְׁיב בֵּיה.
 וּמִיַּד נִפְק מְגוֹ הַהוּא אַתְר דְּטַנְרָא תְּקִיפָא, הוּא בְּלַחְוּדוּי,
 וְאַזִּיל וּמִשְׁטָטָא בְּעֵלְמָא, עַד דְּקָא אִשְׁכַּח פְּרוּקָא
 לְאַתְבָּא. וְהֵיִינוּ אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא, הַאי דְלָא בְּעָא
 לְאַתְנַסְבָּא, לְמַהוּי לִיָּה תּוֹלְדִין.

אֲבֵל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, דְּקָא אֲתַנְסִיב, וְאִשְׁתְּדֵל
 בְּאִתְתֵּיהּ, וְלֹא יִכִּיל, הֵהוּא לָא אֲתַתְּרַךְ פְּהֵהוּא
 אֲחֵרָא, לָא יִיעוּל יִחִידָאֵי, וְלֹא נִפִּיק יִחִידָאֵי, אֶלָּא אִם
 בַּעַל אִשָּׁה הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא מִקְפַּח אֲגַר כֹּל
 בְּרִיין, אִף עַל גַּב דְּלֹא זָכוּ בְּבַנֵּי, מַה פְּתִיב וַיִּצְאָה אִשְׁתּוּ
 עִמּוּ. וְתַרוּוֹיֵיהּ אֲתֵיין בְּגִלְגוּלָא, וְזָכִיין לְאֲתַחְבְּרָא פְּחֵדָא
 כְּמִלְקַדְמִין. וְהֵאֵי לָא נְסִיב אֲתַתָּא דְתַרוּכִין, אֶלָּא הֵהִיא
 דְאִשְׁתְּדֵל בֵּהּ בְּקַדְמִיתָא, וְלֹא זָכוּ, הַשְׁתָּא יִזְכוּ פְּחֵדָא,
 אִי יִתְקַנּוּן עוֹבְדִין, וְעַל דָּא וַיִּצְאָה אִשְׁתּוּ עִמּוּ.

(שמות כא) אִם אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וְגו'. (דְּהַשְׁתָּא) אֲהֵדֵר קָרָא
 לְמַלְיָן אֲחֵרְנִין, (ס"א לְמַלְיָה קְדָמָא) לְהֵהוּא דְנִפִּיק יִחִידָאֵי
 בְּלֹא נּוֹקְבָא כָּלֵל, וַיִּפְרוֹק לֵיהּ הֵהוּא דְיוֹכְתָא דְאֶקְרִי
 שְׁבִיעִית. וְהֵהוּא שְׁבִיעִית אֶקְרִי אֲדוֹנָיו, אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ
 אִיהּ. אִם דָּא אֲדוֹנָיו חָס עָלֵיהּ, וְאֲתִיב לֵיהּ לְהֵאֵי עֲלֵמָא
 יִחִידָאֵי כְּמַה דְהוּהּ, וַיְהִיב לֵיהּ אֲתַתָּא הֵהִיא דְמִזְבַּח
 אֲחִיתַת עֲלוּי דְמַעִין, וְאֲתַחְבְּרָא פְּחֵדָא. וַיִּלְדָּה לוֹ בָנִים
 אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תְהֵיָה לְאֲדֹנֶיהָ כְּמַה דְאֲתַמַּר.

דְּהֵא אִי תַב, וְאֲתַקִּין הֵהוּא אֲתַר דְּפָגִים בְּחֵייוֹי, אֲתַקְבֵּל
 קָמִי מִלְכָּא קְדִישָׁא, נְטִיל לֵיהּ, וְאֲתַקִּין לֵיהּ עַל
 תְּקוּנָיוֹי לְבַתֵּר. וְדָא אֶקְרִי בַּעַל תְּשׁוּבָה, דְּהֵא יָרִית
 מוֹתְבֵיהּ, דְּהֵהוּא אֲתַר, דְּהֵהוּא נְהַר דְּנִגִּיד וְנִפִּיק, וְאֲתַקִּין

גְּרַמְיָה מִמָּה דִּתְהוּ בְּקִדְמִיתָא. (ס"א ההוא אַתְר דְּפָגִים וְאַתְקִין לִיה עַל

תִּיקוּנוֹי בְּחַיֵּי אֲתִקְבֵּל קָמִי מַלְכָּא קִדְיִשָּׁא וְנָטִיל לִיה לְבַתְר וְדָא אֲקָרִי בְּעַל תְּשׁוּבָה דְּהָא אֲתִקִּין

גְּרַמְיָה מִמָּה דִּתְהוּ בְּקִדְמִיתָא) פִּיּוֹן דְּאַתְתִּקֵּן וְתַב בְּתִיּוּבְתָא, הָא

סְלִיק עַל תְּקוּנֵיהּ. דְּלִית מְלָה בְּעַלְמָא, וְלִית מִפְתָּחָא

בְּעַלְמָא, דְּלֹא תִבְר הֵהוּא דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא.

מֵאִי יֵצֵא בְּגַפּוֹ. הָא אֲתַמֵּר, אֲבַל תּוּ רִזָּא אֵית בֵּיה, יֵצֵא

בְּגַפּוֹ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (משלי ט) עַל גַּפֵּי מְרוּמֵי קָרְתָּ, מַה

לְהֵתֵם עֲלוּיָא וְסְלִיקוּ, אִנְף הָכָא עֲלוּיָא וְסְלִיקוּ, אֲתַר

דְּמַרְיָהוֹן דְּתִיּוּבְתָא סְלִיקוּ, אֲפִילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לֹא

יִכְלִין לְמִיקָם תַּמָּן. וּבְגִין כֹּךְ פִּיּוֹן דְּתַב בְּתִיּוּבְתָא, קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל לִיה וְדָאֵי מִיַּד.

תַּנְיִנּוּ, לִית מְלָה בְּעַלְמָא דְּקִיָּמָא קָמִי תְּשׁוּבָה, וְלִכְלָא

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל וְדָאֵי. וְאִי תַב

בְּתִיּוּבְתָא הָא אֲזַדְמֵן לְקַבְּלִיה אֲרַח חַיִּים, וְאִף עַל גַּב

דְּפָגִים מַה דְּפָגִים, כֹּלָא אֲתַתִּקֵּן, וְכֹלָא אֲתַהֲדֵר עַל

תְּקוּנֵיהּ, דְּהָא אֲפִילוּ בְּמָה דְּאֵית בֵּיה אֲוּמָאָה, (קמ"י קודשא

בְּרִיךְ הוּא קָרִי בֵּיה כִּי יֵי צְבָאוֹת יַעֲץ וּמִי יִפֵּר דָּא אִיהוּ רִזָּא סְתִימָא. וְתוּ כַּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אֲוּמִי אֲוּמָאָה לֹא אֲוּמִי אֶלָּא אִם לֹא יַעֲבִיד תִּיּוּבְתָא דְּהָא לִית פְּתִגְמָא דְּקִיָּמָא קָמִי תִיּוּבְתָא

וְעַל כֹּלָא מְכַפֵּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד עֲבָדִין תִּיּוּבְתָא שְׁלִימָתָא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

מְקַבֵּל, דְּכַתִּיב, (ירמיה כב) חִי אֲנִי נְאֻם יְיָ כִּי אִם יִהְיֶה פְּנִיָּהוּ

וְגו' וְכַתִּיב (ירמיה כב) כְּתַבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְבַתְר

דָּתָב בְּתִיּוּבָתָא פְּתִיב, (דברי הימים א ג) וּבְנֵי יְכַנְיָה אֲסִיר בְּנוֹ
וּגְו', מִכָּאן דִּתְשׁוּבָה מִתְבַּר כִּמָּה גְזָרִין וְדִינִין, וְכִמָּה
שְׁלֵשְׁלָאִין דְּפְרוּזָלָא, וְלִית מָאן דְּקִיָּמָא קָמִי דִּתִּיּוּבָתָא.

וְעַל דָּא פְּתִיב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפַגְרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִּי, לֹא כְּתִיב, אֲלֵא הַפּוֹשְׁעִים
בִּי, דִּלָּא בְּעָאן לְאַתְבָּא, וְלֵאֲתַנְחָמָא עַל מַה דְּעַבְדּוּ. אֲבַל
כִּיּוֹן דִּאֲתַנְחָמוּ, הָא מְקַבֵּל לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

בְּגִין כִּךְ, בַּר נָש דָּא, אִף עַל גַּב דְּפָשַׁע בֵּיהּ, וּפְגָמִים
בְּאַתְרָא דִּלָּא אֲצַטְרִיךְ, וְתַב לְקָמִיָּה, מְקַבֵּל לִיָּהּ, וְחָס
עֲלֵיהּ, דִּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (דף ק"ו ע"ב) מְלֵא רַחֲמִין אִיָּהּ,
וְאַתְמְלֵי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוּי, כִּמָּה דֵּאֲתָ אֲמַר (תהלים קמ"ד)
וְרַחֲמִיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפִילוּ עַל בְּעִירֵי וְעוֹפּוּי מְאֻטּוֹן
רַחֲמוּי. אִי עֲלֵיָּהּ מְאֻטּוֹן רַחֲמוּי, כָּל שְׁכָן עַל בְּנֵי נֶשְׂא,
דִּידְעִין וְאַשְׁתְּמוּדְעָאן לְשִׁבְחָא לְמֵאֲרִיהוֹן, דִּרַחֲמוּי
מְאֻטּוֹן עֲלֵיָּהּ, וְשָׂרְאן עֲלֵיָּהּ. וְעַל דָּא אֲמַר דָּוִד, (תהלים

ק"ט) רַחֲמִיךָ רַבִּים יי' כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיִינִי.

אִי עַל חֲיִיבִין מְאֻטּוֹן רַחֲמוּי, כָּל שְׁכָן עַל זַכָּאִין. אֲלֵא
מָאן בְּעֵי אֲסוּוֹתָא, אִינּוֹן מְאֲרֵי כְּאַבִּין, וּמָאן אִינּוֹן מְאֲרֵי
כְּאַבִּין. אֲלִין אִינּוֹן חֲיִיבִין, אִינּוֹן בְּעָאן אֲסוּוֹתָא וְרַחֲמֵי,
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (רחמי) עֲלֵיָּהּ, דִּלָּא יְהוֹן שְׁבִיקִין
מִנֵּיהּ, וְאִיָּהּ דִּלָּא אֲסַתְּלַק מִנֵּיָּהּ, וְיִתּוּבוֹן לְקַבְּלֵיהּ. כַּד

מִקְרָב קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּיַמִּינָא מִקְרָב. וְכַד דְּחִי,
בְּשִׂמְאֵלָא דְּחִי. וּבְשַׁעְתָּא דְּדְחִי, יַמִּינָא מִקְרָב. מִסְטָרָא
דָּא דְּחִי, וּמִסְטָרָא דָּא מִקְרָב, וְקוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא לָא
שְׂבִיק רַחֲמוֹי מְנַיְיָהוּ.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב (ישעיה נז) וַיֵּלֶךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ. וְכַתִּיב
בְּתַרְיָה, דְּרַכְיוֹ רְאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחָהוּ וְאַשְׁלֵם
נַחֲמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו. וַיֵּלֶךְ שׁוֹבֵב, אִף עַל גַּב דְּחִיבִין
עֲבָדִין, כֹּל מַה דְּעֲבָדִין בְּזִדּוֹן דְּאַזְלִין בְּאַרְחָא דְּלַבִּיָּהוּ,
וְאַחַרְנִין עֲבָדִין בְּהוֹ הַתְּרָאָה, וְלָא בְּעָאן לְצִיִּיתָא לֹון.
בְּשַׁעְתָּא דְּתַבִּין בְּתִיּוּבְתָא, וְנִטְלִין אֲרָחָא טָבָא דְּתִיּוּבְתָא,
הָא אֲסוּוֹתָא זְמִינָא לְקַבְּלִיָּהוּ. הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתַּכְּלָא, אִי
עַל חִיָּיא אָמַר קָרָא, אוֹ עַל מִתִּיָּיא אָמַר קָרָא. דְּהָא
רִישָׁא דְּקָרָא, לָא אִיהוּ סִיפָא. וְסִיפָא, לָא אִיהוּ רִישָׁא.
רִישָׁא דְּקָרָא, אַחֲזִי עַל חִיָּיא. וְסוּפִיָּה אַחֲזִי עַל מִתִּיָּיא.
אַלָּא, קָרָא (ס"א רִישָׁא דְּקָרָא) אָמַר, בְּעוֹד דְּבַר נֶשׂ אִיהוּ בְּחִיּוֹ,
וְהָכִי הוּא, וַיֵּלֶךְ שׁוֹבֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ, בְּגִין דְּיִצֵּר הָרַע דְּבִיָּה,
תְּקִיף וְאַתְתַּקֵּף בֵּיהּ, וְעַל דָּא אֲזַל שׁוֹבֵב, וְלָא בְּעִי
לְאַתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא.

קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא חֲמִי אֲרַחוּי, דְּקָא אֲזְלִין בְּבִישׁ, בְּלָא
תוֹעֲלָתָא, אָמַר קוֹדֵשׁא בְּרִיךְ הוּא, אָנָּא אֲצַטְרִיכְנָא
לְאַתְקַפָּא בִּידֵיהּ, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב דְּרַכְיוֹ רְאִיתִי, (וְאַרְפָּאֵהוּ)

דָּקָא אֶזְלִין בְּחִשׁוּכָא, אֲנָא בְּעֵי לְמִיָּהֵב לִיה אֲסוּוּתָא הַדָּא
 הוּא דְכְּתִיב וְאֶרְפָּאֵהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ אֶעֱיֵל
 בְּלַבִּיה אֶרְחִיה דְּתִיּוּבְתָא וְאֲסוּוּתָא לְנִשְׁמַתִּיה. וְאֲנַחְהוּ,
 מֵאִי וְאֲנַחְהוּ. כְּמָה דְּאֵת אֶמַר (שמות לב) לֵךְ נַחֵה אֶת הָעָם.
 אֲנַהִיג לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמֵאן
 דְּאֵתְקִיף בִּידָא דְאַחְרָא, וְאַפְקִיָּה מִגּוֹ חִשׁוּכָא.

וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֶאֱבִלְיוֹ, הָא אֶתְחַזִּי דְּמִיתָא אִיהוּ,
 (אֶלָּא) אִין, וְדֵאִי מִיתָא אִיהוּ, וְקִימָא בְּחִינ דְּהוּאִיל (אֶלָּא
 דְּאִיהִי אִיהוּ וְקִימָא בְּחִינ דְּהוּאִיל) וְאִיהוּ רְשָׁע, מִיתָא אֶקְרִי. מֵהוּ
 וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ וְלֶאֱבִלְיוֹ. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֵבִיד טִיבוּ עִם בְּנֵי נְשָׂא, דְּכִיּוֹן דְּעָאֵל מִי"ג שְׁנִין
 וְלֶהֱלָאָה, פְּקִיד עֲמִיה (בראשית קמ"ד ע"ב, קס"ה ע"ב) תֵּרִין מְלֶאכְיָן
 נְטוּרִין דְּנִטְרִי לִיה, חַד מִימֵינִיה, וְחַד מִשְׁמֵאֵלִיה.

כַּד אֶזְיֵל בְּר נֶשׁ בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן חֲדָאן בֵּיה, וְאַתְקִיפוּ
 עֲמִיה בְּחֲדוּה, מְכַרְזֵן קְמִיה וְאַמְרִין, הָבוּ יָקָר לְדִיּוֹקְנָא
 דְּמִלְכָּא. וְכַד אֶזְיֵל בְּאַרְח עֶקִימוּ, אֵינּוֹן מִתְאַבְּלֵן עָלֵיה,
 וּמִתְעַבְּרֵן מִנִּיה. כִּיּוֹן דְּאֵתְקִיף בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאַנְהִיג לִיה בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, כְּדִין כְּתִיב, וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ
 וְלֶאֱבִלְיוֹ. וְאַשְׁלָם נְחוּמִים לוֹ בְּקַדְמִיתָא, דְּאִיהוּ אֶתְנַחֵם
 עַל מַה דְּעֵבִד בְּקַדְמִיתָא, וְעַל מַה דְּעֵבִד הַשְׁתָּא, וְתַב
 בְּתִיּוּבְתָא. וּבְתַר כֵּן וְלֶאֱבִלְיוֹ, אֵינּוֹן מְלֶאכְיָן דְּהוּוּ

מֵתֵאבְּלֵן עָלֶיהָ כִּד אֲתַעְבְּרוּ מִנִּיהָ, וְהִשְׁתָּא דְאֲתַהֲדְרוּ
בְּהִדְיָהּ, הָא וְדַאי נְחוּמִים לְכָל סְטְרִין.

וְהִשְׁתָּא אִיהוּ חַי וְדַאי. חַי בְּכָל סְטְרִין, אַחִיד בְּאִילְנָא
דְּחַיִּי, וְכִיוֹן דְּאֲחִיד בְּאִילְנָא דְּחַיִּי, כְּדִין אֲקָרִי בְּעַל
תְּשׁוּבָה, (נשא קכ"ב ע"ב) דְּהָא כְּנִסְתַּ יִּשְׂרָאֵל, תְּשׁוּבָה אוּף הָכִי
אֲקָרִי. וְאִיהוּ בְּעַל תְּשׁוּבָה אֲקָרִי. וְקַדְמָאִי אָמְרוּ, בְּעַל
תְּשׁוּבָה מִמֶּש. וְעַל דָּא, אֲפִילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵינָם
יְכוּלִים לַעֲמוּד, בְּמָקוּם שְׂבַעְלֵי תְּשׁוּבָה עוּמְדִים.

דְּוֹד מְלָכָא אָמַר, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי וְהֲרַע
בְּעֵינַיִךְ עָשִׂיתִי וְגו', לָךְ לְבַדְךָ, מֵאִי לָךְ לְבַדְךָ.
אָלֵא, בְּגִין דְּאִית חוּבִין, דְּחֲטִי בַר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא וְלִבְנֵי נִשָּׂא. וְאִית חוּבִין דְּחֲטָא לְבַנֵּי נִשָּׂא, וְלֵא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִית חוּבִין דְּחֲטִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּלַחֲדוּי וְלֵא לְבַנֵּי נִשָּׂא. (אַחֲרָא) דְּוֹד מְלָכָא, חָב
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי, וְלֵא לְבַנֵּי נִשָּׂא.

וְאִי תִימָא הָא (דף ק"ז ע"א) חָב הֵהוּא חוּבָה דְּבֵת שְׁבַע, וְתַנִּינָן,
מֵאן דְּאֲתִי עַל עֲרוּה אֲתַתָּא בְּרַעוּתָהּ אֲסָרָה עַל בְּעֻלָּה,
וְחָב לְחַבְרִיָּה, וְחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָאוּ הָכִי הוּא
דְּהֵהוּא דְּאֲתָא אָמַר. בְּהִיתְרָא הוּוה, וְדוּד דִּילֵיהָ נִקֵּט, וְגִט
הוּוה לָהּ מִבְּעֻלָּה, עַד לָא יִתֵּךְ לְקַרְבָּא, דְּהָכִי הוּוה מִנְּהַגָּא
דְּכָל יִשְׂרָאֵל, דִּיהֵבִין גִּט זְמַן לְאֲתַתִּיהָ, כָּל דְּנִפְיָק חִילָא.

וְכֹן עֶבֶד אֹרֵיָה לְבַת שֶׁבַע. וּלְבַתֵּר דְּעֶבֶר זְמַן וְהוֹת
פְּטוּרָא לְכֻלָּא, נָטַל לָהּ דָּוָד. וּבְהִיתְרָא עֶבֶד כָּל מַה
דְּעֶבֶד.

דְּאִלְמָלָא לָאוּ הָכִי, וּבְאִסוּרָא הוּוּה, לָא שִׁבְקָה קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּוּא לְגַבִּיּה. וְהֵינּוּ דְכִתְיִב לְסִהְדוּתָא, (שמואל ב יב)
וַיִּנָּחֵם דָּוָד אֶת בַּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ. סִהְדוּתָא דְאִשְׁתּוֹ הִיא,
וְדָאִי אִשְׁתּוֹ, וּבַת זִוְגוֹ הוּוּת, דְּאִזְדְּמַנַּת לְגַבִּיּה, מִיּוֹמָא
דְּאִתְּבְרִי עֲלִמָא. (וְרוּזָא דְמַלְתָּא מַלְכוּתָא דְלַעֲלִילָא דְאִיהוּ אִתְּעֵבִיד רַגְלָהּ רַבִּיעָא
לְמַרְפְּבָתָא עֲלָאָה וְאִתְקַרֵי בַת שֶׁבַע עַל אֲבָן אַחַת שֶׁבַע עֵינַיִים) הָא סִהְדוּתָא דְלָא

חָב דָּוָד חוּבָה דְבַת שֶׁבַע פְּדִקְאֲמָרְן.

וּמַה הִיא חוּבָה דְחָב, (אֶלָּא) לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא בְּלַחֲדוּי,
וְלָא לְאַחְרָא. דְקַטְל לְאֹרֵיָה בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, וְלָא קַטְלִיָּה
אִיהוּ בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לִיָּה וְאִדְנִי יוֹאֵב, דְהָא דָּוָד הוּוּת רַבּוֹן
עֲלִיָּה, (וְעַל יוֹאֵב) וְקָרָא אוֹכַח, דְכִתְיִב, (שמואל ב כג) אֶלָּה שְׁמוֹת
הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר לְדָוָד, וְלָא אֲשֶׁר לְיוֹאֵב, וְלָא קַטְלִיָּה
הִיא שַׁעֲתָא, וְקַטְלִיָּה בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן.

וְקָרָא אָמַר, וְלָא נִמְצָא אִתּוּ דְבַר, (מלכים א טו) רַק בְּדַבַּר
אֹרֵיָה חֲתִי. רַק לְמַעוּטֵי קָא אִתִּי, בְּדַבַּר אֹרֵיָה, וְלָא
בְּאֹרֵיָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא אָמַר, וְאוֹתוּ הִרְגַת בְּחָרֵב
בְּנֵי עַמּוֹן, וְכָל חָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, הוּוּת חֲקִיק בֵּיה חוּיָא
עֲקִים, דְּיוֹקְנָא דְדַרְקוֹן, וְאִיהוּ עֵבוּדָה זָרָה דְלַהוֹן. אָמַר

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, יִהְיֶה חֵילָא לְהוּא שְׁקוּץ. (ד"א דְכִיּוֹן דְחַרְבַּ
 בְּנֵי עַמּוֹן אֲתַגְבֵּר הָהִיא שְׁעָתָא עַל אֹרְיָה כַּמָּה תַּנְקֶפָא תַּקִּיף הָהוּא חֲוִיא עֲקִימָא) בְּגִין
 דְּבִשְׁעָתָא דְקָטְלוּ בְּנֵי עַמּוֹן לְאֹרְיָה, וְסִגְיָאִין מִבְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל עִמִּיהָ, וְאֲתַגְבֵּר בְּהָהִיא שְׁעָתָא חָרַב בְּנֵי עַמּוֹן,
 כַּמָּה תַּקְפָּא אֲתַתְקַף הָהִיא עֲבוּדָה זָרָה שְׁקוּץ.

וְאִי תִימָא, אֹרְיָה לָא הָוֵה זַכָּאי, כִּיּוֹן דְכָתִיב עָלֶיהָ
 אֹרְיָה חֲתִי. לָאוּ הָכִי, זַכָּאָה הָוֵה, אֶלָּא דְשָׁמָא
 דְאֲתַרִּיהָ הָוֵה חֲתִי. כַּמָּה דָּאֲתָא אָמַר (שׁוֹפְטִים יא) וַיִּפְתַּח
 הַגִּלְעָדִי, עַל שׁוּם אֲתַרִּיהָ אֲתַקְרִי הָכִי.

וְעַל דָּא בְּדַבְרֵי אֹרְיָה חֲתִי, דְשְׁקוּץ בְּנֵי עַמּוֹן אֲתַגְבֵּר
 עַל מַחְנֵה אֱלֹהִים, דְּמִשְׁרִיתָא דְדוּד, דְּיוֹקְנָא מִמֶּשׁ
 דְלַעִילָא הוּוּ. וּבְהָהוּא שְׁעָתָא דְפָגִים דְדוּד מִשְׁרִיתָא דָּא,
 פָּגִים לַעִילָא מִשְׁרִיתָא אַחְרָא. וְעַל דָּא אָמַר דְדוּד, (תְּהִלִּים
 נא) לֵךְ לְבַדְדְךָ חֲטָאתִי. לְבַדְדְךָ, וְלֹא לְאַחְרָא. דָּא הָוֵה הָהוּא
 חוּבָה דְחָב לְגַבִּיָּה. וְדָא הוּא בְּדַבְרֵי אֹרְיָה. וְדָא הוּא בְּחָרַב
 בְּנֵי עַמּוֹן.

כְּתִיב, (דְּבַרֵי הַיָּמִים ב טז) כִּי יִי' עֵינָיו מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ,
 אֵלִין (וַיְחִי רַמְ"ח ע"א) נוֹקְבִין. וְכָתִיב (זְכַרְיָה ד) עֵינַי יִי'
 הָמָּה מְשׁוּטְטִים, אֵלִין דְכוּרִין, וְהָא יְדִיעֵן אֵינּוֹן. דְדוּד
 אָמַר (תְּהִלִּים נא) וְחָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי. בְּעֵינֶיךָ, לְפָנַי עֵינֶיךָ
 מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלָּא מֵאֵי בְּעֵינֶיךָ, אָמַר דְדוּד, בְּהָהוּא אֲתַר

דְּחַבְנָא, בְּעֵינֶיךָ הָוּה. דְּהוּינָא יָדַע, דְּהָא עֵינֶיךָ הָוּ
זְמִינִין, וְקִימִין קְמָא, וְלֹא חֲשַׁבְנָא לֹון, הָרִי חוּבָא
דְּחַבְנָא, וְעַבְדָּנָא, בְּאֵן אֲתָר הָוּה, בְּעֵינֶיךָ.

לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשַׁפְטֶךָ, וְלֹא יִהְיֶה לִי פִתְחוֹן
פֶּה לְמִימַר קְמָךְ. תָּא חֲזִי, כָּל אוֹמְנָא, כַּד מְלִיל,
בְּאוֹמְנִיתִיה מְלִיל. דְּוֹד בְּדִיחָא דְּמִלְכָּא הָוּה, וְאָף עַל גַּב
דְּהָוָה בְּצַעְרָא, פִּיּוֹן דְּהָוָה קָמִי מִלְכָּא, תָּב לְבְּדִיחוּתִיה,
כְּמָה דְּהָוָה, בְּגִין לְבְּדִיחָא לְמִלְכָּא.

אָמַר, מְאִרִי דְּעֲלָמָא, אָנָּא אֲמִינָא, (תהלים כו) בְּחַנְנִי יִי
וְנִסִּי, וְאֵת אֲמַרְתָּ דְּלֹא אִיכוּל לְקִימָא בְּנִסְיוֹנֶךָ.
הָא חַבְנָא, לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ, וִיְהִי מִיִּלְךָ קְשׁוּט,
דְּאֵלְמָלֵא לָא חַבְנָא, יִהְיֶה מְלָה דִּילִי קְשׁוּט, וִיְהִי מִיִּלְךָ
בְּרִיקְנִיָּא, הֲשֵׁתָא דְּחַבְנָא, בְּגִין דְּלֵהוּי מִיִּלְךָ קְשׁוּט,
יְהִיבָנָא אֲתָר לְצַדִּיקָא מִיִּלְךָ, בְּגִין כֶּךָ עַבְדִּינָא, לְמַעַן
תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשַׁפְטֶךָ. אֲהֲדַר דְּוֹד לְאוֹמְנוּתִיה,
וְאָמַר גּוֹ צַעְרִיהָ מְלִין דְּבְּדִיחוּתָא לְמִלְכָּא.

תְּנִינִין, לָאו דְּוֹד אֲתַחֲזִי לְהֵהוּא עוֹבְדָא, דְּהָא אִיהוּ אָמַר,
(תהלים קט) וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי (אֲנָקִיד חָלַל כְּכָר הָוּה חָלַל בְּקִרְבִּי)

(דף ק"ז ע"ב) הָכִי הוּא. אָבֵל אָמַר דְּוֹד, בְּלָבָא אִית תְּרִין
הִיכְלִין, בְּחַד דְּמָא, וּבְחַד רוּחָא, הֵהוּא חַד דְּמִלְיָא דְּמָא,
בִּיה דִּינֹרָא לִיצַר הָרַע. וְלִבִּי לָאו הָכִי, דְּהָא רִיקוֹן אִיהוּ,

וְלֹא יִהְיֶינָה דְיִוְרָא לְדַמָּא בִישָׂא, לְשִׁכְנָא בֵּיהּ יִצְרַר הָרַע,
 וְלִבִּי וְדַאי חָלַל אִיהוּ, בְּלֹא דְיִוְרָא (ב"א דַּמָּא) בִישָׂא, וְכִיוּן
 דְהִכִּי הוּא, לֹא אֶתְחַזִּי דְוֹד לְהֵהוּא חוּבָה דְחָב אֶלָּא, בְּגִין
 לְמִיָּהֵב פְּתִיחוּ דְפּוּמָא לְחַיִּיבֵיָא, דְיִמְרוּן, דְוֹד מִלְכָּא חָב
 וְתַב בְּתִיּוּבְתָא, וּמְחַל לֵיהּ קוּדְשָׂא בְרִיךְ הוּא, כֹּל שְׁפֹן
 שְׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא. וְעַל דָּא אָמַר (תהלים נא) אֲלַמְּדָה פּוֹשְׁעִים
 דְרַכִּיךְ וְחַטָּאִים אֶלְיָךְ יִשׁוּבוּ.

וְכַתִּיב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עָלָה בְּמַעְלָה הַיְיִתִּים עוֹלָה וּבּוֹכָה
 וְרֹאשׁ לּוֹ חָפוּי וְהוּא הוֹלֵךְ יַחַף. רֹאשׁ לּוֹ חָפוּי,
 וְיַחַף אִמְאִי. אֶלָּא, נְזוּף הָוָה, עֶבֶד גְּרַמִּיה נְזוּף, לְקַבְּלָא
 עֲנִשָׂא. וְעַמָּא הָוּוּ רְחִיקִין מִנִּיהּ ד' אַמּוֹת. זַפְּאָה עֲבָדָא
 דְהִכִּי פִלַּח לְמַאֲרִיָּה, וְאַשְׁתְּמוּדַע בְּחוּבֵיהּ, לְאַתְבָּא מִנִּיהּ
 בְּתִיּוּבְתָא שְׁלִימְתָא.

תָּא חֲזִי, יִתִּיר הָוָה, מֵה דְעֶבֶד לֵיהּ שְׁמַעֵי בֶן גְּרָא, מִכָּל
 עַקְתִּין דְעֶבְרוּ עָלֵיהּ עַד הֵהוּא יוּמָא, וְלֹא אָתִיב דְוֹד
 לְקַבְּלֵיהּ מְלָה דְהִכִּי הָוָה יְאוּת לֵיהּ, וּבְדָא אֶתְכַפְּרוּ חוּבוֹי.
 הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתְּפְּלָא, שְׁמַעֵי תַלְמִיד חָכֵם הָוָה,
 וְחַכְמָתָא סְגִיָּאָה הָוָה בֵּיהּ, אִמְאִי נְפִיק לְגַבֵּי דְוֹד, וְעֶבֶד
 לֵיהּ כֹּל מַה דְעֶבֶד. אֶלָּא מֵאַתְר אַחְרָא הָוָה מְלָה, וְאַעִיל
 לֵיהּ בְּלִבֵּיהּ מְלָה דָּא. וְכֹל דָּא לְתוֹעֲלָתָא דְדוֹד. דְהָא
 הֵהוּא דְעֶבֶד לֵיהּ שְׁמַעֵי, גְרַמָּא לֵיהּ לְמִיתַב בְּתִיּוּבְתָא

שְׁלִימָתָא, וְתָבַר לְבֵינָה בְּתַבִּירוֹ סָגִי, וְאוֹשִׁיד דְּמַעִין
 סָגִיאִין, מִגּוֹ לְבֵינָה קָדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא
 אָמַר, (שמואל ב טז) כִּי יִי' אָמַר לוֹ קָלֵל. יַדַּע, דְּהָא מֵאֲתָר
 עֲלָאָה אַחֲרָא נַחַת מְלָה.

תִּרְיִן פְּקוּדִין, פְּקִיד דְּיֹד לְשִׁלְמָה בְּרִיָּה, חַד דְּיוֹאֲב, וְחַד
 דְּשִׁמְעִי, עִם שְׂאָר פְּקוּדִין דְּפְקִיד לִיָּה. דְּיוֹאֲב:
 דְּכַתִּיב, (מלכים א ב) וְגַם אֶתְּהָ יַדְעַתְּ אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֲב
 בֶּן צְרוּיָה. מְלָה סְתִימָא הוּא, דְּאֶפִּילוּ שְׁלֵמָה לָא הוּא לִיָּה
 לְמַנְדַּע, וְלֹא יַדַּע אָלָא בְּגִין דִּידְעוּ אַחֲרָנִין, אֶתְּגִלִּי (לִיָּה)
 לְשִׁלְמָה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתְּהָ יַדְעַתְּ וְגו'. מַה דְּלֹא
 אֶתְּחַזִּי לָךְ לְמַנְדַּע.

דְּשִׁמְעִי: כְּתִיב, וְהִנֵּה עִמָּךְ שִׁמְעִי בֶּן גֵּרָא. מֵאִי וְהִנֵּה
 עִמָּךְ, זְמִין הוּא עִמָּךְ תְּדִיר, רַבּוּ הוּא. וּבְגִין
 כֹּךְ לָא אָמַר עַל יוֹאֲב וְהִנֵּה עִמָּךְ יוֹאֲב. אֲבָל שִׁמְעִי דָּא,
 דְּאֶשְׁתַּכַּח עִמִּיהָ תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עִמָּךְ.

וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בֵּית
 בִּירוּשָׁלַם. אֲנִי הוּא חֲכַמְתָּא דְּשִׁלְמָה מְלָכָא
 בְּהַאי. אָלָא כֹּלָא בְּחֲכַמְתָּא עֶבֶד, וְלִכְל סְטָרִין אֶשְׁגַּח,
 דְּהָא חֲפִים הוּא שִׁמְעִי, וְאָמַר שְׁלֵמָה, בְּעֵינָא דִּיסְגִי
 אורִייתָא בְּאַרְעָא עַל יְדוּי דְּשִׁמְעִי, וְלֹא יְפוּק לְבַר.

תּוּ מְלָה אַחֲרָא אֶשְׁגַּח שְׁלֵמָה בְּחֲכַמְתָּא, דְּכַתִּיב, (שמואל ב

(טז) יֵצֵא יָצוּא וּמִקְלָל. מֵאִי יֵצֵא יָצֵא תָרִי זְמַנִּי, וַיֵּצֵא
וַיִּקְלַל סָגִי. (ליה) אֵלֶּא, חֵד יֵצִיֵּאָהּ, דְּנִפְק מִבֵּי מְדַרְשָׁא
לְגַבֵּי דְיֹד. וְחֵד יֵצִיֵּאָהּ, דְּנִפְק מִירוּשְׁלָם, לְגַבֵּי עֲבֵדוּי
דְּמִית עָלוּי. יֵצִיֵּאָהּ חֵדָּא לְגַבֵּי מַלְכָּא, וַיֵּצִיֵּאָהּ תַּנְיִינָא
לְגַבֵּי עֲבֵדִין. וְכֹל דָּא חֵמָא שְׁלֵמָה, וְאַשְׁגַּח בְּרוּחַ קוּדְשָׁא,
הֵהוּא יֵצִיֵּאָהּ תַּנְיִינָא. וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ,
יַדְע דְּבִיצִיֵּאָהּ יָמוּת.

(שמואל ב טז) וְעַפְר בְּעַפְר מֵהוּ. אָמַר שְׁלֵמָה לְגַבֵּי אֲבֵא בְּעַפְר
הָוָה. לְגַבֵּי שְׁמַעֵי בְּמִיָּא, דְּכִתִּיב וְהָיָה בְּיוֹם צֵאתְךָ
וְעֵבַרְתָּ אֶת נַחַל קְדְרוֹן. עַפְר הָתָם, וְהִכָּא מִיָּא. תַּרְוִוִּיֵּהוּ
דִּן שְׁלֵמָה, לְמַהוּי עַפְר וּמִיָּא פִּסּוּטָה, לְמֵאן דְּאַסְטִין
אַרְחָא לְגַבֵּי אֲבוּי.

כְּתִיב (מלכים א ב) וְהוּא קְלָלְנִי קְלָלָה נְמַרְצַת. וְכִתִּיב
וְאַשְׁבַּע לוֹ בְּיַי' לֵאמֹר אִם אֲמִיתְךָ בְּחָרְב.
מֵאִי בְּחָרְב. וְכִי שְׁמַעֵי טַפְשָׁא הָוָה, דְּאִילוּ הָכִי אֲוִמֵי לִיָּה,
דְּלֵא יֵימָא בְּחָרְב לָא. אֲבַל בְּחֻנִּית אוּ בְּגִירָא אִין.

אֵלֶּא תִרִין מְלִין הָכָא. חֵד אָמַר יַנּוּקָא, בְּרִיָּה דְּנוּנָא רַבָּא
הֵהוּא (דף ק"ח ע"א) דְּקִשְׁקִשׁוּי סְלָקִין לְרוּם עֲנַנִּין.
אוּמָאָה דְּדוּד מַלְכָּא, כִּד הָוָה בְּעֵי לְאוּמָאָה, אֲפִיק חֲרַבָּא
דִּילִיָּה, דְּתַמָּן הָוָה חֲקִיק שְׁמָא גְּלִיפֹן, וְתַמָּן אֲוִמֵי. וְכֹף
עֲבִיד לְשְׁמַעֵי, דְּכִתִּיב וְאַשְׁבַּע לוֹ בְּיַי' לֵאמֹר אִם אֲמִיתְךָ

בְּחָרְבּ. בְּמֵאֵי הוּהּ אוֹמָאָה דָּא. בְּחָרְבּ. (ס"א בְּהֵאֵי חָרְב דְּשָׂמָא קוֹדִישָׁא
 חֲקִיק בֵּיהּ אוֹמֵי) **בְּחָרְבּ אוֹמֵי. וּמְלָה אַחְרָא, דִּן שְׁלֵמָה, אָמַר,**
בְּקִלְלָה אַתָּא לְגִבֵּי אַבָּא, בְּמִלִּין, הָא מְלִין לְגִבֵּיהּ, וּבִשְׁם
הַמְּפֹרָשׁ קִטְלִיהּ, וְלֹא בְּחָרְבּ. וּבְגִין דָּא עֶבֶד שְׁלֵמָה חֲכִי.
הַשְּׁתָּא אֵית לְאַסְתְּכֻלָּא, דְּכִיוּן דְּאוֹמֵי לִיהּ דְּוֹד, אָמַאי
קִטְלִיהּ, דְּאַתְחֲזִי דְּהָא אוֹמָאָה דָּא בְּעִלְיָה הוּהּ,
דְּהָא לְבָא וּפּוּמָא לָא הוּוּ פְּחָדָא. אָלָא וּדְאֵי דְּוֹד לָא
קִטְלִיהּ, וְהָא יְדִיעָא, כֹּל שְׁיִיפִין דְּגּוּפָא מְקַבְּלִין כֹּלָא,
וְלְבָא לָא מְקַבְּלָא אֲפִילוּ כְּחוּטָא דְּנִימָא דְּשִׁעְרָא. דְּוֹד
מְלָכָא לְבָא הוּהּ, וְקַבִּיל מַה דְּלָא אַתְחֲזִי לִיהּ לְקַבְּלָא,
וּבְגִין כֶּךָ, (מַלְכִים א ב) וַיִּדְעַת אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּתִיב. וְתוּ,
דְּהָא אֵילְנָא גָרִים לְמַהוּי נָטִיר וְנוֹקֵם כְּחוּיָא.
כְּתִיב (תְּהִלִּים נא) פִּי לֹא תַחְפוֹץ זִבַח וְאַתְנֶה עוֹלָה לֹא
תִּרְצֶה. זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבָּרָה לֵב נְשֻׁבָּר
וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. פִּי לֹא תַחְפוֹץ זִבַח, וְכִי לֹא בְּעֵי
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דְּיִקְרְבוּן קָמִיהּ קָרְבָּנָא, וְהָא אִיהוּ
אַתְקִין לְגִבֵּי חֵיבֵיָא קָרְבָּנָא, דְּיִקְרְבוּן וַיִּתְכַּפֵּר לְהוּ
חֻבֵּייהוּ. אָלָא דְּוֹד לְקָמֵי שְׂמָא דְּאֱלֹהִים אָמַר, וְקָרְבָּנָא
לָא קָרְבִּין לְשְׂמָא דְּאֱלֹהִים, אָלָא לְשְׂמָא דְּיוֹד ה"א וָא"ו
ה"א. דְּהָא לְגִבֵּי דִינָא קְשִׁיא מֵדַת הַדִּין, לָא מְקַרְבִּין
קָרְבָּנָא. דְּכְתִיב, (וַיִּקְרָא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לִי."'

לִיִּי, וְלֹא (ויקרא ה' ע"א) לְשֹׁמֵא דְאֱלֹהִים. וְכִי תִקְרִיב קֶרְבָּן
מִנְחָה לִיִּי. זָבַח תּוֹדָה לִיִּי. זָבַח שְׁלָמִים לִיִּי.

וּבִגִּין כֶּךָ, כִּיּוֹן דְדוֹד מִלְכָּא, לְגַבֵּי אֱלֹהִים אָמַר.
אֲצִטְרִיךְ לְמִכְתָּב, כִּי לֹא תַחֲפוּץ זָבַח וְאֶתְנָה
עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. דְּהָא לְשֹׁמֵא דָּא לֹא מְקַרְבִּין, אֶלָּא רוּחַ
נְשַׁבְּרָה. דְכִתִּיב זָבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשַׁבְּרָה. קֶרְבָּנָא
דְאֱלֹהִים, עֲצִיבוּ, וּתְבִירוּ דְלִבָּא. וּבִגִּין כֶּךָ, מֵאֵן דְחָלַם
חֲלָמָא בִישָׂא, עֲצִיבוּ אֲצִטְרִיךְ לְאַחֲזָא, דְּהָא בְּמִדַּת
אֱלֹהִים קִיַּיְמָא, וּזְבַח דְּמִדַּת דִּינָא, עֲצִיבוּ אֲצִטְרִיךְ וְרוּחַ
נְשַׁבְּרָה, וְהֵהוּא עֲצִיבוּ מְסִתֵּייהָ לְחֲלָמָא בִישָׂא, וְלֹא
שְׁלֵטָא דִּינָא עֲלוּי. דְּהָא זָבַח דְאַתְחֲזִי לְמִדַּת דִּינָא,
אֶקְרִיב קָמִיהָ.

לֵב נְשַׁבֵּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תְבוּזָה, מֵאִי לֹא תְבוּזָה,
מִכָּלֵל דְאִיכָּא לֵב דְאִיהוּ בּוּזָה. אִין. הֵיִינוּ לֵב דְאִיהוּ
גְּאָה, לֵב בְּגָסוֹת רוּחָא, הֵיִינוּ לֵב דְאִיהוּ בּוּזָה, אֲבָל לֵב
נְשַׁבֵּר וְנִדְפָּה אֱלֹהִים לֹא תְבוּזָה.

הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תְּבַנֶּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. מֵאִי
הִטִּיבָה, אֶתְחֲזִי דְהָא טִיבוּ אִית בָּהּ, וְהִשְׁתָּא
הִטִּיבָה עַל הַהוּא טִיבוּ. וְדֵאִי הָכִי הוּא, דְּהָא מִן יוֹמָא
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשֶׁתִּדֵּל בְּבִנְיָן בִּי מְקַדְשָׁא לְעִילָא,
עַד (ויקרא רכ"א ע"א) כַּעַן, הַהוּא הִטְבָּה דְרִצּוֹן, לֹא שְׁרִיִיא עַל

הַהוּא בְּנֵי, וְעַל דָּא לָא אֲשַׁתְּכֻלְל. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּרִצּוֹן
 דְּלַעֲיִלָּא יִתְעַר, יִיטִיב וַיִּדְלִיק נְהוּרִין דְּהַהוּא בְּנֵי, וְהַהוּא
 עֲבִידְתָּא, דְּאִפִּילוּ מִלְּאֲכִין דְּלַעֲיִלָּא, לָא יִיכְלוּן (לָא)
 לְאִסְתַּכְּלָא בְּהַהוּא בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְלָאוּ בְּהַהוּא בְּנֵי. וְכַדִּין
 בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְכֹל עוֹבְדָא אֲשַׁתְּכֻלְל.

תְּבַנְה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם, וְכִי מִן יוֹמָא דְּאֲשַׁתְּדַל בְּבְנֵי בֵּי
 מִקְדָּשָׁא עַד כְּעַן, לָא בְּנָה לוֹן. (א) אִי חוֹמוֹת
 יְרוּשָׁלַם עַד כְּעַן לָא בְּנָה, בֵּי מִקְדָּשָׁא עַל אַחַת כַּמָּה
 וְכַמָּה. אֲלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל עוֹבְדוּי, לָאוּ כְּעוֹבְדֵי
 דְּבַר נָשׁ. בְּנֵי נָשָׁא כַּד בְּנוּ בֵּי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא, בְּקַדְמִיתָא
 עֲבָדוּ שׁוּרֵי קִרְתָּא, וְלְבַסּוּף עֲבָדוּ בֵּי מִקְדָּשָׁא. שׁוּרֵי
 קִרְתָּא בְּקַדְמִיתָא, בְּגִין לְאַגְנָא עֲלֵייהוּ, וְלְבַתַּר בְּנֵינָא
 דְּבִיתָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאוּ הָכִי, אֲלָא בְּנֵי בֵּי
 מִקְדָּשָׁא בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַסּוּף, כַּד יַחֲתִית לִיהּ מִשְׁמִיָּא,
 וַיּוֹתִיב לִיהּ עַל אַתְרֵיהּ, כְּדִין יַבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם דְּאִנּוּן
 שׁוּרֵין דְּקִרְתָּא. וְעַל דָּא אָמַר דְּוֹד עָלְיוּ הַשָּׁלוֹם, (תהלים נא)
 הַיְטִיבָה בְּרִצּוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַתַּר תְּבַנְה (ד' ק"ז ע"ב)
 חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.

הָכָא אִית רְזָא, כֹּל עוֹבְדֵין דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 בְּקַדְמִיתָא אֲקָדִים הַהוּא דְּלִבְר, וְלְבַתַּר מוּחָא
 דְּלָגוּ, וְהָכָא לָאוּ הָכִי. תָּא חֲזִי, כֹּל אִינּוּן עוֹבְדֵין דְּעֵבִיד

קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַקְדִים הֵהוּא דְלִבְר, מוֹחָא אַקְדִים
 בְּמַחְשָׁבָה, וּבְעוֹבְדָא הֵהוּא דְלִבְר, דֵּהָא כָּל קְלִיפָה
 מִסְטָרָא אַחְרָא הוּי, וּמוֹחָא מִן מוֹחָא, וְתַדִּיר סְטָרָא אַחְרָא
 אַקְדִים וְרַבִּי וְאַגְדִיל וְנָטִיר אִיבָא. פִּיּוֹן דְאַתְרַבִּי, זֶרְקִין
 לִיָּה לְבֵר, (איוב כז) וַיִּכִּין רָשָׁע וַצְדִיק יִלְבַּשׁ, וְזֶרְקִין לְהֵיָא
 קְלִיפָה, וּמְבָרְכִין (עקב רע"א ע"א) לְצַדִּיקָא דְעֵלְמָא. אַבְל
 הָכָא, בְּבִנְיָנָא דְבֵי מַקְדָּשָׁא, דְסְטָרָא בִישָׂא יִתְעַבֵּר
 מִעֵלְמָא, לָא אַצְטְרִיךְ, דֵּהָא מוֹחָא וּקְלִיפָה דִילִיָּה הוּי.
 אַקְדִים מוֹחָא, דְכְּתִיב הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן
 בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. הֵהִיא חוֹמָה
 דְלִבְר, דְאִיָּה קְלִיפָה, דִילִיָּה הִיא מִמָּשׁ. דְכְּתִיב, (זכריה ב)
 וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נֶאֱמַר יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. אֲנִי וְלֹא סְטָרָא
 בִישָׂא.

יִשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן מוֹחָא, עֵלְאָה דְעֵלְמָא. יִשְׂרָאֵל סְלִיקוּ
 בְּמַחְשָׁבָה בְּקִדְמִיתָא, עֲמִין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת
 כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת, דְאֵינּוֹן קְלִיפָה, אַקְדִימוּ. דְכְּתִיב, (בראשית
 לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוּם לְפָנַי מֶלֶךְ
 מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. וְזִמִּין קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאַקְדָּמָא
 מוֹחָא, בְּלֹא קְלִיפָה. דְכְּתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִי
 רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, מוֹחָא קְדִים לְקְלִיפָה. וְאִף עַל גַּב
 דְמוֹחָא יְקוּם בְּלֹא קְלִיפָה, מֵאֵן הוּא דִיוֹשִׁיט יַדָּא לְמִיכָל

מִנִּיהַ, בְּגִין, (ירמיה ב) דְּכָל אוֹכְלֵיו יֵאֲשָׁמוּ רָעָה תָּבֵא אֵלֵיהֶם
נָאִם יי'.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (תהלים נא) אִזְ תַּחֲפוּץ זְבַחֵי צְדָק. בְּגִין, דְּהָא
כִּדִּין, יִתְחַבֵּר כֹּלָא בְּחַבּוּרָא חֲדָא, וִיְהֵא שְׁמָא
שְׁלִים בְּכָל תְּקוּנִיהַ. וּכְדִין קָרְבָּנָא לְהוּי שְׁלִים, לִיִּי
אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא אֱלֹהִים לָא אֶתְחַבֵּר לְקוֹרְבָּנָא, דְּאֶלְמְלָא
אֶתְחַבֵּר בֵּיהַ, כִּמָּה אֱלֹהִים יִסְלַקוּן אוּדְנִין לְאֶתְחַבֵּרָא
תַּמָּן. אֲבָל בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (תהלים פו) כִּי גְדוֹל אֶתְהַ וְעוֹשֶׂה
נִפְלְאוֹת אֶתְהַ אֱלֹהִים לְבַדְדָּהּ. וְאִין אֱלֹהִים אַחְרָא.

וּבְהֵהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (דברים לב) רְאוּ עֵתְהַ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא
וְאִין אֱלֹהִים עֲמָדִי (ראו עתה) רְאוּ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא
סְגִי, מֵאֵי עֵתְהַ. אֶלָּא דְלָא הוּהַ קָדָם לְכֹן, וְהֵהוּא זְמַנָּא
לִיְהוּי. אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֵתְהַ רְאוּ, מַה דְּלָא
תִּיכְלוּן לְמִיחְמֵי מִקְדָּמַת דְּנָא.

כִּי אֲנִי אֲנִי, תְּרִי זְמַנִּי אֲמַאי. אֶלָּא לְדִיִּיקָא, דְּהָא לִית
תַּמָּן אֱלֹהִים, אֶלָּא הוּא. דְּהָא כִּמָּה זְמַנִּין, דְּאֶתְמַר
אֲנִי זְמַנָּא חֲדָא, וְלָא יִתִּיר, וְהוּהַ תַּמָּן סְטָרָא אַחְרָא. אֲבָל
הַשְׁתָּא אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עֲמָדִי, דְּהָא כֹּל סְטָרָא
אַחְרָא אֶתְעֵבֵר, וְדִיִּיקָא אֲנִי אֲנִי.

אֲנִי אֲמִית וְאַחֲיָה, עַד הַשְׁתָּא מוֹתָא הוּת מִסְטָרָא אַחְרָא,
מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, אֲנִי אֲמִית וְאַחֲיָה, מִכָּאן דְּבְהֵהוּא

זְמַנָּא, כָּל אֵינּוֹן דְּלֹא טַעְמֵי טַעְמָא דְּמוֹתָא. מִנִּיהַ תְּהֵא
 לֹון מוֹתָא, וְיָקִים לֹון ^(מִיָּד). אֲמַאי. בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּאֲר
 מִהֵהוּא זִוְהָמָא בְּעֵלְמָא כָּלְל, וְיֵהָא עֵלְמָא חֲדָתָא, בְּעוֹבְדֵי
 יְדוּי דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. (תנינן י' דברים כו' קי"ג ע"ב)

(שייך לעיל ק"ו ע"א) (שמות כא) וְאִם אָמַר יֹאמֵר וְגו' לֹא אֵצְא
 חֲפָשִׁי. כְּמָה דְּאֲתַמַּר כְּדִין פְּגִים לִיהַ פְּגִימוּ. אִם בְּגַפּוּ
 יָבֵא, מֵהוּ בְּגַפּוּ. תְּנִינָן, כְּתַרְגוּמוּ, בְּלַחֲדוּי. יְאוֹת הוּא.
 אֲבָל הָא תְּנִינָן, כָּל עֵלְמָא, לֹא קָאִים, אֱלֹא עַל גַּפָּא
 חֲדָא, דְּלוּיָתָן.

וְרוּזָא דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּקִימָא דְּכַר וְנוֹקְבָא, דְּדַכְר וְנוֹקְבָא
 בְּרָא לֹון קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְכָל מַה דְּאִזְלִין,
 עֵלְמָא מוֹדְעוּזַע, וְאֵלְמָלֵא דְּסַרְס קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דְּכוּרָא, וְצִנָּן יַת נּוֹקְבָא, הֵוּ מְטֻשְׁטֻשִׁין עֵלְמָא. וְעַל דָּא
 לֹא עֵבְדִין תּוֹלְדִין, ^(דְּבַר אַחַר וּמָאן דְּלֹא עֵבִיד תּוֹלְדִין בְּגַפּוּ) אִם בְּגַפּוּ
 יָבֵא, תְּחוֹת הֵהוּא גַּפָּא, דְּלֹא עֵבִיד תּוֹלְדִין עָאֵל. וְהוּאִיל
 וְכוּן, בְּגַפּוּ יֵצֵא, לְתַמָּן אֲתַדְחָא, וְלֹא עָאֵל לְפַרְגוּדָא
 כָּלְל, וְאֲתַדְחָא וְאֲטַרִיד מִהֵהוּא עֵלְמָא. בְּגַפּוּ יֵצֵא, בְּגַפּוּ
 יֵצֵא וְדָאי.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, ^(ויקרא ב) עֲרִירִים יְמוֹתוֹ, עֲרִירִים ^(פְּתִיב)
 כָּלְל דְּכַר וְנוֹקְבָא. בְּרוּזָא דְּכוּרָא עָאֵל, וּבְרוּזָא
 דְּנוֹקְבָא יְפוּק. עָאֵל בְּהָאי, וְיְפוּק בְּהָאי. וְהָאי אִיהוּ אֲתַר,

דָּקָא אַתְּ דְּבִק בֵּיה בַּהֲהוּא עֲלָמָא, דְּהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לָא בְּעֵי דִיעוּל קָמִיָּה, מֵאן דְּמִסְרִס גְּרַמִּיָּה בְּהָאֵי עֲלָמָא.
 תָּא חֲזִי, מִן קָרְבְּנָא. דִּלָּא (דף ק"ט ע"א) הוּוּ מְקַרְבִּין קָמִיָּה
 סְרוּסָא, וְאַפִּיקוּ לֵיה, דִּלָּא יִתְקַרְב לְקָמִיָּה, וּפְקִיד
 וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. וְכֵן לְדַרְי דְּרִין אָסִיר
 לְסְרוּסֵי בְרִיִּין, דְּבִרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא. דְּהָא
 כָּל סְרוּסָא, דְּסִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ. וְאִי אִיהוּ אֲשֶׁתְּדִל,
 וְנָסִיב אִיתְתָּא, וְלֹא עֲבִיד תּוּלְדִין, וְלֹא בְּעָא, וְאַף עַל
 גַּב דְּאִית לֵיה אִיתְתָּא, אוּ אִי הִיא לָא בְּעָאת, וְעָאל
 לְהֵהוּא עֲלָמָא, בְּלֹא תּוּלְדִין, מַה כְּתִיב. אִם בַּעַל אִשָּׁה
 הוּא, וְלֹא אֲשַׁגְּחוּ לְפַעַל יְדוּי דְּמֵאֲרִיהוֹן, וַיֵּצֵאָה אִשְׁתּוֹ
 עִמּוֹ, אִיהוּ יַעוּל בְּגַפּוֹ דְּדְכוּרָא, וְאִיהִי בְּנוֹקְבָא. בְּגַפּוֹ
 יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא כְּמָה דְּאִתְמַר, כְּלָא עַל תְּקוּנָיָה.
 אִם אֲדָנִיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה, כְּמָה דְּאִתְמַר, אִם אֲדָנִיו, דָּא
 אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה, מֵהַכָּא, דִּלָּאוּ
 בְּרִשׁוּתָא דְּבֵר נֶשׁ קִיִּימָא לְמִיִּסְב אִתְתָּא. אֵלָּא (כְּלָא מִשְׁלִי ט"ז
 פִּלְס מֵאֲזִי מִשְׁפָּט י"י) כְּלָא בְּמֵאֲזִינִים לְעֵלוֹת. יִתֵּן לוֹ
 אִשָּׁה, דְּהָא לָאוּ בְּרִשׁוּתִיָּה אִיהוּ. וּמֵאן אִיהִי. הֵהִיא דְּלָאוּ
 דִּילִיָּה, וְלֹא אֲזַדְּמִנַת לְגַבִּיָּה, וּמֵאן אִיהִי. הֵהִיא דְּהוֹת
 זְמִינָא לְאַחְרָא, וְאַקְדִּים הֵאִי בְּרַחְמֵי, וְנָטִיל לָהּ, דָּא
 אֲתִיָּהִיבַת לֵיה, דִּלָּא אֲתַחֲזִיאת לֵיה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

חָמִי מֵרַחֵיק, וְחָמִי לִתְהִיָּא אֶתְתָּא, דְּזַמִּינַת לְאַפְקָא
 תּוֹלְדִין בְּעֵלְמָא. אֶקְדִּים הָאִי בְּרַחֲמֵי, וְאַתֵּייהִיבַת לִיה,
 וְעֵבִיד אִיבִין, וְזֹרַע וְזֹרַע, בְּאַתְתָּא (ס"א בְּגִנְתָּא) דְּלֹאו
 דִּילִיָּה, בְּגִין כֶּךָ, הָאִשָּׁה וְיִלְדִיהָ תְהִיָּה לְאַדְנִיָּה, וְהוּא
 יֵצֵא בְּגִפּוּ. אִי עֲנִיָּיא מִסְכְּנָא, כִּמְה אֶשְׁתַּדֵּל בְּרִיקְנִיָּא,
 לָאָה וְאַשְׁתַּדֵּל לְמַעַבְד פִּירִין, בְּגִנְתָּא דְּלֹאו אִיהִי דִּילִיָּה,
 וְנִפְק בְּרִיקְנִיָּא.

סָבָא סָבָא, בְּעַדְנִין (נ"א בְּעֲנִינִין) אֵלִין, לָא הוּיַת בְּרַגְלִיךָ דְּחִי
 לְתִרְעָא, כִּמְאֵן דְּשָׁכִיב בְּאַרְעָא בְּלֹא תּוֹקְפָא, דְּהָא
 אֶתְחַלֵּשׁ וּמְחַלְשָׁא סְגִי, דְּלֹא יָכִיל, דְּחִי בְּרַגְלוּי. אֶתְתַּקֵּף
 סָבָא, וְלֹא תִדְחַל. הָא עֲנִיָּיא מִסְכְּנָא, דְּאַשְׁתַּדֵּל
 בְּרִיקְנִיָּא, אִימָא אִמָּאִי. אִי בְּגִין דְּזֹרַע בְּגִנְתָּא אַחְרָא
 דְּלֹאו דִּילִיָּה, יָאוּת. אִי הָכִי (ס"א אֲבַל הָכָא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב לִיה הֵהוּא גִנְתָּא לְמִזְרַע בָּהּ, דְּהָא אִיהוּ לָא נָטִיל
 לָהּ. אֶלֹא תָא חֲזִי כָּל מַלְיָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד
 כְּלָהוּ בְּדִינָא אִינּוֹן וְלֹא הוּי מְלָה בְּרִיקְנִיָּא הָאִי דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיה אֶתְתָּא וְעֵבֵד בָּהּ פִּירִין וְאִיבִין לָאו
 הָאִי כְּשָׂאָר בְּנֵי גִלְגּוּלָא וְלֹא דְּמִי מָאן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּהָאִי
 עֲלֵמָא לְאַסְגָּאָה אֵילְנָא (ס"א וְלֹא יָכִיל) לְמָאן דְּלֹא בְּעָא
 לְאַסְגָּאָה וְלֹא שְׁתַּדְּלָא וְאַעְקָר וְאַפִּיל טְרַפִּין דְּאֵילְנָא
 וְאַזְעָר אִיבָא דִּילִיָּה.

הָאִי דְאֲדוֹנִי יִהְיֶה לִּי אֶתְתָּא, בְּגִין לְמַעַבְדַּי אִיבִין, הָא
 אֲשֶׁתְּדֵל בְּקִדְמִיתָא בְּגִין לְאַסְגָּאָה אִילָנָא, וְלֹא
 יִכִּיל. זְכַיִן כָּל כֶּךָ לִית לִיָּה, (ס"א דְבַנִּין גַּם כֵּן לִית לִיָּה) דְאִי הוּוּ
 זְכַאָּה כְּדָקָא יָאוּת, לָא הוּוּ תָב בְּגַלְגּוּלָא, (כְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא)
 דְהָא כְּתִיב, (ישעיה נו) וְנָתַתִּי לָכֶם בְּבֵיתִי וּבְחוּמוֹתַי יָד וְשֵׁם
 טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת. וְהִשְׁתָּא דְלֹא זָכָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּוּ חֲמִי, דְהָא אֲשֶׁתְּדֵל וְלֹא יִכִּיל, הָאִי, אֲדוֹנִי יִתֵּן לוֹ
 אֲשָׁה, כְּמָה דְאֶתְמַר. וְכִיוּן דְחָס עָלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ,
 וְיִהְיֶה לִי בְּרַחֲמֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ גַבֵּי מְדִידֵיהּ
 בְּקִדְמִיתָא, וְנָטִיל מַה דְגָרַע הָהוּוּ מִבּוּעָא, וּבְגִין כֶּךָ,
 הָאֲשָׁה וְיִלְדֵיהּ תְּהִיָּה לְאֲדוֹנֵיהּ, וּלְבַתֵּר יִיתוּב, וְיִשְׁתַּדֵּל עַל
 גְּרַמִּיָּה, לְאַשְׁלוּמֵי גְרַעוּנִיָּה. עַד הֲכָא רְזָא דְקָרָא.
 סָבָא סָבָא, אֶתְ אֲמַרְתָּ עַל דָּא, דְבְּרִיקְנִיָּא אֲשֶׁתְּדֵל, וְלֹא
 אֲשַׁגְּחַת עֲלֶךָ, דְבְּרִיקְנִיָּא אֶתְ אֲזִיל בְּמָה דְאֶמַרְתָּ,
 דְהָא קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ, דְסַתִּיר כָּל בְּנִינָא דְבְּנִית עַד
 הִשְׁתָּא, וְאֶת חָשִׁיב דְאַנְתָּ מְשֻׁטָּא יִמָּא לְרַעוּתָךְ. וּמֵאִי
 אִיהוּ. דְכְּתִיב, וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדוֹנִי
 אֶת אֲשֶׁתִּי וְגו'.

אִי סָבָא סָבָא, לָאִי חִילָא, מַה תַּעֲבִיד, חֲשַׁבְתָּ דְלֹא לִיְהוּי
 מֵאֵן דְרְדִיף אֲבַתְרָךְ, הָא הָאִי קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ,
 וְנִפְיָק מִבְּתֵר כְּתָלָא, כְּאִילָה בְּחַקְלָא, מְדַלֵּג דְלוּגִין

אֲבִתְרָךְ, תְּלִיסֵר דִּילוגִין דְּלִיג אֲבִתְרָךְ וְאֲדַבֵּיק לָךְ, מַה
 תַּעֲבִיד סָבָא. הַשְּׁתָּא אֵית לָךְ לְאַתְגַּבְרָא בְּחִילָךְ. דְּהָא
 גִּיבְר תַקִּיף הוּיֵת עַד יוֹמָא. סָבָא סָבָא, הוּי דְכִיר יוֹמָא
 דִּתְלָגָא, כַּד זִרְעֵנָא פּוֹלִין, וְהוּוּ כַּמָּה גּוֹבְרִין בְּנֵי
 חֵילָא, לְקַבְלָךְ, וְאַנְתָּ בְּלַחֲוֹדְךָ, נְצַחְתָּ תְּלִיסֵר
 גְּבַרִין תַקִּיפִין, בְּנֵי חֵילָא, דְּכָל חַד מִנֵּיהוּ קָטִיל אַרְיָא,
 עַד לָא יִיכּוֹל.

אִי לְאִינוּן תְּלִיסֵר גּוֹבְרִין נְצַחְתָּ, הַנִּי תְּלִיסֵר דְּלִית בְּהוּ
 חֵילָא, אָלָא מַלְיָן, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. אָמַר יֹאמֵר
 כְּתִיב. אָלָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲרַחֲיָה לְמַעַבְד דֵּינָא
 לְכֻלָּא. כַּד מָטָא זְמָנָא דְּהָאִי אֲתַתָּא לְאַשְׁכַּחַא בַּר זּוּגִיָּה
 מַה עָבִיד קָטִיל לְדִין, וְנָטִיל לָהּ הַהוּא בַּר זּוּגָא, וְאִיהוּ
 נִפְיָק מִהָאִי עֲלָמָא בְּלַחֲוֹדוּי יַחֲדָאָה.

וְאִם אָמַר יֹאמֵר, הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא כַּפְּשֻׁטִיָּה דְקָרָא.
 וְאִם אָמַר, בְּשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁנִין, יֹאמֵר, בְּסוּפָא
 דְשִׁית שְׁנִין, עַד לָא יַעוּל שְׁבִיעָאָה, דְּהָא אִי אָמַר, כַּד
 אִיהוּ אֲפִילוּ בִיוֹמָא חַד מִשְׁבִּיעָאָה, מְלוּי בְּטִלִין. מֵאִי
 טַעֲמָא. הָעֶבֶד כְּתִיב, בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֶבֶד, בְּשִׁתָּא
 שְׁתִּיתָאָה. אָמַר בְּשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁנִין, וְלָא אָמַר בְּסוּפָא
 דְשִׁית שְׁנִין, לָאוּ כְּלוּם הוּא, וּבְגִין כֵּן, תִּרִי זְמַנִּי אָמַר
 יֹאמֵר.

וְהִכָּא, בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּהַאי אֲתַתָּא, אֲסַגִּי (ויקרא רמ"ד ע"א)
 צְלוֹתִין וּבְעוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְגַבֵּי מַלְכָּא
 קְדִישָׁא, כְּמָה דְּהוּה שִׁירוּתָא בְּרַחֲמֵי, הָכִי הוּא סוּפָא
 בְּרַחֲמֵי, וְדָא הוּא אָמַר יֵאמֹר. אָמוֹר בְּקִדְמִיתָא, כִּד
 אֲקִדִּים בְּרַחֲמֵי. יֵאמֹר בְּסוּפָא וְיִתְקַבֵּל בְּרַחֲמֵי. וּמָה יֵאמֹר.
 אֲהַבְתִּי אֶת אֲדוֹנִי, דְּבִגִין דָּא, וּבִסְגִיאוֹ דְּצְלוֹתִין, רַחֲמִים
 לִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אֲתַקִּין עוּבְדוּי, וְאָמַר אֲהַבְתִּי
 אֶת אֲדוֹנִי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בְּנֵי לֹא אֵצַא חִפְשִׁי. וְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל לִי, בְּהַהוּא תִּיּוּבְתָא, וּבְאִינוּן סְגִיאוֹ
 דְּצְלוֹתִין. מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּהוּה זְמִין
 לְאַהֲדָרָא לִי בְּגִלְגוּלָא, וּלְמַסְבֵּל עוֹנְשִׁין בְּהַאי עֲלָמָא,
 עַל מַה דְּעָבֵד, לָא אֲהַדָּר לִי לְהַאי עֲלָמָא. וּמָה עָבִיד,
 קָרִיב לִי לְבִי דִּינָא דְּמִתִּיבְתָא דְּרַקִּיעָא, וְדִיִּינִין לִי,
 וּמְסַרִין לִי לְבִי מְלַקְיוּתָא, וְאַרְשִׁים לִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, הֵיךְ אֲתַמְסֵר לְבִי עוֹנְשָׁא, וּפְגִים לִי, לְמַהוּי תַּחּוֹת
 שְׁלִטְנִיה דְּעַרְלָה, (נ"א וּפְקִיד לִי לְמַהוּי תַּחּוֹת שׁוּלְטָנָא דִּיּוּבְלָא) עַד זְמַן
 יְדִיעָא, וּבְתַר פְּרִיק לִי.

אִי בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּקָא עֲבַדִּין לִי פְּגִימוֹ, אִי מָטָא
 יוּבְלָא, אָפִילוּ יוֹמָא חַד לְיוּבְלָא, אֲתַחֲשַׁב כְּמָה
 דְּאֲשַׁכַּח זְמַנָּא עַד יוּבְלָא, הָכִי אֲתַעֲנֵשׁ וְלֹא יִתִּיר. אֲתָא
 יוּבְלָא, וְאַפְרוּק, וְעָאֲלִין לִי גוּ פְּרַגוּדָא. עַד הִכָּא.
 אֲסַתִּים עֵינוּי הַהוּא סָבָא, רַגְעָא חֲדָא.

פֶּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יי' וְהָאֵיתָנִים
 מוֹסְדֵי אֶרֶץ כִּי רִיב לַיי' עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי סָבָא, עַד
 הַשְּׁתָא הוּיִת בְּעַמְקֵי יַמָּא, וְהַשְּׁתָא דְלַגְתָּ בְּטוּרֵין תַּקִּיפִין,
 לְמַעַבְד עֲמַהוּן קִרְבָּא. אֵלָא וְדַאי עַד כְּעוֹן, בִּימָא תַּקִּיפָא
 אַנְתָּ, אֲבָל עַד דְּאִזְלַת בְּעַמְקֵי יַמָּא, פִּגְעַת בְּאֵינּוֹן טוּרֵין
 תַּקִּיפִין, דִּי בְּגוּ יַמָּא, וְאַעְרַעַת בְּהוּ. הַשְּׁתָא אֵית לָךְ
 לְאַגְחָא קִרְבָּא בְּעַמְקֵי יַמָּא, וּבַהֲנַהוּ טוּרֵין.

סָבָא לְאִי חֵילָא, מֵאֵן יַהֲבֵךְ בְּדָא, הוּיִת בְּשָׁלָם, וּבְעֵית
 לְכָל הָאִי, אַנְתָּ עַבְדַּת, אַנְתָּ סָבִיל. הַשְּׁתָא לִית
 לָךְ, אֵלָא לְאַגְחָא קִרְבָּא, וּלְנִצְחָא כְּלָא, וְלֹא לְמַהֲדָר
 לְאַחֻרָא. אַתְקַף בְּחֵילָךְ, חֲגוּר חֲרָצְף, וְלֹא תִדְחַל,
 לְתַבְרָא הַנִּי טוּרֵין, דְּלֹא יִתְתַקְפוּן לְגַבְךָ. אֵימָא לוֹן,
 טוּרֵין רְמָאִין, טוּרֵין תַּקִּיפִין, הֵיךְ אַתּוּן מִתְתַקְפִין.

תִּרִי קִרְאֵי כְּתִיבִי, חַד כְּתִיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֶת הַהָרִים
 וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ. וְחַד כְּתִיב, שִׁמְעוּ הָרִים
 אֶת רִיב יי'. אֵלָא אֵית טוּרֵין, וְאֵית טוּרֵין. אֵית טוּרֵין,
 דְּאֵינּוֹן טוּרֵין (ג' ע"א) רְמָאִין לְעֵילָא לְעֵילָא, לְאֵלִין כְּתִיב,
 שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יי'. וְאֵית הָרִים, דְּאֵינּוֹן טוּרֵין
 תַּתְּאִין לְתַתָּא מְנִייהוּ, לְאֵלִין כְּתִיב, קוּם רִיב אֶת הַהָרִים.
 דְּהָא רְדִיף מְצוּתֵין, (תיקונין ב"ג) אֵית לְגַבִּייהוּ. וְעַל דָּא אֵית
 טוּרֵין וְאֵית טוּרֵין.

וְאִי תִימָא, סָבָא, הָא כְּתִיב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת, אֲלִין
 גְּבָעוֹת כָּל (ק"ב ע"ב, קב"ט ע"ב) אִינּוֹן דְּלִתְתָא, וְהִשְׁתָּא
 אַנְתָּ עֶבֶיד לֹון הָרִים. אֲלָא הִכִּי הוּא, לְגַבֵּי אִינּוֹן טוֹרִין
 רְמָאִין, אֲקָרוּן גְּבָעוֹת. כַּד אִינּוֹן בְּלַחוּדֵיהוּ אִינּוֹן הָרִים
 אֲקָרוּן.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב וְהָאִיתָנִים מוֹסְדֵי אַרְץ, כִּיּוֹן דְּכְתִיב שְׁמַעוּ
 הָרִים, (דף ק"י ע"א) מֵאֵן אִינּוֹן הָרִים, וּמֵאֵן אִינּוֹן אִיתָנִים.
 אֲלָא, הָרִים וְאִיתָנִים כְּלָהוּ חַד. אֲבָל אִינּוֹן תְּלַת עֲלָאִין
 לְעֵילָא עַל רִישֵׁיהוּ. וְאִינּוֹן תְּלַת לְתַתָּא מְנִייהוּ. וְכִלְהוּ
 חַד. הָרִים לְעֵילָא, וְעַלֵייהוּ אֲמַר דְּיֹוד (תהלים קבא) אִשָּׁא עֵינֵי
 אֶל הַהָרִים. וְאֲלִין אִינּוֹן תְּלַת קְדָמָאִי. וְהָאִיתָנִים מוֹסְדֵי
 אַרְץ, אֲלִין אִינּוֹן תְּלַת בִּתְרָאִי, לְתַתָּא מְנִייהוּ, תְּרִי סַמְכֵי
 בֵּיתָא, וְחַד חֲדוּה דְּבֵיתָא, וְאֲלִין אֲקָרוּן מוֹסְדֵי אַרְץ.
 אִיתָנִים אִינּוֹן, וְאִיתָנִים אֲקָרוּן.

סָבָא סָבָא, הָא יַדְעַת, מֵאֵן דְּאַגָּח קָרְבָא, אִי לָא יַדַּע
 לְאַסְתְּמָרָא, לָא יִנְצַח קָרְבִין, אֲצִטְרִיךְ לְמַחָאָה
 בִּידֵיהּ, וְלְאַסְתְּמָרָא בְּרַעִיוֹנִיהּ, מַה דִּיהָא חָשִׁיב אַחֲרָא,
 דִּיהָא חָשִׁיב אִיהוּ, וְיַד יְמִינָא זְמִינָא תְּדִיר לְמַחָאָה.
 וּמַחֲשׁוּבֵי וְיַדָּא שְׁמַאֲלִית, זְמִינָא תְּדִיר לְקַבְּלָא
 וְלְאַסְתְּמָרָא, וְיְמִינָא כְּלָא. הִשְׁתָּא אֲמַרְתָּ וְהָאִיתָנִים,
 אִיתָנִים אִינּוֹן לְתַתָּא, וְהָרִים לְעֵילָא. אֲסַתְּמַר סָבָא, דְּהָא

רְעִיּוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָךְ, וְכָתִיב, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִתָּן
הָאֲזָרְחִי. וְדָא אִיהוּ אַבְרָהָם סָבָא, וְאַקְרִי אִיתָן, וְאִי
אַבְרָהָם אִיהוּ אִיתָן, יִצְחָק וְיַעֲקֹב אִיתָנִים אֲקָרוּן. קוּם
סָבָא, דְּהָא יַדְעַת רְעִיּוֹנָא דָּא הוּי מַחֵי לְרְעִיּוֹנָךְ.

(במדבר כד) וַיֵּשֶׁא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר אִיתָן מוֹשֶׁבֶךְ וְשֵׁים בַּסַּלַּע
קִנְיָה. אִיתָן: דָּא (ק"ט ע"ב, בלק י"ד ע"א) בְּקָר דְּאַבְרָהָם.

וְהֵינּוּ, (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. דָּא עֲמוּדָא, דְּכָל עֲלָמָא
קִימָא עָלֶיהָ, וְנִהִירוּ דִּילֶיהָ מֵאַבְרָהָם יָרִית. נִהַר הַיּוֹצֵא
מֵעֵדֶן אֲקָרִי. אִי סָבָא סָבָא, הָא רְעִיּוֹנָא אַחְרָא לְקַבְּלָךְ,
וְלֹא יַדְעַת לְאַסְתֵּמְרָא, הֵיכִי מַגִּיחִין קָרְבָּא. סָבָא, אֵן הוּא
תּוֹקְפָא דִּילָךְ, וְדָאִי (קהלת ט) לֹא לְגַבּוּרִים הַמְּלַחֲמָה.

כָּתִיב מִשְׁכִּיל לְאִתָּן הָאֲזָרְחִי, וְכָתִיב מִשְׁכִּיל לְדָוִד, דָּא
נִהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ תּוֹרְגָמָן לְדָוִד, לְאוֹדְעָא
לֵיהָ, מֵאֵינוּן מְלִין סְתִימִין עֲלָאִין. אִי מִשְׁכִּיל אִיהוּ נִהַר
דְּנַפְיָק מֵעֵדֶן. אִיתָן הָאֲזָרְחִי אַבְרָהָם, אִיהוּ לְעֵילָא וְדָאִי,
הָא יַדְעָנָא. וְאַף עַל גַּב דְּאַנָּא סָבָא, עַל רְעִיּוֹנָא דָּא
מַחִינָא. אִיתָן הָאֲזָרְחִי, תְּרִין דְּרָגִין אֵינוּן. כְּמָה דְּאֵת
אָמַר, בְּקָר אֹר. אֹר, הוּא אַבְרָהָם. (ויקרא ו' ע"א, כ"ב ע"ב) בְּקָר
הוּא נִהַר. אוּף הֵכִי, אִיתָן הָאֲזָרְחִי, אֲזָרְחָא, הוּא אַבְרָהָם.
אִיתָן, כְּמָה דְּאֵתְמַר, דָּא הֵהוּא נִהַר דְּנִגִּיד וְנַפְיָק מֵעֵדֶן.
הַשְּׁתָא סָבָא, קוּם קָאִים עַל רְתִיכָךְ, דְּהַשְּׁתָא תַּנְפּוּל

וְלֹא תִיכּוֹל לְמִיקָם. הָא שְׁלֵמָה מְלֻכָא, אָתִי בְּחִילוּי
 וְרַתִּיכּוּי וְגַבְרוּי וּפְרָשׁוּי, וְאָתִי לְקַבְּלָךְ, קוּם פּוּק מִן
 חֻקְלָא, דְּלֹא יִשְׁכַּח לָךְ תַּמָּן. כְּתִיב (מלכים א ח) וַיִּקְהֲלוּ אֶל
 הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּירַח הָאֵיתָנִים בַּחַג וּגְו'.
 יֶרַח דְּאֵתִילִידוּ בֵּיה הָאֵיתָנִים, וּמֵאן אֵינּוּן. אֲבָהֵן, וְאֵינּוּן
 אֵיתָנִי עוֹלָם. וַיֶּרַח דָּא, אֵיהּ תִּשְׁרִי. דְּאֶלְפָא בֵּיתָא אֶהְדֵּר
 לְמַפְרַע מִתַּתָּא לְעֵילָא.

וְתוּ מִמִּילָךְ, יְאוּת דְּתַפּוּק מִן חֻקְלָא, וְלֹא תִשְׁתַּכַּח תַּמָּן.
 אֵילוּ כְּתִיב מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי כְּדַקְאֲמַרְתָּ. הֲשִׁתָּא
 דְּכְתִיב מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי. לִית קֶרְבָךְ כְּלוּם, וְתַפּוּק
 מִן חֻקְלָא, בְּעַל כְּרַחֲךָ וְלֹא תִתְחַזֵּי תַמָּן.

אִי סְבָא עֲנִיא מְסַכְנָא, הֵיכִי תַפּוּק. אִי הֵכִי, יִנְצַחוּן לָךְ
 וְתַעְרוּק מִן חֻקְלָא, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא יִרְדְּפוּן אֲבַתְרָךְ,
 וְלִית לָךְ אֲנַפִּין לְאֵתְחַזָּא קָמִי בַר נָשׁ לְעֲלָמִין. הֵכָא
 אֲוִמִּינָא, דְּלֹא אַפּוּק מִן חֻקְלָא, וְהֵכָא אֵתְחַזֵּי אֲנַפִּין
 בְּאֲנַפִּין בְּשְׁלֵמָה מְלֻכָא, וְכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, וְגוּבְרִין
 וּפְרָשִׁין וְרַתִּיכִין דִּילֵיהּ. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְסִייעַ לָךְ
 סְבָא, דְּהָא לָאִי חֵילָא אַנְתָּ. קוּם סְבָא אַתְגַּבְר בְּחִילָךְ
 וְאַתְתַּקַּף, דְּעַד יוּמָא דָּא הוּיָת גִּיבְר תַקִּיף בְּגוּבְרִין.

פְּתַח וְאֶמַר, מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי. אֵילוּ כְּתִיב מִשְׁכִּיל
 לְדוּד, כְּדַקְאֲמַרְתָּ, אֲבָל מִשְׁכִּיל לְאֵיתָן, אֵית

מִשְׁפִּיל וְאִית מִשְׁפִּיל. אִית מִשְׁפִּיל לְעֵילָא, וְאִית מִשְׁפִּיל
 (בראשית ט"ז ע"ב) לְתַתָּא. מִשְׁפִּיל לְאִיתָן בְּזִמְנָא דְהָהוּא נָהַר,
 קָם בְּתַאוּבְתָא כָּל שְׁיִיפֵן חֲדָאן וּמִתְחַבְּרֵן לְגַבִּיהַ, וְאִי הוּא
 (דף ק"י ע"ב) סָלִיק, עַד דְּמוּחָא עֲלָאָה אֲתַפְיִיס לְגַבִּיהַ, וְחֲדַי
 לְקַבְּלִיהַ. וּכְדִין מִשְׁפִּיל לְאִיתָן הָאֲזֹרְחִי, מִשְׁפִּיל לִיהַ,
 וְאוֹדַע לִיהַ עַל יְדָא דְאַבְרָהָם (ס"א על ידוֹי דְאַבְרָהָם) רְחִימוּי, כָּל
 מַה דְּאַצְטְרִיךְ, וְהָהוּא מוּחָא עֲלָאָה מִשְׁפִּיל לְאִיתָן. וְכַד
 דָּוִד מִלְכָּא, אֲתַתְקֵן בְּתַיִאוּבְתָא לְגַבִּיהַ, אִיהוּ מִשְׁפִּיל
 לְדָוִד. כְּמַה דְּהָוָה מוּחָא עֲלָאָה, מִשְׁפִּיל לִיהַ. וְעַל דָּא,
 אִית מִשְׁפִּיל, וְאִית מִשְׁפִּיל. (אִית מִשְׁפִּיל).

בְּיַרְח הָאִיתָנִים, דְּאֲתִילִידוּ בְּהָא יַרְח אִיתָנִים, בְּנִינָא
 לְתַתָּא אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְלְעֵילָא, וְאֲתִילִידוּ בֵּיהַ
 הָרִים וְאִיתָנִים. הָרִים סְתִימִין. אִיתָנִים: יַרְכִין תְּקִיפִין
 כְּנַחֲשָׂא, וְהָהוּא אִיתָן בֵּינֵיהוּ.

קוּם סְבָא, הוּי מְחִי לְכָל סְטְרִין, בְּשַׁעְתָּא דְסָלִיק מִשָּׁה
 לְקַבְּלָא אֲוִרִיתָא, מָסַר לִיהַ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 שְׁבַעִין מִפְתָּחֵן דְּאֲוִרִיתָא. כַּד מָטָא לְתַשְׁעָה (רְשִׁיתִין)
 וְחֲמִשִּׁין, הָוָה חֵד מִפְתָּחָא גָּנִיז וְסְתִים, דְלָא הָוָה מָסַר
 לִיהַ, אֲתַחֲנֵן לְקַמִּיהַ. אָמַר לִיהַ, מִשָּׁה, כָּל מִפְתָּחֵן עֲלָאִין
 וְתַתָּאִין בְּהָאִי מִפְתָּחָא תְּלִיִין. אָמַר לְקַמִּיהַ, מָאֲרִיָּה
 דְעֲלָמָא, מַה שְּׁמִיהַ. אָמַר לִיהַ אִיתָן. וְכָל אֵינֹון אִיתָנִים

בֵּיהַ תְּלִיין, וּבֵיהַ קִימָן לְבַר מְגוּפָא דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב אִיהוּ.
אוֹדַע לִיהַ, וּמִשְׁכִּיל לִיהַ, אִיהוּ עֲקָרָא וּמִפְתָּחָא דְתוֹרָה
שְׁבַכְתָּב.

וְכֹד אֶתְתַּקְנַת תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה לְגַבִּיהַ, עִיקָרָא דְהִיכְלָא
הוּא מִפְתָּחָא (בראשית ל"ז ע"ב) דִּילָהּ, (לְגַבִּיהַ) וְדַאי כְּדִין
מִשְׁכִּיל לְדוֹד. וּמְגוּ (ק"ח ע"ב) דִּירְתָא תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה,
(לְגַבִּיהַ) אֶתּוּן לְמַפְרַע. עַל דָּא אֲקָרִי תְשֻׁרִי תְשֻׁר
אִיהוּ, אָבַל בְּגִין דְּאִיהוּ רְזָא דְשָׁמָא קַדִּישָׁא חֲתִים בֵּיהַ
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֶת דְשָׁמִיָּה י'. בְּמִזְבַּח, חֲתִים בֵּיהַ ה',
הֲרֻשַׁת עַד חֲצִי הַמִּזְבֵּחַ. אֶתְת דְּבוֹרָה, וְחֲתִים בֵּיהַ ו',
וְהִינּוּ דְכְתִיב, (שופטים ה) וְתִשָּׁר דְּבוֹרָה. וּבְאַתֵּר דָּא, חֲתִימוּ
דְשָׁמָא קַדִּישָׁא, דְאַחֲתִים בֵּיהַ.

וְהַהוּא מִפְתָּחָא, כֹּד פִּתְחָא בְּתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, בְּעִינָן
לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לִיהַ, וְדַא אִיהוּ (מ"ז ע"ב) תְּנִיא, אִיתָן
מוֹשְׁבָךְ, בְּרִייתָא לְבַר מְגוּפָא. אִיתְנִים: אִינּוּן תְּנִאִים.
עֲמוּדִים סְמִכִין, לְבַר מְגוּפָא. הֲשֵׁתָא אִית לְאוּדְעָא מְלָה,
בְּזִמְנָא דְאֵלִין לְגַבִּי תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, אֲקָרוּן אִיתְנִים. לְגַבִּי
תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, אֲקָרוּן תְּנִאִים. אִיתָן, לְגַבִּי תּוֹרָה
שְׁבַכְתָּב. תְּנִיא, לְגַבִּי תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְכֹלָא כְּדָקָא
יֵאוּת.

חֲבַרְיָא, הָא אֲנָא בְּחַקְלָא. שְׁלֵמָה מְלֶכָא, וְגוּבְרִין

תִּקְיִפִּין דִּילִיָּהּ. יִיתִי וַיִּשְׁכַּח חַד סְבָא, לָאִי בְּחִילָא, תִּקְיִף
 גִּיבְר, נִצַּח קָרְבִּין. הָא יִדְעֵנָא דְאַתָּא, וְקִימָא לְבַתֵּר
 טִינְרָא דְחַקְלָא, וְהוּא אֲשַׁגַּח בִּי, וְהִיךְ גְּבוּרְתִי קִימָא
 בְּחַקְלָא, בְּלַחֲדוּי אֲשַׁגַּח, דְּאִיהוּ אִישׁ שְׁלוֹם, מֵאִרְיָה
 דְּשְׁלָמָא, וְאֹזֵל לִיָּהּ. הַשְׁתָּא סְבָא, גְּבוּרְתֵךְ עֲלֵךְ, וְאַנְתָּ
 בְּלַחֲדוּךְ בְּחַקְלָא, תּוּב לְאַתְרֵךְ. וְשֹׂאֲרֵי זִינְךָ מֵעֲלֵךְ. (ד"א

בְּמֵאן דְנָפִיק מִן חַקְלָא)

(מִיכָה ו) שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יִי' וְהֵאֲתַנִּים מוֹסְדֵי אֶרֶץ.
 שְׁמַעוּ הָרִים כְּדַקְאֲמָרֵן. וְהֵאֲתַנִּים מוֹסְדֵי אֶרֶץ,
 מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְדָאִי, דְּהָא מְנַיְיָהוּ אַתְּזֹן, וּמְנַיְיָהוּ קַבִּיל כּל
 יוּמָא, וְאַיְנוּן מוֹסְדֵי אֶרֶץ.

(מִיכָה ו) כִּי רִיב לַה' עִם עַמּוֹ, מֵאֵן הוּא דִּיכִיל לְמִיָּקָם בְּרִיב
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (כָּל שְׁבוּן) בִּישְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אָמַר
 לְאַלִּין, שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב ה', דָּא אִיהוּ מְצוּתָא חֲדָא.
 קוּם רִיב אֶת הָהָרִים, מְצוּתָא תְנַיְינָא. דְּנִצַּח בְּהוּ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, כָּל אֵלִין רִיבוּת לִישְׂרָאֵל, וְכָל אֵינּוּן תּוֹכְחוֹת,
 כְּלָהוּ כְּאַבָּא דְּאוּכַח לְבְרִיָּהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ.

בִּיעֲקֹב כְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְּבַעָא לְנִצְחָא בְּהַדְיָהּ, מַה
 כְּתִיב, (הוֹשַׁע יב) וְרִיב לִיִּי עִם יְהוּדָה וְלִפְקוּד עַל
 יַעֲקֹב. מַה רִיב אִיהוּ, כְּמָה דְּכְתִיב, (הוֹשַׁע יב) בְּבִטְוֵן עֲקֹב אֶת
 אַחִיו. עַל הָאִי מְלָה אַתָּא תּוֹכְחָהּ, וְכָל אֵינּוּן רִיבוּת. וְכִי

לְאוּ מְלָה רַבְרָבָא אִיהוּ, בַּבְּטָן עָקֵב אֶת אַחִיו וְגו'. הַאי
 לְאוּ מְלָה זְעִירָא אִיהוּ, מַאי דְעָבִיד בַּבְּטָן. וְכִי עוֹקֵבָא
 עָבִיד בַּבְּטָן, אֵין וְדַאי.

ס"א

(נ"א וְדַא אַתְמַר) (אָבֵל) בְּכֵלָא,
 דְחָה יַעֲקֹב לְעֵשׂו
 אַחִיו, בְּגִין דְלֵא יְהֵא לִיה
 חוּלְקָא כָּלֵל. עֵשׂו לָא
 הִתְרַעַם אֶלָּא מִחַד דְאֵינּוֹן
 תְּרִין, דְכֵתִיב, (בְּרֵאשִׁית כז)
 וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַעַמִּים. פַּעַמִּים
 מִבְּעֵי לִיה, מַאי זֶה. אֶלָּא,
 חַד דְאֶקִּישׁ לְתִרִין. חַד דְנִפְק
 לְתִרִין. וּמַאי גִיהוּ. בְּכֵרְתִי
 אַתְהַפְּכוּ אַתְוּוֹן, וְהוּה
 בְּרֵכְתִי. זֶה פַעַמִּים: חַד,
 דְאַתְקֵשׁ לְתִרִין.

וְלֵא יָדַע עֵשׂו מַה דְעָבִיד לִיה
 בַּבְּטָן, אָבֵל רַב מְמַנָּא דִילִיה
 יָדַע הוּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶרְגִּישׁ שְׁמֵיָא וְחִילֵיהּ
 לְקָלָא דָּא, דְהָא בְּרֵכָה
 וּבְכוּרָה לָא תִבַּע מְמַנָּא
 דִילִיה, וְלֵא אָמַר. דְהָא
 בְּרֵכָה הוּה לִיה לְמַתְּבַע,

הַאי קָלָא דְאַתְתָּא, דִּיכְלָא
 קָלָא דְחוּיָא לְאַחַדָּא
 בְּה, כְּכֵלְבָא בְּכֵלְבָתָא, מַאן
 אִיהוּ. (דף קי"א ע"א) אֶלָּא תָּא חוּי,
 דְלִית בְּכָל קָלִין דְנָשִׁין
 דְעֵלְמָא, דִּיכְלָא קָלָא דְחוּיָא
 לְאַתְדִּבְקָא בְּה, וְלְאַתְאַחַדָּא
 בְּה, וְלְאַשְׁתַּתְּפָא בְּה. אֶלָּא
 תְּרִין נָשִׁין אֵינּוֹן דִּיכְלָא
 קָלָא דְחוּיָא לְאַתְאַחַדָּא
 בְּהוֹן, חַדָּא. הַאי דְלֵא נְטִירַת
 סוּאָבוֹת נְדוּתָהּ, וַיְמִי
 לְבוּנָהּ, כְּדָקָא יְאוּת, אוּ
 דְאַקְדִּימַת יוּמָא חַדָּא
 לְטְבוּל. וְחַדָּא, הַאי אַתְתָּא
 דְמַאֲחַרַת לְבַעֲלָה עוֹנָה דִילָהּ
 לְמַעֲבַד צַעְרָא לְבַעֲלָה, בַּר
 אִי אִיהוּ לָא חֵיִישׁ, וְלֵא
 אֲשַׁנַּח לְדָא.

וְלֹא תִבֶּעַ. אַחֻוּהָ הִיא תִבֶּעַ
וְדַאי, דְּכַתִּיב, (ישעיה נח)
וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם וְלֹא
בַּעֲא יַעֲקֹב לְמִיָּהֵב לִיהִ
לְמִיכַל, עַד דְּנִטַּל מִנִּיה
בְּכוּרְתָא דִּילִיה.

מָאֵי בְּכוּרָה נִטַּל מִנִּיה,
הַבְּכוּרָה דְּלַעֲיִלָּא וְתַתָּא.
בְּכֻרָה חֲסֵר וי. כְּדִין עָקֵב אֶת
אָחִיו, וְדַאי דְּעַבְד לִיהִ
עוֹקֵבָא, וְאַרְמֵי לִיהִ
לְאַחוּרָא. מָאֵי אַחוּרָא.
אַקְדִים לִיהִ, דִּיפּוּק
בְּקַדְמִיתָא לְהַאי עֲלָמָא.
אָמַר יַעֲקֹב לַעֲשׂו, טוֹל אֶתְּהָ
הַאי עֲלָמָא בְּקַדְמִיתָא, וְאַנָּא
לְבַתֵּר.

תָּא חַזִי, מַה כְּתִיב, (בראשית
סה) וְאַחֲרַי כֵּן יַעֲזֵא אָחִיו
וְיָדוּ אַחֻוּת בַּעֲקֵב עֲשׂו. מָאֵי
בַּעֲקֵב עֲשׂו. וְכִי סִלְקָא דְּעַתְדָּךְ
דְּהוּהָ אָחִיד יָדִיהָ בְּרַגְלִיהָ,
לֹא הָכִי. אֵלָּא, יָדוּ אַחֻוּת
בְּמָאֵן דְּהוּוּא דְּהוּוּ עָקֵב,
וּמִנּוּ עֲשׂו. דְּהַאי עֲשׂו עָקֵב

אֵלִין אֵינּוּן תְּרִין נָשִׁין,
דְּהָא כְּמָה
דְּאַקְדִימוּ, הָכִי אֵינּוּן
מִתְאַחֲרוּן, לְגַבֵּי קָלָא דְּנַחֲשׁ,
עַד דְּאַדְבִּיק קָלָא
בְּקָלָא, וְכְמָה דְּמִתְאַחֲרוּן
לְמַעַבְד צַעֲרָא לְבַעֲלָהּ
(בַּעְבוּדָה) בַּעֲפוּבָא דְּמִצּוּהָ, הָכִי
אַקְדִים קָלָא דְּנַחֲשׁ,
לְאַתְדִבְקָא בְּתֵהִיא קָלָא
דְּאַתְתָּא. וְאֵלִין אֵינּוּן תְּרִין
נָשִׁין, דְּקָלָא דְּנַחֲשׁ אָחִיד
בְּקָלָא דְּלַהוּן, כְּכִלְבָּא
בְּכִלְבָּתָא, סְאוּבָתָא בְּתֵר
סְאוּבָתָא, זִינָא בְּתֵר זִינִיתָ.

וְאִם תֹּאמַר, מַה אֵיכֶפֶת לָן,
אֵי אָחִיד קָלָא בְּקָלָא,
אֵי לֹא אָחִיד. וּוִי דְּהָכִי
מִתְאַבְדֵּן בְּנֵי עֲלָמָא בְּלֹא
דְּעַתָּא. הַאי קָלָא דְּאַתְתָּא,
כִּד אַתְעָרֵב וְאַשְׁתַּתַּף בְּהַדִּי

אֶקְרִי, מִשְׁעֵתָא דְעֶקֶב לִיה
 לְאָחוּי, וּמִיּוֹמָא דְאֶתְבְּרִי
 עֲלָמָא עֶקֶב קָרִי לִיה קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, דְכִתִּיב, (בראשית א)
 הוּא יִשׁוּפֵךְ רֹאשׁ וְאֶתָּה
 תִּשׁוּפְנוּ עֶקֶב. אֲנִתְ דְאֶקְרִי
 עֶקֶב, תִּשׁוּפְנוּ בְּקַדְמֵיתָא.
 וְלְבִסּוּף הוּא דִימְחִי רִישְׁךָ
 מִעֲלָךְ. וּמִנּוּ. סְמָא"ל. דְאִיהוּ
 רִישָׁא דְחוּיָא, דְמְחִי בְּהֵאִי
 עֲלָמָא.

וְעַל דָּא בְּבִטְוִן עֶקֶב אֶת
 אָחוּי, שְׂוִי עֲלִיהָ לְמַחֲוִי עֶקֶב,
 וְנָטַל עֲשׂוּ הֵאִי עֲלָמָא
 בְּקַדְמֵיתָא, וְדָא רְזָא
 דְכִתִּיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה
 דְּמַלְכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ
 אֲדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל. וְדָא אִיהוּ רְזָא
 דְאָמַר שְׁלֹמֹה מִלְכָּא, (משלי ב)
 נְחַלָּה מְבוֹהֶלֶת בְּרֵאשׁוּנָה
 וְאַחֲרֵיתָהּ לֹא תְבוֹרֵךְ, בְּסוּף
 עֲלָמָא.

וְעַל דָּא (הושע יב) בְּבִטְוִן עֶקֶב
 אֶת אָחוּי וּבְאוּנו שָׂרָה אֶת

קָלָא דְנַחֲשׁ, בְּשֵׁעֵתָא
 דְּחִיִּיבַת וּמְרַשְׁעַת נִפְקַת מִגּוּ
 אִיפָּה וּמִשְׁטָטָא בְּעֲלָמָא, אִי
 עֲרַעַת בְּהֵנִי תְרִין קָלִין,
 קָלָא דְנַחֲשׁ, וְקָלָא דְאֶתְתָּא,
 וְאֶתְתָּא אֶתְחַמַּמַת בְּהוּ,
 וְאִינוּן בָּהּ, וְכִיוּן (ס"א דְמוֹתְחַמְמוּן
 רִחָא אֱוִלִין בְּהֵדָה) דְאֶתְחַמַּמַת,
 מִתְעַבְדִין רִחָא, וְאֲגֻלִים
 בְּהֵדָה, עַד דְּמִשְׁטָטָא, וְעָאֵל
 בְּמַעָהָ דְהֵאִי אֶתְתָּא.

וְהֵאִי יִנּוּקָא דִיִּלִידַת, בַּד
 אֶתְתָּא תְּהִיא
 חִיִּיבַתָּא, פְּקִידַת לִיה לְהֵהוּא
 רִחָא, דְאִיהוּ חֲבוּרָא בִישָׁא,
 קָלָא דְנַחֲשׁ, דְּמִכְשָׁכְשָׁא
 בָּהּ, וְאִיהוּ מְחִיִּיכָא בִינּוּקָא,
 עַד דְאֶתְתָּא תְּהִיא חִיִּיבַתָּא,
 כְּאֶתְתָּא דְפְקִידַת בְּרָא
 לְאֶתְתָּא אַחֲרָא, וּמִפְטָפְטָא
 לִיה וְחִיִּיכַת לִיה, בְּפִטְפוּטָא

אֱלֹהִים. מֵאֵי וְאוֹנוּ. הַכִּי
אָמְרוּ בְּחִילָא וְתוֹקְפָא דִּילִיָּה
יְאוּת, אֲבָל לָאו הַכִּי. בְּרִירו
דְּמִלָּה, יַעֲקֹב דִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה
הָוָה, וְגוֹפָא קְדִישָׁא. דְּלִית
גּוֹפָא מִיּוֹמָא דְהָוָה אָדָם
הָרָאשׁוֹן, בְּגוֹפָא דִיעֲקֹב,
וְשׁוֹפְרִיָּה דְאָדָם הָרָאשׁוֹן,
הַהוּא שׁוֹפְרִיָּה מִמֶּשׁ הָוָה
לִיָּה לִיעֲקֹב. וְדִיּוֹקְנִיָּה
דִיעֲקֹב, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם
הָרָאשׁוֹן מִמֶּשׁ.

אָדָם הָרָאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא
דְּאֲתָא הוּיָא
וְאֲתַפְתָּה עַל יְדוּי, יְכִיל הוּיָא
לִיָּה. מֵאֵי טַעֲמָא. בְּגִין דְּלֵא
הָוָה תּוֹקְפָא לְאָדָם הָרָאשׁוֹן,
וְעַד כְּעַן לָא אֲתִיִּלִּיד מֵאֵן
דְּהָוָה תּוֹקְפָא דִּילִיָּה. וּמִנּוּ
תּוֹקְפָא דְאָדָם הָרָאשׁוֹן. דָּא
שֵׁת, דְּהָוָה בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם
הָרָאשׁוֹן מִמֶּשׁ, דְּכַתִּיב,
(בראשית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתָו
כְּעֲלָמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת.

עַד דְּתִיתִי אִמִּיָּה. כִּן עֲבָדָא
הָאֵי רוּחָא. וְזִמְנִין סְגִיִּאִין,
דְּאִיָּהוּ שְׁלִיחָא דִּיהָיָא
חֵיבְתָא, וְקִטְלָא לִיָּה, הָדָא
הוּא דְכַתִּיב, (קהלת ד) וּמִיַּד
עוֹשְׁקִיָּהֶם כַּח. וְלֵא (דף קי"א ע"ב)
כְּמָה דְּאֲתוֹן אֲמַרִּין. אֲלָא
הַהוּא כַּח דְּהָוָה רוּחָא, וְעַל
דָּא, תְּרִין זִמְנִין כְּתִיב בְּהָאֵי
קְרָא, וְאִין לָהֶם מְנַחֶם. חַד
מְלִילִית חֵיבְתָא, וְחַד
מִהָהוּא רוּחָא.

אֵי סְבָא, הַשְׁתָּא אֵית לָךְ
רְחִימִין, וְאֲתָ מִשְׁתַּעֲי,
כְּמֵאן דְּלֵא חָמִית אֵינּוֹן
מְגִיחֵי קְרָבָא, הָא פְּלָהוּ
בְּשַׁלְמָא עִמָךְ. הַשְׁתָּא מְכָאן
וְלַהֲלָאָה, לָא אַעֲדֵי מְנַאֵי
מֵאֵנִי קְרָבָא בְּדִיל לְאֲדַכְרָא
שְׁמִי.

הָהוּא חָטְאת רוּבִין, קָאִים
 עַל פִּתְחָא כְּכֻלָּא.
 בְּזִמְנָא דִּקְלָא בִּתְרִייתָא,
 דִּיהִיבַת אֶתְתָא, נְפִיק, אִיהוּ
 דְּלִיג מֵעַל פִּתְחָא וְאֶתְעֵבֵר
 מִתְמָן, וְאִזִּיל אֲבִתְרָה. מֵאִי
 מִצָּמֵא. בְּגִין דִּקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁדֵר חַד מִפִּתְחָא
 דִּילִיָּה, וְקָלָא פֶּרְחָא, וּמִפִּתְחָא אֲתִיא, וְחוּיָא אִזִּל בְּתֵר
 קָלָא דִּהוּא נְפִיק לְעֵלְמָא, וְעַד טוּרָא דְּבִטְנָא אִזִּיל,
 וּמְכֻשְׁכְּשָׁא, עַד עֵידָן דִּאֲתַנְקִיאת, מִהֵהוּא זִוְהָמָא,
 דְּנִשְׁכִּין דְּחוּיָא בִּישָׂא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְסִבֵּב
 סְבוּבִין, וְעֵבִיד עוּבְדִין כְּדָקָא יָאוֹת.

(מצאתי)

וְכֹל דָּא, בְּגִין דִּהֵהוּא בְּטָן אֲתֵדְחִיא. הָא וְדֵאִי, אֲתֵדְחִיא
 מִהֵהוּא בְּטָן, וְלִית לִיה חוּלְקָא, וְאֲתֵדְחִי מִבְּטָן
 דִּלְתַתָּא, דְּשָׂאֵר נָשִׁין דְּעֵלְמָא דָּאֲפָּה עַל גַּב דְּעֵבִיד צַעֵר
 לָא אֲתֵיִהִיב לִיה רִשׁוּ לְשִׁלְטָאָה בֵּיה. וּמֵאֵן בְּטָן אֲתֵיִהִיב
 לִיה, וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֵיה. הֵהוּא בְּטָן דְּסוּטָה, דְּכִתִּיב,
 (במדבר ה) וְצָבְתָה בְּטִנָּה, בְּגִין דִּהֵאִי בְּטָן, עֵבִיד בֵּיה נּוֹקְמִין
 לְרַעוּתֵיה, וְהֵאִי בְּטָן דִּילִיָּה אִיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 יְהִיב לִיה בְּגִין דִּלָּא אֲתֵדְחִי מִכְּלָא. הַשְׁתָּא רְחִימִין דִּילִי,
 אֲצִיתוּ. לָא חֲמִינָא לְכוּ, וּמְלִילְנָא לְכוּ. (קהלת א) כָּל

הַדְּבָרִים יִגְעִים, לֹא יִכִּיל אִינִישׁ לְמַלְלָא, אֲפִילוּ מְלִין
דְּאוּרֵייתָא יִגְעִים אִינוּן.

כְּתִיב, (בראשית לב) וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבֵדוֹ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ,
וּכְתִיב וַיֵּרָא כִּי לֹא יִכּוֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף
יָרְכוּ. וְהָהוּא יָרַךְ דְּרוּוח מִיַּעֲקֹב. וְהָהוּא יָרַךְ בְּחֵלִישׁוֹ
דִּילִיָּה (בראשית נ"א ע"ב, קמ"ד ע"א) עַד דְּאַתָּא שְׁמוּאֵל. מֵאִי
בְּחֵלִישׁוֹ דְּלֹא מְשִׁיךְ נְבוּאָה. כִּד אַתָּא שְׁמוּאֵל, נִטַּל הָהוּא
יָרַךְ, וְסִלְקִיָּה מִתְּהוּא אַתָּר, וְחֲטָף לִיָּה מִנִּיָּה, וּמִתְּהוּא
זְמַנָּא אַתְּעָדִי מִנִּיָּה, וְלֹא הָוָה לִיָּה חוּלְקָא בְּקַדוּשָׁה כְּלָל.
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קַפַּח, וְלֹא דְחֵי לִיָּה מְכַלָּא, בְּגִין
דְּנִטַּל שְׁמוּאֵל יָרַךְ דִּילִיָּה, אֲלֵא יְהִיב לִיָּה
חוּלְקָא חֲדָא. מֵאִי אִיָּהִ. יְהִיב לִיָּה הָהוּא יָרַךְ וּבִטְוִן
דְּסוּטָה, חֵלְף הָהוּא יָרַךְ וּבִטְוִן, דְּאַעְדֵי מִנִּיָּה. וְעַל דָּא
תְּרוּוִיָּהוּ יְהִיב לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַהוּי אַתְּרָא
דְּקַדְשָׁא פְּנוּי מְכַל סְאָבוּתָא.

וְלַנְפִּיל יָרַךְ. מַהוּ וְלַנְפִּיל, וְנַפְלָה יָרְכָה וְלַצְבוּת, וְצַבְתָּה
יָרְכָה מְבַעֵי לִיָּה. אֲלֵא, כְּמֵאן דְּאַשְׁדֵי גְרַמָּא
לְכַלְבָּא, וְאָמַר לִיָּה, טוּל הֵאֵי לְחוּלְקָךְ. וּמְכַלָּא לָא
אַבְאִישׁ קָמִיָּה, אֲלֵא דְגָזְלוּ (ס"א דְּאַפִּיקוּ) מִנִּיָּה יָרַךְ, בְּגִין
דְּאִיָּהוּ יִגַּע וְלֹאֵי עָלִיָּה, וְרוּוח לִיָּה וְאַפִּיקוּ לִיָּה מִנִּיָּה. וְעַל
דָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִיל לִיָּה, גְרַמָּא דָּא דְּסוּטָה,
וְאַפִּיק לִיָּה כְּדַקְאֲמָרְן, וּבְדָא אִיָּהוּ רֵוִי וְחֲדֵי.

כָּל אֵינּוֹן רְתִיכִין וְסִייעָתָא דִּילֵיהּ, בְּעָאן תְּדִיר יִרְךְ,
 וְאֲזִלִּי בְּכִסּוּפָא אֲבַתְרִיהּ. וּבְגִין דָּא, (קר"ב ע"ב) הֲנִי בְּרַכִּי
 דְּרַבָּנָן דְּשִׁלְהִי, מִן דָּא אִיהוּ. דְּכָל פְּסוּפָא דְלַהוֹן, בְּתַר
 יִרְךְ אִיהוּ, וְכָל שְׁפָן יִרְךְ דְּרַבָּנָן, וְכָל מְלָה אֲהֲדַר
 לְאַתְרִיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גִרַע פְּלוּם, מִפְּל מַה
 דְּאַצְטְרִיךְ, וְלֹא בְּעָא דִּיקָרַב לְקְדוּשָׁה, בַּר עֲמִיּה וְעַדְבִּיּה
 חוּלְקִיָּה וְאַחַסְנַתִּיָּה. כַּמָּה דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְעִילָא, הֲכִי עֲבַדִּי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְהֲכִי אֲצְטְרִיךְ
 לְמַעַבְד, וְהֲכִי תַנִּינָן, אֲסִיר לִיָּה לְיִשְׂרָאֵל, לְמִילָף
 אֲוִרִייתָא לְעוּבְדֵי פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, דְּכְתִיב, (תהלים קמז)

מִגִּיד דְּבָרָיו לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְעַל דָּא דְּחִי לִיָּה יַעֲקֹב, וְדְחִי לִיָּה שְׁמוּאֵל, דְּלֹא יְהֵא
 לִיָּה חוּלְקָא (דף קר"ב ע"א) בְּקְדוּשָׁא. וּבְגִין דָּא, כָּל נְטִירוֹ
 דְּבָבוּ לְיִשְׂרָאֵל, עַל דָּא אִיהוּ. לְכַלְבָּא דְּחַטִּיף עוֹפָא דְּכִיָּא
 מִן שׁוֹקָא, וְאִייתִי לִיָּה, וְעַד לָא אֲתַבֵּר, אֲתָא חַד בַּר נֶשׁ
 וְחַטְפָּא מִנֵּיהּ, לְבַתַּר יְהִיב לִיָּה חַד גְּרַמָּא גְּרִירָא בְּלֹא
 תּוֹעֲלָתָא.

כֶּף לְשָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, אֲפִיקוּ לִיָּה מִתְּהוּא בְּטָן, חֲטִיפוּ מִנֵּיהּ
 תְּהוּא יִרְךְ. לְבַתַּר יְהִיבוּ לִיָּה גְּרַמָּא חַד, תְּהוּא בְּטָן
 וְתְהוּא יִרְךְ דְּסוּטָה, וְלֹא אֲחַרָּא. הָא גְּרַמָּא, דְּקָא יְהִיבוּ
 לִיָּה לְחוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה, וְעַרְב לִיָּה. וּבְגִין כֶּף, כָּל דֵּינִין

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינִין דְּקָשׁוּט אִינוּן, וּבְנֵי נֶשָׂא לָא יִדְעִין, וְלֹא מִשְׁגִּיחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְכִלְהוּ בְּאַרְח קָשׁוּט. הִיא אִסְטִיאת גְּרָמָה מִבְּעֵלָה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (משלי ב) הַעֲזֹבֵת אֶלּוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו', אֹף הָכִי אֶתְתָּא, כְּגוּוּנָא דִּילָהּ בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזִי, מֵאן דְּאִשְׁכַּח חֲבֵרָא כְּוֹתִיָּה, דְּעָבִיד כְּעוּבְדוּי בְּעֵלְמָא, רַחִים לִיָּה, וְאֶתְדַבֵּק בְּהַדִּיָּה, וְעָבִיד עֲמִיָּה טִיבוּ. אֲבָל סִטְרָא אַחֲרָא לָאו הָכִי, כִּיּוֹן דְּאִשְׁכַּח מֵאן דְּשַׁבֵּק סִטְרָא דְּקְדוּשָׁה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד כְּעוּבְדוּי, וְאֶתְדַבֵּק בָּהּ, כְּדִין בְּעִיָּא לְשִׁיזָּאָה וְלֹאֲפָקָא לִיָּה מִעֵלְמָא. הֵא אֶתְתָּא, עֲבַדְתָּ כְּעוּבְדָּהָא, וְאֶתְדַבַּקְתָּ בָּהּ, חֲזִי מַה דְּעֲבַדְתָּ בָּהּ, וְצַבְתָּהּ בְּטָנָה וְנִפְלָה יִרְכָּה. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָאו הָכִי, מֵאן דְּשַׁבֵּיק לְסִטְרָא אַחֲרָא, וְאֶתְדַבֵּק בֵּיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּדִין רַחִים לִיָּה, וְעָבִיד לִיָּה כָּל טִיבוּ דְּעֵלְמָא. הַשְׁתָּא סְבָא אֶתְקִין גְּרַמִּיָּה, דְּהָא חוּיָא אֲזִיל לִיָּה, וּבְעָא לְאַתְגָּרָא בְּהַדְּדָהּ, וְלֹא יִכִּיל. פְּתַח וְאָמַר (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ שִׁיעֲמוּל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, וְכִי לָא אֶתְתָּא שְׁלֵמָה אֶלָּא לְאוּלְפָּא מְלָה דָּא. אֵלוּ אָמַר (ס"א וְכִי מַה אֶתְתָּא שְׁלֵמָה מְלָכָא לְאַלְפָּא בְּמִלְּהָ דָּא וְתוּ אֵלוּ אָמַר) בְּעֲמָלוֹ שִׁיעֲמוּל יְאוּת, דְּהָא אֶשְׁתָּאֵר עֲמָל, דְּאִית בֵּיָּה יִתְרוֹן. אֶלָּא כִּיּוֹן דְּכַתִּיב בְּכָל עֲמָלוֹ, הָא כָּלְלָא

דְּכֹלָא, דְּלֹא אֲשַׁתָּאֵר כְּלוּם דְּאִית בֵּיהּ יִתְרוֹן.
 אֱלֹא, לָאוּ לְכָל אָדָם אֲמַר שְׁלֵמָה מְלָה דָא, אֱלֹא אָדָם
 אִית בְּעֵלְמָא, דְּאִיהוּ מִשְׁתַּדֵּל תְּדִיר בְּבִישׁ
 וְלֹא־אֲבִאֲשָׂא, וְלֹא אֲשַׁתַּדֵּל בְּטַב אֲפִילוּ רְגַעָא חֲדָא. וְעַל
 דָּא כְּתִיב עֲמָלוּ, וְלֹא כְּתִיב יִגִּיעוּ. עֲמָלוּ: כְּמָה דָּאֵת
 אֲמַר, (תהלים ז) יִשׁוּב עֲמָלוּ בְּרֵאשׁוּ. (במדבר כג) וְלֹא רָאָה עֲמָל
 בְּיִשְׂרָאֵל. יִגִּיעוּ: כְּמָה דָּאֵת אֲמַר (תהלים קכח) יִגִּיעַ כַּפִּיךָ כִּי
 תֹאכַל וְגו'. וְכְתִיב (בראשית לא) וְאֵת יִגִּיעַ כַּפִּי רָאָה אֱלֹהִים.
 אֲבַל עֲמָלוּ, כְּתִיב, (תהלים י) עֲמָל וְכַעַס. אֲשַׁתַּדְלוּתִיהּ הוּא
 תְּדִיר לְבִישׁ, וְעַל דָּא אִיהוּ תַחַת הַשָּׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא דְּהֵאִי
 אָדָם אֲשַׁתַּדֵּל בְּבִישׁ, עַל הָאִי כְּתִיב, (איוב יח) לֹא נִין לוֹ
 וְלֹא נֶכַד בְּעַמּוֹ וְגו', דְּהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי, דְּלֹא
 יַעֲבִיד תּוֹלְדִין, דְּאֶלְמָלֵא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין, הָוָה מִטְשֵׁטְשָׂא
 עֲלֵמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, מַה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוּ. וּמֵאֵן
 דְּלֹא יִשְׁתַּדֵּל לְמַעַבְד תּוֹלְדִין, אֲתַדְבֵּק בְּהֵאִי סִטְרָא דְּאָדָם
 בִּישָׂא וְעָאל תַּחֲת גְּדַפּוּי.

רוּת אֲמָרָה, (רות א) וּפְרִשְׁתָּ כְּנַפֶּיךָ עַל אִמְתְּךָ, בְּגִין
 לְאִזְדוּגָא בְּהַדְיָה דְּצַדִּיקָא, לְמַעַבְד תּוֹלְדִין,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּרִישׁ גְּדַפּוּי עַל בַּר נֶשׁ, בְּגִין
 לְאַפְשָׂא בְּעֵלְמָא. לְמֵאֵן דְּלֹא בְּעֵי לְמַעַבְד תּוֹלְדִין, בְּגַפּוּ
 יָבֵא, בְּגַפּוּ דְּהֵהוּא בִישׁ, דְּאִיהוּ אֲזִיל עֲרִירִי, כַּחוּיָא דָּא,

דְּאִזִּיל יַחֲדָאִי. בְּגַפּוּ יֵצֵא, (בְּמַה דְּאֵת אֲמַר הַשְּׁתָּא) אֵיהּ
דְּלֵא אֲשֶׁתְּדֵל לְמַעַבְד תּוּלְדִין, הָא אֲתָמַר כָּל מַה

דְּאֶצְטְרִיךְ. (ס"א תָּא חֲזִי, דְּאֵית לְאַהֲדָרָא סָבָא, בְּמַלְיִן קְדָמָאִין)

רִיב דְּעַבְד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אֲתָמַר, רִיב: דְּכְתִיב,
(מִיכָה ו') קוּם רִיב אֶת הַהָרִים. מֵאִי אֵיהּ. אֶלָּא, אֵינּוּן
טוּרִין דְּלִתְתָּא. אֲמַאי רִיב דָּא. בְּגִין דְּבָהּוּ תְּלִיא, כָּל
חוּבָא דְּעַבְדִין יִשְׂרָאֵל, לְגַבֵּי אַבּוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא. מֵאִי
טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּוּ יַדְעִין שְׁמוּשָׁא דְּכָל מְלֶאכִין
עֲלָאִין דְּבִשְׁמִיא, וְלֵא אַנְיִס לְהוּ, אֲפִילוּ שְׂמָא דְּחַד
מִנְיֵיהּ, וְכָל שְׁמוּשָׁא דְּלֵהוֹן.

וּבְתַרִין סְטְרִין הוּי טַעְאן אַבְתְּרִייהוּ. חַד, דְּהוּוּ יַדְעִין
לְאַמְשָׁכָא חֵילָא דְּלֵהוֹן, דְּכַכְבֵּיא וּמְזִלִי
בְּאַרְעָא. וְחַד, דְּהוּוּ יַדְעִי לְאוּמָאָה לוֹן, בְּכָל מַה
דְּאֶצְטְרִיכוּ. וְעַל דָּא בַּעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד בְּהוּ
רִיב וְדִינָא. וְכִיּוֹן דְּבָהּוֹן לְהוּי רִיב וְדִינָא, כָּל שְׁלִשׁוּלָא
נֶפֶל דְּהָא לָא יְהוּי בֵּיהּ תּוּעֵלְתָּא. וּבְגִין כֶּה, קוּם רִיב וְגו'.
וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבַעוֹת קוּלְךָ. (דף קי"ב ע"ב) מֵאֵן גְּבַעוֹת. אֵלִין

אֵינּוּן אֲמָהוֹת, (ק"ט ע"ב, קפ"ט ע"ב) דְּרַגִין דְּאֶקְרוּן (תהלים מד)
בְּתוּלוֹת אַחְרִיָּהּ וְגו', וּבְגִין כֶּה וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבַעוֹת קוּלְךָ.
דְּהָכִי הוּוּ עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאֲשֶׁתְּפּוּ בְּדַרְגִין תְּתַאִין.
תָּא חֲזִי, דְּאֵית לְאַהֲדָרָא סָבָא, בְּמַלְיִן קְדָמָאִין, דְּהָכִי הוּוּ

עבדי ישראל, עד דאשתתפו בדרגין תתאין ירך דקא
 אמרן, סגי אתקיפו לון ישראל, בההוא ירך. מרדכי הוה
 אחמי לההוא רשע דהמן ההוא ירך דיליה, ועל דא הוה
 רגיו, מלה דאתחוי ליה, ואיהו ארגיו ליה בהדיה. חמו
 חברייא, מה כתיב, (בראשית כז) ותקח רבקה את בגדי עשו
 בנה הגדל החמדת וגו'. באלין לבושין דיליה, גזל
 דיליה, ואפיק ליה מכל ברפאן דיליה, ומבכרותא.

ובגין כן, עילה דקא אשפחו רתיכין דיליה, לרבנן,
 איהו דחופיא דלהון דלמאני דרבנן תדיר. (ק"א)
 לירכין דלהון. ולמאנין דלהון. ואלין תרין מלין דסטור
 אחרא הוו, וכל דא בגין דגזלו לון מניה. לית להו עילה
 אלא לרבנן. ובגין כן, הני מאני דרבנן דקא בלו
 מחופיא דלהון איהו, והני ברכי דשלהי, מנייהו הוא
 ודאי. ומדלהון הוו, ומנהון נטלי עילה, וממה דהוו
 מנייהו. בעאן לרבנן, דאינון כללא דההוא יושב
 אהלים, ועל דא לית עילה בלא עילה, ועל דא לית
 מלה, בלא דינא, וכל מלה תב לאתריה.

שלמה אמר, (קהלת ד) ושבתי אני ואראה את כל
 העשוקים אשר נעשים תחת השמש והנה
 דמעתי העשוקים ואין להם מנחם ומיד עושקיהם כח

וְאִין לָהֶם מִנְחָם. הָאִי קָרָא אַרְמִיזְנָא בֵּיהּ, (ק"י"א ע"ב)
 וְאֶתְמַר. אֲבָל שִׁבְתֵּי אֲנִי, וְכִי מֵאֵן אֶתְר תָּב שְׁלֵמָה. אִי
 נִימָא, לְבַתֵּר דְּאֶמַר מְלָה דָּא, תָּב כְּמִלְקַדְמִין, וְאֶמַר מְלָה
 אַחֲרָא, יְאוּת אֲבָל שִׁבְתֵּי וְאַרְאָה (ויקרא ר"ג ע"א).

תַּמְן תַּנִּינֵן, בְּכָל יוֹמָא הָוֵה אֲקֵדִים שְׁלֵמָה בְּצַפְרָא, וְהָוִי
 שְׂוִי אֲנַפּוּי לְסִטְר מְזֻרְחָ, וְחָמִי מַה דְּחָמִי, וְלְבַתֵּר תָּב
 לְסִטְר דְּרוּם, וְחָמִי מַה דְּחָמִי וְהֵדְר תָּב לְסִטְר צְפוּן,
 וְקָאִים תַּמְן. מְאִיךְ עֵינױ וְזָקִיף רִישִׁיָּה.

בְּהָאִי שְׁעֵתָא, הָא עֵמוּדָא דְּאַשָׁא וְעֵמוּדָא דְּעֵנְנָא, הָוִי
 אֲתִיין, וְעַל תְּהוּא עֵמוּדָא דְּעֵנְנָא, הָוֵה אֲתִי
 נְשָׂרָא חֲדָא. וְתְהוּא נְשָׂרָא הוּא רַבְרָבָא וְתַקִּיָּה, וְכֵן הָוֵה
 אֲתִי, גְדַפָּא יְמִינָא, עַל גְּבִי עֵמוּדָא דְּאַשָׁא, וְגוֹפָא
 וְגְדַפָּא שְׂמָאלָא, עַל גְּבִי עֵמוּדָא דְּעֵנְנָא. וְתְהוּא נְשָׂרָא
 הָוִי מִיִּיתֵי תַרְיֵן טְרַפִּין בְּפּוּמְהָא, אֲתָא עֵמוּדָא דְּעֵנְנָא,
 וְעֵמוּדָא דְּאַשָׁא, וְתְהוּא נְשָׂרָא עַלִּיָּהּ, וְסַגְדִּין לְקַמִּיָּה
 דְּשְׁלֵמָה מְלָכָא.

אֲתָא נְשָׂרָא, וּמְאִיךְ לְקַמִּיָּה, וְיַהִיב לֵיהּ אֵינּוֹן טְרַפִּין,
 נְטִיל לֹון שְׁלֵמָה מְלָכָא, וְתְהוּ מְרִיחַ בְּהוּ, וְתְהוּ יַדַּע
 בְּהוֹן סִימֹן, וְאֶמַר דָּא אִיהוּ דְּנוֹפֵל, וְדָא אִיהוּ דְּגְלוּי
 עֵינַיִם. בְּשַׁעֲתָא דְּתַרְיֵן טְרַפִּין הָוִי, הָוֵה יַדַּע דְּתַרוּוִיָּהּ,
 נוֹפֵל וְגְלוּי עֵינַיִם בְּעָאן לְאוּדְעָא לֵיהּ מְלִין. (בלק ר"ח ע"א)

מִזֶּה עֲבִיד, חֲתִים כְּרִסְיִיה בְּגוֹשְׁפִנְקָא, דִּהְוָה חֲקִיק בֵּיה
 שְׁמָא קְדִישָׁא. וְאִיהוּ נְטִיל עֲזֻקָּא דְחֲקִיק עֲלֵיה שְׁמָא
 קְדִישָׁא, וְסָלִיק לְאַגְרָא, וְרָכִיב עַל הַהוּא נִשְׂרָא, וְאֲזִיל
 לֵיה. וְהַהוּא נִשְׂרָא, הוּוּ מִסְתַּלֵּק, לְרוּם עֲנַנִין, וּבְכָל אֲתַר
 דְּאִיהוּ עֵבֶר, הוּוּ אֲתַחְשָׁף נְהוּרָא. חֲפִימֵי דִהוּוּ בְּהַהוּא
 אֲתַר דְּאֲתַחְשָׁף נְהוּרָא, הוּוּ יַדְעֵי, וְהוּוּ אֲמַרֵי, שְׁלֵמָה
 מִלְכָּא הָא אֲזִיל, וְאֲעֵבֶר הַכָּא, וְלֹא יַדְעֵי לְאֵן אֲתַר הוּוּ
 אֲזִיל. טַפְשִׁין דִּהוּוּ תַמָּן, הוּוּ אֲמַרֵי, עֲנַנִין הוּוּ אֵינּוֹן,
 דְּקָא אֲזִילֵי וְחֲשִׁיף עֲלֵמָא.

גְּבַה נִשְׂרָא בְּהִדְיָה, וּפְרַח אַרְבַּע מְאָה פְּרָסִין, עַד דְּמָטָא
 לְטוּרֵי חָשׁוּף. וְתַמָּן אִיהוּ תְרַמוּד בְּמַדְבָּר בְּהָרִים,
 וְאִיהוּ נְחִית תַּמָּן. זְקִיף רִישִׁיה, וְחֲמֵי טוּרָא חָשׁוּף, וְהוּוּ
 יַדְעֵי תַמָּן כֹּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. וְהוּוּ יַדְעֵי דְתַמָּן יַעוּל. הוּוּ
 רָכִיב עַל נִשְׂרָא כְּמִלְקָדְמִין, וְטָאס וְעָאל לְגו טוּרִין, עַד
 הַהוּא אֲתַר דְּזִיתָא תַמָּן, קָרָא בְּחִילָא וְאֲמַר, (ישעיה כו) יי'
 רָמָה יִדְךָ בֵּל יַחְזִיוֹן וְגו'.

עָאל תַמָּן, עַד דְּקָרִיב לְהַהוּא אֲתַר, שְׁוֵי עֲזֻקָּא קְמִיִּיהוּ,
 וְקָרִיב, וְתַמָּן הוּוּ יַדְעֵי כֹּל מַה דְּבַעֵי מְאִינּוֹן חֲכֻמָּתָן
 נוֹכְרָאִין, דְּבַעֵי לְמַנְדַּע. פִּיּוֹן דִּהוּוּ אֲמַרִין לֵיה כֹּל מַה
 דְּבַעֵי, כְּדִין הוּוּ רָכִיב עַל הַהוּא (דף קי"ג ע"א) נִשְׂרָא, וְתַב
 לְאֲתַרִּיה. פִּיּוֹן דִּהְוָה יְתִיב עַל כּוֹרְסִיִּיה, אֲתִיִּישֵׁב בְּדַעְתִּיה

וְהוּא מִמְלִל בְּדַעְתִּיהָ מְלִין דְּחֻכְמָתָא יִקְרָא. בְּהֵיא
 שְׁעָתָא הָוה אָמַר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה, שִׁבְתִּי וְדַאי
 מֵהֵוּא אֶרְחָא, שִׁבְתִּי מֵהֵיא חֻכְמָתָא, וְאֶתִּישְׁבֵת בְּלִבְאִי
 וּבְדַעְתָּאִי. וְכִדִּין וְאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים. וְכִי זַעִירִין
 אֵינּוּן בְּעֵלְמָא דַּאִיהוּ אָמַר אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים

(נ"א סְלָקָא דַּעְתָּךְ דְּכָל עֲשִׂיקִין דְּהוּוּ בְּעֵלְמָא, הִדָּה חֲמִי שְׁלֵמָה מְלָכָא.) אָלָא, מַאי
 עֲשׂוּקִים אֵלִין דְּהוּא אָמַר. אֵינּוּן יְנוּקִין דְּמִתִּין
 בְּתוּקְפָא דַּאֲמָהוּן, דְּקָא עֲשׂוּקִים מִכְּמָה סְטָרִין, עֲשׂוּקִים
 בְּאַתָּר עֲלָאָה דְּלַעִילָא, וְעֲשׂוּקִים לְתַתָּא. וְהָא חֲבַרְיָא
 אֶתְעָרוּ, וְהָכִי הוּא, אֲבָל סִגְיָאִין אֵינּוּן. קוּם סְבָא, אֶתְעַר
 בְּחִילָךְ. סְבָא אֵימָא מִילָךְ, דְּדוּדַאי בְּלֵא דְּחִילוּ תֵימָא.
 לִית עֲשׂוּק כְּאֵינּוּן עֲשׂוּקִים, דְּהוּוה אִיהוּ עֲשִׂיק
 בְּקֻדְמִיתָא, אוּ מִתְלַתָּא לְאַחְרָא, כְּמָה דְּכַתִּיב,
 פּוֹקֵד עֶזְרָא אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְעַל בְּנֵי בְנֵים עַל
 שְׁלִשִׁים וְעַל רְבַעִים.

הֵיךְ הָוה עֲשִׂיק. שְׁלֵמָה מְלָכָא צְוּוּת וְאָמַר (מְשַׁלִּי כַח) אָדָם
 עֲשׂוּק בְּדָם נֶפֶשׁ עַד בּוֹר יְנוּס אֶל יִתְמָכוּ בּוּ. פִּיּוֹן
 דְּהוּא עֲשׂוּק, בְּדָם נֶפֶשׁ, הוּא, אוּ בְּנוּ, אוּ בֶן בְּנוּ, יְהוּן
 עֲשׂוּקִין בְּטִיקְלָא, דְּכַתִּיב עַד בּוֹר יְנוּס אֶל יִתְמָכוּ בּוּ. עַד
 הֵוּא בּוֹר רַק יְנוּס מֵאַתָּר קְדִישָׁא, וְאֶל יִתְמָכוּ בּוּ בְּהֵאִי
 עֵלְמָא. פִּיּוֹן דַּאִיהוּ עֲשׂוּק בְּדָם נֶפֶשׁ, אִיהוּ, אוּ זְרַעִיָה,
 לְהוּו עֲשׂוּקִים מֵהֵוּא סְטָרָא אַחְרָא.

אִית עֲשׂוּק, מִשָּׂאָר עֲשׂוּקִים, כְּמָה דַּאתְ אָמַר (ויקרא ט) לֹא
 תַעֲשׂוּק אֶת רֵעִי. אִיהוּ עֵבֶר וְעֶשֶׂק, אִיהוּ עֲשׂוּק
 בְּבִנוּי, מִהֵהוּא סִטְרָא אַחֲרָא. וּבְגִין כֶּךָ אָמַר, אֶת כָּל
 הָעֲשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֹמֹה, קְאִימְנָא בְּכָל אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים,
 בְּכָל סִטְרֵין דְּעֶשֶׂק.

וְאִמְאֵי אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַחַת הַשָּׁמֶשׁ. אֲשֶׁר
 נַעֲשׂוּ, אֲשֶׁר גָּרוּ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.
 אֵי עֲשִׂיָּה אִיהִי לְשַׁבְּחָא, לָאוּ עֲשִׂיָּה דְלֵהוֹן אֱלֹא לְעִילָא
 מִן שְׁמַשָּׁא.

אֲבָל וְדֵאֵי נַעֲשׂוּ. הֵיךְ נַעֲשׂוּ. אֱלֹא כִּיּוֹן דְּעֲשׂוּקִים
 מְרוּחִיהוֹן תַּמָּן, אִמְאֵי אֲתִיִּין לְהֵאֵי עֲלֵמָא. אֱלֹא
 רוּחִין וְדֵאֵי נַעֲשׂוּ, אֲתַעֲבִידוּ בְּרוּחִין וּבְגוּפָא בְּהֵאֵי
 עֲלֵמָא, כִּיּוֹן דְּאֲשַׁתְּכָלֵל גּוּפָא דְלֵהוֹן, וְאֲתַעֲבִיד הֵהוּא
 רוּחָא בְּגוּפָא זָךְ וְנָקִי בְּלֹא לְכַלּוּכָא דְחוּבִין, בְּהֵאֵי
 עֲלֵמָא, כְּדִין אֲתַעֲשֶׂק גּוּפָא, כְּמָה דְּאֲתַעֲשֶׂק רוּחָא. וְהֵאֵי
 אִיהוּ גּוּפָא, דְּאֲתַהֲנִי בֵּיהּ יִתִּיר מִכְּלָא. וְעֲשׂוּקִין אַחֲרָנִין
 אִית, בְּכֵמָה זֵינִין מְרוּחִין תַּמָּן, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוּפִין. אֲבָל
 אֵלִין, אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

אִית אַחֲרָנִין, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְאֲטָרְחוּ בְּנֵי נֶשָׂא לְמֵאֲרִיהוֹן.
 וּמֵאֵן אִיהוּ. מֵאֵן דְּעֶשֶׂיק אֲתַתָּא דְּחִבְרִיהּ בְּטַמִּירוּ,
 אוּ בְּאֲתַגְלִיָּיא. וְהֵהוּא וְלֵדָא דְּאֲתִילִיד מִנִּיָּהוּ, עֲשׂוּק

אִיהוּ, בְּלֹא רְעוּתָא דְמֵאֲרִיהוֹן, וְלֹא יָדַע בְּעִלָּה דְאִתְתָּא,
 אִינּוֹן עוֹבְדֵין עֲשׂוּקִין אִינּוֹן, וְאִטְרַחוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַעַבְד לֹון גּוּפָא, וְלִצְיִירָא לֹון צוּרָה, אֲלִין עֲשׂוּקִים
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְדַאי גּוּפִין דְלֵהוֹן, עַל פְּרַחָא.
 בְּגִין כֶּה, שְׁלֵמָה מְלָכָא אָמַר, (קהלת ד) וְאֶרְאָה אֶת כָּל
 הָעֲשׂוּקִים, בְּכָל זֵינֵי עֲשׂוּקִים קְאִימְנָא, אִינּוֹן אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ
 וְאִתְעַבְּדוּ בַעֲשִׂיָּה.

כְּמָה דְהָנִי (דְּבַר אַחַר אִיהוּ בְּעִרְלָה, אִינּוֹן רַבִּי וְעַבִּיד וְלִבְתָּר עֲשָׁקִין לִיָּה מִינָה דְכִי)
 אִינּוֹן עֲשׂוּקִין, דְּכִבֵּר נַעֲשׂוּ בְּעִרְלָה רַבִּי וְנָטִיל
 וְגַדִּיל גּוּפָא, וְעַבִּיד לִיָּה, וְלִבְתָּר עֲשָׁקִין לֹון מְנִיָּה,
 וְנָטִיל לֹון, הָרִי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל כֹּלָּא קָאִים
 שְׁלֵמָה מְלָכָא וְאָמַר, קְאִימְנָא עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר
 נַעֲשׂוּ.

וְהֵינָה דְמַעַת הָעֲשָׁקִים, כֹּלָּא אוֹשְׁדִין דְמַעִין, עִם טַעֲנָה
 קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הָנִי אוֹשְׁדִין דְמַעִין, דְּהָא
 עִרְלָה רַבִּי לֹון, וְגַדִּיל לֹון, עַד י"ג שְׁנִין, וְלִבְתָּר עֲשָׁקִין
 לֹון מְעִרְלָה, וְנָטִיל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא לָךְ
 עֲשׂוּקִין אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ כְּבָר.

עַבְרָ עֲבִירָה קְטָלִין לִיָּה. לֹון אִית טַעֲנָה, וְזַמִּינִין לוֹמַר,
 מֵאֲרִי דְעֶלְמָא, תִּינּוֹק בַּר יוּמִיָּה דְחָב, דִּינִינִין לִיָּה
 דִּינָא. אֲנָא בַּר יוּמִיָּה הוּינָא, דְּהָא (צ"ח ע"ב) מֵתָהוּא יוּמָא

קָרִי לִיִּה קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּן, דְּכֹתִיב (תהלים ב) יי' אָמַר
 אֵלַי בְּנֵי אֶתָּה אֲנִי (דף ק"ג ע"ב) הַיּוֹם יִלְדְּתִיךָ, מָאֲרִיָּה
 דְּעֵלְמָא, יֵלִיד בַּר יוֹמָא, דִּינָא עֲבָדִין לִיָּה, הָרִי דְּמַעַת
 אֵינּוֹן הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם.

וְאִית עֲשׂוּק אַחַר, הֵהוּא עֲשׂוּק דְּאֶקְרִי מִמְזוֹר, פַּד נֶפֶק
 מִעֵלְמָא, מִיד מִפְּרִישִׁין לִיָּה מְקַהֲלָתָא דְּעֵמָא
 קְדִישָׁא. הֵהוּא מִמְזוֹר, עֲנִיא מִסְכְּנָא, אוֹשִׁיד דְּמַעִין קָמִי
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַטְעִין קָמִיָּה, מָאֲרִיָּה דְּעֵלְמָא, אִי
 אֲבַהֲתִי חָאבוּ, אֲנָא מַה חוֹבָא עֲבִידְנָא, הָא עוֹבְדָאִי,
 מִתְתַּקְּנִין לְקַמְדָּ הוּוּ, וְהִנֵּה דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם
 מְנַחֵם. וְכֵן לְכָל אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים, אִית לוֹן טַעְנָה קָמִי
 קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיַמְהֵהִיא טַעְנָה לִית לוֹן מְנַחֵם, וְלִית
 דִּיתִיב מְלָה עַל לְבַהוֹן.

וְיַמְה דְּאָמַר (את כל העשוקים) וְהִנֵּה דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים, אֵלִין
 אֵינּוֹן דְּמַתִּין בְּתוּקְפָא דְּאַמְהוֹן, אֵלִין עֲבָדִין
 לְאוֹשְׁדָא דְּמַעִין, לְכָל בְּנֵי עֵלְמָא, בְּגִין דְּלִית דְּמַעִין
 דְּנַפְקִי מִלְבָּא, כְּהֵנִי דְּמַעִין, דְּכָל בְּנֵי עֵלְמָא תְּוֹוְהִין
 וְאַמְרִין, דִּינִין דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא קְשׁוּט אֵינּוֹן, וְעַל
 אֲרַח קְשׁוּט אֲזִלִּי. הֵנִי מִסְכְּנֵי יְנוּקֵי דְּלָא חָאבוּ, אֲמַאי
 מִיתוּ. אֵן דִּינָא דְּקְשׁוּט, דְּעֲבִיד מָאֲרִי עֵלְמָא. אִי בְּחוּבֵי
 אֲבַהֲתְהוֹן אֲסַתְלָקִי מִעֵלְמָא, אֲמַאי. וְדַאי אִין לָהֶם מְנַחֵם.

תו, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, הֵהוּא דְמַעָּה דְלִהוֹן בְּהֵהוּא
עֲלָמָא, דְקָא מְגִינִין עַל חַיָּא. דְתַנֵּן אֲתָר אֵית
מִתְתַּקְנָא לֹון בְּהֵהוּא עֲלָמָא, דְאִפִּילוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לָא
יִכְלִין לְקַיָּמָא תַּמָּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רַחִים לֹון,
וְאִתְדַבֵּק בְּהוּ, וְאִתְקִין בְּהוּ, (צ"ו ע"ב) מְתִיבְתָא עֲלָאָה
דִּילֵיהּ. וְעַלֵּיהּ כְּתִיב, (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וַיּוֹנְקִים יִסְדֹּתָ
עוֹ. וּמֵאֵי תוֹעֲלֹתָא עֲבַדִּין תַּמָּן, וְאִמֵּי סִלְקִין תַּמָּן.
דְכְתִיב, (תהלים ח) לְמַעַן צוֹרְרִיךְ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם.
וְכֵן אֵית אֲתָר אַחְרָא לְבַעֲלֵי תִיּוֹבְתָא. (תחזור לעיל דף ק"ו תנינן לית

(מלה)

תַּנִּינֵן, עֲשֶׂרָה דְבָרִים אֲתַבְּרִיאוּ בְּעָרְב שַׁבַּת כּו'. הַכְּתַב
וְהַמְּכַתֵּב וְהַלּוּחֹת. דְכְתִיב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
הַמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא. מֵאֵי אִירֵא מְדַהְכֵי
דְעָרְב שַׁבַּת הוּה, וְדִילְמָא אֶלְף שְׁנִין לְבַתָּר, אוּ בְשַׁעְתָּא
דְקַיָּמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי. אֶלָּא, וְדֵאֵי הַכֵּי הוּא
דְבַעֲרַב שַׁבַּת הוּה. תָּא חֲזִי, בְּכָל עוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית, לָא
אֲתַמַּר שֵׁם מִלָּא, אֶלָּא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, בְּכָל מָה
דְאֲתַבְּרִי. וְכִלְהוּ שֵׁם אֱלֹהִים, עַד דְכָל עוֹבְדָא אֲשַׁתְּכַלֵּל
בְּעָרְב שַׁבַּת. מְדַאֲשַׁתְּכַלְלוּ כָּל עוֹבְדָא, אֶקְרִי יי' אֱלֹהִים,
שֵׁם מִלָּא.

וְאֶף עַל גַּב דְּבִשְׁם אֱלֹהִים אֲתַבְּרִי כִּלָּא, לָא אֲשַׁתְּכַלֵּל

בַּעֲשִׂיָּהּ, כָּל מֵה דְאִתְּבְּרִי, עַד עָרַב שַׁבַּת. בְּהֵיִא שַׁעֲתָא
 אֲשַׁתְּכַלֵּל כֹּלָא בַּעֲשִׂיָּהּ, דְּכִתְיִב, (בראשית ב) מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר
 עָשָׂה. מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקִיִּימָא בְּמַעֲשָׂה. וְעַל
 דָּא כְּתִיב, וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כִּד אֲשַׁתְּכַלֵּל עַלְמָא,
 בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשָׂה, וְלֹא לְבַתֵּר, דְּכִתְיִב יי' אֱלֹהִים
 וּבְדָא אֲשַׁתְּכַלֵּל עַלְמָא, וְקִיִּימָא עַל קִיּוּמִיָּהּ.

תָּא חֲזִי, בְּהֵיִא שַׁעֲתָא דְּתַבְּר מֹשֶׁה הַלּוּחֹת, דְּכִתְיִב,
 (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הַהָר. צָף אוּקְיָינוּס
 מֵאַתְרִיָּהּ, וְסָלִיק לְשַׁטְפָּא עַלְמָא. חָמָא מֹשֶׁה דְּאוּקְיָינוּס
 סָלִיק לְגַבֵּיָּהּ, וְהוּוּ בְּעֵי לְשַׁטְפָּא עַלְמָא, מִיַּד וַיִּקַּח אֶת
 הָעֵגֹל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ וְגו', וַיִּזֶר עַל פְּנֵי
 הַמַּיִם. קָם מֹשֶׁה עַל מִי אוּקְיָינוּס וְאָמַר, מִיָּא מִיָּא מָה
 אֲתוֹן בַּעָאן. אָמְרוּ וְכִי אֲתַקְיָים עַלְמָא אֶלָּא בְּאוּרִיָּתָא
 דְּלוּחֹת, וְעַל אוּרִיָּתָא דְּשַׁקְרוּ בְּהַ יִּשְׂרָאֵל (ד"א וְעַבְדוּ עֵגֹלָא

דְּדַהֲבָא, אֲנִן בַּעָאן לְשַׁטְפָּא עַלְמָא.)

מִיַּד אָמַר לוֹן, הָא כָּל מֵה דְּעַבְדוּ בְּחוּבָא דְּעֵגֹלָא, הָא
 מְסִיר לְכוּן, וְלֹא דֵי כָּל אֵינוּן אֶלְפִין דְּנַפְלוּ מִנֵּיָּהּ,
 מִיַּד וַיִּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לָא הוּוּ מִשְׁתַּכְּכֵי מִיָּא, עַד
 דְּנָטִיל מִיָּא מִנֵּיָּהּ וְאֲשַׁקֵּי לוֹן, מִיַּד אֲשַׁתְּקַע אוּקְיָינוּס
 בְּאַתְרִיָּהּ.

דְּהָא בְּהֵיִא מְדַבֵּר לָא הוּוּ מִיָּא, דְּכִתְיִב, (במדבר כ) לֹא

מְקוֹם זָרַע וְגו'. וּמִים אֵין לְשָׁתוֹת. וְאִי תִימָא, לְבִירָא
 דְּמָרִים אַרְמֵי לִיה. חֶס וְשָׁלוֹם, דְּתַמְן שְׂדֵי מֹשֶׁה דְּכָרְנָא
 בִּישָׂא דָּא לְמִשְׁתֵּי לְבַתֵּר. וְתוּ, דְּעַד כָּאן לָא הָוּה לְהוּ
 בִּירָא, עַד דְּאָתוּ לְמַדְבַּר מִתְנַה, דְּכְתִיב, (במדבר כא) בִּירָא
 חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'. וּמִמְדַּבַּר מִתְנַה. מִתְמָן יִרְתוּ בִּירָא.
 כְּתִיב הֲכֹא עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְכְתִיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי
 תְּהוֹם.

חֲרוֹת עַל הַלְּחַת, מֵאֵי חֲרוֹת עַל הַלְּחַת. הָכִי אוּקְמוּהָ,
 חֲרוֹת מִמְלֶאךָ הַמּוֹת, חֲרוֹת מִשְׁעֲבוּד מְלַכְוִיּוֹת,
 (דף קי"ד ע"א) חֲרוֹת מִכְּלָא, הָכִי הוּא. וּמֵאֵי חֲרוֹת. גּוּשְׁפִּנְקָא
 דְּעֵלְמָא דְּאָתִי, דְּבִיָּה הָוּה חֲרוֹת, בְּכָל מִינֵי חֲרוֹת.
 וְאַלְמֶלֶא לָא אַתְּבְּרוּ, כָּל מַה דְּאָתָא לְעֵלְמָא לְבַתֵּר, לָא
 אָתָא, וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל דִּיּוּקְנָא דְּמִלְּאָכִין עֲלָאִין דְּלְעִילָא.
 וְעַל דָּא אַכְרִיז קָרָא וְאָמַר, וְהַלּוּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגו',
 לָא תִימָא דְּלְבַתֵּר דְּעֵלְמָא אֲשַׁתְּכַלֵּל, וְאַדְפַּר שֵׁם מֶלֶא
 הוּוּ, אֱלָא בְּשַׁעֲתָא דְּאֲשַׁתְּכַלֵּל בְּשֵׁם אֱלֹהִים, עַד לָא
 יִיעוּל שַׁבַּת.

הַמָּה, מֵאֵי הַמָּה. הַפּוּךְ מַה"ה הוּוּ. מִתְרִין סְטְרִין הוּוּ.
 חֲדָא בְּעוּבְדָא, וְחֲדָא דְּחֲרוֹת לְעִילָא, רְשִׁים
 לְעִילָא לְנִטְרָא לְכָלָא. וְעַל דָּא הַמ"ה. וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב
 אֱלֹהִים הוּא, אֲשָׂא אוּכְמָא עַל גְּבִי אֲשָׂא חוּרָא. מְכַתֵּב

אַלֶּהִים הוּא, הֵיִינוּ דְכָתִיב, (במדבר יח) וְעַבְד הַלְוִי הוּא.
 חָרוֹת כְּמָה דְאַתְמַר, דְּהָא יוֹבֵל קָרִי חָרוֹת, וְעַבִּיד חִירוֹת
 לְכָל עַלְמִין.

עַד כָּאן חֲבַרְיָא. מִכָּאן וְהִלָּא תַנְדְּעוֹן, דְּהָא סְטָרָא
 בִּישָׂא, לָא שְׁלֵטָא עַלְיֵיכוּ וְאַנָּא יִיבָא סְבָא,
 קְאִימְנָא קְמִיִּכוּ, לְאַתְעָרָא מְלִין אֵלִין, קָמוּ אִינוּן, כְּמָאן
 דְאַתְעָר מְשִׁינְתִּיה, וְאַשְׁתַּחֲוִי קָמִיה, וְלָא הוּוּ יְכַלִּין
 לְמַלְלָא. לְבַתָּר שַׁעְתָּא בְּכוּ.

פֶּתַח רַבִּי חֵיִיא וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לְבָבְךָ
 כַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ וְגו', שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, בְּשַׁעְתָּא
 דְאַתְדַּבְּקָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּבַעֲלָהּ, אִיהִי אֲמַרְת שִׁימְנֵי
 כַחוֹתֶם, (ויחי רמ"ד ע"ב) אֲרַחָא דַחוֹתֶם, כִּיּוֹן דְאַתְדַּבְּקָא בְּהַהוּא
 אֲתָר דְאַתְדַּבְּקָא שְׁבִיק בֵּיה כָּל דִּיּוֹקְנִיה, אַף עַל גַּב דְּהַהוּא
 חוֹתֶם אֲזִיל הָכָא וְהָכָא, וְלָא קִיִּמָּא תַמָּן, וְהָא אֲתַעְבֵּר
 מִנִּיה, כָּל דִּיּוֹקְנִיה שְׁבִיק תַמָּן, וְתַמָּן קִיִּמָּא. אוּף הָכִי
 אֲמַרְת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְאַתְדַּבְּקָא בָּךְ, כָּל דִּיּוֹקְנֵי
 לִיהוּי חָקִיק בָּךְ, דְּאַף עַל גַּב דְּאִיזִיל הָכָא אוּ הָכָא,
 תְּשַׁכַּח דִּיּוֹקְנֵי חָקִיק בָּךְ, וְתַדְּכָר לִי.

וְכַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמָה דְכָתִיב, (שיר השירים ב) שְׁמְאֵלוּ
 תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחַבְּקֵנִי, אוּף הָכִי, תְּהָא
 דִּיּוֹקְנֵי חָקִיק תַמָּן. וּבְכֵן אֵהָא בָּךְ מִתְדַּבְּקָא לְעַלְמִין, וְלָא

אֲתַנְשִׂי מִינְךָ. כִּי עֲזָה כַּמּוֹת אֶהְבֶּה, תִּקְיָפָא כַּמּוֹת אֶהְבֶּה,
בְּתוֹקְפָא תִקְיָה, כִּהְהוּא אֲתֵר דְּשִׁרְיָא בֵּיה מוֹתָא. אֶהְבֶּה,
הֵהוּא אֲתֵר דְּאֶקְרִי אֶהְבֶּת עוֹלָם.

קָשָׁה כְּשֹׂאֹל קִנְיָה, אוּף הָכִי, דְּהָא אֵלִין שְׁמַהֲנָן, מִהְהוּא
סְטָרָא אֵינּוּן. רְשָׁפִיָּה רְשָׁפִי אֵשׁ, מֵאֵן אֵינּוּן רְשָׁפִי
אֵלִין. אֵינּוּן אֲבַנִּין וּמְרַגְלָן טְבָאן, דְּאֲתִילִידוּ מִהְהוּא אֵשׁ.
שְׁלֵהְבֶת יָהּ. מִהְהוּא שְׁלֵהוּבָא, דְּנִפְקָא מִעֲלָמָא עֲלָאָה,
וְאֲתֵאֲחָדָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי כְּלָא חַד יְחוּדָא, וְאֲנָן,
הָא אֶהְבֶּה וְרְשָׁפִין דְּשְׁלֵהוּבָא דְּלִבָּא אֲבַתְרָהּ, יְהָא רַעוּא,
דְּדִיוֹקְנָא דִּילָן, תְּהָא חֲקוּקָה בְּלִבָּהּ, כְּמָה דְּדִיוֹקְנָא דִּילָךְ
חֲקוּקָא בְּלִבָּן. נִשְׁק לֹון, וּבְרִיךְ לֹון וְאֲזִלוּ.

כַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, וְסַחוּ לֵיה כָּל מַה דְּאִירַע
לֹון, חֲדֵי וְתוּוּהָ, אָמַר, זַכָּאִין אַתּוֹן דְּזַכִּיתוֹן לְכָל
הָאִי, וּמַה הָוִיתוֹן בְּהַדֵּי אֲרִיָּא עֲלָאָה, גִּיבְר תִקְיָה, דְּלָא
הוּו כְּמָה גִּיבְרִין לְגַבֵּיהָ כְּלוּם, וְלָא יִדְעַתוֹן לְאַשְׁתַּמּוּדְעָא
לֵיה מִיד. תּוּוּהֲנָא, אִיךְ אֲשְׁתַּזְבִּתוֹן מִעוֹנָשָׁא דִּילֵיהָ, אָלָא
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעָא לְשׁוּבָא לְכוּן, קָרָא עָלֵייהוּ, (משלי
ד) וְאַרְח צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוּן הַיּוֹם.
(משלי ד) בְּלִכְתָּךְ לֹא יִצַּר צַעֲדֵךְ וְאִם תִּרוּץ לֹא תִכָּשֶׁל. (ישעיה
ט) וְעַמְךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֲרִץ נִצַּר מִטְעֵי

מַעֲשֵׂה יַדֵּי לְהַתְּפָאָר. (ע"כ מן רב ייבא סבא).

רעיא מהימנא

(מ) כִּי יִנְצוּ אַנְשִׁים. אֲלֵיךְ, מִיכָאֵל וְס"מ. וְנִגְפוּ אִשָּׁה הָרָה,
 דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וַיֵּצְאוּ יְלָדֶיהָ, בְּגָלוּתָא. עָנוּשׁ
 יַעֲנֹשׁ, דָּא ס"מ, כַּאֲשֶׁר יֵשֶׁת עֲלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה, דָּא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פְּקוּדָא (מא) בְּתַר דָּא, לְהַשִּׁיב אֲבָדָה. וְאַבְתְּרִיה לְהַשִּׁיב
 הַגּוֹזֵל. אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עָתִיד לְאַהֲדָרָא לָךְ, אֲבָדָה דְאַבְדַּת בְּגִין עֲרַב רַב,
 וְדָא כְּלָה דִילָךְ, דְּבוֹזְמָנָא דְעַבְדוּ עֲרַב רַב ית עֲגָלָא,
 נִפְקַת כְּלָה דִילָךְ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (שמות לב) וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ
 אֶת הַלַּחַת.

וְאַתְמַר בְּךָ לָךְ רַד, הָתָם קָא רְמִיז נְחִיתוּ דִילָךְ, בְּגָלוּתָא
 רְבִיעָאָה, לָךְ: (דף קי"ד ע"ב) כְּגוֹן (בראשית יב) לָךְ לָךְ
 מֵאַרְצֶךָ וְגו'. הֵכָא שׁ, (איוב לג) הֵן כָּל אֱלֹהִים יַפְעֵל אֵל
 פְּעֻמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר. הֵכָא קָא רְמִיז לָךְ, לָךְ ג' זְמַנִּין
 בְּגָלוּתָא. רְבִיעָאָה רַד, בְּגִין בַּת יַחֲדָה, כְּלָה
 דִילָךְ, דְּנִפְלָה. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף
 קוּם. וּמִיָּד דְאַנְתְּ נְחִית בְּגִינִיהָ, תְּקוּם עֲלֶיךָ וְהָאִי (איהו השבת
 אֲבָדָה, וְהָאִי אֲוֹרִיתָא דְאַתְגְּלִיא עַל יַדְךָ הָאִי) אִיהוּ הַשְּׁבֶת אֲבָדָה דִילָךְ,
 דְלָאוּ לְמַגְנָא אֲתַגְּלִיא לָךְ אֲוֹרִיתָא, יִתִּיר מִכָּל יִשְׂרָאֵל,
 וְאַסְתַּלְקַת לְגַבְךָ, כְּמִיָּא דְבָאֵר דְאַסְתַּלְקוּ לְגַבְךָ, וְלֹא

לְאַבְהָן, וְלֹא לְבַר נֶשׁ, דְּהָא בְּאֵר מִפְּרֵת אֲדוּנְיָה.
 וְאוֹרֵייתָא דָּא, אֶתְמַר עֲלָהּ, (במדבר כא) וּמִשָּׁם בְּאֵרָהּ הִיא
 הַבְּאֵר וְגו'. הַבְּאֵר הִיא מְלִיא, וְלֹא נִפְקִין מִימּוּי לְבַר.
 וְאִיהוּ בְּאֵר מִיָּא דְאוֹרֵייתָא, דְּאִפִּיק כָּל מִיּוּן, וְכָל מִיּוּן
 דְּעֲלָמָא עָאֲלִין בֵּיהּ, וְלֹא נִפְקִין מִימּוּי לְבַר.

וְאִיהוּ בְּאֵר דְּאִפִּילוּ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא שְׂאֲבִין מְנִיָּה מִיָּא,
 וְאִפִּילוּ כָּל עֲנַבֵּי עֲלָמָא, לָא חֲסֵרִין מְנִיָּה, אִפִּילוּ
 כְּחוּט הַשְּׁעָרָה. בְּגִין דְּבְאֵר דָּא, לִית לִיהּ סוּף, יִתִּיר עָמוּק
 הוּא מְדְאוֹרֵייתָא, דְּאֶתְמַר בֵּהּ (איוב יא) וּרְחַבָּהּ מְנֵי יָם. וּבְכַד
 דִּילִיָּהּ, מֵאֵן דְּשְׂאֲבֵי מְנִיָּה מִיָּא, אִיהוּ בְּלַע (ס"א פל מימין וכל

חֲכָמְתִּין) כָּל חֲכָמְתִּין דְּעֲלָמָא, כָּל שְׁכָן בְּאֵר עֲצָמוּ.
 וְכֵן עֲתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲדָרָא לָךְ גְּזוּל דִּילָךְ,
 דְּאִיהוּ מִטָּה, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג) וַיִּגְזוּל אֶת
 הַחֲנִית מִיַּד הַמְּצָרִי, דְּעֲלָךְ אֶתְמַר אִישׁ מְצָרִי. וּבְגָלוּתָא
 דִּילָךְ וּבְגָלוּלָא דִּילָךְ, יִפְרִישׁ לָךְ עָרֵי מְקָלֵט, לְשׁוּבָא,
 מִכְּמָה דְּרַדְפִּין אַבְתָּרְךָ, דְּלִית לְהוֹן סוּף.

וְהֵאֵי אִיהוּ פְקוּדָא, (מב) (תדא) לְהַפְרִישׁ עָרֵי מְקָלֵט, לְמֵאן
 דְּקָטַל, בְּגִין הֵהוּא מְצָרִי דְּקָטַלֵת בְּמְצָרִים, דְּתַמָּן
 הוּוּ נְחָשׁ הַקְּדָמוּנִי וְכָל מִשְׁרֵייתִיהּ, דְּהוּוּ סְחָרִין לִיָּה,
 וְקָטַלֵת לִיָּה בְּלֹא זְמַנִּיָּה, וְלֹא דְחַלְתָּ מְרוּדְפִין דִּילִיָּה,
 דְּבַכְמָה אֶתְרִין רַדְפוּ אַבְתָּרְךָ, כְּמָה נְשִׁין בְּנַעְרוּתְךָ,

דַּאיִנוּן נַעֲמָה אַגְרָת לִילִי"ת אוֹכְמָא. וְקוּדְשָׁא בְרִיף
 הוּא יְהִיב לָךְ עָרֵי מְקַלֵּט, לְאַשְׁתְּזוּבָא מְנַהוּן, וְאִינוּן
 שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה.

בְּגִין דְּאֵת בֶּן יֵה, בְּרָא דְאָבָא וְדָאמָא. בְּתַר דְּהִדְרַת
 בַּה"א בְּתִיּוּבְתָא, אֶסְתְּלַקַּת בְּפִינָה, יֵה"ו, אֵילְנָא
 דְּחַיִּי, וּבְגִינָה אֵת זְכִי לְאֵת ה', בְּגִין דְּאֵעִילַת גְּרַמְף
 אַבְתְּרָהָא, בְּתִיּוּבְתָא לְאַהֲדָרָא לָהּ לְמַרְף, וְלִסְלַקָּא לָהּ
 מְגָלוּתָא, וְלֹא לְקַבְּלָא אֲנֵת אַגְרָא.

וְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא, שְׁוֵי שְׁמִיָּה בְּךָ, וּבְגִין דְּמַחְשְׁבָה
 דִּילָךְ הוּת לְעֵלַת הָעֵלוֹת, שְׁוֵי בְךָ מַחְשְׁבִיתִיָּה,
 דַּאִיְהִי יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. וְעֵלַת הָעֵלוֹת, אִיְהוּ מִיַּחַד
 אֵלִין אַתּוּן בְּךָ, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לִיָּה בְּאֵלִין אַתּוּן.

וּבְגִין דְּאֵת הוּיַת גּוּמַל חֶסֶד עִם שְׁכִינְתָא, דְּכָל פְּקוּדִין
 דִּילָךְ לְקִיַּמָּא, אִיְזַהוּ חֶסֶד הַמַּתְחַסֵּד עִם קוּנוּ.
 יְהִיב לָךְ מִדַּת חֶסֶד. וּבְגִין דְּנִטְרַת פְּקוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה,
 וְהוּהּ לָךְ לְאַתְגַּבְּרָא עַל יִצְרָךְ, לְמַקְשָׁר לִיָּה תְּחוּת יְדָךְ,
 וְלֹא אֶשְׁתְּדַלַּת בְּהֵאִי פְּקוּדָא, אֶלָּא לְקִשְׁרָא סְמָא"ל תְּחוּת
 יְדָא דְּקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא. וּבַת זַוְגִיָּה דַּאִיְהִי שְׁפַחְתָּא
 בִּישָׂא, תְּחוּת יַד גְּבִירְתָא. לוּן וְלְכָל מְמַנָּן וְלְכָל מְשַׁרְיִין
 דְּלַהוּן. קוּדְשָׁא בְרִיף הוּא יְהִיב לָךְ, מִדַּת גְּבוּרָה דִּילִיָּה,
 לְמַהוּי בְּסִיעַתְךָ דִּיתְחַלְחִלוּן וִידְחַלוּן מִינְךָ, סְמָא"ל וּבַת

זוגיה, וְכֹל מִמֶּנּוּ וּמִשְׂרִיין דְּלֵהוֹן, וִיהוֹן קְשׁוּרִים
בְּשִׁלְשָׁלַי תַּחֲוֹת יְדָךְ.

וּבְגִין דְּהִדְרַת בְּתִיבְתָא, בְּאוֹת בְּרִית, נַחֲת בִּינָה יְה"ו,
לְאַתְחַבְּרָא בְּצַדִּיק. בְּגִינָךְ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהִיב לָךְ אוֹת בְּרִית צַדִּיק דִּילֵיהּ. וּבְגִין דְּמַחְשְׁבַּה טוֹבַה
עֲבַדְתָּ כְּלָא, הָכִי נַחֲת שְׂמָא מִפְּרִשׁ ^(דמַרְךָ) עֲלָךְ, וּמִתַּמָּן,
(נ"א רשומא דנחית) נַחֲת עֲלָךְ.

וּבְגִין דְּאַנְתָּ תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל יוֹמָא, בְּתַרִּין שְׁפוּון דִּילָךְ
בְּצִלוֹתָא, לְשִׁבְחָא לְמַרְךָ, בְּאַדְנֵי שְׁפַתֵי תַּפְתָּח,
בְּתַרִּין שְׁפוּון דִּילָךְ. בְּנְבִיאִים וּבְכַתוּבִים. וּבְכָל מֵינֵי זִמְר
וּנְגוּן בְּצִלוֹתָא. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַחֲת לֹון בְּשְׁפוּון
דִּילָךְ. כָּל שְׁכֹן נְרַגָּא דִּילָךְ, עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, וּבִיה
אַשְׁתַּדֵּלַת בְּכָל יוֹמִין דִּילָךְ בְּקִשׁוּט, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יְהִיבֵיה לָךְ, לְסִלְקָא לָךְ בֵּיה, בְּתוֹרַת אֲמַת, כְּלִילָא מִכָּל
מִדּוֹת וְאַתּוּון. בְּשְׂמָא מִפְּרִשׁ, בְּד' אַתּוּון.

דִּקְדָּם דְּחֻזְרַת בְּתִיבְתָא ^(דף קט"ו ע"א) לָא הוּיַת, אָלָא בְּאַילְנָא
דְּטוֹב וְרַע, עֶבֶד וְנַעַר הָוָה שְׂמַךְ בְּקַדְמִיתָא, ^{(שמוות}
^{ב)} וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכָה, עֶבֶד נְאֻמָּן, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, ^{(במדבר}
^{יב)} לֹא כֵן עֲבַדֵי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתֵי נְאֻמָּן הוּא. וְהָוָה רַע,
שׁוֹתְפָא דְּעֶבֶד, גָּרַם לָךְ לְמַחְטֵי בְּסַלְע, בְּגִין דְּמִטְּה
דְּאַתְמָסֵר לָךְ, ^(נ"א בידך) הָוָה דְּאַילְנָא דְּטוֹב וְרַע, ^(תיקונין צ' ע"ב)
מִטְּרוּ"ן טוֹב. סְמָא"ל רַע.

וּכְעַן, דְּחֻזְרַת בְּתִיּוּבְתָא, וְאַתְּדַבְּקַת בְּאַיְלָנָא דְּחַיִּי, הָא
 נִפְקַת מֵעֶבֶד, וְאַתְּהַדְרַת בֶּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וּמִטָּה דְּאַתְמָסֵר בִּידְךָ, יְהֵא עֵץ חַיִּים, וְ, דְּאִיהוּ בֶּן יִ"ה,
 וְתִיעוּל (ד"א וְתִיעוּל) בְּמ"ט אַנְפִּין דִּילָךְ בְּאוּרִייתָא, וְיִתְעַבֵּד
 מוּט. וְיִתְקַיֵּים בְּךָ, (תהלים נה) לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוּט לְצַדִּיק.
 מ"ט אַנְפִּין, מ"ט אַתּוּון דְּשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל, וּבְרוּךְ שֵׁם, שִׁית
 תִּיבִין דְּיַחֲוֵדָא עֲלָאָה, וְ עֲלָאָה תִּפְאַרְתָּ. שִׁית תִּיבִין
 תִּנְיִינִין, דְּבְרוּךְ שֵׁם, וְ תִנְיִינָא צַדִּיק. מ"ט. בְּאַמְצַעִיתָא
 א. וְיִשְׂאוּהוּ בַּמוּט בְּשָׁנִים.

בְּלֹא וְא"ו בְּאַמְצַעִיתָא, אִיהוּ מ"ט. (נ"א בְּלֹא א' דְּאַמְצַעִיתָא דר"ו)
 וְצַדִּיק מ"ט לְפָנֵי רָשָׁע. וּמֵאן גִּרַע דָּא. א'. אַחַד
 מִחֲמִשִּׁים. דְּחֲמִשִּׁין תִּרְעִין אֲתִיְהִיבוּ לָךְ, חָסֵר חַד, כְּמָה
 דְּאוּקְמוּהָ מְאִירִי מִתְנִיתִין, חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה נִמְסְרוּ
 לְמִשָּׁה, חוּץ מְאַחַד. וְהֵא אִיהוּ א', דְּחָסֵר מִחֲמִשִּׁין,
 וְאַשְׁתָּאר מ"ט, וְדָא גָרִים לָךְ צַדִּיק מ"ט לְפָנֵי רָשָׁע. מֵאִי
 רָשָׁע. דָּא סְמַא"ל.

וְהֵא אִיהוּ מ"ט, מִן מִטָּה דִּילָךְ, דְּאַתְמָר בֵּיה (שמות יז)
 וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידְךָ. (דְּמִטָּה אַחְרָא אִית לָךְ) מִטָּה דִּילָךְ
 הוּא מִטָּה דְּמִשָּׁה, וּבְגִין דָּא א, דְּאִיהִי בֵּינָה, חוּזְרַת לָךְ,
 כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ בְּמִתְנִיתִין, אֲלָף בֵּינָה. דְּחֻזְרַת לָךְ
 בְּתִיּוּבְתָא, וְתִיעוּל בֵּין וְ, וְאַתְעַבֵּיד וְא"ו, לְקַיִים בְּךָ

לְיִשְׂרָאֵל, (ישעיה נד) וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֶקְבְּצֶךָ. (ירמיה ל"א)
 (ובתחוננים אובלים) מִתָּמָן וְאֵילָף יִתְקַיֵּים בָּךְ, לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם
 מוֹט לְצַדִּיק.

בְּהֵוָה זְמַנָּא, יִתְקַיֵּמוּ בָּךְ תִּרִין פְּקוּדֵין. חד, (דברים כב)
 הָקָם תְּקִים עִמוֹ. תְּנַיִנָא, (שמות כג) עֲזוּב תִּעֲזוּב
 עִמוֹ. הָקָם עִם ו' עֲלָא, מְשִׁיחַ רֵאשׁוֹן. תְּקִים עִם ו'
 תְּנַיִנָא. עִמוֹ, דָּא בֶן עֲמָרָם, דְּסִלִּיקַת לְבִינָה דְּאִיהִי א'.
 וְלִמָּן הָקָם תְּקִים. לְאֵת ה'. דְּנִפְלַת בְּאֵלָף חֲמִשָּׁא,
 בְּתַר ע"ב, כְּמִנֵּין עֲזוּ"ב תִּעֲזוּב עִמוֹ. עֲזוּב: ע"ב
 ז"ו. וְדָא ע"ב שְׁמָהֵן, וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט. דָּא וַא"ו מִן וְה"ו,
 תָּמָן עֲזָר, וְלֹא קִימָה, וְהֵאֵי אִיהוּ עֲזוּב תִּעֲזוּב, תָּמָן (דברים
 יא) בְּעַת"ו יוֹרָה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפַּת דְּגִנְךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיִּצְהַרְךָ,
 דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל. לָקַט שְׂכַחָה וּפְאָה, (ויקרא ט) לְעֵנִי וְלִגְר
 תִּעֲזוּב אוֹתָם. הֲכֹא אוֹלִיפְנָא.

פְּקוּדֵי תְּלִיתָא.

וְצַרִּיךָ לְאַחֲזָרָא עֲלֵייהוּ, דְּהֵא מִסְטָרָא דְּצַדִּיק, עֲנִי,
 עֲזוּב תִּעֲזוּב, צַדִּיק. עִמוֹ, דָּא בֶן עֲמָרָם. וְהֵאֵי
 אִיהוּ לְעֵנִי וְלִגְר תִּעֲזוּב אוֹתָם. גֵּר אַנְתָּ כְּגוּוֹנָא דְּאַתְמָר
 בָּךְ בְּקַדְמִיתָא עִם עֲנִי, (שמות יח) גֵּר הֵייתִי בְּאֶרֶץ נֹכְרִיָּה.
 אֲבָל הֶקְמָה, בְּדַרְגָּא דִּילָךְ, הָקָם ו' תִּתָּא. תְּקִים עִמוֹ:
 עִם בֶּן עֲמָרָם, בְּדַרְגָּא עֲלָא דִּילָךְ, תִּפְאָרַת. בְּמ"ה

דִּילָךְ, שְׁמָא מְפָרֵשׁ בְּשְׁלִימוֹ. בְּתַר ק' ק' דְּהָקָם תְּקִים,
 (וּבְגִין דָּא הָקָם תְּקִים) אֲשֶׁתְּאֵר תִּים. מֵאֵי קָא אַחֲזִי. (בראשית כד)
 יַעֲקֹב אִישׁ תָּם. עֲמוֹ: עַם בֶּן עֲמֹרָם, יוֹקִים. הָקָם: צִדִּיק.
 תְּקִים: תָּם.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא לְפָדוֹת עֶבֶד עֲבָרִי וְאִמָּה הָעֵבְרִיָּה,
 לִיעַד אִמָּה הָעֵבְרִיָּה, לְדוֹן בְּקִנְיָן עֶבֶד עֲבָרִי,
 הָעֵנֵק תַּעֲנִיק לוֹ. הֵדָא הוּא דְכָתִיב, כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי
 שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. מֵאֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וּמֵאֵי קִנְיָן דִּילִיָּה.
 אֲלֵא בְּסִטְרֵי תוֹרָה, מְטִטְרוּן עֶבֶד יִי, כְּלִיל שִׁית (צ"ה ע"א)
 סְטְרִין, כְּחוֹשְׁבֵן שִׁית אֲתוּוֹן דִּילִיָּה, שִׁית סְדְרֵי מְשָׁנָה.
 וּבְהוֹן אִית לִיה לְבַר נָשׁ לְמַפְלַח לְמֵאֲרִיָּה, לְמַהוּי לִיה
 עֶבֶד, (ס"א מִמְכָּר) לְמַעֲבַד קִנְיָן כְּסָפוֹ, דְּכֶסֶף יְמִינָא,
 דְּאֲבָרָהֶם חֶסֶד דְּרָגָא דִּילִיָּה, אֲוֵרִיתָא מִתְּמָן אֲתִיָּהִיבַת.
 וּמֵאֵן דְּאֲשֶׁת־דֵּל בָּהּ, בְּגִין לְזַכָּאָה (בְּה) לְעֵלְמָא דְּאֲתִי,
 אֲקָרִי קִנְיָן. כְּסָפוֹ: עֵלְמָא דְּכֶסֶף. קִנְיָן: עַל שֵׁם
 (בראשית יד) אֵל עֲלִיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. (משלי ד) קִנְיָה חֲכָמָה
 קִנְיָה בִינָה. קִנְיָה לוֹ ד"ת. רַבּוּ בְּתַר דְּקִנְיָה לוֹ, גְּאוּלָּה תְּהִיָּה
 לוֹ. אִית דְּאִיהוּ קִנְיָן (לִיָּה) לְעוֹלָם, וְאִית דְּאִיהוּ קִנְיָן לִיָּה
 שִׁית שָׁנִין. מֵאֵן דְּאִיהוּ קִנְיָן לִיָּה לְעוֹלָם, כְּתִיב בֵּיה,
 וְרָצַע אֲדוֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ בַּמְרָצַע וְעִבְדוֹ לְעוֹלָם. לִית עוֹלָם,
 אֲלֵא עוֹלָמוֹ (דף קט"ו ע"ב) שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִינוּן חֲמִשִּׁין. וְדָא

קְרִיאַת שְׁמַע, דְּתַמָּן כ"ה כ"ה אַתּוּן, עֲרַבִּית וְשַׁחֲרִית. נ' תְּרַעִין דְּבִינָה.

בְּתַר דְּמִיחַד בְּהוּן בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ עֶבֶד דִּילִיָּה, בְּעוֹל תְּפִלִּין עַל רִישִׁיָּה. וְאַזְן דִּילִיָּה רְצִיעָא פְּתִיחָא לְמִשְׁמַע קְרִיאַת שְׁמַע, דְּשְׁמַע, בְּכָל לְשׁוֹן שְׂאֲתָה שׁוֹמַע, דְּהֵינּוּ מִשְׁמַעוֹת.

דְּמֵאן דְּפְדִיּוֹן דִּילִיָּה תְּלוּיָה בְּקְרִיאַת שְׁמַע, דְּאִיהוּ רְזָא דְּחַמְשִׁין, לִית לִיָּה פְּדִיּוֹן עַל יַד אַחְרָא בְּגִלְגּוּלָא, דְּמְרוּצָע הוּא לְמֵאֲרִיָּה, הָכָא לָא אֲתָמַר (ויקרא כד) אוֹ דוּדוֹ אוֹ בֶן דוּדוֹ יִגְאָלְנוּ. דְּבִצְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ, אִיהוּ כְּעֶבֶד, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. וְאִין עֲבוּדָה, אֵלָא תְּפִלָּה. שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד: ג' רֵאשׁוֹנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת דְּשְׁלִיחַ צְבוּר אֲפִיק לִיָּה לְבַר נָשׁ יְדֵי חוּבְתוֹ, לְמֵאן דְּלֵא יִדַּע לְצִלָּאָה בְּהוּ דְּצַדִּיק חַי עָלְמָא, אֲתִקְרִי בְּהוּ, עַל שְׁמִיָּה. בַּעֲזוֹ, צַדִּיק, גּוֹאֵל, קְרוֹב, וְנֶאֱמַן. (נ"א וּתְמָן)

(תהלים קמח) קְרוֹב יִי לְכָל קוּרְאָיו. וְטַב לִיָּה לְבַר נָשׁ, (משלי כז) שְׁפָן קְרוֹב מֵאֵח רְחוּק, דְּהֵינּוּ עֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא, דְּאִיהוּ בֶן יָהּ, דְּאֲסַתְּלַק לְעֵילָא דְּאִיהוּ בִּינָה, דְּעוֹלָם דָּא, עוֹלָמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, דְּאִיהוּ חַמְשִׁין אַתּוּן דִּיחּוּדָא. דְּבַעְלָמָא דִּין, יְכִיל בַּר נָשׁ, לְמַהוּי לִיָּה פְּדִיּוֹן בְּצַדִּיק, ו' שְׁנֵין דְּכֻלִּיל תְּלַת קְדַמָּיִן, וּתְלַת בְּתַרְאִין

דְּצִלוֹתָא. ו' זְעִירָא, אֵינּוּן (ב"א איהו) שִׁית שְׁנֵין יַעְבּוּד.
 אַבְל בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּאִיהוּ עוֹלְמוֹ שֶׁל יוֹבֵל, דְּתַמָּן נ'
 אַתּוּן דְּקָרִיאַת שְׁמַע, לֵית שְׁלִיחַ צְבוּר אַפִּיק לִיה
 מִחוּבָה. בְּגִין דְּלִית לִיה פְּדִיוֹן עַל יְדֵי אַחֲרִים. וּבְגִין דָּא
 שְׁמַע, בְּכָל לְשׁוֹן שְׂאֲתָה שׁוֹמַע. וּבְגִין דָּא קָא רְמִיז, אַם
 אֵין אַנִּי לִי מִי לִי. מ"י: וּדְאִי עוֹלְמוֹ שֶׁל יוֹבֵל.
 מִיד דְּשְׁמַעוּ מַלְיָן אֲלִין, מְאָרִי מְתִיבְתָּאן דְּהוּוּ נַחְתִּי עִם
 בּוּצִינָא קְדִישָׁא, פְּתַחוּ וְאִמְרוּ, רַעֲיָא מְהִימְנָא, פִּי
 שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, דְּבִתְרוּוִיָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 פֶּה אֵל פֶּה מַלְיָל עֲמֹךְ בְּקָרִיאַת שְׁמַע, דְּאַתְמַר בִּיה, (תהלים
 קמט) רוּמְמוֹת אֵל בְּגְרוֹנָם וְחָרַב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם. דְּהָא וּדְאִי,
 י', רִישָׁא דְחָרְבָא, דְּאַסְחַר שְׁפָה דִּילָךְ. ו', לִישְׁנָא דְחָרְבָא
 דִּילָךְ. ה', ה', תְּרִין פִּיפִיּוֹת, בְּתִרִין שְׁפוּן דִּילָךְ. וְהָא
 וּדְאִי, שְׁמָא דְמַרְךָ, מַמְלָל בְּפוּמְךָ. יו"ד ה"א וְא"ו ה"א,
 אִיהוּ בְּמַחְשַׁבְתְּךָ דְּאַפִּיק אֲלִין חַמְשֵׁין מְפוּמְךָ.
 בּוּדְאִי, בְּגִין מַלְיָן אֲלִין, אֲלִיהוּ אַתְּעַכְבַּ לְעֵילָא, דְּתַפִּיס
 אִיהוּ. דְּלָא נַחְתִּית לְגַבְךָ, דְּהָא בְּכַמָּה עֲתָרָא הוּוּ
 נַחְתִּית לְגַבְךָ. וְאִיהוּ תַפִּיס לְעֵילָא, דְּלָא נַחְתִּית לְגַבְךָ. בְּגִין
 דְּעֵנְיוֹתָא דִּילָךְ, אִיהוּ פְּרוּקָא לְיִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא מְשִׁיחַ
 אִמַר, עַד דְּיִיתִי עָנִי, וְהָאִי אִיהוּ דְּכַתִּיב, (ישעיה גג)
 וּבְחִבּוּרְתוֹ נִרְפָּא לְנו.

אָמַר לֹוֹן, אֵי הָכִי, נַעֲבֹד לִיהַּ הַתָּרָה, וְיִהְיֶה נְחִית לְגַבְאֵי,
 דְּחָשִׁיב הוּא גַבְאֵי, מִכָּל מְמוֹנָא דְעֵלְמָא. וְהָא אָנָּא
 מְחִיל וְשָׂרִי לִיהַּ, וּמַתִּיר לִיהַּ אוּמָאָה. וְאַתּוֹן אוּף הָכִי שָׂרוּ
 לִיהַּ וְאֵי צְרִיךְ הַתָּרָה יִתִּיר, נְשַׁתְּדֵל בְּהַתָּרְתִּיהַּ, דִּיהַּ
 נְחִית גַבְאֵי.

אָמַר לִיהַּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, שְׁבוּעַת יִי', אִיהִי שְׁכִינְתָא,
 בַּת יְחִידָה. וְלֹא לְמַגְנָא תַקִּינוּ תְּלַת בְּנֵי נְשָׂא,
 לְמַפְטָר לִיהַּ. אֱלֹא, ש' דְּשַׁבַּת, תְּלַת עַנְפֵי אַבְהֹן, בַּת
 יְחִידָה. שְׁבוּעָה. דְּאַשְׁתַּתְּפַת (ס"א בַּהּ בּוֹרְסִיא וְדָאֵי) בַּהּ.

בּוֹדָאֵי, שְׁבוּעָה לָּא חָלָה אֱלֹא עַל דְּבַר שְׁיִשׁ בּוּ מִמֶּשׁ.
 נִדְרָ חַל, אֲפִילוּ עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ. וְהָא
 אוּקְמוּהַּ בְּמַתְנִיתִין. וְלֹא עוֹד, אֱלֹא יִתִּיר אָמְרוּ, נְדָרִים
 עַל גְּבֵי שְׁבוּעוֹת עוֹלִין, וְכָל הַנְּשַׁבַּע כְּאֵלוּ נְשַׁבַּע בְּמַלְךְ
 עֲצָמוּ. וְכָל הַנּוֹדֵר, כְּאֵילוּ נוֹדֵר בְּחַיֵּי הַמַּלְךְ.

אָמַר לֹוֹן רַעֲיָא מְהִימְנָא, מָאֲרֵי דְמַתִּיבְתָאן, יַדְעָנָא בְּכוּ,
 דְּאַתּוֹן יַדְעִין, אֲבַל הַהוּא דְמַחְדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תְּמִיד
 מַעֲשֵׂה בִּרְאשִׁית, יַחְדֵּשׁ לֹוֹן חֲדוּשִׁין, דְּהָא וְדָאֵי אָמַר
 קַהֲלַת, (קהלת א) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, אֲבַל לְמַעְלָה
 מִן הַשָּׁמֶשׁ, יֵשׁ לוּ. וּבְסַתְרֵי תוֹרָה אָנָּא בְּעֵינָא לְמִימַר,
 (תהלים פד) שָׁמֶשׁ וּמָגֵן יִי' אֱלֹהִים צְבָאוֹת, בְּעֵלְמָא דִּילִיהַּ,
 וְלֹא בְּעֵלְמָא דְּהַדְיוּט, אֶף עַל גַּב דְּזַה לְעוֹמַת זֶה עֲשֵׂה
 הָאֱלֹהִים, מִגּוּ חֲשׂוּכָא, נְפִיק נְהוֹרָא.

וּבּוֹדָאֵי עֲלָמָא דְאִתִּי, בִּינָה, אִיהִי לְמַעְלָה מִהַשְּׁמַשׁ,
 דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא. נְדָרִים מִתְּמָן, עַל
 גַּבֵּי שְׁבוּעָה עוֹלָיִם, וְחֻלִּין עַל דְּבַר שְׂאִין בּוּ מִמָּשׁ, בְּגִין
 דְּשְׁבוּעָה אִיהוּ עֲלָמָא דִּין, דְּלִית לֵיהּ קִיּוּמָא, אֶלָּא עַל
 יְסוּד, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי י) וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם.

(דף קט"ז ע"א) וּבִיָּה אֹמְרָאָה, דְּכְּתִיב, (רות ג) חַי יְיָ שְׁכָבִי עַד
 הַבֶּקֶר. דְּשְׁכִינְתָא תַתָּאָה, כּוֹתֵל מִעֲרַבֵי, דְּיִוְרָא דִּילֵיהּ.
 עַל שֵׁם דְּאִיהוּ תֵּל שְׁהַכַּל פּוֹנִים בּוּ. כ"ו ת"ל, יְדוּד כ"ו,
 וּדְאִי שְׁכִינְתָא, אִיהוּ תֵּל דִּילֵיהּ. עַל שֵׁם, (שיר השירים ה)
 קְוֻצוֹתָיו תִּלְתְּלִים שְׁחוֹרוֹת כְּעוֹרֵב וְאוֹקְמוּהָ עַל כָּל קוֹץ
 וְקוֹץ תִּלֵּי תֵּלִים שֶׁל הַלְּכוֹת. (קוץ) ד' מִן אֶחָד, תֵּל שְׁהַכַּל
 פּוֹנִים בּוּ. וְהֵאֵי קוֹץ, הוּא אֶחָד בֵּין א"ח, וּבֵין ד', הֵדָא
 הוּא דְכְּתִיב, (דברי הימים א כט) כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתַרְגָּם
 יְהוֹנָתָן, דְּאֶחָד בְּשָׁמַיָא וּבָאָרְעָא.

וְעַלֵּיהּ אוֹקְמוּהָ מִכָּל מְקוֹם בְּחֻגֵיגָה, עַל מַה הָעוֹלָם
 עוֹמֵד, עַל עֲמוּד אֶחָד שְׁשֻׁמוּ צַדִּיק, שְׁנַאֲמַר
 וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם. וּבּוֹדָאֵי אִיהוּ בְּרִית דְּשְׁבוּעָה, דְּעַלֵּיהּ
 קִיּוּמִין א"ח ד', דְּאִינּוּן שְׁמַיָא וְאַרְעָא, דְּכְּתִיב, (ירמיה לג)
 אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.
 א"ח שְׁמַיִם, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (מלכים א ח) וְאַתָּה תִּשְׁמַע
 הַשְּׁמַיִם. ד', הָאָרֶץ. הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ
 הַדּוֹם רַגְלֵי.

וּבְגִין דְּבְרִית אֶחֶיד בֵּין שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, וּבֵיהּ שְׁבוּעָה,
הָדָא הוּא דְכְתִיב, חֵי יִי' שְׁכְבִי עַד הַבֶּקֶר. מֵאֵן
דְּאוּמֵי בְשִׁמְיָה לְשִׁקְרָא, כְּאִילוּ הָרֶס בְּנִינָא דְשְׁמִיָּא
וְאַרְעָא, וְאַהֲדַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וּבַהּוּ. דְּאִי בַר נֶשׁ יַעֲדֵי
קוּצָא דְד' מִן אֶחָד יִשְׁתַּאֲר אַחַר, סְמָאֵל בְּאַתְרֵיהּ שְׁקֵר.
וּכְאִילוּ הֵהוּא בַר נֶשׁ בְּנֵי שְׁמִיָּא וְאַרְעָא עַל שְׁקֵר.
וְקוּשְׁטָא קָאִי, שְׁקֵרָא לָא קָאִי. הָרֶס בְּנִינָא, וְנִפְלוּ
שְׁמִיָּא וְאַרְעָא.

וְהָאִי אֵיהוּ כְּאִילוּ הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמִים אֶרֶץ תְּפֹאֲרַת יִשְׂרָאֵל.
דְּמֵאֵן יְהִיב אֶרֶץ בְּשִׁמִּים, דְּקָאֵמַר (איכה ב) הַשְּׁלִיךְ
מִשְׁמִים אֶרֶץ. אֵלָא וּדְאִי דָא שְׁכִינְתָא, וְתִפְאֲרַת עֲמָה,
דְּלֵא אֶתְפָּרֵשׁ מִינָהּ בְּנִפְלוּ דִילָהּ, לְקַיִים בַּהּ (ישעיה מ"ב) אֲנִי
יִי' הוּא שְׁמִי וְכְבוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן. וּמִנְלֵן דְּאֵמַת נִפְל
עֲמָה, דְּכְתִיב, (דניאל ח) וְתִשְׁלַךְ אֵמַת אֶרְצָה. וּמֵאֵן דְּאוּמֵי
קוּשְׁטָא, הוּא מְקַיִים (תהלים פ"ה) אֵ"מַת מִ"אֶרֶץ תִּצְמַח,
דְּאֵיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, דְּבִיהּ אֵיהוּ קַיִמָא בְּנִינָא.
הָדָא הוּא דְכְתִיב בְּר"א אֱלֹהִים א"ת, וּלְבַתֵּר הַשְּׁמִים
וְאֵת הָאֶרֶץ. וּבְגִין דְּשְׁבוּעָה, אֵיהוּ בְּנִינָא דְּעֲלֵמָא דָא,
לֵית לֵיהּ קִיּוּמָא בְּלֵא יִסוּד, דְּבַר שֵׁישׁ בּוּ מִמֶּשׁ. גְּדַר,
דְּאֵיהוּ עֲלֵמָא דְּאֵתִי, עַל גְּבִי שְׁבוּעָה סְלִיקַת, וְאֵיהִי חֲלָה
עַל דְּבַר שְׁאִין בּוּ מִמֶּשׁ, דְּלֵא צְרִיכָה יִסוּד לְקַיִמָא

עֲלִיָּה, דְּאִיהוּ בְּרִית, דְּבִיָּה תִּשְׁמִישׁ הַמָּטָה. וּבְגִין דָּא,
בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, עֲלָמָא דְּאִתִּי, דְּבִיָּה תִּקְיָנוּ כָּל נְדָרֵי,
אֲסוּר בְּתִשְׁמִישׁ הַמָּטָה.

תַּמָּן אוֹת בְּרִית, י' אִיהִי תִּגָּא עַל סִפְרֵי תוֹרָה צְדִיקָא, כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ הָעוֹלָם הַבָּא, אֵין בּוֹ, לֹא אֲכִילָה, וְלֹא
שְׁתִּיָּה, וְלֹא תִּשְׁמִישׁ הַמָּטָה, אֲלָא צְדִיקִים יוֹשְׁבִים
וְעֵטְרוֹתֵיהֶם בְּרֹאשֵׁיהֶם.

וּבְגִין דְּלִית (ס"א דְּאִית) שְׁמוּשׁ בְּעֲלָמָא דִּין בְּתִגָּא, אוּקְמוּהָ
מְאִירֵי מִתְנִיתִין, כָּל הַמְּשַׁתְּמֵשׁ בְּתִגָּא חֲלָף. דְּתִגָּא
לְתַתָּא, בְּעֲלָמָא דִּין אִיהִי. נְקוּדָה שְׁמוּשָׁא דְּאִתּוּן. אֲבָל
בְּעֲלָמָא דְּאִתִּי, לִית שְׁמוּשָׁא בְּאִתּוּן, וּבְגִין דָּא סִפְרֵי
תוֹרָה לִית בֵּיהּ נְקוּדָה בְּאִתּוּי, אֲלָא תִּגָּא, וּבְגִין דָּא,
מֵאֵן דְּמִשְׁתְּמֵשׁ בְּסִפְרֵי תוֹרָה חֲלָף. וְהַכִּי, מֵאֵן דְּמִשְׁתְּמֵשׁ
בְּמִי שְׁשׁוּנָה הִלְכוֹת, עֲלִיָּה אוּקְמוּהָ רַבְּנָן, דְּאִשְׁתְּמֵשׁ
בְּתִגָּא חֲלָף.

אֲתוּ כְּלָהוּ מְאִירֵי מְתִיבְתָּאן, וְאִשְׁתְּטָחוּ קָמִיָּה, וְאִמְרוּ
וְדֵאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְלִיל בְּפוּמָךְ, וְלִיָּה אֲנָן
סַגְדִּין. וְאֲנָן אִשְׁתְּמוּדְעִין בְּמִלִּין אֵלִין, דְּלִית יְלוּד אִשָּׁה
אֲחֵרָא בַר מִינָךְ, יְכִיל לְמִלְלָא לּוֹן. וְדֵאֵי מְלִין אֵלִין, קָא
סְהַדִּין בְּךָ, דְּאִנְתָּהּ הוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (במדבר יב) פָּה אֶל פֶּה
אֲדַבֵּר בּוֹ. לִית לְעַכְבָּא לְאִלְיָהוּ גְבַךְ, אֲלָא לְפִיִּסָּא לִיָּה

לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְנַחְתָּא לִיָּה לְגַבְךָ, מְלִיא עוֹתָרָא,
מְלִיא סְגוּלוֹת לְגַבְךָ.

רַעֲיָא מְהִימְנָא, עֶבֶד נְאֻמָּן, לְגַבְךָ עֶבֶד עֲבָרִי, (דברים טו)
הַעֲנֵק תַּעֲנִיק לוֹ. הַעֲנֵק לִיָּה, תַּעֲנִיק לְבָנוּי,
בְּמִלִּין גְּנִיזִין אֱלִין. (דברים טו) וּמְגַרְנֵךְ: גְּרָנָה שֶׁל תּוֹרָה
דִּילָךְ. וּמִיִּקְבֵךְ, בְּגָרִן וַיִּקְבֵּ קָרָא מְמִלָּל, כְּמָה דְּאוּקְמוּנָה
מְאָרִי מִתְנִיתִין, בְּפִסּוּלַת גָּרִן וַיִּקְבֵּ הַפְּתוּב מְדַבֵּר.

יְק"ב: (ק"ט ע"א, רס"ב ע"א) י"חוד. ק"דוּשָׁה. בְּרָכָה דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא. וְדָא שְׂכִינְתָּא, דְּאִיָּהּ בְּרָכָה, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, מִימִנָּא. וְאִיָּהּ קְדוּשָׁה מְשֻׁמָּא לִיָּה. וְאִיָּהּ
יְחוּדִיָּה, בְּאַמְצָעִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַכִּי סִלְקִין
אַתּוּי דִּילִיָּה, יב"ק. כְּגוּוֹנָא (דף קט"ז ע"ב) דָּא, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא: בְּחֻשְׁבֹן יב"ק. וּמֵאֵן דְּאִיָּהּ בְּק"י בְּהַלְכָה דִּילִיָּה,
דְּאִיָּהּ שְׂכִינְתָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲמִיָּה. דְּבִגִּינָה לָא
יְזוּז מִנִּיָּה לְעֵלָם. דְּאִית הַלְכָה דְּאִיָּהּ נַעֲרָה דִּילָהּ,
מְסֻטָּרָא דְנַעֲרָה, וּבִגִּינָה אֶתְמַר הַלְכָה כְּפִלוּנִי. אַבְל הַלְכָה
דִּילָךְ, רַעֲיָא מְהִימְנָא, אִיָּהּ דְּאֶתְמַר בָּהּ, הַלְכָה לְמֻשָּׁה
מְסִינִי, מִפִּי הַגְּבוּרָה, יְהִיב לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַתָּא
דִּילִיָּה.

וּבִגִּין דָּא, עַל הַלְכוֹת אַחֲרָנִין אֶתְמַר, (משלי לא) רְבוֹת בְּנוֹת
עָשׂו חָיִל. עַל הַלְכָה דִּילָךְ אֶתְמַר, וְאֶת עֲלִית עַל

כְּלָנָה. דְּאִתְגַּבְּרַת עַל כְּלָהּ, בְּגִבּוּרָה. (שופטים ו) יי' עֲמָךְ
 גְּבוּר הַחֵיל. אֶתְקִין (ס"א אֶתְתַּקְּפַת) בְּךָ, וְאֲשֵׁלִים בְּנִינָא
 דְּמִלְפָּא, וְאִיהוּ בְּנִי בְּנִינָה עַל פּוּמָךְ, וְעַל יַדְךָ, זַפְּאָה
 חוּלְקָךְ.

פְּתַח רְעִיא מְהִימָנָא וְאָמַר, (בראשית מד) הַמְּלֶאךָ הַגּוֹאֵל
 אוֹתִי מִכָּל רָע, דְּאִיְהִי שְׂכִינְתָּא, דְּאֶתְמַר בְּהָ, (שמות
 ד) וַיִּסַּע מִלְּאָךְ הָאֱלֹהִים. יְבָרַךְ לָכּוּ בְּעֶלְמָא דְּאֶתִּי. וַיִּדְגּוּ
 לָרַב בְּקָרַב הָאָרֶץ, בְּעֶלְמָא דִּין. לְמַהוּי שְׁלִטְנוּתְכוֹן
 בְּתֵרִין עֲלֵמִין, דְּאֶתּוֹן חֵינן. דְּמֵאן דְּאִיהוּ מְעֶלְמָא דָּא, חֵי
 אֶתְקָרִי. כְּמָה דְּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ.
 חַיִּים תַּמָּן, חַיִּים הַכָּא.

מַה דְּלָאוּ הָכִי, מֵאן דְּאִיהוּ מְלוּבֵּשׁ בְּאַלִּין קְלִיפִין, דְּעוֹר
 וּבִשָּׁר וְעֶצְמוֹת וְגִידִים דְּגוּפָא שְׁפֵלָא, דְּרוּחָא הוּא
 מִית תַּמָּן. מַה מִּיתָא, לָא חָמִי וְלָא שְׁמַע וְלָא מְמַלְל וְלִית
 לִיהָ תְּנוּעָה בְּכָל אַבְרִין דִּילִיהָ. הָכִי רוּחָא, לָא חֲזָא
 דְּלַעִיל מְנִיהָ. דְּאֶתְמַר בְּאוּרִייתָא עֲלֵייהוּ, דְּע מַה לְּמַעֲלָה
 מִמָּךְ, עֵין רוּאָה וְאֶזְן שׁוּמְעַת, וְכָל מַעֲשִׂיךָ בְּסִפְר
 נְכַתְּבִים. דְּכַמָּה מְלֶאכִין אֶזְלִין עֲמִיהָ, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן,
 (תהלים צא) כִּי מְלֶאכִיו יִצְוֶה לָךְ. וְלִית לִיהָ רְשׁוּ בְּהֵאִי גוּפָא,
 לְאַסְתַּכְּלָא בְּהוֹן, וְלְמַשְׁמַע בְּקִלְיָהוֹן, דְּאִינּוֹן חֵינן דְּאֶשְׂא,
 (פ"א ע"ב) מְמַלְלָן וּמְקַדְּשָׁן וּמְבָרְכָן וּמְיַחְדָּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ

הוא, עם ישראל כחדא. כל שפן לשכינתא, דאיהי עלייהו. כל שפן קודשא בריך הוא דאיהו לעילא מן שכינתיה, דבה מקבל צלותין דישראל.

ובגין חובין, הוו מתלבשין באלין קליפין. כגוונא דאדם, דחובי אבהתהון בידיהון. והאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, כשאוחזין מעשה אבותיהם בידיהם. ובגין אלין קליפין דחובין, אמר קרא, (ישעיה נט) פי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם. ובגין אלין קליפין, קודשא בריך הוא מתכסיא בכמה גדפין. דאתמר בהון, (ישעיה ו) בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו וגו'.

לעתיד לבא, (ישעיה ל) ולא יכנף עוד מוריק והיו עיניך רואות את מוריק. דאתון בהאי עלמא, דלית לכון קליפין ועורין, אית לכון רשו לאסתכלא בבני עלמא, ובני עלמא (ס"א לית) אית לון רשו לאסתכלא בכון. ובגין דא, עלייכו אתמר דאתון חזין, ועלמא דלכון, עולם החיים. אבל עלמא שפלא, דא עולם המתים, דכל אלהות דאומין דעלמא, מבלעדי יי', כלהון מתים.

אמר ליה רבי שמעון, (בוצינא קדישא) (נ"א רעינא מדימנא), עם כל דא, דאנת לא יכיל לאסתכלא בבני עלמא דאתי בעיינין, ולא במלאכיא, כל שפן בקודשא בריך הוא

וּבְשִׁכְנֵיתִיהָ, אֲבָל בְּעֵינַי הַשְּׁכָל דְּלִבָּךְ, אֵת חֲזֵי בְּכֹלֵא
 בְּבִנְיָ עֲלָמָא דְּאֵתִי, וּבְמִלְאָכִין וּבְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וּשְׁכִינְתִּיהָ. דְּסַחְרִין לָךְ. וּבְגִין דָּא אֲמַר שְׁלֵמָה, דְּכְתִיב
 בֵּיהּ (מלכים א ה) וַיַּחֲכֶם מִכָּל הָאָדָם, (קהלת א) וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה
 חֲכָמָה וְדַעַת.

אֲבָל בְּנִבּוּאָה, לִית לְכוּן רִשׁוּ לְאַסְתַּכְּלָא בֵּיהּ (כל שפן)
 נְבִיא בְּעֵינַי הַשְּׁכָל, אֶלָּא בְּעֵינַיִן, דְּאִיהִי מִרְאָה
 וְחֲזִיוֹן דְּעֵינַיִן, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (במדבר יב) בַּמִּרְאָה אֵלִיו
 אֶתְדַּע. וְעוּד בְּחֲזִיוֹן לִילָה, מִרְאָה בִּימָמָא, חֲזִיוֹן
 בְּלִילָא, וְכֹלֵא בְּעֵינַיִן, וְלֹא בְּעֵינַי הַשְּׁכָל דְּלִבָּא. וְעֵינַיִן
 אֵינּוּן תְּרֵי סְרוּרֵי דְּלִבָּא, וּמִשְׁמֵשִׁין דִּילִיהָ. וְאִיהוּ מִלְּכָא
 בִּינְיָהּ (לגבייהו), וּבְגִין דָּא, חָכֶם עָדִיף מִנְּבִיא. וְהָכִי הוּא
 תְּרִין אֻדְנִין, תְּרִין שְׁמַשֵּׁי דְּלִבָּא.

וּבְגִין דָּא אֻקְמוּהָ רַבָּנָן, הֵלֵב רוּאָה, וְהֵלֵב שׁוּמַע. וְלֹא
 עוּד, אֶלָּא דְּאֶתְמַר בְּלֵב, הֵלֵב מִבִּין, הֵלֵב יוּדַע.
 (שמות לא) וּבְלֵב כָּל חָכֶם לֵב נִתְתִי חֲכָמָה. הֵרִי חֲכָמָה וְתִבּוּנָה
 וְדַעַת בְּלִבָּא. דְּבַהוֹן אֶתְעַבִּידוּ שְׁמִיא וְאַרְעָא, וְתַהוּמִין.
 וּבַהוֹן אֶתְעַבִּיד מִשְׁכְּנָא, (דף קי"ז ע"א) הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב, (שמות
 לא) וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֲכָמָה בְּתִבּוּנָה וּבְדַעַת. מַה
 דְּלִית כּוּלֵי הָאֵי בְּעֵינַיִן.

וְרַעֲיָא מְהִימְנָא, מֵאֵן דְּכוּלֵי הָאֵי בְּלִבֵּיהָ, יִתִּיר חֲזֵי מִן

נְבִיא, כָּל שָׁפָן מִחֲשַׁבְתָּא דִּילָךְ. דְּלִית לָהּ סוּף, וּבֵה
תִּסְתַּכַּל, בְּהֵוּא, דְּלִית בֵּיהּ סוּף, מַה דְּלֹא הוּוּה לָךְ רִשׁוּ
בְּקַדְמִיתָא לְאַסְתַּכְּלָא בְּעֵינֵינוּ. הֵדָא הוּא דְכַתִּיב, (שמות לג)
וְרָאִיתָ אֶת אַחֲוֵרֵי וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ.

אַלִּין טַפְשֵׁי דְלָבָא, אֵינּוּן מִתִּין, וְסוּמִין בְּאַלִּין קְלִיפִין.
אַבְל לְגַבְרָה, לָאוּ אֵינּוּן חֲשִׁיבִין פְּלוּם, וְלֹא
מִפְּסִיקִין בֵּינְךָ לְבִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהּ, וְכָל
בְּנֵי עֲלָמָא דְאַתִּי, וּמְלָאכִין, דְּהָכִי יִיעוּל לְגַבְרָה בְּאֵינּוּן
חֲלוּנִין, דְּעֵינֵינוּ, וְאוּדְנִין, וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא, וּפּוּמָא.
כְּמִלְכָּא דִּייעוּל בְּאַתְכֶּסְיָא לְחַדְרֵי חַדְרִים, לְמִלְלָא עִם
בְּרִיהּ. וּבְגִין דָּא, מְצַלִּין יִשְׂרָאֵל בֵּיהּ בְּצִלוֹתָא דְלַהוּן,
(משלי ב') אַתָּה חוֹפֵשׁ כָּל חַדְרֵי בֶטֶן רוּאָה פְּלִיּוֹת וְלֵב וְאִין
כָּל דְּבַר נַעֲלָם מִמֶּךָ.

וְהֵינּוּ דְאָמַר שְׁלֵמָה, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת
וְגו'. וְאַלִּין אֵינּוּן חֲלוּנוֹת, דְּעֵינֵינוּ וְאוּדְנִין
וְנוֹקְבֵי חוּטְמָא וּפּוּמָא בְּאַלִּין שְׁבַעָה נוֹקְבִין, נִשְׁמְתָא
סְלִיקַת, בְּשְׁבַעָה מֵינֵי בּוּסְמִין, וְהָכִי צִלוֹתָא סְלִיקַת
בְּאַלִּין ז' בּוּסְמִין, דְּאֵינּוּן (שיר השירים ד) נִרְדֵּי וְכִרְפִּים קָנָה
וְקַנְמוּן עִם כָּל עֵצִי לְבוֹנָה מִר וְאַהֲלוֹת עִם כָּל רְאִשֵׁי
בְּשָׂמִים. בְּהֵוּא זְמָנָא דְצִלוֹתָא הָכִי סְלִיקַת, מְקַטְרַת מִר
וְכו'. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאִיל עָלָה, (שיר השירים ג) מִי זֹאת

עוֹלָה מִן הַמְדַבֵּר מְקַטְרֵת מֵר וּלְבִנָּה וְגו'. מִי זֹאת וְדַאי,
מִסְטָרָא דְמ"י אִיהוּ וְדַאי בִּינָה, כְּלִילָא מִשְׁבְּעָה מִינֵי
בוֹסְמִין.

וְדַא קְרִיאַת שְׁמַע, כְּלִילָא מִחֲמִשִּׁין תְּרַעִין, דְּאִינוּן כ"ה
כ"ה. כְּלִילָא מִשְׁבְּעָה בְּרַכָּאן, בְּשַׁחַר שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ,
וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְב שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ, וּשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ.
וְאִינוּן, (דְּבִרֵי הַיָּמִים א כט) הַגְּדוֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצְח
וְהַהוּד, עַד לֶךְ יֵי' הַמְּמַלְכָה, דְּאִיהִי מַלְכוּת. דְּאִיהִי
כְּלִילָא מִתְּלַת בוֹסְמִין. מְקַטְרֵת מֵר, דָּא כְּתָר. וּלְבוֹנָה,
דָּא חֲכָמָה. מְכַל אַבְקַת רוּכַל, דָּא בִּינָה. קוּם אֲשֵׁלִים
פְּקוּדִין דְּמַרְךָ.

לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעוֹת וְגו', אַחֲרֵי רַבִּים
לְהַטּוֹת. אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת, לִית רַבִּים פְּחוֹת מִג'
וְאִי לִית בֵּית דִּין בְּג', לִית לְהַטּוֹת בְּתַר דֵּינִיָּה. בֵּית דִּין:
שְׁכִינְתָּא. בְּג': תְּלַת חִיּוֹן דְּמַרְכַּבְתָּא דִּילָהּ, וְאִיהִי דִּין
תּוֹרָה, דִּין אֱמֶת, עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. וְכָל דֵּיין דִּילָא דִּין
דִּין אֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, דָּא אִיהוּ כְּאִילוֹ אֲשֵׁלִיט סְמָא"ל
בְּעִלְמָא. (דְּנִיא ל ח) וְתִשְׁלַךְ אֱמֶת אֶרְצָה, וְאִפִּיל שְׁכִינְתָּא
עֲמִיָּה, וְיִקִּים גִּיהֶנָּם, בֵּת זוּגִיָּה דְּסְמָא"ל, עִם סְמָא"ל.
בְּאַתַּר דְּדִין אֱמֶת, יוֹקִים שְׁפַת שְׁקָר. דִּין אֱמֶת, עֲמוּדָא
דְּאִמְצָעִיתָא. שְׁפַת שְׁקָר גִּיהֶנָּם וְסְמָא"ל.

וּבְגִין דָּא, כַּד דַּיִין דָּן דִּין, גִּיהֲנָם פְּתוּחָה לְפָנֵינוּ
 מִשְׁמָאלוּ, בַּת זוגִיָּה דְסַמְא"ל. וְחָרַב עַל צוּאָרוּ,
 מִלְאָךְ הַמּוֹת. סַמְא"ל מֵאַחֲרוּי מֵעַל צוּאָרִיָּה. וְגַן עֵדֶן
 פְּתוּחָה לִימִינֵיהּ, וְעֵץ הַחַיִּים פְּתוּחָה לְקַמִּיָּה, עַל רִישֵׁיהּ.
 אִי דָן דִּינָא דְשַׁקָּרָא, שְׁלִיט עָלֶיהָ מִלְאָךְ הַמּוֹת, וְשַׁחִיט
 לֵיהּ, וְלִבְתָּר אוֹקִיד לֵיהּ בַּגִּיהֲנָם. וְאִי דָן דִּין אֲמַת,
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִיעוֹל לֵיהּ לְגַן עֵדֶן, וְאַטְעִים לֵיהּ
 מֵאִילָנָא דְחַיִּי, דְכְּתִיב עָלֶיהָ, (בראשית ג) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ
 הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם. דְּאֲתַבְּרִי בְּאוּרִיָּתָא, דְּאֲתַמַּר
 בְּהּ, עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהּ. עֵץ חַיִּים, תְּפַאֲרַת.
 (ויקרא נ"ח ע"א, תיקונים ס"ו ע"ב) חַיִּים דִּילֵיהּ חֲכָמָה וּבִינָה. חַיִּי
 הַמְּלָךְ וְדָאִי.

וְלְעוֹלָם, דִּינָא דְמַלְכוּתָא, דִּינָא. וְדִינָא בְּלֵב, וְאֲתַמַּר
 בֵּיהּ, הֵלֵב רוּאָה. וּבְגִין דָּא, אִין לוֹ לְדַיִין
 אֲלָא מַה שְּׁעֵינֵנוּ רוּאוֹת. וְהֲכָא לִית דַּיִין, אֲלָא קוּדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא. מַה שְּׁעֵינֵנוּ רוּאוֹת, (דברי הימים ב טז) כִּי יִי' עֵינֵינוּ
 מְשׁוּטָטוֹת. (איוב לד) עֵינֵינוּ עַל דְּרָכֵי אִישׁ.

וּבְהוֹן, (שיר השירים ב) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת. בְּזוֹ נוֹקְבִין דְּבַר
 נָשׁ, בְּתַרִּין עֵינֵינוּ, וְתַרִּין אוּדְנֵינוּ, וְתַרִּין נוֹקְבִין
 דְּחוּטְמָא, וּפּוּמָא. הָא ז' דְּאֲמָא עֲלָאָה. וְהֲכִי בְּעוּבְדוּי
 אֲסַתְּכַל בְּשַׁבַּע, מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָא תַתְּאָה, בְּב' יְדִין

וְצוּר תִּלְתָּ, וְגוֹף וּבְרִית תְּרִין, הָא חֲמִשׁ. תְּרִין רַגְלִין,
 הָא שְׁבַע. י"ה, יו"ד ה"א, בְּשֶׁבַע אֲתוּן דִּילִיה, אֲסִתְּפֵל
 בְּשֶׁבַע נִוְקְבִין דִּירִישָׁא, (דף קי"ז ע"ב) נְקָבִים: עַל שֵׁם נְקָבָה,
 דְּנְקָבִיהָ פְּתוּחוֹת לְקַבֵּל. ו"ה, וא"ו ה"א, בְּשֶׁבַע אֲתוּן
 דִּילִיה, אֲסִתְּפֵל בְּשֶׁבַע אַבְרִין דְּלִתְתָּא, דְּאִינוּן תְּקוּנָא
 דְּגוּפָא, דְּבִהוּן עֲשִׂית הַמְּצוֹת.

אֲשֵׁתוֹ כְּגוּפוֹ דְּמִיָּא. וְעַל שֵׁם פְּקוּדִין, אֲתְקַרִיאוּ אַבְרָם.
 עַל שֵׁם שְׁכִינְתָּא, גּוּפָא. דְּמִסְטָרָא אַחְרָא
 לְבוּשָׁא, דְּאִינוּן עוֹר וּבָשָׂר. הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב, (איוב י) עוֹר
 וּבָשָׂר תִּלְבִּישְׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תִּשְׁכַּכְנִי, בְּאִתְרֵי דְּלִית
 שְׁכִינְתָּא, הֵהוּא גּוּפָא לָא אֲתְקַרִי, אֶלָּא לְבוּשָׁא דְּאָדָם.
 דְּאִיהוּ תּוֹרָה, (במדבר ט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהָל.
 כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשֶׁבֶת בֵּית. וּבְאִתְרֵי דְּתַמָּן מְצוּה,
 אֲתְקַרִי גּוּפָא דְּאָדָם, כְּגוֹן גּוּפֵי הַלְּכוֹת, וּפְסָקֵי דִּינִין.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שׁוֹפֵט, עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא. מִסְטָרָא
 דְּבִינָה, דְּאִיהוּ יְדוּ"ד. (ק"ח ע"א) דִּיין, מִסְטָרָא
 דְּמַלְכוּת. שׁוֹטֵר, הוּא שְׁלִיט, (מסטרָא דִּיוֹסָף הַצְּדִיק מִתַּמָּן (בראשית מ"ב)
 וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט. וְכָל סְפִירִין, אִינוּן שׁוֹפְטִים, מִסְטָרָא
 דְּאֲמָא עֲלָאָה, דְּתַפְּאֶרֶת שׁוֹפֵט. וְאִינוּן שׁוֹטְרִים, מִסְטָרָא
 דְּמַלְכוּת. דְּצְדִיק מִתַּמָּן שׁוֹטֵר וּמוֹשֵׁל. (ופקודא בתר דא מינוי

שופטים וכו' תמצאנו בריש פרשת שופטים דף רע"ד ע"ב)

(שמות כג) מִדְּבַר שֶׁקֶר תִּרְחַק וְנָקִי וְצַדִּיק אֵל תִּהְרוֹג וְגו'.
 פְּקוּדַת לְהַשְׁוֹת הַבְּעָלִי דֵינִין, וְלִהְתִּרְחַק מִדְּבַר
 שֶׁקֶר, דְּלֹא יִימְרוּן מִשּׁוֹא פְּנִים (יש בדבר). דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא אֲתַמַּר בֵּיהּ, (דברים י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פְּנִים. וְל"א יִקְ"ח
 שַׁח"ד, בְּסוֹפֵי תִיבוֹת אֶחָד. הָאִי דֵינִין, צָרִיךְ לְמַהוּי
 כְּגוּוּנָא דְאֶחָד, דְּאִיהוּ יְדוּ"ד אֶחָד, דְּלֹא יִקַּח שַׁחַד, דִּיהֵא
 אִיהוּ בְּדִיוֹקְנִיהּ. וּבְדִינָא לְהַשְׁוֹת תְּרוּוּיְיהוּ כְּאֶחָד, וְלֹא
 יִטָּה דִינָא לְדָא יִתִּיר מִן דָּא, אֲלֵא בְּתַקְלָא חַד, עַד
 דִּיקְבִּלוֹן דִּינָא. וּלְבַתֵּר, כָּל חַד אֲתַדְּוֹן, כְּפּוּם עוֹבְדוּי.

וְאוֹקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, צַדִּיק יִצַּר הַטּוֹב שׁוֹפְטוּ.
 רְשָׁע, יִצַּר הָרַע שׁוֹפְטוּ. בֵּינּוּנִי, זֶה וְזֶה
 שׁוֹפְטוּ. מֵאֵן דְּאִיהוּ מְאִילְנָא דְחַיִּי, לִית לִיהּ דִּינָא כְּלָל,
 לִית לִיהּ יִצַּר הָרַע, וְדָא צַדִּיק גָּמוּר, וְדָא צַדִּיק וְטוֹב לוֹ.
 וְלִית טוֹב, אֲלֵא תוֹרָה. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (משלי ד) כִּי לִקַּח
 טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ. וְצַדִּיק וְרַע לוֹ,
 מִסְטָרָא דְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְאִמַּי אֲתַקְרִי צַדִּיק בְּתַר
 דְּרַע לוֹ, דְּאִיהוּ יִצַּר הָרַע. אֲלֵא, בְּגִין דְּטוֹב שְׁלִיט עָלֶיהָ,
 אֲתַקְרִי צַדִּיק וְרַע לוֹ. דִּהֵהוּא רַע אִיהוּ תַּחוּת רְשׁוּתֶיהָ.

(ס"א כַּעֲבָדָא תַּחוּת רַבִּיהָ)

רְשָׁע וְטוֹב לוֹ, אִמַּי אֲתַקְרִי רְשָׁע. בְּגִין דְּאִיהוּ אֲסִתְלַק
 לְמַהוּי רִישָׁא יִצַּר הָרַע דִּילֵיהָ, וְטוֹב אִיהוּ תַּחוּת

רְשׁוּתִיהָ, כְּעַבְדָּא תַּחֲתֵי רַבִּיהָ. וְאַף עַל גַּב דְּרַשָּׁע אִיהוּ
מִכְתִּיר אֶת הַצְּדִיק, וְיַכִּיל צְדִיק גָּמוּר לְאַעֲנָשָׁא לִיהָ,
(משלי יז) גַּם עֲנוּשׁ לַצְּדִיק לֹא טוֹב, בְּגִין הֵהוּא טוֹב דְּאִיהוּ
תַּחֲתֵי רַגְלוֹי דְּרַשָּׁע, לִית לְאַעֲנָשָׁא לִיהָ, דְּאוּלַּי יַחֲזוּר
בְּתַשׁוּבָה וַיִּתְגַּבֵּר עַל יְצָרִיהָ, וַיְהִי עֶפְרַת תַּחֲתֵי רַגְלוֹי.

דְּמִסְטָרָא דְּרַשָּׁע וְטוֹב לוֹ, (נ"א שְׂכִינְתָא) שְׂכִיבַת, (רוח ג) וְתַגְל
מַרְגְּלוּתִיו וְתַשְׁכַּב. הֵאֵי אִיהוּ (משלי ל) וְשִׁפְחָה פִּי
תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ. (דְּבַר אַחַר וּמִסְטָרָא דְּצְדִיק גָּמוּר) שִׁפְחָה, יֵצֵר הָרַע
נוֹקְבָא. יֵצֵר הָרַע, דְּכַר. בְּגִינֵיהָ אֲתַמֵּר, (ישעיה מב) וּכְבוֹדֵי
לְאַחַר לֹא אָתָּן. (במדבר א) וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמַת.

וּמִסְטָרָא דְּצְדִיק וְרַע לוֹ, שְׂכִינְתָא אִיהִי עֵטְרָה עַל
רִישָׁא דְּבַר נֶשׁ, וְשִׁפְחָה יֵצֵר הָרַע, אֲתַכְפִּיֵּיא
תַּחֲתֵי גְּבִירְתָּהּ. וּמִסְטָרָא דְּצְדִיק גָּמוּר, לִית זֶר, וְלִית יֵצֵר
הָרַע. וּמִסְטָרָא דְּרַשָּׁע גָּמוּר, לִית לִיהָ חוּלְקָא בְּשְׂכִינְתָּא,
דְּלִית חוּלְקָא לְבַר נֶשׁ בְּשְׂכִינְתָּא, אֲלֵא מִסְטָרָא דְּטוֹב.
וְלִית כָּל שְׂכִינְתָּא שְׂקִילִין, דְּהָא שְׂכִינְתָּא דְּאִילָנָא דְּטוֹב
וְרַע, אִיהוּ פְּרִסְיָא, אֲבַל שְׂכִינְתָּא דְּאִילָנָא דְּחַיִּי,
עָלָה אֲתַמֵּר, (תהלים ה) לֹא יִגוּרְךָ רָע. אֲבַל (ד"א אֵלֵא) בְּגִין
דְּאֲתַמֵּר בָּהּ, (תהלים קג) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה, מֵאֵן דְּפָגִים
אֲתַר דִּילָהּ, אֲתַחֲשִׁיב כְּאִילוֹ עֶבֶד בְּמִטְרוּנִיתָא קְלָנָא.
דְּקְלָנָא דְּמִטְרוּנִיתָא אִיהוּ, מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּאֲתַרְהָא.
וְקְלָנָא דְּמִטְרוּנִיתָא, דְּמַלְכָּא אִיהוּ.

כָּל שָׁפֶן מֵאֵן דְּאֵעֲבַר לָהּ מֵאַתְרָהָא, וְשׂוּי שְׁפָחָה
 בְּאַתְרָהָא. דְּבִכְל אֶתְר דְּאִיהוּ פְּגִים, מִטְרוֹנִיתָא לֹא
 שְׂרִיא תַמְן, אֶלָּא שְׁפָחָה, דְּאִיהִי פְּגִימָא, שְׂרִיא בְּאַתְר
 פְּגִים. וּפְגִימוֹ דְּבַר נֶשׁ דְּחֹבּוּי, פְּגִים בְּכָל אֲבָרִין דִּילִיָּה,
 עַד דְּלֹא אֲשַׁכַּחַת מִטְרוֹנִיתָא אֶתְר לְשְׂרִיא תַמְן. וְלִית לִיָּה
 תְּקוּנָא (דף קי"ח ע"א) עַד דִּיחֲזִיר לָהּ עַל כָּל אֲבָרִין דִּילִיָּה.

אֲמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, רַעֲיָא מְהִימְנָא, בְּגִין דָּא, אַנְתָּ
 מְתַקֵּן, בְּחַבּוּרָא דָּא, דְּרַמ"ח פְּקוּדִין. לְאַמְלֻכָּא
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל אֲבָרִים דְּשְׁכִינְתָּא, בְּכָל
 פְּקוּדָא וּפְקוּדָא, וְלִית אַנְתָּ חֵיִישׁ לִיקְרָךְ. זַכָּאָה חוּלְקָךְ,
 דְּכַגּוּוּנָא דְאַנְתָּ מִמְלִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל אֲבָרִים
 דְּשְׁכִינְתָּא, דְּאִינּוֹן בַּעֲלֵי מְדוּת, דְּכָל יִשְׂרָאֵל. מְאָרִי
 מְדוּת אִינּוֹן אֲבָרִים דְּשְׁכִינְתָּא, הָכִי עֲבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְשְׂרִיא שְׁמִיָּה עֲלֶךְ, וַיִּמְלְכִינְךָ, עַל כָּל מִשְׁרִיִּין
 עֲלָאִין וְתַתָּאִין (שופטים ער"ה ע"א לא יקום עד אחד).

קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, לְסִדְרָא דִּינִין בְּהִלְכוּת גְּזֻקִין,
 בְּסִדְרָא דְשִׁמָּא דָּא, הוּי"ה. דְּאִיהוּ, (תהלים סח) רֶכֶב
 אֱלֹהִים רַבּוּתִים אֲלֵפֵי שְׁנָאן, דְּאִינּוֹן, שׁוּר נֶשֶׁר אַרְיָה
 אָדָם, דְּהָא מְסִטְרָא דִּימִינָא, דְּתַמְן יְדוּ"ד, ד' חִיוּוֹן, הָכִי
 אִיהוּ סִדְרָא דְלְהוֹן, אָדָם אַרְיָה נֶשֶׁר שׁוּר. וּכְפּוּם שְׁנוּיִין
 דְּהוּיִין, הָכִי אִיהוּ תְּנוּעָה וְסִדְרָא דְחִיוּוֹן. וְחִיוּוֹן דְּסִטְרָא

אַחַרָּא, דְּאִינוּן נְזִיקִין דְּשִׁמְאֵלָא, הָכִי סְדוּרֵייהוּ, שְׁנָאן.
 וּבְגִין דָּא, הִתְחַלָּה דְּלֵהוּן, הַשּׁוּר. קָשׁוּר בְּד' אַבוּת
 נְזִיקִין, הַשּׁוּר וְהַבּוּר וְהַמְּבַעָּה וְהַהֲבַעַר וְסִיּוּמָא דְּלֵהוּן
 אָדָם, מוּעַד.

קוּם אַתְּעַר בְּדִינִין. פִּתַּח רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאָמַר, (תהלים נא)
 אֲדָנִי שִׁפְתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ. אֲדָנִי, בְּהַפּוּךְ
 אַתּוּן דִּינִי"א. וּבְגִין דָּא, אָמְרוּ מָאֲרִי מִתְּנִיתִין, דִּינִי"א
 דְּמִלְכוּתָא דִּינָא. כָּל דִּינִין בְּהַאי שְׁמָא אַתְּדָנוּ. (ס"א ב' ב' ב' ב')

בְּד', בְּג'. בְּד': שְׂכִינְתָּא (ס"א בית דין בג' בית דין שְׂכִינְתָּא בג')
 לְקַבֵּל תְּלַת אֲבָהֶן. עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דִּינִין אֲמַת, וְהוּא
 דִּינִין, לְדוּן מְסִטְרָא דְּאֲדָנִי, דְּתַמָּן אִיהוּ דִּינִין אֲמַת.
 וּמְסִטְרָא דְּשֵׁם אֱלֹהִים, שׁוּפְט. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (תהלים עה)
 כִּי אֱלֹהִים שׁוּפְט.

וּמַה דִּינִין אִינוּן. חַד, לְדוּן בְּנִזְקֵי שׁוּר. תְּנַיִינָא, לְדוּן
 בְּנִזְקֵי בּוּר. תְּלִיתָא, לְדוּן בְּנִזְקֵי אֲש. רְבִיעָא, לְדוּן
 בְּנִזְקֵי אָדָם. וְאַבְתְּרֵייהוּ, לְדוּן בְּדִינֵי אַרְבַּע שׁוּמְרִים.
 שׁוּמְר חָנָם. וְשׁוּמְר שְׂכָר. וְהַשּׁוֹאֵל. וְנוֹשֵׂא שְׂכָר. (ס"א וְהַשּׁוּכֵר)
 לְקַבֵּלֵייהוּ, דִּינִין אַרְבַּעָּה. דִּין חֲלוּקַת הַשּׁוֹתְפִים. דִּין
 חֲלוּקַת קַרְקָעוֹת. דִּינֵי עֲבָדִים וְשִׁפְחוֹת. דִּינֵי תוֹבַע
 וְנִתְבַּע, בְּכַמָּה מִינֵי תְּבִיעוֹת דְּחַיִּיב מָמוֹן, וְגִזְל, וְאַבְדָּה,
 או שְׁמִזִּיק לְחֵבְרוּ, וְהוֹרְגוּ בְּאַחַד מֵאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין.

אָדוֹן אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֲדַנְיָ. לְדוֹן בְּכָל מִינֵי
 דִּינִין, לְשַׁפְּחָה בִּישָׂא, כִּי תִירֶשׁ גְּבִירְתָּהּ. דְּמִינָה
 כָּל נְזִיקִין אֲשַׁתְּכָחוּ, דְּאִינוּן (כָּל) מִלְּאֲכֵי חֲבֵלָה, דְּמַנְיֵיהוּ
 נִשְׁמַתְהוּן שְׁל רְשָׁעִים, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְּנִיתִין,
 (בראשית כ"ט ע"א) נִשְׁמוֹת הָרְשָׁעִים הֵן הֵן הַמְּזִיקִים בְּעוֹלָם. אֵל
 אַחַר, מְזִיק, גְּזוֹלָן רְשָׁע. וּבֵת זוּגִיָּה, סַם הַמּוֹת.

נְזִק שְׁבַת וּבִשְׁת וּרְפוּי, לְשַׁכְּנִתָּא וּבְנָהָא. שְׁבַת,
 דְּבִטּוּלָא דְּאוּרִייתָא, דְּבִטְלִילַת לְבָנָהָא. וּרְפוּי,
 דְּגִרְמַת לֹון דְּמִתְרַפִּין מִדְּבִרֵי תוֹרָה. נְזִק, בְּכַמָּה נְזִקִין
 דְּמִלְּאֲכֵי חֲבֵלָה, מֵאֲרִי מִשְׁחִית אָף וְחִימָה. וּבִשְׁת, דִּהוּ
 מְבַזִּין לְשַׁכְּנִתָּא בְּכוּכָבִים וּמְזִלוֹת, שְׁקָרָא דְּלֵהוּן, וְהוּ
 אֲמַרִין אִיהּ אֱלֹהֵיהָ. וְכַמָּה גְּזוֹלוֹת מִן שַׁפְּחָה בִּישָׂא,
 דְּאֵתְמַר בֵּהּ (ישעיה ג) גְּזוֹלַת הָעַנִּי בְּבִתְיָכֶם.

כְּמָה בְּרַפְּאָן, גְּזוֹלַת לְשַׁכְּנִתָּא, שַׁפְּחָא בִּישָׂא. בְּכוּבַד
 הַמַּס, וּבְכוּבַד כְּמָה דִּינִין מְשׁוּנִים עַל בְּנָהָא, וְכַמָּה
 קַרְבָּנִין דְּבֵי מְקוּדְשָׁא, דְּבִטְלִילַת לְמִטְרוֹנִיתָא. וּבִשְׁת
 דְּמִטְרוֹנִיתָא, דְּאֲשַׁתְּאַרְת עֲרוּמָה, מִד' בְּגִדֵי זָהָב דִּנְהָרִין,
 מִד' טוּרֵי אָבֹן, בִּי"ב אָבְנִין מְרַגְלָן. מְעִיל בְּכַמָּה זָגִין
 וְרַמוּנִים. וְאַרְבַּע בְּגִדֵי לָבָן, דְּבֵהוּן הֹוֹת מִטְרוֹנִיתָא,
 מִתְקַשְׁטָא קָדָם מְלַכָּא. הֵדָא הוּא דְּכְתִיב, (בראשית ט)
 וּרְאִיתִיָּה לְזֹכֵר בְּרִית עוֹלָם. וְגְזוֹלַת לָהּ לְגַבְרַתָּהּ, כְּמָה
 מֵאֲכַלִּין דְּקַרְבָּנִין.

שׁוֹר מוֹעֵד בְּעֵלָהּ, עָאֵל לְבֵי מַלְכָּא (קצ"א ע"א) רְבוּנִיָּה,
 בְּאַרְבַּע אַבוֹת גְּזִיקִין דִּילֵיהּ, (דאינון, יחזקאל א') וּפְנֵי
 שׁוֹר מִהַשְּׂמַאל לְאַרְבַּעַתָּם) עוֹן וּמִשְׁחִית אַף וְחָמָה,
 דְּכֻלְהוּ מוֹעֲדִין לְקַלְקַל. בְּגוּפָא דִילֵיהּ, הַרְבִּיץ עַל
 הַכְּלִים, מְזַבַּח מְנוּרָה שְׁלַחַן וּשְׂאֵר מְאֵנִין, רַבִּץ עַלֵייהוּ
 וּשְׁבַרְתָּן. וּבִשּׁוֹן דִּילֵיהּ, אָכִיל כָּל קַרְבָּנִין דְּמֵאֲכָלִים
 דְּפִתּוּרָא, וּשְׂאֵרָא בְּרַגְלוֹי רַפְסָא. (ומדקא בלא ושאר דאינון אמורין
 ופדרין שיירי מנחות ברגלוי רפסא) וּבְקֶרֶן דִּילֵיהּ, קָטַל כְּהֵנִי וְלִיוָּאֵי.

הָרַס כְּלָא, (איכה ב) חֵלֵל (דף ק"ח ע"ב) מִמְּלַכְהָ וּשְׂרִיָּה.
 הַבּוֹר, נוֹקְבָא בִישָׂא, לִילִית, בְּבֵית דִּילָהּ, דְּאִיְהִי בֵית
 הַסֵּהָר, תְּפִיסַת לְמִטְרוּנִיתָא וּבְנָהָא, שְׁפַחַה
 בִישָׂא, בְּגִלוּתָא דִילָהּ, וּשְׁוִיָּאֵן לֹון, בְּכַמָּה שְׁלִשְׁלָאִין
 וְאַסּוּרִין לְבְנָהָא, יְדִייהוּ מְהַדְקֵן לְאַחוּרָא. (איכה א) הִיא
 יִשְׁבָּה בַגּוֹיִם לֹא מִצָּאָה מְנוּחָה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא (איכה א) כָּל
 מְכַבְּדֵיהּ הַזִּילוּהָ כִּי רָאוּ עֲרוּתָהּ גַם הִיא נֶאֱנַחָה וְתִשָּׁב
 אַחוּר.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא זוֹנָה דְּאִיְהִי הַבְּעַר, דְּהֵינּוּ אִישׁ, (איכה ד)
 וַיֵּצֵת אִישׁ בְּצִיּוֹן. לְבַתֵּר קָם אָדָם בְּלִיעַ"ל רְשַׁע,
 רְבִיעֵי לְאַבוֹת גְּזִיקִין, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ אָדָם מוֹעֵד לְעוֹלָם,
 בֵּין עַר בֵּין יִשּׁוֹן, וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ, וְאָכִיל וּשְׂצִי וְגַדַּע
 כְּרָמִים וּפְרָדִסִים דִּירוּשְׁלָם, וּשְׂצִי כְּלָא.

רְבוּן עֲלְמָא, אַנְתָּ קְשׁוּט, וְאוּרֵייתָךְ קְשׁוּט, יְהִיבַת לָן
 מְצוֹת תְּפִילִין, (מ"ג ע"א) לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים אִיהוּ
 אַגְרָא כְּפוּם עוּבְדֵייהוּ, פֶּאָר עַל רִישֵׁייהוּ. וּמְשֻׁשִׁין
 לְאַבוּהוֹן וְאַמְהוֹן, כְּגוּוּנָא דְגוּפָא, דְּכָל אַבְרָם דִּילֵיהּ
 מְשֻׁשִׁין לְרִישָׁא. הָכִי אַתְתָּא, מְשֻׁשָׁא לְבַעֲלָהּ.

וְאִית מְלָאכִין דְּאֵינוּן מְשֻׁשִׁין לְגוּפָא, וּמְלָאכִין
 דְּמְשֻׁשִׁין לְנִשְׁמָתָא. וּכְגוּוּנָא דְּאִית אַפְרָשׁוּתָא
 בֵּין גּוּפָא לְנִשְׁמָתָא, הָכִי אִית אַפְרָשׁוּתָא בֵּין מְלָאכִין
 דְּגוּפָא, לְמְלָאכִין דְּנִשְׁמָתָא. וְאִית נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא.
 וּמְלָאכִין לְמְלָאכִין, (קחלת ד) כִּי גְבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ שְׁמַר
 וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם. וְאֵלִין דְּאֵינוּן נִשְׁמָתָא לְנִשְׁמָתָא, כְּלָהוּ
 חַד. וְאֵף עַל גַּב דְּאַרְחַ מְתָלָא, אֵינוּן כְּגוּפָא אֲצַל נִשְׁמָתָא
 אֵלִין לְאֵלִין, בְּגִין דְּמְקַבְּלִין אֵלִין מֵאֵלִין. הָכִי שְׂכִינְתָּא,
 (נִשְׁמָתָא) אֵף עַל גַּב דְּאִיהִי לְקַבֵּל שְׂאָר נְהוּרִין דְּבְרִיאָה,
 כְּנִשְׁמָתָא אֲצַל גּוּפָא, לְקַבֵּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲשִׁיבָא
 כְּגוּפָא. אֲבָל כְּלָא חַד. הָכִי גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא כְּלָא חַד. מַה
 דְּלָאוּ הָכִי בְּבַר נֶשׁ, דְּגוּפִיהּ וְנִשְׁמָתִיהּ בְּפְרוּדָא. דָּא
 חוּמְר, וְדָא שְׂכַל. דָּא חַיִּי, וְדָא מוּתָא. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא חַיִּים, וְשְׂכִינְתִיהּ חַיִּים, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (משלי ג) עֵץ

חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בַּהּ.

וְכָל אֵינוּן דְּרִשְׁמִין בְּסִימְנִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

וּשְׁכִינְתִּיהָ, אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּיוֹמֵינִי דְחוּל, בְּאוֹת דְתַפְלִין,
 וּבְאוֹת דְמִילָה. וְרְשִׁימִין בְּזִכּוֹר וְשִׁמּוֹר בְּשַׁבַּת. רְשִׁימִין
 בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, דְּאִתְיְהִיבַת מִימִינָא. וּבַתּוֹרָה שְׁבַעֲלִ פָּה,
 דְּאִתְיְהִיבַת מִשְׁמַאלָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, זְכוֹר מִימִינָא,
 וְשִׁמּוֹר מִשְׁמַאלָא. וּשְׁכִינְתָא, זְכִירָה מִימִינָא, וְשִׁמְרָה
 מִשְׁמַאלָא. אֵינּוֹן תַּפְלִין דְּרִישָׁא דְּבַר נָשׁ, וְתַפְלִין דְּיַד.
 וְהַכִּי שְׁכִינְתָא, (תהלים ט) תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה, וּמְצוּה דִּילִיָּה.
 וְהַאי מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל דִּינָא
 וְרַחֲמֵי. זְכוֹר וְשִׁמּוֹר. אֶתְקַרִּיאת אִיהִי זְכִירָה שְׁמִירָה.
 וּבְכָל פְּקוּדֵינִי אִיהִי שְׁקִילָה לְגַבִּיָּה בְּמַדְרָגָה.

אַבְל מִסְטָרָא דְחֶסֶד, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְכוֹר, וּשְׁכִינְתָא
 שְׁמּוֹר. כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין, זְכוֹר לְזִכְרָה,
 וְשִׁמּוֹר לְכֻלָּה. בְּגִין דְּבִימִינָא וּבְשְׁמַאלָא עֲנַפִּין מִתְפָּרְדִּין,
 כְּגוּוּנָא דְכַנְפֵי רִיָּאָה, דְּאֵינּוֹן פְּרוּדוֹת מְלַמְעָלָה.
 לְקַבְּלִיָּהּ חִיוֹן, (יחזקאל א) וּפְנִיָּהּם וְכַנְפֵּיהֶם פְּרוּדוֹת
 מְלַמְעָלָה. וְלְקַבֵּל פְּתוּחוֹת דְּסֵפֶר תּוֹרָה. לְתַתָּא תְרוּוִיָּהּ
 בְּיַחוּדָא חֲדָא, כְּגוֹן סְתוּמוֹת דְּסֵפֶר תּוֹרָה, דְּלִית תַּמָּן
 פְּרוּדָא. וּבְגִין דָּא, בְּאִתְר דְּיַחוּדָא, דְּאִיהוּ גּוּפָא, דּוּמָה
 לְשַׁדְּרָה דְלוּלָב, אִם נְפָרְצוּ, אוּ נְפָרְדוּ עָלְיוּ פְּסוּל.

בְּכְמָה רְשִׁימִין רְשִׁים קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
 לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְגַבִּי מְלֶאכִינ. אֵלִין דִּימִינָא,

דְּתַלְיִין מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אוּ אֵלִין דְּשִׁמְאֵלָא, דְּתַלְיִין
 מְשֻׁכְּנֵתָא. אוּ אֵלִין דְּתַלְיִין מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְשֻׁכְּנֵתִיה בִּיחֻדָּא חֲדָא. וְהָאֵי אֵלִין דְּאִית בְּהוֹן תּוֹרָה,
 רְשִׁימִין בְּחֹסֶד. וְאֵלִין דְּאִית בְּהוֹן מְצוּה, רְשִׁימִין בְּגְבוּרָה.
 וְאֵלִין מְאָרִי דְּתַפְלִין, וְאוֹת שַׁבַּת, וְאוֹת בְּרִית, רְשִׁימִין
 בְּצַדִּיק.

וּבְעִירָן, עַמֵּי הָאָרֶץ, אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּאֶעְבְּרוּ דְּעָרְלָה
 וּפְרִיעָה. עוֹפִין, בְּזַפֵּק וּבְקַרְקָבֹן נִקְלָף,
 בְּאֶעְבְּרוּ דְּזַפֵּק, וּקְלִיפָה דְּקַרְקָבֹן אֵינּוֹן רְשִׁימִין עוֹפִין
 לְמִיכַל, וּבְעִירָן, בְּתַרֵּי סִימָנִין, מְעַלַת גְּרָה, וּמְפָרְסַת
 פְּרָסָה. כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּתַרֵּי סִימָנִין, כְּגוּוֹנָא דְּעָרְלָה
 וּפְרִיעָה, דְּמַתְּעַבְּרִין מְעַמָּא קַדִּישָׁא.

אַבְל תְּלַמִּידי חֲכָמִים, כְּלָהוֹן רְשִׁימִין מְנַהוֹן, בְּכַרְסֵיִיא.
 וּמְנַהוֹן, בְּמִלְאֲכֵי, בְּאַרְבַּע חִיּוֹן דְּכַרְסֵיִיא. מְנַהוֹן
 בְּכַכְבֵּיא ^(דף קי"ט ע"א) וּבְמִזְלֵי. וּמְנַהוֹן רְשִׁימִין, בְּמִדּוֹת
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתְּמוּדְעִין. וְאֵינּוֹן דְּמַתְּעַסְקִין
 בְּאוּרֵיתָא וּבְמְצוֹת, לְשִׁמְאֵ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 וְשֻׁכְּנֵתִיה, שְׁלָא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אֶלָּא כְּבָרָא דְּאִיהוּ
 מְחוּיֵיב בִּיקְרָא דְּאֲבוּהֵי וְאִמֵּיה, דָּא אֲתַקְשָׁר וְהָאֵי
 וְאֲתַרְשִׁים, בְּעַמּוּדָא דְּאֲמְצַעִיתָא וְשֻׁכְּנֵתִיה, כְּאִילוּ בֵּיה
 הוּוּ חֲד. וּמָאן דְּאִית בֵּיה תּוֹרָה בְּלָא מְצוּה, אוּ מְצוּה בְּלָא

תורה, כביכול כאילו הוו ביה בפרודא. אבל בדא ודא,
כאילנא, דענפוי מתפרדין לימינא ולשמאלא, ואילנא
יחודא דתרווייהו, באמצעיתא.

רשיעיא, אינון רשימין בלא סימנין דטהרה, אינון
דלית להון תפלין על רישא, ודרועא. ואינון
דלא רשימין בתורה ובמצות. ואלין דלא נטרין זכור
ושמור. ולא רשימין בתכלת ולבן דציצית. ואלין דלא
רשימין באלין סימנין, שקץ הם לכם, לאו אינון ישראל
אלא עמי הארץ. מה אלין שקץ ושרץ, אוף אינון (ב"א כג)
שקץ ושרץ. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, עמי הארץ
הם שרץ, ונשותיהם שקץ. ועל בנותיהם אתמר, (דברים כז)
ארור שוכב עם כל בהמה.

ומיתתהון מיתה באתגליא, ולית מיתה אלא עניותא,
ומיתה דעניותא דלהון, לא יהא באתכסיא,
כעופין דדמיין למארי פקודין, אלא באתגלייא, לעיני
עמא, דעני חשוב כמת. ואית עניותא באתכסיא, מעיני
בני נשא. ואית עניותא, לעיני כלא. כזריקו דדם
דבהמה, וזריקתה לעיני כלא, דשפכין דמא קמי כלא.
הכי עניין שפכין דמוי באנפיהו, לעיני בני נשא,
ואתהדרין ירוקין כמתין.

ואי הדרין בתיובתא, ולא פתחין פומהון להטיח דברים

כִּלְפֵי מַעֲלָה וּמִיתָה דְלֵהוֹן בְּסִתְיֵמוּ דְפּוּמָא, כְּבַעֲיָרָא
 דְאִיהִי מִיתָא, וְלִית לָהּ קוּל וְדַבּוּר. וּבּוֹיְדוּי הָכִי יִימָא
 אִיהוּ, אֵין לִי פֶה לְהָשִׁיב, וְלֹא מִצַּח לְהָרִים רֹאשׁ, וְיִתּוּדָה
 וּמִיִּיחַד לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל יוּמָא, לְמַהוּי מִיתַתִּיה
 בְּאַחַד. כְּגֹוּנָא דְשַׁחֲיִטַּת בְּהֶמָה, בְּתַרִּיסַר בְּדִיקוֹת דְסַכִּין,
 וּבְסַכִּין דְאֵינוּן אַחָד.

וּמְבָרַךְ וּמְקַדֵּשׁ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל יוּמָא, בְּבָרְכוּ
 וּבְקַדוּשָׁה, וּבְכָל אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה דִילִיָּה. כְּגֹוּנָא
 דְמְבָרַךְ כְּהֵנָּא, בְּרוּךְ אַתָּה, הָא בְּרָכָה. אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, הָא
 קְדוּשָׁה. כִּד רִוְחָא מְבָרַךְ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּכָל יוּמָא
 בְּבָרוּךְ, וּמְקַדֵּשׁ לִיָּה בְּקַדוּשָׁא דִילִיָּה, וּמִיִּיחַד לִיָּה בְּיַחּוּדָא
 דְאִיהוּ שְׁכִינְתִּיהָ. קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא נְחִית עַל הַהוּא רִוְחָא
 בְּכַמָּה מִשְׁרַיִין.

אַלִּיָּהוּ, וְדַאי בַר נָשׁ דְמְבָרַךְ וּמְקַדֵּשׁ, וּמִיִּיחַד
 לְמַטְרוּנִיתָא, כְּמָה מִשְׁרַיִין דְמַטְרוּנִיתָא
 סְלָקִין עֲמִיָּה, וּמִשְׁרַיִין דְמַלְכָּא, נְחִתִּין לְגַבִּיָּה. וְכִלְהוּ
 לְנַטְרָא לִיָּה, וְלֹאֻדְעָא לִיָּה לְהַהוּא רִוְחָא, כְּמָה חִידוּשִׁין
 וְעִתִּידוֹת, בְּחַלְמִין דְנְבוּאָה, וְכַמָּה סְתָרִים. כְּגֹוּנָא
 דְיַעֲקֹב, דְאַתְמַר בֵּיָּה, (בראשית כח) וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים
 עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ. וְעַל מִשְׁרַיִין דְמַלְכָּא וּמַטְרוּנִיתָא
 אַתְמַר, (בראשית לב) וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים. אֲבַל
 מַלְכָּא וּמַטְרוּנִיתָא לֹא נְחִתִּין תַּמָּן.

אמר אליהו, רעיא מהימנא, הכי הוא ודאי. אבל בגין
 דבכל פקודא ופקודא, הוה אשתדלותא דילך,
 ליחדא קודשא בריך הוא ושכינתיה, בכל משריין
 דעילא ותתא, הכי קודשא בריך הוא ושכינתיה, וכל
 משרייתיה עילא ותתא, מתיחדין ברוחא דילך, בכל
 פקודא ופקודא, כברא דמלכא, דאבא ואמא רחמין
 ליה, ונשקין ליה, ובחביבו דיליה, לא המנין ליה
 במשריין דלהון, אלא אינון גופייהו, נטרין ליה.

בגין דההוא רוחא דילך, מסטרא דעמודא דאמצעיתא
 איהו, דאיהו ו' כליל אבא ואימא, דאינון י"ה.
 נפש דילך. בת יחידא, מסטרא דאת ה', שכינתא
 תתאה, לא זזת מינה. וכגוונא דאבא ואימא נטרין ברא,
 הכי נטרין ברתא. במשריין עלאין, דאינון מחננים.
 ובמחשבה עלאה, סלקין לרוחא דילך, כמה דאוקמוה,
 ישראל עלה במחשבה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואימתי
 רוחא דילך סליקת במחשבה. כד איהי שלימא, ואתמר
 בה, (תהלים קג) כל הנשמה תהלל יה. (דף קי"ט ע"ב) ובנפשא
 דאיהי ה'.

רוח יי' אתמר ביה, (יחזקאל לז) כה אמר יי' מארבע רוחות
 באי הרוח. ואינון, (ישעיה יא) רוח יי', רוח חכמה
 ובינה, רוח עצה וגבורה וגו', (שלים) שלום בארבע אתוון,

סָלִיק בְּמַחְשָׁבָה, וְעֵלַת הָעֲלוֹת מְעִטֵר לִיָּה בְּכֶתֶר. בְּכֹל
הָאֵי יָקָר, רוּחָא דִּילָךְ, סָלִיק וְנַחֲתִית בְּכֹל לִילֵיא. וְכֹל מְלִין
דְּאֵתְגַלְיִין (נ"א לך בְּחֶסֶד וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר וְאַתֶּם וְכו') עַל
כְּתָר (דברים ד) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינֵי, אַתֶּם, וְלֹא אוֹמִין עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. וּבְגִין דָּא, (שמות כב) זִבַּח לְאֱלֹהִים יַחְרָם,
אֱלֹהִים אַחֲרִים. בְּלִתֵּי לֵינִי לְבִדּוּ.

זְכָאָה עֲמָא קְדִישָׁא, דְּאֶתְקְרִיאָו עָאנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, לְמִקְרַב גְּרַמְיָהוּ קְרַבְנִין קָמִיָּה. כְּמָה
דְּאֶתְמַר, (תהלים מד) כִּי עָלְיָךְ הוֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם נַחֲשֻׁבְנוּ כְּצֹאן
טְבַחָה. וּקְרַבִּין גְּרַמְיָהוּ כְּעָאנִין, בְּתַעֲנִיתָא. דְּמַעוּט
חֶלְבָא וְדָמָא, דְּתַעֲנִיתָא, אִיָּהוּ חָשִׁיב יִתִּיר מְקַרְבָּנָא
דְּבַעֲרִין, דְּהוּא מִתְמַעֵט דָּמָא וְחֶלְבָא וְכֹל אֵינּוֹן אִמּוּרִין
וּפְדָרִין, דְּמִתְאַפְּלִין כָּל לִילֵיא.

זְכָאִין אֵינּוֹן, (ס"א ישראל) דְּמְקַרְבִּין רוּחִין דְּלֵהוֹן, קְרַבְנִין
קָדָם יי'. וּבְכֹל לִילֵיא וְלִילֵיא, דְּרוּחָא דְּלֵהוֹן הִיא
הָעוֹלָה לְגַבִּיָּה, אִי סָלִיק לָהּ, בַּתּוֹרָה וּמִצְוָה, בַּתּוֹרָה,
דְּאִיָּה עֶשֶׂר אִמּוּרִין, דְּאֶתְיָהִיבוּ מֵאֵת י' דְּבַעֲשֵׁר דְּבָרָן,
מֵאֲתוּוֹן ה"ה. (ס"א ב'ו, בְּשִׁית) בְּשִׁית חוּמְשֵׁי תוֹרָה בְּסִפְר
בְּרֵאשִׁית. חֲמִשָּׁה אֵינּוֹן דְּאֶתְקְרִיאָו חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה.
שְׁתִּיתָאָה סֵפֶר בְּרֵאשִׁית אֶקְרִי. וּבְמַחְשָׁבָה דְּאִיָּהוּ יו"ד
ה"א וְא"ו ה"א, דְּאֶתְמַר בֵּיָּה, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשָׁבָה.

וּלְאֵן אֶתְר סְלִיק. לְגַבֵּי פֶתֶר דְּתַמָּן עֲלֵת הָעֲלוֹת, מוּפְלֵא
וּמְכוּסָה.

זְכָאָה מֵאֵן דְּסְלִיק לִיה בַּמְצוּה, דְּאִיהִי מְצוֹת תְּפִילִין,
דְּבִהוּן אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, דְּבִהוּן שֵׁם יְדוּ"ד. י': קִדְשׁ
לִי. ה': וְהִיא פִי יְבִיאָךְ. ו': שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. ה': וְהִיא אִם
שְׁמוּעָה. בְּמַחְשָׁבָה. לְקִשְׂרָא לָהּ בְּיַד, דְּשְׁכִינְתָא אִיהוּ י"ה
כְּלִילָא מִמַּעֲשֵׂה דְּאִיהִי ה'. וְדַבּוּר דְּאִיהִי בִינָה, כְּלִילָא ו'
סְפִירָאֵן. וּבְמַחְשָׁבָה דְּאִיהוּ יו"ד ה"א וָא"ו ה"א, יְדוּ"ד.
י"ד אַתּוּן, כְּחוּשְׁבָן יָד. וְאַתְרִמִּיזוּ בְּאַרְבַּע פְּרָשִׁיין,
וּבֵיתָא דְּתַפְלִין א', וְתֵרִין רְצוּעֵי דְּרִישָׁא, (נ"א וְדִידָה) שְׁבַע.
דְּתֵרִין שִׁנִּין תִּשְׁעָה. וְקִשְׂר דְּרְצוּעָה עֶשֶׂר. וְד' פְּרָשִׁיין
דִּיד, (ס"א הָרִי י"ד). יָד דְּשְׁכִינְתָא, יָד יְדוּ"ד. בְּגִינָה אַתְמַר,
(תהילים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקֵיד רוּחִי וְגו'. רוּחַ אַתְפַּקֵּד לִידוּ"ד.
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית לְגַבִּיָּה, לְקַבְּלָא לִיה לְגַבֵּי
שְׁכִינְתָא. וְנִטְרִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתִּיה. וּמֵאֵן
גְּרָמִם דָּא. מֵאֵן דְּבְכָל מְצוּה וּמְצוּה, סְלִיק שְׁכִינְתָא לְגַבֵּי
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְע' (ויקרא רמ"ט ע"ב) תֵּיבִין דִּיעֲנַךְ יי' בְּיוֹם צָרָה. וּבְמֵאֵי
צוּחַת. אֵלָא וְדָאי יִשְׂרָאֵל אֵית בְּהוּן מָאֲרִי תוֹרָה,
מְלָאכִים, מְסֻטְרָא דְּאֵילַת הַשַּׁחַר, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא. וְתֵרִין
דְּרַגִּין אֵינּוּן, בְּקָר וְשַׁחַר, וְעַלִּיָּהּ אַתְמַר, (תהילים טז)

נְעִימוֹת בְּיַמִּינֶךָ נֹצַח. (ק"י ע"א) בְּקָר דְּאַבְרָהָם, דְּאִיהוּ
 חֶסֶד, דָּא סָלִיק יִתִּיר בְּיוֹמָא דְּפוּרְקָנָא, אַבְל שְׁחַר
 אַקְדִּים לְיוֹמָא דְּפוּרְקָנָא. וּמַאי אִיהוּ. נֹצַח, דְּשְׂכִינְתָּא
 מִסְטָרִיה אַתְקָרִיאת אֵילַת הַשְּׁחַר. וּבְגִין דָּא, ל"מ נֹצַח,
 תַּמָּן נֹצַח, תַּמָּן ל"מ. דְּאִינוּן ע' קָלִין דְּצוּוּחַת אֵילַת
 הַשְּׁחַר עַל בְּנֵהָא, דְּאֵתְתַקַּף עֲלֵיהוּ קְדְרוֹתָא בְּגְלוּתָא,
 שְׁחָרוֹת הַשְּׁחַר בְּע' שָׁנִין בְּתַרְאִין, (בְּשַׁבְעִים) בְּהֵהוּא זְמַנָּא
 יִתְקַיִים בְּיִשְׂרָאֵל, (ישעיהו כו) כְּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לְלֶדֶת תְּחִיל
 תִּזְעַק בְּחִבְלֶיהָ כִּן הֵינִנוּ מִפְּנֵיךָ יי'. וְעַל כֵּן נִקְוָה לָךְ יי'
 אֱלֹהֵינוּ.

וּבַהוּן אֵילַת אַעִילַת רִישָׁהָא בֵּין בְּרַפְּהָא. רִישָׁא, אִיהוּ
 צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. בֵּין בְּרַפְּהָא דְּאִינוּן נֹצַח וְהוּד.
 וְאוּמִי לָהּ בֵּיה, לְמַפְרַק לְבִנְהָא בְּבִקָר, דְּאִיהוּ אַרְיָה בְּקָר
 יְמִינָא דְּאַבְרָהָם, מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד דְּנַפְיָק מִיהוּדָה, דְּאֵתְמַר
 בֵּיה, (בראשית מט) גֹּר אַרְיָה יְהוּדָה. וּבְגִין דָּא, (רות ג) חֵי יי'
 שְׁכַבִּי עַד הַבֶּקֶר.

וּבַהּ (ישעיהו סג) מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרָתוֹ בּוֹקַע מַיִם
 וְגו', בְּגִין דְּתְפֹאֲרַת דְּרָגָא דְּמֹשֶׁה גּוֹפָא, וְחֶסֶד
 דְּרוּעָא דִּילֵיה, וּמֹשֶׁה אַתְקָשָׁר בְּע"ב דְּאִיהוּ חֶסֶד, דְּרָגָא
 דְּאַבְרָהָם. דְּהֵכִי סָלִיק בְּחוּשְׁבֹן ח"י. וּו"ו מִן וַיִּסַּע וַיָּבֵא
 וַיֵּט, תְּלַת עַנְפֵי אַבְהֹן, ש. דְּאֵתְקָשָׁר בְּש' שָׁל מֹשֶׁה.

דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּן
 וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׁמַאל וְגו', וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. מ"ה מן
 מִשָּׁה, וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי אָדָם. (ס"א ד'איהו) דְּרוּעָא שְׁמַאלָא,
 אִתְמַר בֵּיהּ, שְׁמַאל דּוּחָהּ, וַיְמִין מְקַרְבַּת. דְּאִף עַל גַּב (דף
 ק"ב ע"א) דְּאִקְדִּים בְּתִשְׁרִי, דְּאוּקְמוּהָ בֵּיהּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין,
 בְּתִשְׁרִי עֵתִידִין לְהַגָּאֵל. תְּהֵא דּוּחָהּ, בְּגִין דְּלֹא יָמוּת
 מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם, דּוּחָהּ מִתְּשִׁרִי דְּאִיְהִי שְׁמַאל. עַד דְּיִקְרַב
 יָמִין, פֶּסַח דְּרוּעָא יְמִינָא. לְקַיִים בְּהּ, (מִיכָה ז) פִּימִי צִאתָךְ
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת וְהֵא אִיהוּ בְּנִיסָן נִגְאָלוּ
 וּבְנִיסָן עֵתִידִין לְהַגָּאֵל. לְקַיִים בְּהוֹן (ישעיה ד) וּבַחֲסֵד עוֹלָם
 רַחֲמֵתֶיךָ אָמַר גְּאֵלְךָ יי'.

וּלְבַתֵּר נְטְלֵי כְּלָהוּ מְגַבּוּרָה, דְּמַנְיָה מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם,
 לְנְטָלָא נּוּקְמָא מִשְׁנֵאֵוִי. דְּהַכִּי בְּעֵי לְנִקְאָה
 עֵבוּרָא, דְּאִינּוֹן יִשְׂרָאֵל, בִּימִינָא. וּלְבַתֵּר לְאוּקְדָא קֶשׁ,
 בְּשְׁמַאלָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (עובדיה א) וְהָיָה בֵּית יַעֲקֹב אִשׁ
 וּבֵית יוֹסֵף לְהָבָה וּבֵית עֲשׂוֹ לְקֶשׁ וּדְלָקוּ בְּהֵם וְאֶכְלוּם.
 וּכְנִישׁוּ דְּעֵבוּרָא, דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. בֵּיהּ (בראשית כה)
 וַיֵּאסֹף (אל עמיו). לְאֵן אִתְר. לְבֵיתָא, דָּא שְׁכִינְתָא.

אַבְל בְּדַרְגָּא דְּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, אִיהוּ דְּקָא רְמִיז, (במדבר כב)
 עָתָה יִלְחָכוּ הַקְּהָל אֶת כָּל סְבִיבְתֵינוּ כְּלַחוּךְ הַשׁוֹר
 אֶת יָרֵק הַשְּׂדֵה. דְּעֲלִיָּהוּ אִתְמַר, (תהלים צב) בְּפִרְחֵ רְשָׁעִים

כְּמוֹ עֵשֶׂב וְגו'. מִפֶּסַח וְעַד תְּשֵׁרֵי, יֵהָא פּוֹרְקָנָא דְאִיהוּ
עַד. וּמִתַּמָּן וְאִילָף יֵהָא הַשְּׂמָדָה דְלֵהוֹן, (תהלים צב) לְהַשְּׂמָדָם
(פּוֹרְקָנָא) עַדִּי עַד. (נ"א וְלֹא עַד בְּכֻלָּל, אֶלֶּא עַד דְּמַטֵּי לְעַד, מִתַּמָּן וְאִילָף לְהַשְּׂמָדָם
עַדִּי עַד) כֵּד מָטוּ לְתִשְׁרֵי דְאִיהוּ שׁוֹר, בֵּיהּ פְּלַחוּךְ הַשׁוֹר.
וּסְמִיכָה (ס"א דִּישְׂרָאֵל וּמָטוּ דְלֵהוֹן בִּימִינָא וְכו') דְלֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל,
בִּימִינָא דְאִיהוּ אַרְיָה. אֲבָל קִימָה דְלֵהוֹן בְּגוּפָא
דְאִילָנָא. וְהֵאֵי אִיהוּ כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע בְּבֵרוּךְ, צַדִּיק.
דְאִתְמַר בֵּיהּ בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, (בראשית לו) וְהִנֵּה תִסְפִּינָה
אַלְמַתֵּיכֶם וְתִשְׁתַּחֲוִין לְאַלְמַתִּי. וְהֵאֵי אִיהוּ, (רות א) חַי יְיָ
שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר. וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, דְרָגָא דְמִשָּׁה
רַבִּינוּ לְעִילָא. (ס"א וּבְמִשָּׁה) וּמִשָּׁה לְתַתָּא, בֵּיהּ יְקוּמוּן כָּל
יִשְׂרָאֵל, כְּאַבְרִין דְגוּפָא, דְבֵיהּ כְּלָהוּ זְקִיפִין בְּעַמִּידָה.
וּבֵהֵאֵי אִיהוּ כָּל הַזּוֹקֵף, זּוֹקֵף בְּשֵׁם, בְּגִין דְעָלִיהּ אִתְמַר,
(שמות לג) וְאִדְעָף בְּשֵׁם, יְהוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דְאִיהוּ אַרְיָה,
מִימִינֵיהּ. וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְאִיהוּ שׁוֹר, מְשִׁמָּא לֵיהּ.
מִימִינָא אַבְרָהָם, מְשִׁמָּא לָא יִצְחָק, וְאִיהוּ נֶשֶׁר
בְּאַמְצָעִיתָא. שְׁלִשְׁתַּת דְלֵהוֹן, מְסִטְרָא דִיעֶקֶב. ש'
דְמִשָּׁה, קְדוּשָׁה לָף יִשְׁלִשׁוּ. מְסִטְרָא דְאַרְיָה, ג' אַנְפִּין
דְאַבְהֵן, אִתְקַרְיָאוּ אַרְיֹת. בְּקָר. מְסִטְרָא דְשִׁמְאֵלֵא
אִתְקַרְיָאוּ פָרִים מְנַגְחִים. וּמְסִטְרָא (פ' ע"ב) דְאַמְצָעִיתָא,
אִתְקַרְיָאוּ נְשָׂרִים. וְעָלִייהוּ אִתְמַר (שמות ט) וְאִשָּׂא אֶתְכֶם

עַל פְּנֵי נְשָׂרִים וְאָבִיא אֶתְכֶם אֵלַי. הָא אֵינּוֹן ט'.
עֲשִׂירָא, וּרְבִיעָא, אָדָם (מדה שמו) דְּמִשָּׁה דְּרָכִיב עַל תְּלַת

חִיוּן.

וְאֶתְמַר בִּישְׂרָאֵל, (בראשית א) וַיֵּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם, מִמִּנְן
דִּימָא, בְּסִטְרָא דְנַחֲשׁ, דִּהוּה שָׂרָה דְּמִצְרַיִם,
דְּאֶתְפִּשֵׁט בְּגָלוּתָא בְּתִרְאָה, מִיָּם עַד יָם. וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם,
עַרְבוּבֵיָא בִישָׂא. עֲמֻלְקִים, (בראשית ר"ה ע"א) נְפִילִים,
תְּעֵרוּבַת דְּכָל אוֹמִין, בְּכָל סִטְרָא, בְּגָלוּתָא בְּתִרְאָה, בֵּין
בִּישְׂרָאֵל, בֵּין בִּישְׁמַעֵאל, בֵּין בְּעֵשָׂו. (באומות העולם)
וּבְבַהֲמָה, אֵלִין בְּנֵי עֵשָׂו. דְּשׁוּלְטַנְתְּהוֹן בְּכָל הָאָרֶץ.

וַיִּתְקַיֵּים בְּמִשְׁיַח, (תהלים עב) וַיֵּרֶד מִיָּם עַד יָם וּמִנְהַר עַד
אֶפְסֵי אָרֶץ. וְהָכִי בְּב' מְשִׁיחִין, וְהָכִי בִישְׂרָאֵל,
וְכֹלָא בְּזִכּוּת מ"ה (שמו) דְּמִשָּׁה. וַיִּיתוֹן, נִס דְּמִשְׁיַח בֶּן דָּוִד,
מִיְהוּדָה, אַרְיָה רָשִׁים עָלֶיהָ, וְנִס דְּמִשְׁיַח בֶּן יוֹסֵף, שׁוּר
רָשִׁים עָלֶיהָ. וְנִס דְּשִׁילָה, אַרְיָה לִימִינָא, שׁוּר לְשִׁמְאֵלָא,
נֶשֶׁר בְּאַמְצַעִיתָא, וְאָדָם עַל פְּלָהוּ. וְד' אַנְפִּין לְכָל חַד.
ד' שְׁבֹטִין דְּג' חִיוּן, י"ב. וּלְגַבֵּי אָדָם, דְּאִיהוּ מַה שְּׁמוּ,
בְּנֵי מִשָּׁה, דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא יִתְקַיֵּים בְּמִשָּׁה (במדבר יד) וְאַעֲשֵׂה
אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל וְעֲצוּם מִמֶּנּוּ. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, (קהלת ג) מ"ה
ש"ה הִיָּה הו"א שְׁיֵהָיָה. (קהלת ג) וְאֲשֶׁר לְהֵיוֹת כְּבָר הִיָּה.

וְהָאֵלֵהִים יִבְקֹשׁ אֶת נְרַדְףָּ, יִשְׂרָאֵל דְּאֶתְמַר בְּהוֹן, (יחזקאל

(ד) וְאַתָּן צִאנִי צֹאן מֵרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם, הוּוּ נְרַדְפִּים קָדָם
 עָרַב רַב, וְאַבִּים בִּישׁוּן, הָא (בראשית מט) בְּנִימִין זָאב יִטְרַף
 לְגַבִּייהוּ, דְּטָרִיף לֹון, וְיִתְקִיִּים בְּהֵהוּא זְמָנָא, בְּפִקָּר יֹאכֵל
 עַד. דְּהֵינּוּ עַד כִּי יבֹא שִׁילָה, וְדָא בִּקָּר דְּאַבְרָהָם. וְלַעֲרַב
 יִחְלַק שָׁלָל דָּא עָרַב דִּיצְחָק, דְּתַמָּן תָּרִין מְשִׁיחִין. בְּחַד
 יִיכּוֹל (ס"א ממונא) מְמָנָא דְּאוּמִין דְּעֵלְמָא. וּבְחַד יִחְלַק לֹון
 לְיִשְׂרָאֵל.

יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן אֵילָת, נְרַדְפִּין קָדָם רִשְׁעֵיָא אַרְיֹות.
 וְיִתְעַר נְפִתְלִי, דְּאִיהוּ אֵילָה שְׁלוּחָה הַנּוֹתָן
 אֲמַרִי שָׁפֵר. יִתְעַר בִּימִינָא (דף ק"כ ע"ב) דְּאִיהוּ אַרְיָה מְשִׁיחַ בֶּן
 דָּוִד, דְּאַתְמַר בֵּיהּ, (בראשית מט) גֹּוֹר אַרְיָה יְהוּדָה מְטָרְף בְּנֵי
 עֲלִיתָ. וְיִחְזֻקוּן (ד"א ויחזור) עַל אוּמִין דְּעֵלְמָא, כְּרַע
 שָׁכַב עָלֵייהוּ, לְמִטְרַף לֹון מִי יְקִימְנוּ, בְּהֵהוּא זְמָנָא נְחֻזִי
 מֵאֵן הוּא אֵלָה אַחְרָא, דְּיִקִּים לִיהּ מְלִטְרוּף עָלֵייהוּ, אוּ
 אוּמָה וְלִישָׁן. וְיִשְׂרָאֵל דְּהוּוּ כְּיוֹנָה, נְרַדְפִּין קָדָם נֶשֶׁר,
 מְסִטְרָא דְּעוֹפִין דְּאוּמִין דְּעֵלְמָא. בְּהֵהוּא זְמָנָא, יִתְעַר
 נֶשֶׁר, וְיִתְפָּרֵשׁ גְּדַפְהָא, עַל עַרְבוּבֵי דְּאוּמִין, וְעֵשׂוּ
 וְיִשְׁמַעֲאֵל, דְּאִינוּן עַמְלָקִים, וְעַרְבוּבֵיָא בִּישָׂא דִּישְׂרָאֵל,
 וְטָרִיף לֹון, דְּלֹא יִשְׁתַּאֲרַחַד מִנֵּייהוּ, לְקִיִּים מַה שְׁנַאֲמַר
 בִּישְׂרָאֵל, (דברים לב) יִי' בְּדַד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אֵל נִכְר.
 מִתַּמָּן וְאֵילָף, אִין מְקַבְּלִים גְּרִים, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ מְאִרִי

מתניתין אין מקבלים גרים לימות המשיח. ואומין עובדי
 כוכבים ומזלות דעלמא דישתארון, יתער קודשא בריך
 הוא חיה דאדם, לשלטאה עלייהו. לקיימא בהון, (ישעיה
 ט) כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו. לקיים
 בישראל, (בראשית א) וירדו בדגת הים וגו'. (בראשית ט)
 ומוראכם וחתכם וגו'.

ומסטרא דתבואות, ה' מיני נהמא, תבירין מפלהו.
 ואינון, חטה, ושעורה, וכסמת, ושבלת
 שועל, ושיפון. אמתיל לון לישראל, הדא הוא דכתיב,
 (ירמיה ב) קדש ישראל ליי' ראשית תבואתה, בה'. פד
 יפקון מגלותא, הכי יהון תבירין, עד דיתבריר אוכל
 מתוך פסולת, דהיינו קש, ערב רב, עד דיתבררו
 וישתמודעו ישראל בינייהו, כפר, דאתבריר מגו מוץ
 ותבן. ועד דיתברירו מנייהו, י' דאיהו מעשר, לא שריא
 על ה', דאיהו נהמא, דה' מינין, לקיימא אומאה, (שמות
 יז) כי יד על פס י"ה. ובגין דא, מוץ ותבן, אינו מחוייב
 במעשר, עד דיתבריר. לבתר דיתבריר, מתכנשין
 לטהוא אתר דאקרי ירושלם. כמה דחטה, דבתר
 דאתבריר קש ותבן, מכניסין לה לאוצר. הכי יתכנשון
 ישראל, דאינון בר, לירושלם, דאיהי בנויה על הר יי',
 דאתמר בה, (תהלים כד) מי יעלה בהר יי' ומי יקום במקום

קָדְשׁוֹ נְקִי כַפִּים וְבַר לֵבָב. נְקִי כַפָּר, דְּאִיְהִי עֲבוּרָא כַד
 בְּרִיר מְגוֹ פְּסוּלָת. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, נִשְׁקוּ בַר כְּדַבְּקֵדְמִיתָא,
 דְּאִתְמַר בֵּיהּ, (שיר השירים א) יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ. בַּר
 תְּרַגּוּם בֵּין, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דִּיהוּן נְקִיִּים כַּפָּר, מְגוֹ קָשׁ
 וְתַבְּנ. שְׂרִיא שְׁמִיָּה עָלֵיהוּ, וְקָרָא לוֹן, (שמות ד) בְּנִי בְּכוֹרִי
 יִשְׂרָאֵל.

וְהָכִי מְכַל אֵילָנִין, לִית תְּבִיר פֶּגְפֶּן. בְּנֻטִיעוּ דִּילִיָּה
 תְּבִיר, בְּעַנְבִּים דִּילִיָּה תְּבִיר, דְּאִינוּן פְּתִישִׁין בֵּין
 רְגֵלִין. וְהָכִי זֵית זֵיתִים דִּילָה פְּתִישִׁין. בְּגָלוּתָא אֲמַתִּילוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּהוֹן, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים פ) גִּפְּן מִמְּצָרִים
 תִּסִּיעַ. וְכֵן בְּגָלוּת רַבִּיעָאָה, (ישעיהו ה) כִּי כָרַם יִי' צְבָאוֹת
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְכַגּוּוּנָא דָּא לְזֵית מְשׁוּלִים יִשְׂרָאֵל, (ירמיה יא)
 זֵית רַעֲנָן יִפֵּה פְּרִי תֹאֵר. וּבְגִין דָּא, (תהלים קכח) אֶשְׁתַּךְ כְּגֶפֶן
 פּוּרְיָה בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ בְּנִיךָ כְּשִׁתִּילִי זֵיתִים. סָמִיךְ דָּא
 לְדָא, בְּגִין דְּאִינוּן תְּבִירִין בְּגָלוּתָא.

וּלְבַתֵּר דִּיהוּן נְקִיִּים מְגוֹ פְּסוּלָת, יִתְקַדְשׁוּן לְבִי
 מְקַדְשָׁא, בֵּינָן לְנִסְכָּא עַל גְּבִי מַדְבְּחָא, וְזֵיתִים
 לְאֲדֻלְקָא בּוֹצִינָא שְׂרָגִין לְמַנְרָתָא. וּמֵאן זָכָה לְהָאִי. יִין
 דָּלָא יִתְנַסֵּךְ לְפוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת. דְּעַרְב רַב אִינוּן יִין
 דְּנִתְנַסֵּךְ לְפוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וּמְנַהוּן מְשׁוּמְדִים, מִינָם,
 אֲפִיקוּרְסִים מְשׁוּמְדִים לְעֵבִירוֹת שְׁבַכְל הַתּוֹרָה כְּלָה.

וְיִשְׂרָאֵל דְּאִתְמַר בְּהוֹן (תהלים קבו) וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
 מֵעֲשִׂיהֶם. עַד דִּיהוֹן דְּרוּכִין בֵּין רַגְלֵייהוּ,
 בְּגִלוּתָא לָא אִתְבְּרִירוּ מִנֵּיהוּ. וּבְגִינֵיהוּ אִמַר דְּדוּד עָלְיוּ
 הַשְּׁלוֹם, (תהלים מט) לָמָּה אִירָא בִימֵי רָע עוֹן עֲקֵבֵי יִסְבְּנִי.
 וְעֲלֵייהוּ אִמַר שְׁלֹמָה, (שיר השירים א) צֵאִי לָךְ בְּעֵקֵבֵי הַצֵּאֵן.
 בִּיעֵקֵבֵי. דְּעֲלִיה אִתְמַר, לְגַבֵּי נַחֲשׁ הַקְּדָמוֹנֵי דְּפִתֵי
 לְחוּהָ, (בראשית ג) הוּא יִשׁוּפֵךְ רֹאשׁ וְאִתָּה תִּשׁוּפְנוּ עֵקֵב.
 בְּתַר דִּיפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, נִמְשָׁלִים לְתַפּוּחִים, וְלִכְל רִיחִין
 טְבִין. כְּגִוּוֹנָא דְּמִפְקָנוּ דְּמִצְרִים, דְּכֹתִיב בֵּיהּ (שיר השירים ח)
 תַּחַת הַתְּפוּחַ עוֹרֶרְתִּיךְ.

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְהַבִּיא בְּכוּרִים, וְאַבְתָּרִיה לְהַתּוּדוֹת
 עַל הַבְּכוּרִים, וְאַבְתָּרִיה לְהַתּוּדוֹת עַל הַמַּעֲשֵׂר.
 וּמְאִרֵי מִתְנִיתִין, מִקְשִׁים עַל הַמַּעֲשֵׂר, דְּאִי יְהֵא קָדָם
 לְקִיטָתוֹ, אִו אַחַר לְקִיטָתוֹ עֲשׂוּרוֹ. כְּגִוֹן אֶתְרוּג, דְּאִתְמַר
 בֵּיהּ בְּאֵילָן, הֶלֶךְ אַחַר חֲנֻטָּה. אִית מֵאן דְּאִמַר, אַחַר
 בְּשׁוּל הַפִּירוֹת. וְאַתְרוּג מְקַצְתוּ דְּוֹמָה לְאֵילָן, וּמְקַצְתוּ
 לְתַבּוּאָה, דְּאֵינוֹן זְרַעִים, דְּאִתְמַר בְּהוֹן, דְּלְאַחַר לְקִיטָתוֹ
 עֲשׂוּרוֹ. דְּאֵילָן לָאו אִיהוּ, אֶלָּא עַד אַחַר גְּמַר בְּשׁוּלוֹ.
 וּבְגִין דָּא, תְּקִינּוּ הַמוֹצִיא (דף קכ"א ע"א) מֵאִתָּר דְּבְּשׁוּלוֹ יִפְהָ.
 לְאַפְקָא פֶּת שְׁרוּף, אֶלָּא מִמְּקוֹם שְׁהוּא מוּטְעָם.
 וְהֵכִי תַבּוּאָה, בְּתַר לְקִיטָתוֹ, אִיהוּ כְּבִישׁוּל פִּירוֹת.

וְיִשְׂרָאֵל, אֵינּוֹן מְשׁוּלִים לְאֵילָן וּלְתִבּוּאָה, דְּאִתְּמַר בְּהוֹן
 (שמות כג) רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ. וְהָכִי
 (דברים יח) רֵאשִׁית גֵּזוֹ צֹאנְךָ תִּתֵּן לוֹ. דְּאֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל. דְּאִתְּמַר
 בְּהוֹן, (יחזקאל לד) וְאֵתֵּן צֹאנִי. וְהָכִי יִשְׂרָאֵל, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ (ב"א
 קדש ישראל) לֵי יְיָ רֵאשִׁית תִּבּוּאָתְךָ, לְאַחַר לְקִיטָתוֹ מִן
 גְּלוּתָא, עֲשׂוּר. וְאִתְּקַרְיָאוּ קֹדֶשׁ לֵי יְיָ.

וְיִשְׂרָאֵל אִתְּקַרְיָאוּ אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיפָא, וּמְזוּזוֹן לְכָלֵּא
 בֵּיהּ. בֵּיהּ אֹרִייתָא, דְּאִיהִי מְזוּזָנָא לְעֵילָא. בֵּיהּ
 צְלוּתָא, דְּאִיהִי מְזוּזָנָא לְתַתָּא. (ב"א לְעֵילָא) וְאִפִּילוּ מִלְּאָכִין
 לֵית לוֹן מְזוּזָנָא, אֶלָּא בִּישְׂרָאֵל. דְּאִי לָאוּ דִּישְׂרָאֵל
 יִתְעַסְקוֹן בְּאֹרִייתָא, לָא הוּהוּ נְחִית לוֹן מְזוּזָנָא, מִסְטַר
 דְּאֹרִייתָא, דְּאִמְתִּילָא לְעֵץ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) עֵץ
 חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וּלְאִיבָא, דְּאִיהִי מְצוּהָ.

וְהָכִי אֹרִייתָא אִמְתִּילָא לְמִיָּא. וְהֵנִי לְאַשָּׂא. וְלָא הוּהוּ
 נְחִית מִיָּא מְלְעֵילָא, וְחַמָּה דְּאִיהִי אֶשָּׂא, לָא הוּהוּ
 נְחִית (ס"א מְלְעֵילָא) לְבִשְׂלָא פִירוּת הָאֵילָן. אֶלָּא, בְּגִין
 יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בִּישְׂרָאֵל, (שיר השירים ב) הֲתִאֲנָה
 חֲנֻטָּה פַּגְיָה, אֵלִין מְאָרִי מְצוּת. וְהַגְּפָנִים סְמָדָר נְתָנוּ רִיחַ,
 כִּד פִּתְחִין בְּתִיּוּבְתָא, וּמִיַּד אִתְּמַר בִּישְׂרָאֵל, קוּמִי לָךְ
 רְעִיתִי יִפְתִּי וְלָכִי לָךְ, מִן גְּלוּתָא.

וּבְגִין דָּא בְּאֵילָן, דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, בְּאֹרִייתָא, בְּאֵילָן

דְּמִשְׁתְּדִלִין בְּהַ, אֲזִלִין בְּתַר חֲנֻטָּה, וּמְעֻשְׂרִין לִיהַ,
 דְּשֻׁרְיָא יו"ד עֲלֵייהוּ, דְּאִיהִי חֲכַמָּה, א' מִי' וּבְהַ
 מְתַכְנָשִׁין ה"ה, דְּאִינוּן פִּירוֹת הָאִילָן. וּמֵאֵן אִילָן. ו'. אֲבַל
 שְׂאֵר עֲמָא, אַחַר לְקִיטָּתוֹ מִן גְּלוּתָא, עֲשׂוּרוֹ. אִינוּן
 צְדִיקִים דְּאִתְמַר בְּהוּן, (ויקרא כג) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם
 הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר. הָדָר בְּעוֹבְדֵיהוּן, דְּאִחִידָאן בְּמֵאֲרִי
 תוֹרָה וּמִצּוֹת, וְאַחַר חֲנֻטָּה אֲזִלִין לְגַבֵּייהוּ (נ"א וּלְגַבֵּי יַרְעִים
 דְּתַבּוּאָה וְאַחַר חֲנֻטָּה אֲזִלִין לְגַבֵּייהוּ) כְּאִילָן.

וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהַ בְּמִסְכַּת קְדוּשִׁין, וְקָא מְשַׁמַּע לָן
 דְּאִתְרוּג כְּיָרֵק, מַה יָרֵק דְּרָכּוֹ לִיגְדַל עַל כָּל מַיִם,
 וּבְשַׁעַת לְקִיטָּתוֹ עֲשׂוּרוֹ. אוּף אִתְרוּג נְמִי דְּרָכּוֹ לִיגְדַל
 וְכוּ' וּמִסְטָרָא דְּחֲכַמָּה, אִין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה. וּבְאַתַר אַחְרָא
 לְעֵילָא, וְהָא דִתְנִן, אִתְרוּג שְׁוֵה לְאִילָן בְּשִׁלְשָׁה דְּרָכִים,
 הָא אִתְרוּג, אַחִיד ב' סְטָרִין, וְאִתְרוּג אִיהוּ דִּיּוּקְנָא
 דְּלָבָא, דְּאַחִיד לְעֵילָא וְאַחִיד לְתַתָּא. אַחִיד לְעֵילָא, הֵלֵב
 רוּאָה. אַחִיד לְתַתָּא, בְּדַעַת. כְּמָה דְּאוּקְמוּהַ, הֵלֵב יוֹדַע.
 דַּעַת אִיהִי אִילָנָא, תוֹרָה אִיבָא דִּילִיהַ. עֵינִין דְּאִינוּן
 פְּקוּדִין, דְּבַהוּן הֵלֵב רוּאָה. (ע"כ רעיא מדהימנא, שלח לך דף קע"ד ע"א
 ראשית עריסותיכם וכו').

אמרו המגיהים מצאנו ראינו הפקודים האלה בהעתקות הנמצאות עמנו היום מוטעים לכן
 אל נא ישיתו המעיינים עלינו חטאת. ועם העתקות מדויקות יתקנו המעוות וישימו העקוב
 למישור וכעת הגהנום כיד ה' הטובה עלינו

(שמות כב) וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (איוב כח) וְהַחֲכֵמָה מֵאִין תִּמְצָא וְאִיזָה מְקוּם בִּינָה. זִכְרֵי אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לִיקְרָא לֹון, יִתִּיר (נ"א ביקרא דלהון) עַל כָּל שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. בְּקֹדְמִיתָא אָמַר לֹון, (שמות יט) וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְתַּת כְּהֹנִים. לָא אֲעֵדִי רְחִימוּתָא סְגִיָּאָה מִנְהוֹן, עַד דְּקָרָא לֹון וְגוֹי קְדוֹשׁ דְּאִיהוּ יִתִּיר. לָא אֲעֵדִי רְחִימוּתָא מִנְהוֹן, עַד דְּקָרָא לֹון (דברים יד) כִּי עִם קְדוֹשׁ אָתָּה. לָא אֲעֵדִי רְחִימוּתָא מִנְהוֹן, עַד דְּקָרָא לֹון (שמות כב) וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי דְּאִיהוּ יִתִּיר מְכֻלָּא.

כְּתִיב וְהַחֲכֵמָה מֵאִין תִּמְצָא. אֹרִייתָא (בראשית מ"ז ע"ב) מַחֲכֵמָה נִפְקַת, מֵאַתֵּר דְּאֶקְרִי (נ"ט) קֹדֶשׁ. וְהַחֲכֵמָה נִפְקַת, מֵאַתֵּר דְּאֶקְרִי קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְכֵן יוֹבֵלָא אֶתְקָרִי קֹדֶשׁ. דְּכְתִיב, (ויקרא כח) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם. וְיִשְׂרָאֵל כְּלִילָן מִנֵּיהוּ, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי.

בְּקֹדְמִיתָא קְדוֹשׁ, וְהִשְׁתָּא קֹדֶשׁ. מַה (ויקרא רצ"ט ע"א) בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, דָּא לְעֵילָא לְעֵילָא, וְדָא לָאוּ הָכִי. דְּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאֵר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמַר לוֹ. בְּהָאֵי אָתֵּר אֶקְרִי (דף קכ"א ע"ב) קְדוֹשׁ וְלְעֵילָא לְעֵילָא קֹדֶשׁ.

רַבִּי אַבָּא הָוָה אָזִיל בְּאַרְחָא, וְהוּוּ אָזִיל עִמֵּיהּ רַבִּי יוֹסִי

וְרַבִּי חֲזִיָּא, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, (ס"א דתנינן) וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ תְּהִיוּן
 לִי, מִנָּלָן. אָמַר לֵיהּ, הָא רַבִּי יוֹסִי וְכֻלְהוּ חֲבַרְיָא שְׁפִיר
 קְאָמְרוּ, וְהִכִּי הוּא. מִנָּלָן. דְּכַתִּיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
 לַיְיָ רַאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, רַאשִׁית: וְדַאי חֲכָמָה אֶקְרִי
 רַאשִׁית, דְּכַתִּיב, (תהלים קיא) רַאשִׁית חֲכָמָה יֵרֵאת יי'.

וּמִשּׁוּם דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן קֹדֶשׁ (ישׂראל) בְּשְׁלִימוֹ דְּכֻלָּא,
 כְּתִיב (שמות כב) וּבֶשֶׂר בַּשָּׂדֶה טְרַפָּה לֹא תֹאכְלוּ.
 דְּהָא יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן שְׁלִמִין עַל כֻּלָּא, לָא יִנְקִין מִסְטְרָא
 דְּדִינָא קִשְׂיָא. לְכַלְבַּ תְּשְׁלִיכוּן אוֹתוּ. לְכַלְבַּ וְדַאי, דְּהוּא
 דִּינָא חֲצִיפָא תְּקִיפָא עַל כֻּלָּא. כִּיּוֹן דְּדִינָא תְּקִיפָא שְׂרִיא
 עֲלוּי, וְאָטִיל זוּהָמָא בֵּיהּ, אָסִיר לְהוּ לְאִינוּן דְּאֶקְרוּן
 קֹדֶשׁ. אָלָא לְכַלְבַּ תְּשְׁלִיכוּן אוֹתוּ וְדַאי, דְּאִיהוּ דִּינָא
 חֲצִיפָא, דִּינָא תְּקִיפָא יִתִּיר מְכֻלָּא, דְּכַתִּיב, (ישעיה נב)
 וְהַכְּלָבִים עֲזִי נָפֶשׁ.

תָּא חֲזִי, כַּד אֲדַכֵּר נְבִלָה בְּאוּרִייתָא, כְּתִיב בִּישְׂרָאֵל
 קְדוֹשׁ, וְלֹא קֹדֶשׁ. הָכָא כְּתִיב, וְאֲנָשֵׁי קֹדֶשׁ תְּהִיוּן
 לִי וּבֶשֶׂר בַּשָּׂדֶה טְרַפָּה לֹא תֹאכְלוּ. וְהָתָם בְּנְבִלָה כְּתִיב,
 לֹא תֹאכְלוּ כָּל נְבִלָה לְגַר אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיךָ תִּתְנַנֶּה
 וְגו', כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה. קְדוֹשׁ וְלֹא קֹדֶשׁ, דְּהָא נְבִלָה
 מִסְטְרָא דִּישְׂרָאֵל אַתְעֵבִיד, דְּלֹא פָּסִיל הָאִי אָלָא יִשְׂרָאֵל.
 וְסִגְיָאִין גְּוֹוִינִן, אִית בָּהּ בְּנְבִלָה. כְּמָה דְּאוּקִימְנָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב הֲכֵא וְאֲנֹשִׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי,
 וּכְתִיב הֵתָם פִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה לֵיִי אֱלֹהֶיךָ. לֵיִי
 אֱלֹהֶיךָ, לִי מִבְּעֵי לִיָּהּ. אֲלֵא הֵתָם (ס"א אֲלֵא הֲכֵא) לְעֵילָא
 לְעֵילָא. וְהֲכֵא (ס"א וְהֵתָם) שְׁכִינְתָא. וּכְתִיב, (ישעיה ד) וְהִיָּה
 הַנְּשֹׂאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֵאמַר לוֹ וְלֵא
 קְדֹשׁ. בְּכֵאן קְדוֹשׁ, וְלְעֵילָא קְדֹשׁ. כְּתִיב קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל
 לֵיִי רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, בְּה"א כְּמָה דְאֻקְיָמְנָא. וְעַל דָּא
 וְאֲנֹשִׁי קְדֹשׁ תִּהְיוּן לִי וְדָא.

רַבִּי יִצְחָק הָוָה יְתִיב קָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיָּהּ הָא
 כְּתִיב קְדֹשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיִי סוּפִיָּה דְקָרָא כְּתִיב כָּל
 אוֹכְלֵיּוֹ יֵאֲשֻׁמוּ, מֵאִי קָא מִיִּירִי. אָמַר לִיָּהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 שְׁפִיר קָא אָמַר, כָּל אוֹכְלֵיּוֹ יֵאֲשֻׁמוּ, הֵיִינוּ דְכְּתִיב, (ויקרא
 כב) וְאִישׁ פִּי יֹאכַל קְדֹשׁ בְּשִׁגְגָה וְגו'. וּכְתִיב, וְכֹל זֶר לֹא
 יֹאכַל קְדֹשׁ. וּמִשׁוּם דִּישְׂרָאֵל אֶקְרוּן קְדֹשׁ, כְּתִיב כָּל
 אוֹכְלֵיּוֹ יֵאֲשֻׁמוּ. אַתָּא רַבִּי יִצְחָק וְנִשְׁיָק יְדוּי, אָמַר, אִי לֹא
 אֲתִינָא הֲכֵא אֲלֵא לְמִשְׁמַע מְלָה דָּא סִגִּי.

אָמַר לִיָּהּ רַבִּי, הָא תְּנִינָן, דְקְדֹשׁ, יְתִיר לְעֵילָא מִן
 קְדוֹשׁ. אִי הֲכִי, הָא כְּתִיב (ישעיה ו) ק' ק' ק' יִי
 צְבָאוֹת, וְדָא שְׁלִימוּ דְכֻלָּא. אָמַר לִיָּהּ תָּא תְּזִי, כִּד
 מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא, כְּלָהוּ אֲתַעְבְּדוּ חַד בֵּיתָא, וְהֵאִי (ויקרא צ"ג)
 בֵּיתָא, אֶקְרִי קְדֹשׁ. כְּלָלָא דְכְּלָהוּ קְדוֹשׁ וּבְגִינֵי כִּד קְדֹשׁ,

הוא כללא, דכלא אתכליל ביה. וישראל פד אתכלל
 בהו מהימנותא שלימתא קדש אקרונ, כללא דכלא,
 דכתיב קדש ישראל ליי. ובגיני פך, ואנשי קדש תהיון
 לי.

לגיון חד שאיל לר' אבא, אמר ליה, לא פתיב ובשר
 בשדה טרפה לא תאכלו, אי הכי, מאי דכתיב,
 (תהלים קיא) טרף נתן ליראיו. טרף נתן לכלבים מבעי ליה,
 אמאי נתן ליראיו. אמר ליה, ריקא, מי פתיב טרפה נתן
 ליראיו, טרף פתיב. ואי תימא, טרף פטרפה. נתן ליראיו
 ודאי דמלה דא, לא יהביה לאזדהרא ביה, אלא לאינון
 דחלי שמיה, ודחלין ליה. בגין פך האי מלה לא יהיב
 לכו, דהא ידע דאתון לא דחלין ליה, ולא נטרין
 פקודוי, ובגין דהאי מלה חומרא דאורייתא, ובעי
 לאזדהרא בה, נתן ליראיו, ליראיו ודאי, ולא לאחרי.
 וכל חומרי דאורייתא, לא יהיב לון קודשא בריך הוא,
 אלא לאינון דחלי חטאה, לאינון דחלי פקודוי ולא לכו.
 תאני רבי אלעזר, פתיב (ס"א קדש ישראל ובתיב ואנשי וגו') ואנשי
 קדש תהיון לי, מהו ואנשי. ולבתר קדש, אלא
 ואנשי קדש ודאי. דתנינו, לא נפקו ישראל לחירו,
 אלא (בראשית ל"א ע"ב) מסטרא דיובלא. בתר דנפקו לחירו,
 נקיט לון האי יובלא בגדפוי, ואקרונ גוברין דיליה. בגין

דִּילִיָּה, וּכְתִיב בֵּיהּ בְּיוֹבְלָא, (ויקרא כח) יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תְּהִיָּה
 לָכֶם, קֹדֶשׁ וְדָאִי, לָכֶם וְדָאִי. וּבְגִינֵי כַּף, וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ
 תְּהִיוֹן לִי, אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ וְדָאִי, גּוֹבְרִין דִּילִיָּה מִמֶּשׁ.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר דָּא, (דף קכ"ב ע"א) וְעַל דָּא זְכוּ
 יִשְׂרָאֵל לְאַתְקָרִי אַחִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 דְּכְתִיב, (תהלים קכב) לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי וְגוֹ'. לְבַתַּר אַקְרוּן קֹדֶשׁ
 מִמֶּשׁ. דְּכְתִיב, (ירמיה ב) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לֵיָּי רַאשִׁית
 תְּבוּאָתָהּ, קֹדֶשׁ וְלֹא אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ, בְּגִינֵי כַּף כָּל אַכְלִיו
 יֵאֶשְׂמוּ, וּכְתִיב, (ויקרא כב) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ. (ויקרא כב)
 וְאִישׁ כִּי יֹאכַל קֹדֶשׁ בְּשֹׁגְגָה.

תְּאֵנָא, יִשְׂרָאֵל אַקְרוּן קֹדֶשׁ, וּבְגִין דְּאֵינּוּן קֹדֶשׁ, אָסִיר
 לִיָּה לְאֵינְשׁ, לְמַקְרֵי לְחַבְרִיָּה בְּשִׁמְא דְגִנְאִי,
 וְלֹא לְכַנְאָה שְׁמָא לְחַבְרִיָּה, וְעַנְשִׂיהּ סְגִי. וְכָל שְׁכַן בְּמַלְיָן
 אַחְרָנִין. תְּאֵנָא, כְּתִיב (תהלים לד) נִצּוֹר לְשׁוֹנֵךְ מִרַע וְגוֹ'.
 מַהוּ מִרַע. דְּבְגִין לִישָׁנָא בִישָׁא, מִרַעִין נְחַתִּין לְעֵלְמָא.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי כָּל מֵאן דְּקָרִי לְחַבְרִיָּה בְּשִׁמְא דְלִית בֵּיהּ,
 וּגְנִי לִיָּה, אַתְפֹּס בְּמָה דְלִית בֵּיהּ, דְּאָמַר רַבִּי חֲתִיא
 אָמַר רַבִּי חֲזַקִּיָּה, כָּל מֵאן דְּקָרִי לְחַבְרִיָּה רְשָׁע, נְחַתִּין
 לִיָּה לְגִיתָנָם. וְנְחַתִּין לִיָּה לְעֵלְעוּי, בַּר אֵינּוּן חֲצִיפִין
 דְּאוֹרִיָּתָא, דְּשָׂרִי לִיָּה לְאֵינִישׁ לְמַקְרֵי לְהוּ רְשָׁע.

הֵהוּא גְבָרָא, דְּלֵיִט לְחַבְרִיָּה, אַעְבַּר רַבִּי יִיסָא, אָמַר

לִיה פֶּרֶשׁעַ עֲבֹדָתָ. אֲתִיּיָה לְקָמִיָה דְרַבִּי יְהוּדָה, אֲמַר לִיה
 רֶשַׁע לָא קָאֲמִינָא לִיה, אֶלָּא פֶּרֶשׁעַ, דְּאַחֲזִי מְלוּי פֶּרֶשׁעַ,
 וְלֹא אֲמִינָא דְאִיהוּ רֶשַׁע. אַתָּא רַבִּי יְהוּדָה, וְשִׂאִיל
 לְעוֹבְדֵי קָמִיָה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֲמַר לִיה, וְדַאי לָא
 אֲתַחֲזִיב. מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (איכה ב) הִיָּה יי' כְּאוֹיֵב, וְלֹא אוֹיֵב.
 דַּאי לָאֵו הָכִי, לָא אֲשַׁתְּאָר מִיִּשְׂרָאֵל גְּזַעִין בְּעַלְמָא.
 כְּגוּוֹנָא דָא, (איכה ב) הִיָּתָה כְּאֶלְמָנָה, וְלֹא אֶלְמָנָה,
 כְּאֶלְמָנָה דְאִזִּיל בְּעַלָּה לְעֵבְרָא דִּימָא, וּמַחֲפֵאת לִיה.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָא, וּמַהֲכָא מִשְׁמַע, מַהֲתָם מִשְׁמַע, דְּהוּא
 עֶקְרָא דְכֻלָּא, דְּכַתִּיב, (יחזקאל א) וְעַל דְּמוֹת הַפֶּסֶא
 דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם. כְּמִרְאָה אָדָם, וְלֹא מִרְאָה אָדָם. אֲמַר
 רַבִּי יִצְחָק, כְּתִיב, (שיר השירים ב) כְּתַפּוּחַ בְּעֵצֵי הַיַּעַר וְגו',
 כְּתַפּוּחַ וְלֹא תַפּוּחַ. כְּתַפּוּחַ: דְּמַתְּפַרְשָׁא בְּגוּוֹנִי, וּבְגוּוֹנִין
 אֲתַאֲחַדָּא מְלָה. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלּוּ לָא אֲתִינָא הָכָא
 אֶלָּא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין, דִּיִּי.

תַּאֲנָא כְּתִיב, (זכריה יב) וְהָיָה הַנִּכְשָׁל בְּהֵם בַּיּוֹם הַהוּא
 כְּדוֹד. כְּדוֹד, וְלֹא דוֹד. כְּדוֹד, דְּאֲמַר, (דברי הימים א
 כב) וְהָיָה בְּעֵנְיִי הַכִּינּוּתִי לְבֵית יי'. וְכַתִּיב, (תהלים פו) כִּי עָנִי
 וְאֲבִיוֹן אָנִי. וְהוּא מְלַכָּא עַל מְלַכִּין הוּא, וְהוּא קָרִי
 לְגֵרְמִיָה הָכִי. אֲמַר רַבִּי אַבָּא, זַכָּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 דְּקוּדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא לָא קָרָא לוֹן כְּקֻדְשׁ, אֶלָּא קֻדְשׁ

מִמֶּשׁ, דְּכָתִיב קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי, וּבְגִין כֶּךָ כָּל אֲכָלִיו
יֵאֲשָׁמוּ וְגו'.

תַּאנָּא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַאי קָא חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, לְמִיּהָב דִּינִין לְיִשְׂרָאֵל, בְּתַר עֶשֶׂר אַמִּירָן.

אָלָא הָכִי תַנִּינָן, מִסְטָרָא (פ"ד ע"א) דְּגַבְוֵרָה, אֲתִיּהִיבַת
אוּרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל. בְּגִינֵי כֶּךָ, בַּעַא לְמִיתָן שְׁלָמָא
בִּינֵייהוּ, בְּגִין דְּאוּרִייתָא תְּהָא נְטִירָא מִכָּל סְטְרוּי. דְּאָמַר
רַבִּי אַבָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לִית עֲלָמָא מִתְקַיִמָא, אָלָא
עַל דִּינָא, דְּאֵלְמָלָא דִּינָא, לָא מִתְקַיִמָא. וּבְגִין כֶּךָ
עֲלָמָא בְּדִינָא אֲתַבְּרִי, וְאֲתַקִּיִּים.

תַּאנָּא, רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב (ירמיה כ"א) דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט. וְכִי
לְבַקֵּר, וְלֹא בְּכָל יוֹמָא. אָלָא לְבַקֵּר, עַד לָא
יִיכְלוּן דִּינִין, וְלֹא יִשְׁתּוּן, דְּכָל מֵאן דְּדָאִין דִּינָא בְּתַר
דְּאָכַל וְשָׁתָה, לָא דִּינָא דְקָשׁוּט הוּא, דְּכָתִיב, (ויקרא ט) לָא
תֹאכְלוּ עַל הַדָּם. מַאי עַל הַדָּם. אֲזַהָרָה לְדִינֵי, דְּלֹא
יִיכְלוּן עַד דְּדִינֵי דִּינָא, דְּכָל מֵאן דְּדָאִין דִּינָא בְּתַר
דְּאָכִיל וְשָׁתִי, כְּאֵלּוּ חֵיִיב דְּמָא דְּחֻבְרִיָּה לְאַחְרָא, דְּהָא
דְּמִיָּה מִמֶּשׁ יְהִיב לְאַחְרָא. הָאִי בְּמִמוּנָא, כָּל שְׁכָן בְּדִינֵי
נְפֻשׁוֹת, דְּבַעוּ דִּינֵי לְאַסְתְּמָרָא, דְּלֹא לְמִידָן דִּינָא אָלָא
קָדָם דְּאָכְלוּ וְשָׁתוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב דִּינּוּ לְבַקֵּר מִשְׁפָּט
וְכָתִיב, (ירמיה ט) אֲנִי יְי' עוֹשֶׂה חֶסֶד וּמִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בְּאָרֶץ
כִּי בְּאֵלֶּה חֲפָצְתִי נָאִם יְי'.

תְּנִיא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵאֵן דְּמִשְׁקָר בְּדִינָא, מִשְׁקָר
 בְּתַקוּנֵי מַלְכָּא. מֵאֵן תַּקוּנֵי מַלְכָּא. אֵינּוּן
 דְּאִתְמַר, דְּכִתִּיב עוֹשֶׂה חֶסֶד מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בְּאֶרֶץ. וְכִתִּיב
 כִּי בְּאֵלֶּה חִפְצָתִי נְאֻם יי'. וְכֹלָא הָאֵי בְּהָאֵי תְּלִיא. (נ"א וְהִלָּא
 בְּהָאֵי תְּלִיא) רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אֲלִין אֵינּוּן תַּקוּנֵי כְּרִסְיָא,
 דְּכִתִּיב, (תהלים פט) צַדִּיק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כְּסֻאָה. וְכִתִּיב (ישעיה טז)
 וְהוֹכֵן בַּחֶסֶד (דף קכ"ב ע"ב) כְּסֻאָה.

(כאן מתחיל אידרא דמשכנא)

תְּנִיא בְּרוּא דְרִזִּין, רִישָׁא דְּמַלְכָּא, אִתְתַּקֵּן בַּחֶסֶד
 וּבְגְבוּרָה. בְּהָאֵי רִישָׁא, תְּלִיין שְׁעֵרֵי, נִימִין עַל
 נִימִין, דְּאֵינּוּן כָּל מְשִׁיכוּתָא דְּמִתְאַחֲדֵן בְּהוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי.
 מָאֲרֵי דְּמָאֲרִין, מָאֲרֵי דְּקִשׁוּט, מָאֲרֵי דְּמִתְקַלָּא, מָאֲרֵי
 דְּיַבְבָּא, מָאֲרֵי דְּיִלְלָה, מָאֲרֵי דְּדִינָא, מָאֲרֵי דְּרַחֲמֵי,
 וְטַעֲמֵי אֲוִרִיתָא, וְרוּזֵי אֲוִרִיתָא דְּכִיין, מְסַאבֵּן, כְּלָהוּ
 אַקְרוּן שְׁעֵרֵי דְּמַלְכָּא, כְּלוּמַר מְשִׁיכוּתָא דְּאִתְמַשְׁךְ
 מִמַּלְכָּא קַדִּישָׁא, וְכֹלָא נְחִית מֵעֵתִיקָא סְתִימָאָה. (קדִישָׁא)
 מְצַחָא דְּמַלְכָּא, פְּקִידוּתָא דְּחִיבֵיא, כִּד אִתְפַּקְדָּן
 בְּעוּבְדֵיהוּ, וְכִד אִתְגַּלְיִין חוּבֵייהוּ, כְּדִין אַקְרִי
 מְצַחָא דְּמַלְכָּא. כְּלוּמַר, גְּבוּרָה אִתְתַּקַּף בְּדִינוּי, וְאִתְפָּשֵׁט
 בְּסִטְרוּי, וְדָא אִשְׁתַּנִּי מִמְצַחָא דְּעֵתִיקָא קַדִּישָׁא, דְּאַקְרִי
 רְצוּן.

עֵינִין דְּמִלְכָּא, אֲשַׁגְּחוּתָא דְּכֻלָּא, אֲשַׁגְּחוּתָא דְּעֻלְאִין
 וְתַתְּאִין, וְכֹל אֵינּוּן מְאִירֵי אֲשַׁגְּחוּתָא הָכִי אֶקְרוּן.
 בְּעֵינִין, גְּוֹנִין אֶתְאַחְדֵּן, וְאֵינּוּן גְּוֹנִין אֶקְרוּן, כֹּל אֵינּוּן
 מְאִירֵי אֲשַׁגְּחוּתָא דְּמִלְכָּא, כֹּל חַד כְּפוּם אֶרְחִיה, וְכֻלְהוּ
 גְּוֹנִין דְּעֵינָא אֶקְרוּן. כְּמָה דְּאֶתְחַזִּי אֲשַׁגְּחוּתָא דְּמִלְכָּא,
 הָכִי גְּוֹנִין מִתְעָרִין.

גְּבִינֵי דְּעֵינִין, אֶקְרוּן, אֶתְר דְּיִהְבִין אֲשַׁגְּחוּתָא, לְכֻלְהוּ
 גְּוֹנִין מְאִירֵי אֲשַׁגְּחוּתָא. הֵנִי גְּבִינִין לְגְּבִי
 דְּלִתְתָּא, גְּבִינִין לְאֲשַׁגְּחוּתָא מֵהֵהוּא נִהְרָא דְּנָגִיד וְנָפִיק,
 אֶתְר לְאֶתְמַשְׁכָּא מֵהֵהוּא נִהְרָא, לְאֶסְתַּחָּא בְּחִוְרָא
 דְּעֶתִיקָא, מִחֻלְבָּא דְּנָגִיד מְאָמָא. דְּכַד גְּבוּרָה מִתְפַּשְׁטָא,
 וְעֵינִין מְלֵהֲטֵן בְּגִוּוֹן סוּמְקָא, נִהִיר עֶתִיקָא קְדִישָׁא
 חִוְרָא דִּילֵיה, וְלֵהֲטָא בְּאֶמָא, וְאֶתְמַלְיָא מִחֻלְבָּא, וְיִנְקָא
 לְהֵנִי, (לְכֻלָּא) וְאֶסְתַּחֵן כֻּלְהוּ עֵינִין, בְּהֵהוּא חֻלְבָּא דְּאֶמָא,
 דְּאֶתְנַגִּיד וְנָפִיק תְּדִיר. הֵדָּא הוּא דְּכֶתִיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ה)
 רוּחַצוֹת בְּחֻלְבֵי. בְּחֻלְבֵי דְּאֶמָא, דְּנָגִיד תְּדִירָא וְלֹא פְּסִיק.
 חוּטְמָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא, תְּקוּנָא דְּפְרָצוּפָא, כַּד
 מִתְפַּשְׁטֵן גְּבוּרִין, וּמִתְאַחְדֵּן כַּחְדָּא, אֵינּוּן
 חוּטְמָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא. וְאֵינּוּן גְּבוּרִין מִחַד גְּבוּרָה אֶחֶידֵן
 וְנָפִיקִין. וְכַד דֵּינִין מִתְעָרִין, וְנָפִיקִין מִסְטְרִייהוּ, לֹא
 מִתְבַּסְּמִין, אֶלָּא בְּתַנְנָא דְּמִדְּבַחָא. וְכַדִּין כְּתִיב, (בְּרַאשִׁית ח)

וַיֵּרַח יי' אֶת רִיחַ הַנִּיחּוֹחַ. שְׁאֲנֵי חוּטְמָא דְעֵתִיקָא, דְּלֹא
 אֶצְטְרִיף, דְּחוּטְמָא דְעֵתִיקָא, אַרְךְּ אֲפִים בְּכֻלָּא אֶקְרִי,
 וְהָיָא נְהִירוֹ דְּחֻכְמָתָא סְתִימָאָה, אֶקְרִי חוּטְמָא דִּילֵיהּ.
 וְהֵינּוּ תְהֵלָה, דְּכִתְיִב, (ישעיה מד) וְתֵהֱלֵתִי אַחַטָּם לָךְ. וְעַל
 דָּא אַתְעַר דְּוֹד מְלֻכָּא, (תהלים קמח) תֵּהֱלֵה לְדוֹד וְגו'.

אוּדְנִין דְּמְלֻכָּא, כַּד רַעוּא אֲשַׁתְּכַח, וְאִמָּא יִנְקָא, וְנְהִירוֹ
 דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא אַתְנַהִיר, מִתְעַרִין נְהִירוֹ דְתַרִין
 מוּחֵי, וְנְהִירוֹ דְאַבָּא וְאִמָּא, כָּל אֵינּוֹן דְאַקְרוּן מוּחֵי
 דְמְלֻכָּא, וּמִתְלַהֲטִין כַּחְדָּא. וְכַד מִתְלַהֲטִין כַּחְדָּא, אֶקְרוּן
 אֲזַנֵי יי'. דְּהָא אַתְקַבִּילַת צְלוֹתְהוֹן דִּישְׂרָאֵל. וְכַדִּין
 אַתְעָרוּתָא לְטָב וּלְבִישׁ, וּבְאַתְעָרוּתָא דָּא, מִתְעַרִין מְאִרֵי
 דְגַדְפִין, דְּנִטְלִין קָלִין דְעֵלְמָא, וְכֻלְהוּ אֶקְרוּן אֲזַנֵי יי'.

אַנְפוּי דְמְלֻכָּא, נְהִירוֹ דְאַבָּא וְאִמָּא, וְאַתְפִּשְׁטוּתָא
 דְלַהוֹן, דְנְהַרִין וְסַחְרִין, וְלַהֲטִין בְּהַאי רִישָׁא

דְמְלֻכָּא. וְכַדִּין סְהַדוּתָא אֲסַתְהַד בְּמְלֻכָּא (נ"א בְּמְלֻכָּא דְמְלֻכָּא)

מִנְיֵיהּ. דִּיוִקְנָא דְמְלֻכָּא, יֶקִירוּתָא מְכֻלָּא. מִרִישָׁא שְׂאִרֵי
 חֶסֶד עֲלָאָה, וּגְבוּרָה. וְנְהִירוֹ דְאַבָּא וְאִמָּא אַתְפִּלְג, נְהִירוֹ
 דְאַבָּא בְתֵלַת נְהוּרִין, וְאִמָּא בְתַרִין, הָא חַמְשָׁה. חֶסֶד
 וּגְבוּרָה בְּחַד נְהוּרָא, הָא שִׁיתָא. לְבַתָּר, אַתְעָטַר חֶס"ד,
 וְאַתְלַהֲטִיט (ואתנהיר) בְתַרִין נְהוּרִין דְאַתְנַהִיר וְאֵינּוֹן תְּמַנְיָא.

(נ"א לְבַתָּר אַתְעָטַר) וּגְבוּרָה, אַתְנַהִיר בְּחַד, הָא תְּשַׁעַה. וְכַד

מִתְחַבְּרֵן כְּלֵהוּ נְהוּרִין כַּחְדָּא, אֶקְרוּן דִּיּוֹקְנָא דְמַלְכָּא,
 וְכִדִּין כְּתִיב, (ישעיה מב) יי' כַּגְבוּר יֵצֵא כְּאִישׁ מְלַחְמוֹת יַעֲיֵר
 קִנְיָאָה וְגו'.

שְׁפוּן דְמַלְכָּא, הָכִי תָאנָא, כִּד אֲתַנְהִיר נְהִירוֹ דְאָבָא,
 נְהִיר בְּתֵלַת נְהוּרִין. מִחַד נְהוּרָא, נְהִיר חֲסֵד
 עֲלָאָה. מִחַד נְהוּרָא, אֲתַנְהִיר נְהִירוֹ דְאֶקְרִי מוּחָא
 דְמַלְכָּא. וְחַד נְהוּרָא, הוּהוּ תְּלִי, עַד דְאֲתַנְהִיר נְהִירוֹ
 דְאָמָא. וְכִד אֲתַנְהִיר אֲתַנְהִיר בְּחִמְשׁ נְהוּרִין.

בְּמֵאֵי אֲתַנְהִיר, מִחַד שְׁבִילָא דְטָמִיר וְגַנְיֹ, (דף קכ"ג ע"א)
 דְאֲתַדְבֵּק בֵּיהּ אָבָא, דְכְתִיב, (איוב כח) נְתִיב לֹא
 יִדְעוּ עֵיט וְגו'. כְּמָה דְאֲתַדְבֵּק דְכוּרָא בְּנוֹקְבָא,
 וְאֲתַעֲבֶרַת, וְאוּלִידַת, וְאֶפִּיקַת חִמְשׁ נְהוּרִין. (ד"א מאינֹן חֲמֵשׁ)
 וּמֵאִינוֹן חִמְשׁ נְהוּרִין, אֲתַגְלִיפּוּ חֲמֵשִׁין תְּרַעִין, דְנְהוּרִין
 סְגִיאִין. חֲמֵשִׁין אִינוֹן, לְקַבְּלִיהוֹן, מ"ט פְּנִים טְהוֹר, מ"ט
 פְּנִים טָמֵא, בְּאוּרֵייתָא, אֲשֶׁתָּאֵר חַד, וְהֵאֵי חַד אֲתַנְהִיר
 בְּכֵלָא, וְהֵהוּא דְאָבָא, הוּהוּ תְּלִי. כִּד מִתְחַבְּרֵן כַּחְדָּא,
 וּמִתְיִשְׁבֹּן בְּמַלְכָּא, אֶקְרוּן שְׁפוּן דְמַלְכָּא. וּבְגִינֵי כְּדָ,
 גְּזַר מְלִין דְקָשׁוּט.

וּפּוּמָא, בְּהוּ תְּלֵיא, פְּתִיחוּתָא דְפּוּמָא. מֵאֵי פּוּמָא. אָלָא
 דַּעַת גְּנִיזוּ בְּפּוּמָא דְמַלְכָּא, דְאֶקְרִי תְּפֹאֶרֶת.
 פְּשִׁיטוּתָא דְתְּפֹאֶרֶת, דְכָל אוֹצְרִין וְכָל גּוּוּנִין אֲתַאֲחַדֵּן

בִּיהַּ. דְּכָתִיב, (משלי כד) וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ. וְהָהוּא דְעַת,
 הוּא גְּנִיז, בְּפּוּמָא דְּמִלְכָּא. וּמִלְיָא כָּל אֲדָרִין
 וְאַכְסֻדְרָאִין. וְכַד אֲתַעַר נְהִירו דְּבִיה וְנִפְיָק, כְּדִין אֲקָרִי
 פֶּה יִי'. וְשִׁפּוּן דְּאִינוּן תְּרִין נְהוּרִין מֵאַבָּא וּמֵאִמָּא,
 בְּשַׁעְתָּא דְּאֲתַעְרַעַן בְּהֵיא נְהִירו דְּדַעַת, מִתְּחַבְּרָן כְּחֻדָּא,
 וּמְלִין אֲתַגְזְרוּ בְּקִשׁוּט, בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבִדְעַת. וּכְדִין,
 כָּל מְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֲלִין אֲתַגְזְרוּ.

נְהִרִין תְּלַת אֲלִין, וְעֵיילִין בְּגוּ לְגוּ, וְאֲתַעְטְרוּ בְּחַד. וְכַד
 מִתְּחַבְּרָן בְּעֶטּוּרָא חַד, כְּדִין (ס"א) וְכַד מִתְּחַבְּרָן תְּלַת אֲלִין

בְּעֶטּוּרָא חַד וְעֵיילִין בְּגוּ לְגוּ וְאֲתַעְטְרוּ בְּחַד כְּדִין) אֲקָרוּן (שיר השירים ה) חָכוּ
 מִמֵּתְקִים. וְאִינוּן חִיךְ דְּמִלְכָּא, וְאֲקָרוּן, מְתִיקָא דְּמִלְכָּא.
 וְעַל הָאִי כְּתִיב, (תהלים לד) טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי טוֹב יִי'. וּבְהָאִי
 חִיךְ, תְּלִיין כָּל אִינוּן שְׁלִיטִין וְהוּרְמָנִין דְּמִלְכָּא, דְּכָתִיב,
 (תהלים לג) וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צַבָּאִים.

בְּהָאִי חִיךְ שְׁלִימוּתָא דְּכֻלָּא אֲשַׁתְּכַח. וּבְגִינֵי כְּךָ, כָּל
 אֲתוּון דְּאִינוּן בְּהָאִי אֲתַר שְׁלִימוּתָא אֲתַחְזִיָּא
 בְּהוּ. (ויקרא רכ"ט ע"ב) אַחַה"ע, א', (נ"ד) נְהִירו דְּעַתִּיקָא קְדִישָׁא
 סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין. ח', נְהִירו דְּחֻכְמָתָא, דְּלָא אֲשַׁתְּכַח
 וְלָא אֲתַדְּבֵק דְּכָתִיב, (איוב כח) לֹא יָדַע אָנוּשׁ עֲרָפָה. ה',
 נְהִירו דְּאִמָּא, דְּנְהִיר וְנִגִּיד וְנִפְיָק, וּמִשְׁקִי לְכֻלָּא, וְיִנְקָא
 לְבָנִין, עַד דְּמִטִּי הָהוּא רְבוּת, וּמִלִּי לְצַדִּיק, וְאִיהוּ

אַתְקַטֵּר בְּנוֹקְבָא תַתְּאָה, וְאַתְבְּרַכָּא מִנִּיהּ, וְלֹא מִתְפָּרְשִׁין
 דָּא מִן דָּא. תְּוֹר מְגוּ סוּמָק, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ד) הֵר הַמּוֹר
 גִּבְעַת הַלְּבוֹנָה. ע', נְהִירוּ דְע' אַנְפִּין, דְּאַתְזַנּוּ מִהֲאִי
 רוּחָא, דְנִפְיִק מִן פּוּמָא, כְּדִין ע' שְׁמֵהּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. לְקַבְּלֵהוּן בְּאַרְעָא, (בראשית מו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב
 הִבָּאָה מִצְרִימָה שְׁבַעִים. דְּהָא יַעֲקֹב אֵילָנָא בְּאַרְעָא,
 וְאִינוּן ע' נֶפֶשׁ, ע' עַנְפִּין.

מֵאֲלִין אַתְוּוּן, נְהִירִין אַרְבַּע אַחְרָנִין. מֵא' נְהִיר גִּימָ"ל,
 דְּאִיהִי אָגֵר טָב לְצַדִּיקֵיִיא, דְּאִקְרִי גְמוּל, וְעַל
 דָּא כְּתִיב (ישעיה נח) אִז תִּתְעַנֵּג עַל יִי'. מֵח' נְהִיר יו"ד,
 דְּהִיא חֲכָמָה, כֹּלָא אִסְתִּים בְּיו"ד, דְּאִיהִי סְתִימָא מְכַל
 סְטְרוּי, וּבְגִין כֶּף, לֹא אֲשַׁתְּכַח, דְּכַתִּיב, (איוב כח) וְלֹא
 תִמְצָא בְּאַרְץ הַחַיִּים. מֵה', נְהִיר כֶּ"ף. דְּאִיהוּ נְהִירוּ וּמִשַּׁח
 רְבוּת, דְּאַתְרַק מֵאִימָא, לְהֵהוּא אַתְר דְּאַתְקְרִי קֶרֶן,
 וְאִקְרִי קֶרֶן הַיּוֹבֵל. וְדָא מְלָכוֹת דְּיֹד. וּבְגִין כֶּף, לִית
 מְשִׁיחָא, אֶלָּא בְּרֹזָא דְכֶ"ף.

ק' מֵע' נְהִיר ק', כְּמָה דְע' שְׁבַעִין, כֶּף ק' מְאָה, דְּאִינוּן
 שְׁלִימוּ, וְהַכִּי הוּא, וּבְגִין כֶּף, בְּהֲאִי חִיף שְׁלִימוּ
 דְכֹלָא. (ד"א שְׁלֵמָא דְכֹלָא) וְכֹל מֵאֵן דִּידַע רֹזָא דָּא,
 וְאַזְדַּהֵר בֵּיהּ, זַכָּאָה חוּלְקִיָּהּ.

גּוּפָא דְמִלְכָּא, אַתְפְּשֻׁטוּתָא דְתַפְּאֶרֶת, דְּגוּוּנִין בֵּיהּ

מִתְחַבְּרָן. דְּרוּעִין דְּמִלְכָא, נְהִירוּ דְחֶסֶד וּגְבוּרָה. וּבְגִין כַּף
יְמִין וּשְׂמָאל. מְעוּי בְדַעַת אֶתְתַּקְּנוּ, עָיִל בְּרִישָׁא,
אֶתְתַּקֵּן וְאֶתְפַּשֵּׁט לְגוּ, וּבְגוּ גּוּפָא.

שׁוּקִין אֶתְאַחֲדוּן בְּתָרִין נְהוּרִין, וְאִינוּן תָּרִין נְהוּרִין מִמָּשׁ.
שׁוּקִין וְתָרִין כְּלִיִּין. כְּלָהוּ (ס"א תְּלִיִּין וּמִתְחַבְּרָן) מִתְחַבְּרָן
בְּאַתֵּר חַד, דִּתְמָן אֶתְכַנְּשׁ כָּל רְבוּת, וְכָל מִשְׁחָא דְגּוּפָא.
וּמִתְמָן, שְׂרִיִּין כָּל הֵהוּא רְבוּת, לְאַתֵּר דְּאֶתְקָרִי יְסוּד
עוֹלָם. יְסוּד, מִהֵהוּא אֶתֵּר דְּאֶקָרִי עוֹלָם. וּמֵאֵן אִיהוּ. נִצַּח
וְהוּד, וְעַל כֵּן, יִי' צְבָאוֹת שְׁמוֹ בְּרִיךְ הוּא בְּרִיךְ שְׁמִיָּה
לְעֵלָם וּלְעֵלְמֵי עָלְמִין.

כָּל הַנֵּי תְקוּנֵין, אֶתְיִין לְאַתְחַבְּרָא בְּחַד, עַד דְּכָל רְבוּת
קְדָשָׁא, נְטִיל כְּלָא הַאי יְסוּד, וְאַשְׁדֵּי לְנוּקְבָא,
וּמִתְבָּרְכָא מְנִיָּה. אִימְתִי מִתְבָּרְכָא (דף קכ"ג ע"ב) מְנִיָּה. בְּשַׁעֲתָא
דְּאֶתְתַּקְּנוּ דִּינִין דְּלִתְתָא. וְכַד דִּינִין מִתְתַּקְּנִין לְתִתָּא,
מִתְתַּקְּנִין לְעֵילָא, וְכָל תְּקוּנֵין דְּמִלְכָא, בְּחַדּוּתָא,
בְּשְׁלִימוּ, דְּאִינוּן שְׂמָא קְדִישָׁא, וְהוּהּ כְּלָא חַד. וּכְדִין הוּא
שְׂאֲרֵי בְּגוּוֹיָיְהוּ, דְּכִתִּיב, (תהלים פב) אֱלֹהִים נִצַּב בְּעַדַת אֵל
בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוּט.

וְכַד דִּינִין לָא מִתְתַּקְּנִין לְתִתָּא, כְּבִיכּוֹל הַכִּי לְעֵילָא. דְּכָל
תְּקוּנֵין לָא מִתְיִשְׁרוּן הַכִּי, דְּהָא אִימָא אֶסְתַּלְקַת מֵעַל
בְּנִין, וּבְנִין לָא יִנְקִי, דְּהָא יְסוּד לָא אֶשְׁדֵּי בְּנוּקְבָא, וְכָל

דִּינִין מִתְּעָרִין, וְחֵיָא תְּקִיפָא שְׁלֵטָא. כְּבִיכּוּל, תְּקוּנֵי
מִלְכָּא עַל דִּינָא אִסְתְּלִקוּ, דְּכִיּוֹן דִּהֵאֵי נּוֹקְבָא לָא
מִתְּבַרְכָּא, וְצַדִּיק לָא נָטִיל. וְחֵיָא תְּקִיפָא שְׁלֵטָא. וּוִי
לְעֵלְמָא דִּינְקָא מִנִּיִּהוּ.

אִמַּר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הַנִּי תְּקוּנִין, אָבָא גְּלִי לֹון, בְּגִין
דְּלָא יִיעוּל בְּכִסּוּפָא לְעֵלְמָא דִּהֵאֵי. הַשְּׁתָּא אִמַּאי
אֶצְטְרִיכוּ לְאַתְגְּלָאָה. אִמַּר לִיה רַבִּי אָבָא, הֵהוּא דִּהֵאֵנָא
כְּתַבְנָא מִבוּצִינָא קְדִישָׁא, אִמִּינָא (כְּתוּבָה) לְגַבֵּי חֲבַרְיָא,
דִּהֵא אִינוּן יַדְעִין מְלִין, וְהֵא אֶצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע, דְּכְתִיב,
(שְׁמוֹת י) וַיִּדְעָתֶם כִּי אֲנִי יי'. וְכְתִיב (שְׁמוֹת כט) וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי
יי'. בְּגִין דִּאֲתִישְׁבוּן מְלִין. בְּלַבְנָא. וּמִכָּאן וּלְהֵלְאָה,
סְתִימִין מְלִין בְּגִיוּן. זַכָּאָה חוּלְקָנָא בְּהֵאֵי עֵלְמָא,
וּבְעֵלְמָא דִּהֵאֵי, דִּהֵא עַד כְּעַן בּוּצִינָא קְדִישָׁא אֲתַעְטַר,
בְּמְלִין דְּבְגִיוּן.

תָּא חֲזִי, אֲנָא חֲזִינָא לִיה בְּחֵלְמָא, וְשָׂאִילָנָא קָמִיה דְּרַבִּי
שְׁמַעוֹן, הָא אוּלְיַפְנָא קָמִיה דְּמַר, יי' דִּהֵאֵי חֲכָמָה,
וְהֲכִי הוּא וְדֵאֵי. ה' אִמַּאי אִיהוּ בִּינָה. אִמַּר לִי, תָּא חֲזִי,
הָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מִעַדְן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן.
מֵאן הוּא נָהָר דִּיּוֹצֵא מִעַדְן דָּא בִּינָה. וּבְגִין כֶּף הֵהוּא
נָהָר, יי' סְתִים בְּגִוּיָה. וַיּוֹד פְּשִׁיט נְהָרָא דָּא מִכָּל סְטְרוּי.
וְדָא הִיא ה', בְּגִין כֶּף הוּא יי'ה. לְבַתָּר אֲפִיקַת בֵּין תְּחוּתָה

דְּאִיהוּ ו', פְּגוּוּנָא דָּא ה'. לְבַתֵּר אוֹלִידַת וְאִפִּיקַת הָאִי בֶּן,
 וְשׁוּיָה לְקַמָּה, וּבְגִין כֶּךָ יִהְיוּ, דִּהָא ו' לְקַמָּה יְתִיב, לְיִנְקָא
 לִיה. וְעַל כֶּךָ תְּנִינן בְּמַתְנִיתָא דִּילָן, ה' ד' הוֹת,
 מְדַאֲתַחְבֵּר דְּכוּרָא עִמָּה אֲתַעְבַּרַת מִחַד בֶּן, וְאִקְרִי ה'.
 לְבַתֵּר אוֹלִידַת וְאִפִּיקַת ו' הָהוּא בֶּן, וְקָאִים לְקַמָּה. וְעַל
 הָאִי כְּתִיב, וְנָהָר יוּצֵא מִעֵדן, מִנִּיה נִפִּיק וְדָאִי, לְהַשְׁקוֹת
 אֶת הַגֶּן, לְיִנְקָא לִיה.

הוּינָא אֶחִיד בִּידֵיה, (נ"א ביה) וְנָשִׁיק בִּידוּי. אָנָּא בְּהָאִ
 עֵדוּנָא אֲתַעְרָנָא, בְּכִי וְחִיָּה, וְהוּו תְּלַתָּא יוֹמִין
 דְּלָא אָכִילָנָא מִיְדֵי. חַד מִחֲדוּוֹתָא, וְחַד דְּלָא זְכִינָא
 לְמַחְמִי לִיה זְמָנָא אַחְרָא. וְעַם כָּל דָּא, בִּיה אֲתַקְשְׁרָנָא
 תְּדִירָא. דִּהָא כֹּד נִהִירָא לִי שְׁמַעְתָּתָא, חֲמִינָא דִּיוֹקְנִיה,
 דְּאֲתַעַר קָמָאִי, זְכָאִין אִינּוּן צְדִיקָאִי, בְּעֵלְמָא דִּין,
 וּבְעֵלְמָא דְּאֲתִי, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים יוֹדוּ
 לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ. (ע"כ האידרא).

וּבְכָל אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְגו'. מֵאִי
 (שמות כג) תִּשְׁמְרוּ, תִּשְׁמְרוּ מִבְּעֵי לִיה. אֵלָּא תִּשְׁמְרוּ וְדָאִי,
 מֵאִי אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי אֵלֵיכֶם, כְּלוּמַר דְּאֲגִזִּמִית לְכוּן עַל
 מִימַר פּוֹלְחָנִי. תִּשְׁמְרוּ, דְּלָא יִמְטִי עֲלֵיכוּן שׁוּם בִּישׁ.
 תִּשְׁמְרוּ מֵהֵיא שְׁמִירָה וְנִטוּרָא דִּילִי בְּלַבַּד. וְשֵׁם אֱלֹהִים
 אַחְרִים לֹא תִזְכִּירוּ, לֹא תִזְכִּירוּ כְּמָה דְּאוּקִימָנָא. דְּבַר

אַחַר וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכְּרוּ, כְּלוּמַר, לֹא
 תִּסְבְּבוּן, דְּתַפְלוּן בִּינֵי עַמְמֵי בְּאַרְעָא אַחְרָא. וַיְקוּיִם
 בְּכוּ מַה דְּכִתְיִב, (דברים כח) וְעַבַדְתָּ שֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים וְגו'.
 דְּבַר אַחַר וּבְכָל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֵלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ. רַבִּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (תהלים פא) שָׁמַע עַמִּי וְאַעֲיֶדָה בָּךְ וְגו', לֹא יִהְיֶה
 בָּךְ אֵל זָר וְגו'. אָנֹכִי יי' אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 וְגו'. הֲנִי קָרָאן, אֲמַרְן דְּיֹד בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, וְאִית לְאַסְתְּכַל
 בְּהוּ. שָׁמַע עַמִּי בְּכַמָּה אַתְרִין אַזְהָרָא אֹרִייתָא לְבַר נָשׁ.
 בְּכַמָּה אַתְרִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְהִיר בֵּיה בְּבַר נָשׁ.
 וְכָלֹא לְתוּעֵלְתָּא דְּבַר נָשׁ. בְּגִין דִּינְטֵר פְּקוּדֵי אֹרִייתָא,
 דְּכָל מַאן (דף קכ"ד ע"א) דִּינְטֵר אַרְחֵי דְּאֹרִייתָא, וְאַשְׁתַּדַּל בְּהּ,
 כְּמַאן דְּאַשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא.

דְּתַנִּינָן, אֹרִייתָא כְּלָא שְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּמַאן
 דְּמִשְׁתַּדַּל בְּהּ, כְּמַאן דְּמִשְׁתַּדַּל בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא.
 בְּגִין דְּאֹרִייתָא כְּלָא, חַד שְׁמָא קְדִישָׁא הוּא. שְׁמָא
 עֲלָאָה, שְׁמָא דְּכָלִיל כָּל שְׁמָהָן. וּמַאן דְּגָרַע אוֹת חַד
 מִינָהּ, כְּאִילוּ עָבִיד פְּגִימוּתָא בְּשֵׁמָא קְדִישָׁא. תָּאנָא,
 וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִזְכְּרוּ, לֹא תוֹסִיף עַל אֹרִייתָא,
 וְלֹא תִגְרַע מִינָהּ. רַבִּי חֲזִיא אָמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרִים,
 דָּא מַאן דִּיתְעַסֵּק בְּסַפְרִין אַחְרָנִין, דְּלֹא מְסַטְרָא
 דְּאֹרִייתָא. לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ, דְּאָסוּר אֲפִילוּ לְאַדְכָּרָא

לוֹן, וְלַמִּילָף מַנְיֵיהוּ טַעְמָא, כָּל שְׁכָן עַל אוֹרֵייתָא.
 רַבִּי יְהוּדָה מַתְנֵי הָכִי, מֵאֵי טַעְמָא פְּתִיב וְשֵׁם אֱלֹהִים
 אַחֲרֵיהֶם, וְסַמִּיךְ לִיה אֶת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. אֵלֶּא,
 מֵאֵן דִּלָּא נָטִיר הָאֵי, כְּמֵאֵן דִּלָּא נָטִיר מְהֵימְנוּתָא
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם דְּבִיָּה אֲחִידָא
 מְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכֵן בְּכָל שְׂאָר זְמַנִּין וְחֻגִין, דְּהָא
 כְּלָהוּ אֲחִידָן בְּשִׁמְא קַדִּישָׁא עֲלָאָה. וְעַל דָּא תְּנִינָן, מֵאֵי
 דְּכְתִיב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, מִשּׁוּם דְּבָהוּ תְּלִיתָא
 מְהֵימְנוּתָא.

יִרְאֶה כָּל זְכוּרָה, אִמְאֵי כָּל זְכוּרָה. (ויקרא קס"ה ע"ב) אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר כָּל זְכוּרָה מִמֶּשׁ. בְּגִין דְּנִטְלִין בְּרַפְתָּא,
 מִמְּבוּעָא דְּנִחְלָא. מְכָאן תְּנִינָן, כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל דְּאֵתְגַזֵּר,
 בְּעֵי לְאֵתְחַזָּא קָמֵי מַלְכָא קַדִּישָׁא, בְּגִין דְּנִטְלִיל בְּרַפְתָּא,
 מִמְּבוּעָא דְּנִחְלָא. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דברים טז) כְּבַרְכַת יי'
 אֶלְהֵיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. וְכְתִיב אֵל פָּנֵי (בראשית ב' ע"א) הָאֲדוֹן
 יי', כְּמָה דְּאוּקִימָנָא, דְּמִתְמָן מְרִיקָן בְּרַפְתָּא, וְנִטְלִין
 בְּרַפְתָּא. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, מְכָל שְׂאָר עַמִּין.
 זְמַנָּא חֲדָא, סְלִיקוּ יִשְׂרָאֵל לְמַחַג חַגָּא, וְאֵתְעַרְבוּ עוּבְדֵי
 עֲבוּדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת בְּהַדְיָיהוּ, וְהָהוּא שְׂתָא לָא
 אֲשִׁתְּכַח בְּרַפְתָּא בְּעֲלָמָא. אָתוּ שְׂאִילוּ לְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא,
 אָמַר לְהוּ, חֲמִיתוֹן סִימְנָא בְּקַדְמִיתָא בְּהָאֵי. אָמַר לִיה,

סִימָנָא חֲמִינָן, דְּכַד תְּבַנָּא מֵהֶתֶם, כָּל אֲרַחֲיָן אֶסְתִּימוּ
 מִמֵּיא, וְעֵנְנָא, וְחֲשׂוּכָא אֶשְׁתַּכַּח, דְּלֹא יִכְלִין לְמַהֲךְ כָּל
 אֵינּוֹן דְּסִלְיָקוּ לְתַמָּן. וְעוּד, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאלְנָא לְאַתְחִזָּא
 אֶפִּי שְׁמֵיא אֶתְחַשְׁכוּ וְאַתְרַגְּזוּ. (אתרגיש בחמא) אִמַּר לְהוּ,
 וְדַאי אוּ אֵית בֵּינַיִיכוּ בְּנֵי נֶשָׂא דְּלֹא אֶתְגְּזֵרוּ, אוּ עוּבְדֵי
 עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת סִלְיָקוּ בְּהַדְּיָכוּ. דְּהָא לָא
 אֶתְבָּרְכָאן בְּהֵיא שַׁעְתָּא, בַּר מֵאֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל דְּאַתְגְּזֵרוּ.
 וּבְהֵיא אֶת קְדִישָׁא מִסְתַּכַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְרִיךְ
 לֹון.

לְשַׁתָּא אַחְרָא סִלְיָקוּ, וְסִלְיָקוּ אֵינּוֹן עוּבְדֵי עֲבוּדַת
 פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, דְּאַתְעָרְבוּ בְּהַדְּיָיָהוּ, כַּד הוּוּ
 אַכְלִין קְרַבְנֵיָא, וְהוּוּ חֲדָאן. וְחֲמוּ לְאֵינּוֹן עוּבְדֵי עֲבוּדַת
 פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, דְּטַפְסָאן בְּקוּטְרֵיָהוּ לְקוּטְרָא דְּכוּתָלָא.
 אֶשְׁגַּחוּ בְּהוּ דְּכֻלָּא מְבָרְכִין, וְאֵינּוֹן לָא בְּרִיכוּ. אָתוּ וְאָמְרוּ
 מַלְה לְבֵי דֵינָא, אָתוּ וְשִׁאֵילוּ לֹון, אָמְרוּ, הָאֵי דְּאַכְלָתוֹן,
 חוּלְקָא דְּלִכּוֹן, מֵאן קוּרְבָנָא הוּוּ. לָא הוּוּ בִּידֵיָהוּ. בְּדָקוּ
 וְאֶשְׁפָּחוּ דְּאֵינּוֹן עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְקָטְלוּ
 לֹון. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשׂוֹיב לְעַמִּיָּה, דְּוְדַאי לִית
 בְּרַכְתָּא שְׂרִיא, אֶלָּא בִּישְׂרָאֵל, זֶרְעָא קְדִישָׁא, בְּנֵי
 מְהִימְנוּתָא, בְּנֵי קְשׁוּט. וְהֵיא שַׁתָּא אֶשְׁתַּכַּח בְּרַכְתָּא
 בְּעֵלְמָא, בְּשְׁלִימוּ. פְּתַחוּ וְאָמְרוּ, (תהלים קמ) אַךְ צְדִיקִים
 יוֹדוּ לְשִׁמְךָ וְגו'.

רבי חייא אמר, בזכות ישראל גזירין, אתפנעו שנאיהון
תחותיהון, וירתי אחסנתהון. תא חזי מה פתיב, (שמות
לד) יראה כל זכורף. וכתיב בתריה, כי אורי'ש גוים מפניך
והרחבתי את גבלך. דקודשא בריך הוא עקר דגזירין
מאתרייהו, ואתיב דגזירין, לאתרייהו. ובגיני פך יראה
כל זכורף את פני האדון יי'. רבי יהודה אמר, האדון.
כמה דכתיב, (ישעיה י) הנה האדון יי' צבאות מסעף פארה
וגו', ויצא חוטר וגו', וכלא חד, מעקר דגזירין ואתיב
דגזירין. רבי יצחק אמר, אית אדון, ואית אדון, וכלא
בחד תליא.

רבי יהודה אמר, אדני: אלף דלית גון יוד, קודשא
ברוך הוא אקרי, (דף קכ"ד ע"ב) והוא דאקרי, כמה
דאיהו פתיב. ומאן הוא. רבי יוסי אומר, (יחזקאל א) מראת
אלהים. מראת פתיב. ומהו מראת. שלימו דכלא, יו"ד
ה"א וא"ו ה"א. (נ"א מראת איהו א' כו') מראת למאי איהו אלף
דלי"ת גו"ן יו"ד, האי אקרי פכתבו, והאי לא אקרי
פכתבו, ובגיני פך אקרי בהאי, ועל פך מראת אלהים
פתיב.

רבי יהודה אמר, לזמנין, עלאין אקרון בשמא דתתאין.
ולזמנא, תתאין אקרון בשמא דעלאין. האדון יי',
בשמא עלאה אדני הוא. והא אוקימנא מלי. ובגוונין

סגיאין אתפרשן מלי, וכלא חד. בריך רחמנא בריך
שמייה לעלם ולעלמי לעלמין.

(שמות כג) הנה אנכי שולח מלאך לפניך וגו'. רבי יצחק
פתח, (שיר השירים א) ישקני מנשיקות פיהו וגו' אמרה
כנסת ישראל, ישקני מנשיקות פיהו. מאי טעמא
ישקני, יאהבני מבעי ליה, אמאי ישקני. אלא הכי
תנינן, מאי נשיקות אדבקותא דרוחא ברוחא. דבגיני
כך נשיקה בפה, דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא
הוא, ועל דא נשיקין בפומא, בחביבותא, ודבקין רוחא
ברוחא, דלא מתפרשן דא מן דא.

ועל דא מאן דנפיק נשמתייה בנשיקה, מתדבק ברוחא
אחרא. ברוחא דלא מתפרש מניה. והיינו אקרי
נשיקה. ועל דא אמרה כנסת ישראל, ישקני מנשיקות
פיהו, לאדבקא רוחא ברוחא, דלא יתפריש דא מן דא.
כי טובים דודיך מיין, מאי בעי הכא יין, והא פתיב (ישעיה
כח) וגם אלה ביין שגו וגו', וכתיב (ויקרא י) יין ושכר אל
תשת אתה ובניך, מאי טעמא הכא יין. רבי חייא אמר,
מיינה דאורייתא. רבי חזקיה אמר, דא דכתיב, (תהלים קד)
ויין ישמח לבב אנוש, ועל דא פתיב, כי טובים דודיך
מיין, לחדוותא דלבא. מיין, דחדי לי יתיר מכלא.

רבי יהודה אמר, פתיב, (בראשית כט) וישק יעקב לרחל

וַיִּשָׂא אֶת קוֹלוֹ וַיִּבְךְ, אִמָּאֵי קָא בְכָה. אֲלָא בְּאַתְדִּבְקוּתָא
 דְּרוּחָא בְּה, לָא יְכִיל לְבָא לְמִסְבַּל, וּבְכָה. וְאִי תִימָא, הָא
 כְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּשְׁקֶהוּ וַיִּבְכּוּ. תַּנִּינֵן, אִמָּאֵי נְקוּד
 וַיִּשְׁקֶהוּ, אֲלָא דְלָא אֲתַדְבַּק בֵּיה רוּחָא כְּלָל, וְעַל דָּא
 כְּתִיב, (משלי כז) וְנִעְתְּרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא. מָאֵי וְנִעְתְּרוֹת
 נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא. אֲלָא מָאֵן דְּנִשְׁיֵק בְּחִבִּיבוּתָא, מִתְדַּבַּק
 רוּחִיה בְּרוּחִיה, בְּדַבִּיקוּתָא דְּחִבִּיבוּתָא וּמָאֵן דְּלָא נִשְׁיֵק
 בְּחִבִּיבוּתָא, לָאוּ בְּדַבִּיקוּתָא הוּא, אֲלָא וְנִעְתְּרוֹת. מָאֵי
 נִעְתְּרוֹת. גִּסּוּתָא, דְּלָא דְבִיק רוּחִיה בְּה הוּא נְשִׁיקָה. וְלָא
 אֲתַדְבַּק בֵּיה כְּלָל. וּבְגִינֵי כֶּךָ כְּתִיב, יִשְׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת
 פִּיהוּ, דְּהוּא דְּבִקוּתָא רוּחָא בְּרוּחָא.

תַּנָּא, כָּל זְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָזִיל בִּישְׂרָאֵל,
 כְּבִיכּוּל אֲתַדְבַּק רוּחָא בְּרוּחָא, וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בְּיִי, בְּכָל אֵינּוֹן גְּוּוּנֵי דְּבִיקוּתָא,
 וְלָא מִתְפַּרְשָׁא דָּא מִן דָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְמַר הִנֵּה אֲנֹכִי
 שִׁלַּח מִלְּאָךְ לְפָנֶיךָ, יַדַּע מֹשֶׁה דְּפְרִישׁוּתָא הוּא. אֲמַר
 (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים אֶל תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה.

רַבִּי אַבָּא אָמַר, מַה כְּתִיב לְעִילָא מִן דָּא, (שמות לד) רִאשִׁית
 בְּכוּרֵי אֲדָמְתְךָ תָּבִיא בֵּית יי' אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשֵׁל גְּדֵי
 בְּחֵלֶב אֱמוֹ. מָאֵי קָא מִיִּירֵי. אֲלָא דְלָא לְעַרְבָא מְלָה
 תַּתָּאָה בְּעַלְאָה, דְּלָא יִנְקָא סְטָרָא דְלִבְר, מִסְטָרָא

פְּנִימָאָה. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. דָּא דְלִבְר, מְסִטְרָא
 דְּמִסְאָבָא. וְדָא דְלָגוּ, בְּסִטְרָא קְדִישָׁא. מֵאֵן אָמוּ. דָּא
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאֶתְקְרִי אִם. בְּחֵלֵב אָמוּ, דְּלֹא יָנִיק מֵהָאֵי
 סִטְרָא, מֵאֵן דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ. וְהֵכָא פְתִיב, הִנֵּה אָנְכִי שְׁלַח
 מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ. אָמַר מִשָּׁה, הָא קְבִילְנָא בְּטַחוּנָא מִינְךָ,
 דְּלֹא תִתְפָּרֵשׁ מִינִי, וְדָאֵי אִם אֵין פְּנִיךָ הוֹלְכִים אֵל
 תַּעֲלֵנוּ מִזְּהָ. וּבְמָה יוֹדַע אֵיפּוּא וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַלְּהָ דָּא לָא קָאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 אֶלָּא בְּרַחֲמֵימוּתָא דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא תִפְיִיסָא בַּהֲדִיָּיהוּ.
 לְמַלְכָּא דִּיהוּה בְּעֵי לְמִיזֵל עִם בְּרִיָּה. וְלֹא בְּעֵי לְשִׁבְקָא
 לִיָּה. אֶתָּא בְּרִיָּה, (דף קכ"ה ע"א) וּמִסְתַּפֵּי לְמַבְעֵי לִיָּה לְמַלְכָּא
 דִּיִּיזִיל בַּהֲדִיָּה. אֶקְדִּים מַלְכָּא וְאָמַר, הָא לְגִיּוֹן פְּלָן יִזִּיל
 בַּהֲדָךְ, לְמַנְטֵר לָךְ בְּאַרְחָא. לְבַתֵּר אָמַר אֶסְתַּמֵּר לָךְ
 מִיָּה, (בְּאַרְחָא) דִּהָא לָא גָבַר שְׁלִים הוּא. אָמַר בְּרִיָּה,
 אֵי הָכִי, אִו אָנָּא אוֹתִיב הָכָא, אִו אַתְּ תִזִּיל עִמִּי, וְלֹא
 אֶתְפָּרֵשׁ מִינְךָ. כֶּךָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא אָמַר,
 הִנֵּה אָנְכִי שְׁלַח מִלְאָךְ לְפָנֶיךָ לְשִׁמְרֵךְ בַּדְּרָךְ. וְלְבַתֵּר
 אָמַר הַשְּׁמֵר מִפְּנֵי וְגו', בֵּיה שְׁעֵתָא אָמַר מִשָּׁה, אִם אֵין
 פְּנִיךָ הוֹלְכִים וְגו'.

אֶתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲשַׁכַּח לְהוּ בְּהָאֵי. אָמַר, אֶלְעָזָר בְּרִי
 שְׁפִיר קָאֻמְרַת. אֲבָל תָּא חֲזִי, בְּאַתֵּר דָּא לָא אָמַר

מִשֶׁה מְדִי, וְלֹא אָתִיב מְלָה לְקַבְּלֶיהָ. מֵאֵי טַעְמָא. מִשּׁוּם
 דְּהָכֵא לָא אֶשְׁתַּכַּח פְּרִישׁוּתָא מִנֶּיהָ. וְהָא אוּקְיָמְנָא מְלָה
 דָּא, לְגַבֵּי חֲבַרְיָא. וְאִית דִּמְתַּנִּי אֵיפְכָא וְלֹא הָכֵי פִירְשׁוּהָ
 קַדְמָאֵי. וְכַד יִסְתַּכְּלוּן מְלִי כְּלָא שְׁפִיר, וְכְלָא בְּחַד מְלָה
 אֲמַרִי טַעְמִייהוּ.

אֵימְתִי אָתִיב מִשֶׁה. בְּזַמְנָא דְאָמַר, (שמות לג) וְשַׁלַּחְתִּי
 לְפָנֶיךָ מִלְּאָךְ. וּכְתִיב כִּי יֵלֶךְ מִלְּאָכִי לְפָנֶיךָ,
 סָתֵם וְלֹא פְרִישׁ מְלָה. וְעַל דָּא כְּתִיב, הָכֵא, כִּי אִם שְׁמוּעַ
 תִּשְׁמַע בְּקוּלוֹ וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר. אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דְּוֹקָא
 וּכְתִיב וְאֵיבַתִּי אֶת אוֹיְבֶיךָ וְצַרְתִּי אֶת צוֹרְרֶיךָ, וְכְלָא בֵּיה
 תֵּלִיא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֵי תִימָא דִּתְרוּוִייהוּ מִלְּאָךְ מִמֶּשׁ, מִשֶׁה
 לָא אָתִיב עַלֵּייהוּ, דְּלֹא חָמָא דְּוִכְתָּא. אֵימְתִי אָתִיב.
 בְּזַמְנָא דְכְּתִיב אִם אֵין פָּנֶיךָ הוֹלְכִים וְגו'. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, כֹּלֵל דְּכְלָא, מִשֶׁה לָא בַעַא מִלְּאָכָא. דְּהָא כְּתִיב
 וַיֹּאמֶר אִם נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדַנִּי יֵלֶךְ נָא
 אֲדַנִּי בְּקַרְבָּנוּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאֵי דְאָמַר רַבִּי אַבָּא, דְכְּתִיב לֹא
 תִבְשַׁל גְּדִי בַּחֲלָב אִמּוֹ, בַּחֲלָב הָאִם מִבְּעֵי לֵיה,
 מֵאֵי אִמּוֹ. וְאֵי תִימָא, כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל אִמּוֹ דְּסִטְרָא
 דְּמִסְאָבָא, לָאו הָכֵי, דְּהָא שְׁמַעְנָא דְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אִימָא קַדִּישָׁא בְּחוּלְקִיָּה דְיִשְׂרָאֵל
 אֶתְאַחַדָּא, דְכְּתִיב, (דברים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ עָמוֹ.
 אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁפִיר קְאָמְרַת. וְהָא דְרַבִּי אַבָּא שְׁפִיר
 וְכֹלָא דָּא בְּדָא תְּלִיא. תָּא חֲזִי, אִמָּא אֶתְאַחַדָּא לְהוּ
 לְעִילָא, לְסֵטְרָא דָּא וְלְסֵטְרָא דָּא, וְתַרִּין אֵינּוֹן, חַדָּא
 לְיַמִּינָא, וְחַדָּא לְשְׂמָאלָא. וּבְגִינֵי כַּד, מְנַהוֹן לְיַמִּינָא,
 וּמְנַהוֹן לְשְׂמָאלָא. וְכֹלְהוּ תְּלִיין בְּהַאי א"ם, אִמָּא
 קַדִּישָׁא, וְאֶתְאַחַדּוֹן בְּהַ.

אִימָתִי אֶתְאַחַדּוֹן בְּהַ. בְּשַׁעְתָּא דְּהַאי אִם יִנְקָא מְסֵטְרָא
 אַחְרָא, וּמִקְדָּשָׁא אֶסְתָּאב, וְחוּיָא תְּקִיפָא שְׂאֲרֵי
 לְאַתְגְּלָאָה, כְּדִין גְּדִיא יִנְקָא מְחֻלְבָּא דְאַמִּיָּה, וְדִינִין
 מִתְעַרִּין. וְעַל דָּא, יִשְׂרָאֵל קְדָמִין וְאִיִּתָּאן בְּכוּרִים,
 וּבְשַׁעְתָּא דְּמִיִּתִּין לְהוּ, בְּעֵינִין לְמִימַר וְלְמַפְתַּח בֵּיהּ בְּלָבָן,
 דְּבַעָא בְּחַרְשׁוּי אֵלִין, לְשִׁלְטָאָה בֵּיעֻקְב, וּבְזַרְעָא
 קַדִּישָׁא, וְלֹא אֶתְיִיְהִיבוּ בִידֵיהּ, וְלֹא אֶתְמַסְרִין יִשְׂרָאֵל
 לְסֵטְרָא דָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ וְגו',
 לֹא תִבְשַׁל גְּדִי בְּחֵלֶב אָמוֹ. וְלֹא יִנְקָא הֵהוּא סֵטְרָא,
 מְחֻלְבָּא דְאַמִּיָּה, דְּהַא לֹא יֶסְתָּאב מִקְדָּשָׁא, וְדִינִין לֹא
 מִתְעַרִּין.

בְּגִינֵי כַּד, לֹא יִיכּוּל בְּשָׂרָא בְּחֻלְבָּא כָּל זֶרְעָא קַדִּישָׁא,
 וְכֹל מֵאן דְּאֶתִּי מְסֵטֵר דָּא, דְּלֹא יְהִיב דּוּכְתָא,

לְמֵאן דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, דְּהָא בְּעוּבְדָא תְּלִיא מְלֵתָא,
 בְּעוּבְדָא דְּלֵתָתָא, לְאַתְעָרָא לְעֵילָא. וְכַאֲיִן אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל
 מִכָּל עַמִּין עוּבְדֵי עֲבוּדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּמַרְיָהוֹן קָרִי
 עֲלֵייהוּ, (דבריים יד) וּבְךָ בַחַר יְיָ לְהֵיוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה. וְכַתִּיב
 (דבריים יד) כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ (ובלֵא חֹד מִילָה) וְכַתִּיב
 (דבריים יד) בְּנִים אַתֶּם לַיְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא אַתְּכֶשְׁרוּ עוּבְדֵייהוּ, מַה
 כְּתִיב, (ישעיה ג) עַמִּי נֹגְשִׁיו מְעוּלִל וְנָשִׁים מְשֻׁלוּ בּוּ.
 מְשֻׁלוּ בּוּ דֵי יִקָּא, וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי בְּרִזָּא דְּסַפְרָא
 דְּשִׁלְמָה מְלַכָּא. וְהָכִי אֲשַׁכְּחֵן בֵּיהּ. תּוּ אֲשַׁכְּחָן, דְּכָל מֵאן
 דְּאֶכִּיל הָאִי מִיכְלָא דְּאַתְחַבֵּר כַּחְדָּא. (יא) בְּשַׁעְתָּא חֲדָא,
 אוּ בְּסַעוּדַתָּא חֲדָא. אַרְבַּעִין יוֹמִין אַתְחַזִּיא גְדִיא מְקַלְסָא
 בְּקַלְפוּי, לְגַבֵּי אֵינּוּן דְּלְעֵילָא, וְסִיעַתָּא מְסַאבָּא (דף קכ"ה ע"ב)
 מִתְקַרְבִין בְּהַדְּיָה, וְגָרִים לְאַתְעָרָא דֵינִין בְּעֵלְמָא, דֵינִין
 דְּלֹא קַדִּישִׁין.

וְאִי אוּלִיד בַּר בְּאֵינּוּן יוֹמִין, אוּזְפִין לִיהּ נְשַׁמְתָּא,
 מְסַטְרָא אַחְרָא, דְּלֹא אֶצְטְרִיכָא. וְכַתִּיב (ויקרא יא)
 וְהִתְקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים וְגו'. אֲתִי לְאַסְתָּאבָּא,
 מְסַאבִין לִיהּ וְדָאִי. דְּכַתִּיב, (ויקרא יא) וְנִטְמַתֶּם בָּם, חָסֵר א',
 מְסַאבּוּתָא אֲטִימָא מְכֻלָּא, דְּלִית רְשׁוֹ לְאַתְדַּכָּאָה הָכִי,
 כְּשָׂאֵר זֵינֵי דְּמְסַאבּוּתָא דְּמִתְדַּכִּין. וְתוּ, דְּמִסְתַּפִּי מַחִיוּן

בִּישׁוֹן, דְּהָא בְּעֵינֵיהוּ גְדִיא אֲשֶׁתְּכַח, וַיְכִיל לְאַתְזֻקָּא,
דְּהָא צְלֻמָּא דְּבַר נֶשׁ אֲתַעְבֵּר מִנִּיהּ.

רַבִּי יִיסָא, שָׂרִי לְמִיכַל לְתַרְנַגּוּלָּא בְּגַבִּינָה אוּ בְּחַלְבָּא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן אָסִיר לָךְ דְּלֹא יְהִיב אִינִישׁ פְּתַחָא
לְזִינִין בִּישׁוֹן. לָךְ לָךְ אֲמַרִין גְּזִירָא, סְחוֹר סְחוֹר לְכַרְמָא
לָא תִקְרַב. וַדַּאי אָסִיר לָךְ הוּא, דְּחוּמְרָא אִית בֵּיהּ,
כְּבַעֲרָא לְשַׁחֲיטָה. וּמֵאן דְּשָׂרִי הָאִי, מַה פְּתִיב (עמוס ב)
וְתִשְׁקוּ אֶת הַגְּזִירִים יִין, מֵאן דְּשָׂרִי הָאִי, כְּמֵאן דְּשָׂרִי
הָאִי. וּכְתִיב (דברים יד) לֹא תֹאכַל כָּל תּוֹעֵבָה, כָּל, לְאַכְלֵלָא
כְּלָא.

תַּאנָּא, בְּמַה זָכוּ דְנִיָּאל חֲנַנְיָה מִישְׁאֵל וְעִזְרִיָּה,
דְּאֲשֶׁתְּזִיבוּ מֵאִינוּן גְּסִינְיָ, אָלָא בְּגִין דְּלֹא
אֲסַתְּאָבוּ בְּמִיכַל־יְהוֹן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (דניאל א) וַיִּשְׁם
דְּנִיָּאל עַל לְבוֹ אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּאֵל בְּפֶתַח בַּג הַמַּלְאָךְ וְגוֹ'.
וְתַאנָּא בְּסִתְיָמָא דְּמִתְנִיתִין, מִיכַלָּא דְּהָהוּא רְשָׁע, בְּשָׂרָא
בְּחַלְבָּא הוּהּ וּגְבִינָה עִם בְּשָׂרָא, בַּר מִיכַלָּן אַחַרְנִין, וְדַא
סָלִיק לֵיהּ בְּפִתּוּרִיָּה, בְּכָל יוֹמָא.

וְדְנִיָּאל דְּאֲסַתְּמַר מִהָאִי, כַּד רָמוּ יִתִּיהּ לְגוּבָא
דְּאַרְיִיוּתָא, אֲשֶׁתְּלִים בְּצוּלְמָא דְּמַאֲרִיָּה, וְלֹא
שְׁנִי (בראשית קצ"א ע"א) צוּלְמִיָּה לְצוּלְמָא אַחַרָּא, וְעַל דָּא
דְּחָלוּ אַרְיִיוּתָא מִנִּיהּ, וְלֹא חַבְלוּהוּ. וְהָהוּא רְשָׁע,

בְּשַׁעְתָּא דְּמַלְכוּתָא אֲתַעְדִּי מִנִּיהּ, (דניאל ד) וְעַם חַיּוֹת בְּרָא
הָוּה מְדוּרִיָּה, אֲעֵדִי צוּלְמָא דְּאַנְפּוּי מִנִּיהּ, וּמַהְהוּא יוֹמָא,
לָא אֲתַחְזִי צוּלְמִיָּה, צוּלְמָא דְּבַר נֶשׁ. וְכָל בְּעִירָא דְּאֲתִי,
אֲתַחְזִי לִיָּה, צוּלְמָא דְּזִינִיָּה, וְנוֹקְבִיָּה, וְהוּוּ אֲתִיִּין עָלֵיָּה
כְּלָהוּ, וּבְכַמָּה זְמַנִּין הוּוּ אַכְלִין לִיָּה חַיּוֹת בְּרָא, בַּר
דְּאֲתַגְזֹר הָאִי עוֹנֶשָׁא עָלֵיָּה, בְּגִין דְּכְתִיב, (חבקוק א) וְהוּא
בַּמְּלָכִים יִתְקַלֵּס, בְּגִין כֶּךָ, כִּלְא יִתְקַלְסוּ בֵּיָּה, כֹּל הַהוּא
זְמַנָּא.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, (דניאל א) וְלִמְקַצַּת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה
מִרְאִיָּהֶן טוֹב מִכָּל הַיְלָדִים הָאוֹכְלִים אֶת פֶּת בַּג
הַמֶּלֶךְ. נִרְאָה מִרְאִיָּהֶן טוֹב, דְּצוּלְמָא דְּמִרְאִיָּהוֹן לָא
אַעֲדִיָּאוּ מִנְהוֹן, וּמִאַחַרְנִי אֲעֲדִיָּאוּ. מֵאַן גָּרִים הָאִי. בְּגִין
דְּלָא אֲתַגְעֵלוּ בְּגִיעוּלֵי מִיכְלִיָּהוֹן. זַכָּאָה חוּלְקִיָּהוֹן
דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בְּהוּ, וְאַנְשֵׁי קִדְשׁ תַּהֲיוּן לִי.

(שמות כד) וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל יְיָ וְגו'. וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר,

מֵאַן אָמַר. דָּא שְׂכִינְתָּא. עֲלֵה אֶל יְיָ, כְּמָה

דְּכְתִיב, (שמות יט) וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. (ס"א ויקרא א'ליו

י"י) אֲמַאי כָּל דָּא, לְקִיָּמָא עֲמַהוֹן קִיָּים, בְּגִין דְּהָא

אֲתַפְרְעוּ, מַה דְּלָא נְפִקוּ הָכִי מִמְצָרִים, דְּאֲתַגְזֹרוּ, וְלָא

אֲתַפְרְעוּ, (מ' ע"א) וְהִכָּא הָא אֲתַפְרְעוּ, וְעָלוּ בְּבְרִית

קִיָּמָא, דְּכְתִיב, (שמות טו) שָׁם שָׁם לֹו חֵק וּמִשְׁפָּט. דִּיִּיקָא

וְשֵׁם נִסְהוּ, בְּהֵאֵי אֶת קִדְיִשָּׁא, דְּאֶתְגַּלְיִיא בְּהוּ, וְהִכָּא
 אֶתְקִיִּים בְּהוּ, עַל יְדָא דְּמִשָּׁה גְזִירָה דְּקִיִּמָּא, דְּכְתִיב,
 וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וְגו'.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְּכְתִיב, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ,
 בַּמִּזְבֵּחַ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא עַל הַמִּזְבֵּחַ דְּיִיקָא.

וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרַחֵק, מֵהוּ מֵרַחֵק. כְּמָה דְּאֵת דְּאָמַר (ירמיה לא)
 מֵרַחֵק יִי נִרְאָה לִי. וְכְתִיב, (שמות ב) וַתִּתְצַב אַחֲתוּ מֵרַחֵק.
 תֵּאֲנִי רַבִּי אָבֵא, דְּקִיִּמָּא סִיְהָרָא בְּפִגְמִיּוּתָא, וּבִיָּה
 שְׁעֵתָא, זְכוּ יִשְׂרָאֵל יִתִּיר בְּחֻלְקָא קִדְיִשָּׁא, וְגִזְרוּ קִיִּמָּא
 קִדְיִשָּׁא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְאֵל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵל יִי. מֵאֵי טַעְמָא. אָמַרְהָ לִּיה
 שְׂכִינְתָא, אֶסְתְּלִיק לְעֵילָא, דְּהָא אָנָּא וַיִּשְׂרָאֵל,
 נִשְׁתַּתַּף כְּחָדָא בְּשְׁלִימוּתָא עַל יְדֵךְ, מַה דְּלֹא הוּוּ עַד
 הִכָּא. מַה כְּתִיב וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם וְגו', פְּלַג לִיה

לְתַרְיִן. חֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הָעָם, וַחֲצִי הַדָּם זָרַק (דף קכ"ו ע"א)
 עַל הַמִּזְבֵּחַ, כְּמָה דְּאֻקְיָמָנָא. וְכְתִיב, הִנֵּה דָם הַבְּרִית
 אֲשֶׁר כָּרַת יִי עִמָּכֶם. וַיִּשֶׂם בְּאַגְנֹת, בְּאַגְנֹת כְּתִיב, חֲסֵר
 וְא"ו. כְּמָה דְּכְתִיב, (שיר השירים ז) שָׂרְרֵךְ אֲגִן הַסֶּהַר אֵל יַחְסֵר

הַמִּזְג.

(שמות כד) וַנִּגַּשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֵל יִי, זָכָא חוּלְקִיָּה דְּמִשָּׁה,
 דְּהוּא בְּלַחֲדוּי, זָכָה לְמָה דְּלֹא זָכָה בַּר נֶשׂ אֲחֵרָא.

יִשְׂרָאֵל זָכוּ הַשְּׁתָּא, מַה דְּלָא זָכוּ עַד הָהִיא שְׁעָתָא. וְהָיָא
שְׁעָתָא, אֶתְקִימוּ, בְּקִיּוּמָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. וּבְהָהוּא
שְׁעָתָא אֶתְבְּשְׂרוּ לְמַהוּי בִּינֵייהוּ מִקְדָּשָׁא, כְּמַה דְּאֵת
אָמַר, (שמות כד) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשֹׁכְנֵתִי בְּתוֹכְכֶם.

(שמות כד) וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלֵי כְּמַעֲשֵׂה
לְבַנַּת הַסַּפִּיר וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (שיר השירים ז) זֹאת
קוֹמַתְךָ דְּמַתָּה לְתַמְרֵי וְגו', כְּמַה חֲבִיבָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל קָמִי
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלָא מִתְּפָרְשָׁא מִזִּינָה, כְּהָאִי תַמְרֵי,
דְּלָא פְּרִישׁ דְּכֵר מִן נוֹקְבָא לְעֵלְמִין, וְלָא (ל"ז ע"ב) סְלִיק,
דָּא בְּלָא דָּא. כֶּךָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, לָא מִתְּפָרְשָׁא מִקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חֲזִי, בְּשְׁעָתָא דְּנִדְב וְאֲבִיהוּא חָמוּ, וְשִׁבְעִין סְבִין. מַה
כְּתִיב בְּהוּ. וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. דְּאֵתְגַלִּי עַל־יְיָהוּ
שְׁכִינְתָּא. רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי אָמְרִי, אֶת דֵּיִיקָא. וְדָא
אֵת, הוּא מְרַחוּק. אֵת לְאֲכַלְלָא מַה דִּי בְּגוּיָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, וְהָא כְּתִיב (יחזקאל י) הִיא הַחֲתִיָּה אֲשֶׁר
רָאִיתִי תַחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֶהַר כְּבָר, מֵאֵן חֲתִיָּה
דָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, חֲתִיָּה זּוּטְרָתִי. וְכִי אֵית
חֲתִיָּה זּוּטְרָתִי, אֵינן. חֲתִיָּה זּוּטְרָתִי, וְחֲתִיָּה עֲלָאָה. וְחֲתִיָּה זּוּטְרָא
דְּזוּטְרָתִי. (בראשית י"א ע"ב)

וַיֵּרְאוּ אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דֵּיִיקָא, כְּמַה דְּאֲמִינָא. וַתַּחַת

רַגְלֵיךָ כַּמַּעֲשֵׂה לְבַנֵּת הַסִּפִּיר, כְּחֹזֵי אֲבָן טָבָא, דְּזַמִּין
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְנֵי מִקְדָּשָׁא, דְּכְתִיב, (ישעיה נד)
 וַיִּסְדַּתִּיךָ בַּסִּפִּירִים.

(שמות נד) וְאֵל אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, דָּא נִדְב וְאֲבִיהוּא. לֹא
 שְׁלַח יָדוֹ, דְּסִלִּיק לֹוֹן לְבַתֵּר זְמַנָּא, וְלֹא אֶתְעַנְשׂוּ
 הֶכָּא. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְלָה דָּא, לְשִׁבְחָא דְלַהוֹן, דְּכְתִיב
 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ דְזַנְו עֵינֵיהוֹן, מִנְהִירוֹ דָּא. רַבִּי יְהוּדָה
 אָמַר, אֲכִילָה וְדָאִית אֲכָלוּ, וְזַנְו גְּרַמֵּיהוּ, וְהֶכָּא אֶתְקִשְׂרוּ
 לְעִילָא, אִי לָא דְסָטוֹ אֲוֶרְחֵיהוּ לְבַתֵּר, כְּמָה דְאֻקְיַמְנָא.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאֶפִּילוּ יִשְׂרָאֵל, בְּהֵיא שְׁעַתָּא
 אֶתְכִשְׂרוּ, וְאֶתְקִשְׂרַת בְּהוּ שְׁכִינְתָּא. וְדָא קִיָּמָא,
 וְאֲוֶרִייתָא כְּלָא, בְּחַד זְמַנָּא הוּהוּ. וַיִּשְׂרָאֵל כְּהֵיא שְׁעַתָּא
 לָא חָמוּ לְעֶלְמִין. וְלִזְמַנָּא דְאֶתִּי, זַמִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְאֶתְגַּלְאָה עַל בְּנוֹי, וְלִמְחַמֵּי כְּלָא יִקְרָא דִּילֵיהּ עֵינָא
 בְּעֵינָא, דְּכְתִיב (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן.
 וְכְתִיב, (ישעיה מ) וְנִגְלָה כְבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחַדוּ וְגו'.

פְּרֻשַׁת תְּרוּמָה

(שמות נד) וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ וְגו'.